

**Pécsi Tudományegyetem Gyakorló
Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda**

Pedagógiai Programja

2022

Tartalomjegyzék

Bevezetés	7
PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Babits Mihály Gimnáziuma	11
1.1 Nevelési program.....	11
1.1.1 Pedagógiai (nevelési-oktatási) alapelveink, értékeink, céljaink, feladataink és eljárásaink	11
1.1.2 A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	17
1.1.3 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	23
1.1.4 A pedagógusok helyi intézményi feladatai; az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	28
1.1.5 A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézményegység együttműködésének formái	31
1.1.6 Az intézményi döntési folyamatokkal kapcsolatos tanulói részvételi jog gyakorlásának rendje	35
1.1.7 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	36
1.1.8 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	42
1.1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	44
1.1.10 A felvétel és az átvétel helyi szabályai	50
1.2 Az iskola helyi tanterve.....	53
1.2.1 A választott kerettanterv megnevezése	53
1.2.2 Az iskolában tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai.....	54
1.2.3 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	68
1.2.4 A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga	70
1.2.5 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére az iskola településén élő nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag.....	70
1.2.6 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	70
1.2.7 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	70
1.2.8 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	72
1.2.9 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja.....	73
1.2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	74
1.2.11 A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési, értékelési módjai, formái.....	74
1.2.12 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei.....	78
1.2.13 A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	78
1.2.14 Az egészségnevelési és a környezeti nevelési elvek	82
1.2.15 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	84
1.2.16 Választható érettségi vizsgatárgyak	85
1.2.17 A középszintű érettségi vizsga témakörei tantárgyanként	86

1.2.18 Az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények	86
1.2.19 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	86
2 PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Deák Ferenc Általános Iskolája.....	87
2.1 Nevelési program.....	90
2.1.1 Pedagógiai (nevelési-oktatási) alapelveink, értékeink, céljaink, feladataink és eljárásaink	90
2.1.2 A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	96
2.1.3 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	99
2.1.4 A pedagógusok helyi intézményi feladatai; az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	104
2.1.5 A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézményegység együttműködésének formái	112
2.1.6 Az intézményi döntési folyamatokkal kapcsolatos tanulói részvételi jog gyakorlásának rendje	115
2.1.7 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	116
2.1.8 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	117
2.1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei.....	118
2.1.10 A felvétel és az átvétel helyi szabályai	118
2.1.11 Hallgatóképzés	120
2.2 Az iskola helyi tanterve.....	124
2.2.1 A választott kerettanterv megnevezése	124
2.2.2 Az iskolában tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai.....	125
2.2.3 A választható szakkörök, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	134
2.2.4 A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga	134
2.2.5 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére az iskola településén élő nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag.....	134
2.2.6 A csoportbontások elvei.....	134
Matematika, magyar nyelv és irodalom.....	134
2.2.7 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	137
2.2.8 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	140
2.2.9 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja (ha azt nem az Ntk. 27.§ (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg).....	140
2.2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	141
2.2.11 A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési, értékelési módjai, formái.....	141
2.2.12 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei.....	144
A tanulók jutalmazásának elvei és formái	147
2.2.13 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	150
2.2.14 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	155
2.2.15 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	155

3	PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium 1. Számú Általános Iskolája.....	158
3.1	Az iskola nevelési programja	158
3.1.1	Pedagógiai (nevelési-oktatási) alapelveink, értékeink, céljaink, feladataink és eljárásaink ..	158
3.1.2	A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	161
3.1.3	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	163
3.1.4	A pedagógusok helyi intézményi feladatai; az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	166
3.1.5	A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézményegység együttműködésének formái	168
3.1.6	Az intézményi döntési folyamatokkal kapcsolatos tanulói részvételi jog gyakorlásának rendje	172
3.1.7	A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	173
3.1.8	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	176
3.1.9	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei.....	177
3.1.10	A felvétel és az átvétel helyi szabályai	178
3.2	Az iskola helyi tanterve.....	180
3.2.1	A választott kerettanterv megnevezése	180
3.2.2	Az iskolában tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai.....	180
3.2.3	A választható tantárgyak, foglalkozások továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	181
3.2.4	A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga	181
3.2.5	A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére, az iskola településén élő, nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag	181
3.2.6	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	181
3.2.7	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	182
3.2.8	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	187
3.2.9	Mindennapos testnevelés	188
3.2.10	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása.....	189
3.2.11	A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési, értékelési módjai és formái.....	190
3.2.12	A magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	193
3.2.13	A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékeléséhez kapcsolódó elvek	194
3.2.14	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	197
3.2.15	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	197
4	PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Óvodája.....	200
4.1	Bevezető.....	200
4.2	Gyermekkép	200
4.3	Óvodakép	201
4.3.1	Az óvodai nevelés célja.....	201
4.3.2	Az óvodai nevelés alapelvei:.....	201
4.3.3	Az óvodai nevelés feladatai	202
4.4	Az óvodai élet megszervezésének elvei	209
4.4.1	Személyi feltételek	209

4.4.2	Tárgyi feltételek	210
4.4.3	Az óvodai élet megszervezése	210
4.5	Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógusok feladatai	210
4.5.1	Játék.....	211
4.5.2	Verselés, mesélés	222
4.5.3	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	224
4.5.4	Rajzolás, mintázás, kézimunka, vizuális nevelés	228
4.5.5	Mozgás, mozgásos játékok.....	230
4.5.6	A külső világ tevékeny megismerése	233
4.5.7	Munka jellegű tevékenység.....	251
4.5.8	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	254
4.6	Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	256
4.6.1	Cél.....	256
4.6.2	Feladataink	256
4.6.3	Óvodánk gyermekvédelmi feladatai	257
4.6.4	Nyilvántartásba vétel szempontjai	258
4.6.5	Az óvodavezető feladata	258
4.7	A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	259
4.7.1	Óvoda - család.....	259
4.7.2	Bölcsőde-óvoda kapcsolat.....	260
4.7.3	Óvoda – iskola kapcsolat	260
4.7.4	Az óvoda egyéb kapcsolatai.....	260
4.8	A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.....	264
5	A Bölcsőde Szakmai programja	265
	Bevezetés	265
5.1	Az ellátandó terület és az ellátandó célcsoport jellemzői	265
5.1.1	A bölcsődei ellátás alapadatai	265
5.1.2	Bölcsőde bemutatása.....	265
5.1.3	Tárgyi feltételei	266
5.1.4	Személyi feltételei.....	267
5.1.5	A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok	268
5.2	A bölcsődei szolgáltatás célja, alapfeladata	269
5.2.1	A szolgáltatás célja.....	269
5.2.2	A szolgáltatás alapfeladata.....	270
5.2.3	Pedagógiai hitvallásunk	270
5.2.4	A szolgáltatás igénybevételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája.....	270
5.2.5	A szolgáltatást igénybe vevők célcsoportja, összetétele és az ellátandó terület	271
5.2.6	A szolgáltatást igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok	271

5.2.7	A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének biztosítása.....	272
5.2.8	A bölcsőde kapcsolatai.....	272
5.3	A feladatellátás szakmai tartalma, módja	273
5.3.1	A bölcsődei gondozás-nevelés célja.....	273
5.3.2	A bölcsődei nevelés feladatai.....	273
5.3.3	A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei.....	275
5.3.4	Családok támogatásának módszerei és lehetőségei	277
5.3.5	A bölcsődei élet tevékenységi formái, főbb nevelési helyzetei	283
5.3.6	A bölcsőde hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	287
5.3.7	A gyermek fejlődésének várható jellemzői a bölcsődés kor végére	287
5.4	Az ellátások igénybevétele módja	288
5.5	A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége módja, formái	288
5.6	Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme.....	289
5.7	Zárszó	290

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet, az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V.24.) OM rendelet, a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet, a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet, a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról alapján.

Bevezetés

A Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Óvoda 2015. augusztus 24. napjával, miniszteri döntést követően jött létre a Pécsi Tudományegyetem korábbi köznevelési intézményeinek összeolvadással történő egyesítésével.

A Pécsi Tudományegyetem jogelőd intézményei közül az új intézmény székhelye a korábbi Babits Mihály Gyakorló Gimnázium és Szakközépiskola lett, amely 1989-ben vált az egyetem gyakorlóintézményévé a korábbi Komarov Gimnázium és Szakközépiskolából. A székhelyintézményben 4 évfolyamos gimnáziumi képzés folyik.

A Deák Ferenc Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola, illetve jogelőd intézménye a 2. Számú Gyakorló Általános Iskola 1977 óta működik gyakorlóiskolaként. 2003 óta a 8 évfolyamos általános iskolai képzés mellett 4 évfolyamos gimnáziumi képzést is folytat. A fenntartó döntése alapján a 2018/19-es tanévtől a gimnáziumi képzés felmenő rendszerben megszűnik.

Az egyetem legrégebbi gyakorlóiskolája a korábbi 1. Számú Gyakorló Általános Iskola, melyben 1950 óta folyik a pedagógusjelölt-hallgatók gyakorlati képzése 8 évfolyamos általános iskolai keretek között. Az Pécsi Tudományegyetem Óvodája is az új intézmény része lett.

Az átalakítást követően a székhelyintézmény és a tagintézmények mindegyike szervezeti és szakmai szempontból továbbra is önálló, őrzi identitását, egyéni arculatát, a szakmai munkára kiterjedő vezetői autonómiáját, pedagógiai programjának sajátosságait. A jogszabályokkal összhangban a szervezeti egységei a feladatellátásukat tükröző helyi tanterveket alkalmaznak. A színvonalas és eredményes oktató-nevelő, felzárkóztató, tehetséggondozó és innovációs munka zavartalanul folytatódhat az egyes intézményekben. Az egyes tagintézmények munkaközösségei önállóan, de közös szakmai műhelyt alkotva is dolgozhatnak, jó gyakorlataikat megoszthatják egymással. Az önállóság megőrzött elemei mellett összekötnek bennünket a közös feladatok és célok. Ezek erősítése az új intézmény fontos feladata.

Ami összeköt bennünket:

- köznevelési intézményként felelősek vagyunk a ránk bízott gyermekek, diákok pedagógiai fejlesztéséért: neveléséért, oktatásáért,
- Élve a Pécsi Tudományegyetem adottságaival és lehetőségeivel, szakmai együttműködésekkel valósítunk meg az egyetem szervezeti egységeivel,
- a pedagógusjelölt-hallgatók hospitáló és gyakorló tevékenységeinek mentorálásával, támogatásával hozzájárulunk a minőségi pedagógus-utánpótlás biztosításához,
- valamennyien elkötelezettek vagyunk a köznevelés fejlesztése, eredményességének növelése mellett, s abban tevékeny szerepet vállalunk.

Közös pedagógiai céljaink:

- a ránk bízott gyermekek, fiatalok személyiségének sokoldalú fejlesztése,
- a közösségi léthez szükséges együttműködésre nevelés,
- gyermekbarát légkör megteremtése és fenntartása,
- az erkölcsi normák megalapozása, és az árnyalt erkölcsi ítéletalkotás képességére nevelés,
- mindezek támogatása módszertani sokféleséggel és a gyermekek, diákok színes cselekvési lehetőségeivel,
- az értelmes, tanulói tevékenységekre épülő, értelmező, reflektív tanulás kialakítása, megerősítése,
- az egyéni tanulási utak támogatása,
- a jelen pedagógia programunk mellékletként elkészített közös tehetséggondozó programunk alapján a tehetségek felismerésének, azonosításának, fejlesztésének, nyomon követésének segítése,
- az önszabályozott tanulás kialakítása,
- a kritikai, problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlesztése,
- az autonómia és a felelősség erősítése,
- a továbbtanulás, pályaorientáció támogatása,

A magyar pedagógusképzésben évszázados hagyományként a gyakorlóiskolák képviselik azt a felsőfokú pedagógusképzésre és közoktatási intézményekben végzett gyakorlatra épülő képzési szerkezetet, mely a pedagóguskompetenciák megalapozását, magas szintű fejlesztését, a végzett pedagógushallgatóknak a munkaerőpiacon való helytállását biztosítja. A gyakorlóintézmények szükségessége a pedagógusképzés folyamatában megkérdőjelezhetetlen. Ezt erősítette meg a Magyar Rektori Konferencia 2012-es állásfoglalása is, mely szerint a gyakorlóiskolák „a magyar oktatási

rendszer nagy hagyományokkal rendelkező, a közoktatási feladatok mellett a pedagógusképzés, továbbképzés és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások minőségi intézményei, közoktatási intézményrendszerünkben a színvonalas és eredményes oktató-nevelő, felzárkóztató, tehetséggondozó és innovációs munka intézményei, a képzésben, a továbbképzésben a tartalmi, módszertani fejlesztés gyakorlati műhelyei.”¹

A felsőoktatási intézmények által fenntartott más gyakorló intézményekhez hasonlóan mi is közreműködünk a tanárképzésben/tanítóképzésben részt vevő hallgatók gyakorlati képzésében. Ez a közreműködés megvalósul a Bologna-rendszerű osztott és az osztatlan tanárképzés minden gyakorlatfajtájában, az általános (pedagógiai), a csoportos (tanítási) és az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlatban is. A gyakorlat történhet egyéni és csoportos képzés keretei között, melynek során a tanórai és a tanórán kívüli tevékenység bemutatásával, szervezésével, a vezető- és mentortanárok támogató segítségével a hallgatók a szaktanári/osztálytanítói feladatokat megismerhetik, e tevékenységekben magukat kipróbálhatják, miközben az iskola mindennapi életének részesévé is válhatnak, pedagógiai, pszichológiai munkát végezhetnek.

Intézményünk vezetőtanárai és mentorai a tanárjelöltek gyakorlati képzéséhez kapcsolódó feladataik mellett magas színvonalú szakmai műhelyekben tevékenykednek, az egyetemi/főiskolai képzésben kutatói, módszertani és neveléstudományi tárgyak oktatói, kísérő szemináriumok vezetői, szakdolgozatok konzulensei/opponensei, felvételi és záróvizsga-bizottságok tagjai, pályázatok megvalósítói.

Az átlagnál jóval magasabb arányban találhatók köztünk mesterpedagógusok. A mesterpedagógusok egy része szaktanácsadóként segítő-támogató, köznevelési szakértőként (minősítő szakértő, tanfelügyelő, auditor) ellenőrző-minősítő tevékenységet folytatva vesz részt a köznevelés minőségének fejlesztésében, minőségbiztosításában.

A mesterpedagógusok másik része innovátorként, támogatóként saját intézményében vagy azon túlmutató hatókörben végzi munkáját, tervezi és valósítja meg mesterprogramját. Biztosítják az elmélet és gyakorlat kapcsolódását, részt vesznek olyan gyakorlati kutatásokban és fejlesztésekben, amelyek a PTE-hez kötődnek, ugyanakkor a köznevelés hatékonyságának növelését célozzák. Ennek során gyakran működnek együtt az egyetemmel közös pályázati tevékenységekben. Sok olyan pedagógus dolgozik köztünk, akiknek tevékenysége és hatóköre regionális vagy országos hatással bír. Az intézmény pedagógusai közül többen pedagógus-továbbképzések tartásában is részt vesznek. Mindeközben hatással vannak saját tantestületükre, székhely- és tagintézményükre, segítik

¹ A Magyar Rektori Konferencia MRK-186/2012. állásfoglalása

pedagógustársaik, helyi intézményük és a közös intézmény tanulószervezetté válását. A gyakorlóiskolai működés elengedhetetlen része a nem vezetőtanárként, mentorként dolgozó pedagógusok minőségi munkája is, hiszen a hallgatók az általános pedagógiai-pszichológiai gyakorlatuk során az ő óráikat is látogatják, s ők a vezetőtanári utánpótlás potenciális forrásai is.

Mindez azt jelenti, hogy gyakorlóiskoláinkban olyan nagy tapasztalattal és felhalmozott szellemi tőkével rendelkező tanítók, tanárok dolgoznak, akikben megvan a folyamatos és tudatos szakmai fejlődés és a tudásmegosztás igénye, és akik vezetőtanárként, mentorként az új köznevelési rendszer kihívásaira is képesek felkészíteni a jövő pedagógusait.

Gyakorlóiskolai létünkéből fakadó közös feladataink a következők:

- A tanárjelöltek gyakorlati képzése (pedagógiai, módszertani, szakmódszertani), a tanítási gyakorlat szakmai irányítása.
- A tanítási gyakorlatra beosztott hallgatók fogadása és felkészítése.
- Hallgatók óráinak előkészítése, reflektív megbeszélése.
- A hallgatók bevonása az oktató-nevelő munka minél szélesebb területeibe (egyéni fejlesztés, tanórán kívüli feladatok, innováció, tudásmegosztás).
- A hallgatók segítése abban, hogy megismerjék a köznevelési intézmény életét, működését, a tantárgyak tanításának feltételeit, körülményeit, a szabadidős tevékenységek lehetőségeit.
- A hallgatók szakdolgozatához, tanári záró dolgozatához/portfóliójához szükséges kutatások (megfigyelés, kérdőívezés, kikérdezés, stb.) támogatása az adatvédelmi jogszabályok keretei között.
- Bemutatóórák tartása, a karok, intézetek, tanszékek, továbbá pedagógus szakmai műhelyek részére.
- Kapcsolattartás a szaktanszékekkel.
- Folyamatos és tudatos szakmai fejlődés szaktárgyra, módszertani tudásra, pedagógiai tudásra vonatkozóan.
- A folyamatos megújulás, ideértve az egymástól tanulást és a fejlesztést (pl. a továbbra is önálló munkaközösségek együttműködése, minikonferenciák, workshopok, szakmai műhelyek).
- Az intézmény/intézményegységek gyakorlatában jelentkező problémákból kiinduló, azokra választ kereső, tényekre alapozott gyakorlati kutatásokban, innovációkban való részvétel.
- Különböző alkalmakhoz kapcsolódó és változatos formában végzett tudásmegosztás szervezése és megvalósítása.

A Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda tehát helyzeténél, felhalmozott szellemi erőforrásainál fogva a régió vezető szakmai műhelye. Az új egységes köznevelési intézmény növeli az intézményen belüli továbbtanulás esélyét, lehetőséget ad hosszú távú, lineáris képzési rendszer kialakítására, bővítve az egyetem ilyen irányú képzési-kutatási lehetőségeit.

PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Babits Mihály Gimnáziuma

1.1 Nevelési program

1.1.1 Pedagógiai (nevelési-oktatási) alapelveink, értékeink, céljaink, feladataink és eljárásaink

1.1.1.1 Pedagógiai alapelveink, értékeink, céljaink:

Iskolánkban humanista szemléletű, a tanulók érdekeit és igényeit szem előtt tartó, a társadalmi elvárásokhoz illeszkedő pedagógiai munkát végzünk. Nevelő-oktató munkánk középpontjában a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztése áll, ezért diákjaink értelmi fejlődése mellett érzelmi, testi, lelki, esztétikai, erkölcsi fejlődésük támogatására is nagy figyelmet fordítunk.

Fontos számunkra, hogy diákjaink a mai kor követelményeinek megfelelő kompetenciák birtokába jussanak, megalapozva ezzel életük további sikerességét magánéletükben és a munka világában. Ezért az ismeret- és értékközvetítéssel egyenrangúnak tekintjük a gondolkodási, személyes és szociális kompetenciák fejlesztését, különleges figyelmet fordítva a tanulás tanulására. Törekszünk arra, hogy az elméleti tudást és annak alkalmazását összekapcsoljuk, a különböző tudományterületekhez köthető sokféle tudásanyag közötti kapcsolatokat megteremtjük, hogy tanulóink képesek legyenek összefüggésekben gondolkodni, tudásukat önállóan és adaptívan (személyiségükhöz igazítva) használni különböző probléma-megoldási helyzetekben. A helyi, nemzeti, európai és egyetemes emberi kultúra élményszerű megismerését nemcsak a tanórákon, de változatos tanórán kívüli programokkal is támogatjuk.

Az egyéni fejlődési és tanulási utak támogatását (ennek részeként a tehetséggondozást és a tanulási nehézségekkel küzdők segítségét) pedagógiai munkánk fontos feladatának tartjuk. A különböző területeken felismert tehetségek számára szakkörök, sport és művészeti csoportok működnek iskolánkban. Sokféle versenyre készítjük fel tanítványainkat, hogy minél szélesebb körben megmutatkozhassanak. Törekszünk arra, hogy a tanulási problémák okait minél előbb felismerjük, azok csökkentéséhez, megszüntetéséhez segítséget adjunk, ha szükséges, szakemberek segítségét kérjük.

Együttműködésre nevelünk, hisszük, hogy az egyének és a közösségek egymást segítve boldogulhatnak. Önmagunktól és tanulóinktól is igényes munkát, kulturált viselkedést, közösségünk

szabályainak betartását várjuk. Tudjuk, és arra törekszünk, hogy diákjainkban is tudatosuljon, eredményt, célokat elérni csak komoly munkával, együttműködve, egymást segítve lehet. Valljuk, hogy céljaink megvalósításában a tanulók és a szülők partnereink, velük egymás tiszteletén alapuló együttműködést kell kialakítanunk és fenntartanunk.

A színvonalas nevelő-oktató munka elengedhetetlen feltételének tartjuk az iskolánkban dolgozó pedagógusok magas szintű szaktárgyi tudását, módszertani felkészültségét, magas szintű önreflexióra való képességét, a tények elemzésére épülő folyamatos szakmai megújulást, továbbképzést és önképzést, a tudásmegosztást. Ennek a szemléletnek az érvényesülését bizonyítja, hogy kiemelkedően sok a szakvizsgázott pedagógusunk, tanáraink közül sokan vizsgálóknak, szaktanácsadók, szakértők, emelt szinten érettségiztetők, nyelvvizsga-bizottságok tagjai, számos kollégánk tanított vagy tanít jelenleg is a PTE különböző karain a pedagógusképzés területén. Tanáraink közül többen is részt vesznek megyei és országos versenyek szervezésében, lebonyolításában. Iskolánk pályázati munkákban is számos alkalommal bizonyította, hogy kreatív, a fejlesztés, az innováció mellett elkötelezett munkatársakkal rendelkezik.

A Pécsi Tudományegyetem gyakorló intézményeként munkánk fontos részének tekintjük a tanárjelöltek támogató, segítő bevezetését az oktató-nevelő munka mindennapi gyakorlatába, hogy hasznos tapasztalatokat szerezzenek majdani pályájuk feladatainak sikeres elvégzéséhez. Kiemelt feladatunk, hogy a tanárjelölteket, gyakornokokat támogassuk pedagógus kompetenciáik fejlődésében.

Mindezek alapján pedagógiai céljaink között kiemelten fontos, hogy közös munkánk eredményeként a diákok képessé váljanak a továbbtanulásra, továbbá képessé és motiválttá váljanak az élethosszig tartó tanulásra, önképzésre, önfejlődésre.

Célunk, hogy tanulóink a gyorsan változó világban is helytállhassanak, boldoguljanak, a világ (természet és társadalom) és önmaguk értelmezésére képes személyiséggé váljanak. Ezért egyrészt korszerű és szilárd alpműveltség megszerzéséhez segítjük őket, hogy értsék a világot, az abban zajló változásokat, folyamatokat, másrészt azért dolgozunk, hogy önállóan, kritikusan gondolkodó, tudásukat alkalmazni képes, aktív, kreatív, innovatív együttműködő fiatalokká váljanak.

A szülőkkel együttműködve támogatjuk őket abban, hogy olyan saját erkölcsi értékrendet alakítsanak ki, amellyel humánus, a mások emberi méltóságát tiszteletben tartó, nemcsak a saját boldogulását kereső, de a kisebb-nagyobb közösségekért is cselekvő, saját tetteiért felelősséget vállaló, a demokrácia szabályrendszerét értő és elfogadó, autonóm felnőtté, polgárrá váljanak.

Mindehhez olyan támogató, bizalomteljes légkört kell biztosítanunk, amelyben diákjaink értik és érzik, hogy követelményeink javukat szolgálják, hogy nehézségeikben számíthatnak ránk, amelyben tanórai elfoglaltságaik mellett részt tudnak venni az iskolai diák-, sport- és kulturális életben is.

1.1.1.2 Nevelési-oktatási céljaink érdekében fontosabb feladataink:

I. A személyiség kompetenciáinak fejlesztése

A. A kognitív (gondolkodási) kompetencia fejlesztése:

- tanult ismeretek felidézése, felismerése,
- megértés: összefoglalás, saját szavakkal történő megfogalmazás, magyarázat, kiegészítés, megkülönböztetés más tartalomtól,
- alkalmazás / az elméleti ismeretek használata: felhasználás, módosítás, megtalálás,
- analízis /elemző gondolkodás: egy adott tartalom részekre bontása, összehasonlítás, csoportosítás, ok-okozati összefüggések feltárása,
- szintézis /új eredmény létrehozása részekből: tervezés – kivitelezés - eredmény értékelése,
- értékelés: nézetek összevetése, elemzése, önálló véleményalkotás, rangsorolás, bizonyítás, becslés.

B. Az érzelmi kompetencia fejlesztése

1. A személyes kompetencia területén:

- érzelmi tudatosság: érzelmeink és azok hatásának felismerése,
- pontos önértékelés: erősségeink és korlátaink ismerete,
- önbizalom: értékeink és képességeink biztos tudata,
- önszabályozás: önkontroll, megbízhatóság, lelkiismeretesség, alkalmazkodás, találékonyság és nyitottság, felelősségérzet,
- belső motiváció erősítése: teljesítménymotiváció, elköteleződés, kezdeményezőkézség, optimizmus, proaktivitás.

2. A szociális kompetencia területén:

- empátia: mások érzéseinek és szükségleteinek, meggyőződéseinek ismerete, megértése,
- hatékony módszerek mások meggyőzésére,

- az ellentétek feloldását lehetővé tevő tárgyalási képesség, konfliktuskezelés, konszenzuskészség, konstruktivitás,
- változás kezelése, kezdeményezése,
- együttműködés másokkal a közös célok elérése érdekében,
- mások vezetése.

II. Tanulóink pozitív beállítódásának támogatása a Nemzeti alaptantervben meghatározott kulcskompetenciákban

A tanulás kompetenciáihoz kapcsolódóan

- a tanulás iránti belső motiváció,
- a tanulás tanulása: hatékony időbeosztás, problémamegoldás, az új tudás elsajátításának, feldolgozásának, értékelésének és beépítésének képessége
- a korábbi tanulási és élettapasztalatok felhasználásának igénye és gyakorlata,
- fogékonyság az új tanulási lehetőségekre,
- igény a tanultak széles körű, adaptív alkalmazására.

A kommunikációs kompetenciához (anyanyevi és idegen nyelvi) kapcsolódóan

- a társas viszonyokra érzékeny, tudatos, érdeklődő és önkritikus magatartás,
- mások megismerésének igénye,
- törekvés az építő jellegű párbeszédre,
- az igényes, pontos szóbeli és írott megnyilvánulás értéként való elismerése,
- személyes és kritikus megközelítésű szövegértés.
- a kulturális sokféleség tiszteletben tartása, értéként való elfogadása,
- a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés és kíváncsiság.

A digitális kompetenciákhoz kapcsolódóan

- az elérhető információ és az interaktív média kritikus és felelősségteljes alkalmazására törekvés,
- aktív részvételre törekvés a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban.

A matematikai, gondolkodási kompetenciákhoz kapcsolódóan

- a tényekre alapozott bizonyítás igénye,
- nyitottság az alternatív megoldási módszerekre,
- a rendszerezett gondolkodásra, kidolgozásra való törekvés.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciákhoz kapcsolódóan

- az együttműködés, a magabiztosság és az integritás (önbecsülés, erkölcsi szilárdság) mint érték elfogadása,
- a társadalmi-gazdasági fejlődés, az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődés,
- a személyes előítéletek leküzdésére törekvés,
- törekvés a kompromisszumra, konszenzusra,
- igény a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére,
- fogékonyság a változások kezelésére,
- a különböző identitások együttes elfogadása: a településhez, országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás,
- a részvétel iránti nyitottság a demokratikus döntéshozatal valamennyi szintjén,
- a felelősségérzet és a közösségi összetartozást megalapozó közös értékek elfogadása, demokratikus elvek elfogadása és tiszteletben tartása,
- a társadalmi sokféleség és kohézió, valamint a fenntarthatóság támogatása,
- mások értékeinek, magánéletének tisztelete.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáihoz kapcsolódóan

- a művészet szeretete,
- a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság,
- az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciákhoz kapcsolódóan

- függetlenségre törekvés,
- alkotó- és újítókészség,
- a célok elérésére irányuló motiváció és eltökéltség.

III. Tantestületünk értéknek tartja, és ezért közvetítésére törekszik:

- teljesítmény, értékteremtés,
- teljesítményhez vezető munka (kitartás, fegyelmezettség, elkötelezettség),
- tanulás tanulása,
- élethosszig tartó tanulás,
- tudományos eredményekre, tényekre alapozottság,
- önálló, kreatív, kritikus, problémamegoldó gondolkodás,
- az egyén autonómiája és felelősségvállalása önmagáért, tetteiért,

- választások, döntések következményeinek mérlegelése,
- önismeret, önértékelés, önfejlesztés,
- testi és lelki egészség,
- identitás, közösséghez tartozás (család /otthon, iskola, lakóhely, szülőföld, haza, Európa, emberiség),
- nemzeti kultúra, hagyományok,
- nemzeti, etnikai kisebbségek ismerete, tisztelete,
- népek, nemzetek, etnikai csoportok, nemek, vallások és lelkiismereti meggyőződések egyenlősége,
- emberi jogok, gyermekjogok,
- egyéni és közösségi célok összehangolása, együttműködés,
- szociális érzékenység (figyelem, érdeklődés, tolerancia, nyitottság, méltányosság, segítő magatartás, önkéntesség),
- részvétel a civil társadalom közösségi életében,
- cselekvő, felelős állampolgári magatartás, törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, erőszakmentesség,
- környezettudatosság: a természet és az épített környezet védelme; a fenntartható fejlődés,
- médiatudatosság,
- gazdasági, fogyasztói tudatosság.

IV. Az előbbieken alapján az oktató-nevelő munkánkat meghatározó stratégiaelemek:

A pedagógiai célok eléréséhez a pedagógus az oktatáspolitikai dokumentumok adta keretek között maga választhatja meg, adaptálhatja a módszereket, eszközöket.

Ugyanakkor mindannyiunk feladata:

- a tanulási folyamatok, (éves munka, témák, tanórák, értékelések, mérések) megtervezése,
- a tanulók előzetes tudásának feltárása, beépítése a tanulási folyamatba,
- a módszerek és munkaformák változatos alkalmazása, azok tudatos, a tanulási célokhoz illeszkedő megválasztása,
- a szociális tanulás és az együttműködő (kooperatív) munkaformák és technikák alkalmazása,
- a tanulók tevékenységét, önállóságát, problémamegoldását, alkotóképességét előtérbe állító tanulásszervezés,

- változatos, a gondolkodás különböző szintjeihez igazodó tanári kérdéskultúra alkalmazása,
- a tanulókra figyelés, együttműködés a tanulókkal, tanulássegítés, pozitív megerősítés,
- következetesség, példaadás, pontosság a tanári munkában,
- a tanulók teljesítményének rendszeres mérése és fejlesztő szemléletű értékelése,
- differenciálás a mennyiségben, mélységben, a feladatok kijelölésében, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, értékelésben
- egyéni tanulási utak támogatása (a tehetségek felkutatása és támogatása pl. szakköri keretben, versenyre felkészítéssel; a tanulási problémák azonosítása, a nehézségekkel küzdők segítése)
- a tanulók belső motivációinak erősítése a közös célok, feladatok kitűzésén, megvalósításán és értékelésén keresztül.
- az IKT használatának bővítése
- együttműködés a közös célok érdekében

1.1.2 A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tudásépítés támogatása

A tudás személyes és társas tevékenységek folyamatában épül és változik. Ezért feladatunk, hogy ehhez olyan körülményeket teremtsünk, amelyek ösztönzik a tanulói aktivitást; a tanulói önszabályozás erősítését a tanulás folyamatában; a pedagógus-diák, a diák-diák együttműködést; az elméleti ismeretek adaptív alkalmazását, a problémamegoldást; az IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) egyszerű felhasználói tevékenységnél magasabb szintű alkalmazását.

A cél eléréséhez az alábbi tevékenységeket kínáljuk:

- formális és informális tanulási keretek: olyan tanórák, szakkörök, versenyre felkészítő foglalkozások, amelyek a tanulói aktivitásra, együttműködésre, problémamegoldásra nagy hangsúlyt helyeznek,
- olyan feladatok a tanórán és tanórán kívüli tevékenységekben, amelyek igénylik a tanulók önszabályozását, felelősségvállalását a megoldás során,
- IKT használat olyan feladatokkal, amelyek megoldásában a diákoknak döntési lehetőségük van abban, hogy miként használják az IKT eszközt, és annak összetettebb funkcióit is használják.

A testi-lelki egészség karbantartása, továbbfejlesztése

Ennek érdekében formális és nem formális kereteket biztosítunk a testneveléshez és sportoláshoz, az aktív kikapcsolódáshoz.

Az egészséges életmódhoz olyan életmintákat mutatunk, foglalkozási, tapasztalatszerzési, gyakorlási lehetőségeket biztosítunk, melyek a testi-lelki egészség fenntartását, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzését, legyőzését szolgálják.

A cél eléréséhez az alábbi tevékenységeket kínáljuk:

- túrák, kirándulások,
- sporttáborok,
- sportnapok
- tánc- és drámafoglalkozások,
- nyitott rendelő,
- egészségnevelési témájú Babits-napok,
- drogprevenció,
- osztályfőnöki órák egészséges életmódhoz kapcsolódó témáinak feldolgozása.

Az esztétikai befogadás és önkifejezés fejlesztése

A befogadás és önkifejezés fejlesztésére olyan tevékenységeket szervezünk, melyek révén a tanulók megismerik, és kreatív módon alkalmazzák a művészetek különböző jelrendszereit.

A cél eléréséhez az alábbi tevékenységeket kínáljuk:

- múzeumok, műemlékek látogatása; múzeumi óra,
- hangversenyek, osztályéneklési verseny,
- kórus, egyéni hangképzés, kamararének, hangszeres kamarazene, népdaléneklés,
- színházi előadások, színjátszó és versmondó kör,
- rajzsakkör,
- tanulói produktumokhoz kapcsolódó kiállítások,
- kreatív írás,
- diákújság, diákrádió
- tehetségnapok, tehetségbemutatók

A tanulói tudásmegosztás fejlesztése

Rendszeresen lehetőséget teremtünk a formális és nem formális tanulási folyamatokban elsajátított tanulási tartalmak, produktumok megosztására, közzétételére és értékelésére.

A cél eléréséhez az alábbi tevékenységeket kínáljuk:

- tanulói előadások, kiselőadások, IKT prezentációk,

- tanulói pályázatok bemutatása, közzététele,
- önálló írásművek (tudásszerzés) megjelentetése iskolai honlapon, évkönyvben,
- középiskolai TDK munkájában való részvételi lehetőség biztosítása.

Az erkölcsi érzék formálása

Támogatjuk azokat a formális és nem formális tanulási alkalmakat, melyek biztosítják, hogy a tanulók különböző erkölcsi értékrendszereket ismerjenek meg, értékeljenek, s ezek alapján saját, meggyőződésen alapuló erkölcsi értékrendszert alakítsanak ki. Olyan tevékenységeket szervezünk, támogatunk, melyek segítik a sztereotip és előítéletes gondolkodás felszínre hozását, az ilyen gondolkodás kritikai megkérdőjelezését és lebontását, az empátikus, toleráns és cselekvő magatartás kialakítását.

A cél eléréséhez az alábbi tevékenységeket kínáljuk:

- viták / vitanap,
- önkéntesség,
- diákönkormányzat,
- tánc- és drámafoglalkozások,
- elsősorban etika, osztályfőnöki, történelem, magyarórák erkölcsi neveléshez kapcsolódó témáinak feldolgozása.

Az önmegismerés, önértékelés, önfejlesztés erősítése

Az önvezérelt viselkedésszabályozás és a sikeres döntések érdekében támogatjuk, segítjük a tanulókat önismeretük, reális önértékelésük megerősítésében.

A cél eléréséhez az alábbi tevékenységeket kínáljuk:

- a 9. évfolyam speciális tanévkezdő programja,
- minden évfolyamon a témához kapcsolódó osztályfőnöki órák,
- drámafoglalkozások,
- önértékelés és társak értékelése,
- konfliktuskezelés gyakorlása,
- az osztályfőnöki órák önismereti neveléshez kapcsolódó témáinak feldolgozása.

A közösségi lét, a közösségek működésének támogatása

Az ember társas lény, alapvető igénye a közösségben létezés. Ezért segítjük a különböző iskolai közösségek megszerveződését, működését a közös célok megfogalmazásában, a közösségi szabályok, hagyományok kialakításában, a társas tevékenységeken keresztül a közös élmények létrejöttében, a közösségek működéséhez nélkülözhetetlen, az elfogadáson, egymás megértésén

alapuló bizalom kialakításában. Emellett olyan alkalmakat, tevékenységeket biztosítunk, amelyek a tágabb közösségekhez (városunk, hazánk, európaiság, emberiség) tartozást is erősítik.

A cél eléréséhez az alábbi tevékenységeket kínáljuk:

- színes, sokoldalú osztályközösségi programok,
- az egész iskolát átfogó Babits Napok,
- érdeklődés szerint szerveződő csoportok működése tanórákon kívül,
- kooperatív, interaktív tevékenységek a tanórákon,
- a tanulók közreműködése az iskolai életrend kialakításában, az átlátható, egyértelmű szabályok megalkotásában, alkalmazásában,
- a diákközélet keretében a demokratikus vezetés és önkormányzás gyakorlása,
- helytörténeti örökségünk ápolása,
 - Néhány éve a pécsi iskolák vállalták, hogy egy-egy aradi vértanúra külön figyelmet is fordítanak, ennek keretében mi május 21-én Török Ignácra emlékezünk.
 - Városismereti programokat szervezünk.
- történelmi sorsfordulóinkra emlékezés nemzeti ünnepeinken és emléknapijainkon,
 - Nemzeti ünnepeinken (október 23., március 15.) iskolánk tanulói emlékműsort készítenek vagy a korszakokhoz kapcsolódó filmet néznek, amit a látottak közös megbeszélése követ.
 - Megemlékezéseket tartunk október 6-án, a Holokauszt Emléknapon, a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapiján, a Nemzeti Összetartozás Napján.
 - Iskolánk honlapjához kapcsolódóan folyamatosan bővülő Emlékezet Portál működik. Itt visszaemlékezések, iskolai rendezvények beszámolói és személyes jellegű írások, rendhagyó történelemórák felvételei találhatóak, melyek diákok, tanárok és vendégek közreműködésével készültek.
- az európai és egyetemes emberi kultúrához kötődést erősítő projekttevékenységek,
 - Iskolánk 2000 óta akkreditált UNESCO-iskola
 - Iskolánk, a Babits Gimnázium mint UNESCO társult iskola
„Az UNESCO Associated Schools Network (Társult Iskolák Hálózata, ASPnet) programját 1953-ban hozták létre, és napjainkra 182 ország mintegy 11.000 oktatási intézménye csatlakozott a nemzetközi hálózathoz. Az iskolahálózat küldetése, hogy a béke védőbástyáit a diákok tudatában állítsa fel az UNESCO értékeinek és céljainak megismertetésén keresztül, hangsúlyosan építve az oktatás négy alappilléreire, azaz

megtanulni megismerni, megtanulni cselekedni, megtanulni létezni és legfőképpen megtanulni együtt élni.” (UNESCO Nemzeti Bizottsága közleménye alapján)

Iskolánk - egyetlen pécsi iskolaként tagja e szervezetnek. Magunkénak érezzük céljait, képesek vagyunk az iskolahálózat elvárásainak megfelelően olyan projekteket vállalni, amelyeken keresztül az UNESCO a céljait közvetítheti.

Kötelezettségeink, mint UNESCO társult iskola:

- Vállaljuk a tanévenkénti két, Budapesten megrendezésre kerülő UNESCO pedagógiai műhelyen való részvételünket.
- Minden tanév végén beszámolót készítünk iskolánk tevékenységeiről, melyek összhangban vannak az UNESCO elvárásaival (csatlakozás országos vagy nemzetközi eseményekhez, pl. „A Világ Legnagyobb Tanórája”, Fenntarthatósági Témahét, „jeles napok”-ra való emlékezés az iskolában, cserekapcsolatok, stb)
- Intézményünk tanulói (főként a C osztályból) 2002 óta vehetnek részt abban az iskolai cserekapcsolatban, melyet a németországi Damme városának gimnáziumával alakítottunk ki, ápolunk. A program keretében mindkét ország diákjainak lehetősége nyílik interkulturális, személyes és szociális kompetenciájuk fejlesztésére; közelebről megismerkedhetnek a két város, illetve a városok környékének kultúrájával. A célok megvalósulását minden évben más-más projekttéma feldolgozásával támogatjuk. Valljuk, hogy e program hozzájárul ahhoz, hogy a népek, kultúrák közötti párbeszédre, együttműködésre nyitott, az európai közös értékekhez kötődő, felelős fiatalokat neveljünk.
- A Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz der Länder Stufe II (DSD der KMK Stufe II) projekttémái is ezen értékek mentén választódnak ki. A témák feldolgozásához diákjaink számára projekthetet szervezhetünk, amennyiben a tanév rendje és az iskola programja lehetővé teszi.
- Az oroszországi cserekapcsolat kialakításával további kultúrák, népek megismerése, határokon átívelő együttműködések kialakítása
- az iskolai hagyományok ápolása
 - Az iskolához kötődést erősíti az iskolajelvényünk, egyenruhánk és az évkönyvünk.
 - A tanévnyitónkon a 9. évfolyam tanulónak a 10. évfolyam tanulói átadják az iskolajelvényt.

- Új diákjaink számára az első napokban speciális programmal nyújtunk segítséget az új közösségbe való beilleszkedéshez és az új követelményekhez való minél sikeresebb alkalmazkodáshoz.
- Szeptember végén vagy legkésőbb október elején a 9. évfolyam diákjait a 12. évfolyam diákjai játékos, vidám feladatokkal avatják Babits-diákpolgárrá.
- Iskolánk névadójára a "Babits-émléknep" - hoz kapcsolódó versmondó versennyel emlékezünk.
- Minden tanévben Babits-napokat tartunk. Ezek közül egy tematikus nap projektfeladatokkal, egy pedig a Diákönkormányzat kérése alapján sportnap.
- Az Ezüstkanál-teaház otthonos, barátságos környezetben diákokat és tanárokat egyaránt érdeklő témákat kínál évente több alkalommal.
- Karácsonyi hangversenyt tartunk minden évben a diákok, tanárok, szülők számára.
- Ifjúsági karácsonyváró napot szervezünk a Diákönkormányzat tevékeny közreműködésével.
- Az érettségire készülő 12. évfolyam számára szalagtűző ünnepélyt és bált rendezünk.
- A ballagáskor adjuk át a nevelőtestület szavazatai alapján a „Babits örökös tagjává” választott diákoknak az ezt tanúsító oklevelet, és a 12. évfolyamon legeredményesebbeknek a Babits-jutalomdíjat.
- Tanévvzárón értékeljük az éves munkát, adjuk át a 9-11. évfolyamon legeredményesebb diákoknak a Babits-jutalomdíjakat.
- Az iskola fennállásának (működésének) öt éves évfordulóin külön rendezvényekkel tekintünk vissza múltunkra, elért eredményeinkre.
- Babits Alapítványunk Jutalomdíjban részesíti a kiemelkedő tanulmányi eredményt elért, továbbá a tanulmányi versenyeken sikeresen szereplő tanulókat. Támogatást nyújt a jó tanulmányi eredményű, de szociálisan hátrányos helyzetű diákoknak, hozzájárul a tanulmányi kirándulások költségeihez, tanulmányi versenyek nevezési díjához.
- Az Ifjúság Sportjáért Alapítvány ösztönzi és támogatja iskolánk diákjainak sportolását, sportversenyeken való részvételét, továbbá jutalmazza a „Jó tanuló, jó sportoló” diákokat.
- 1987 óta hirdetjük és rendezzük meg a Baranya megyei Kortárs Irodalmi Versenyt a 11-12. évfolyamos tanulóknak. A három fős csapatok írásbeli és szóbeli fordulóban bizonyítják egy-egy kortárs szerző művében vagy műveiben való jártasságukat, értelmezői kompetenciáikat.

- 2011 óta a Második idegen nyelv munkaközösség Regionális latin/újlatin és orosz nyelvi kiejtési versenyt szervez.

Az iskolának a pedagógiai programjában megfogalmazott célokkal, értékekkel összhangban lévő, a tanulók számára önköltséges programajánlata

Az alábbi felsorolásban feltüntetett, nem kötelező programajánlatok meghirdetésekor ügyelünk arra, hogy a programok költségei az átlagos jövedelemviszonyokat feltételezve reális létszámú részvétel lehetőségét célozzák meg.

A következő programokon minden iskolapolgár részt vehet:

- sí tábor
- vízi és kerékpártúrák
- múzeum- és színházlátogatások
- külföldi tanulmányutak
- az osztályok számára tanulmányi kirándulások

A felsorolt programokon való részvétel **egyetlen esetben sem kötelezően előírt a tanulók számára.** Ezért azokat tanítási napok, tanórák terhére csak intézményegység-vezetői engedéllyel, illetve nevelőtestületi hozzájárulással lehet szervezni.

1.1.3 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló. (2011. évi CXCV. tv. A nemzeti köznevelésről 4.§ 12.)

1.1.3.1 A különleges bánásmódot igénylő gyermekek

a) A kiemelten tehetséges gyermekekkel való foglalkozás

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. (2011. évi CXCV. tv. A nemzeti köznevelésről 4.§ 13.)

Minden pedagógus kiemelten fontos feladata a tehetség felismerése és optimális fejlődési feltételeinek megteremtése és működtetése. Tartalma az alkotóképesség, kreativitás, gondolkodás fejlesztése az érdeklődési körnek megfelelő ismeretek és tevékenységek végzésével. Ha egy diák több területen is képes kiemelkedő teljesítményre, a diák maga dönt arról, mely területen/területeken kívánja versenyhelyzetben is fejleszteni képességeit.

Formái

1. Differenciálás a tanulócsoportok szervezésében:

- nívócsoportos oktatás,
- osztályon belüli kiscsoportos foglalkozások, kooperatív tanulás,
- emelt óraszámú tanítás,
- kiegészítő foglalkozások (humán és művészeti tárgyaknál, speciális táborok, terepgyakorlatok).

2. Színvonalas tanítási órák, amelyek jellemzője:

- a differenciált munkáltató foglalkoztatás,
- az egyéni tanulási utak felfedezése, támogatása,
- az egyéni és csoportmunka,
- az egymástól kérdezés, a munka értékelése (saját és másoké).

3. Tanórán kívüli szervezeti formák:

- a szakkörök,
- tehetségműhelyek,
- az iskolai házi versenyek,
- a helyi, megyei regionális és országos versenyek,
- vetélkedők, bemutatók, kiállítások (szaktárgyi, sport, művészeti),
- az egyéni (1-3 tanulóval való) foglalkozás,
- a kulturális-művészeti érdeklődési körök és sportkörök,
- a tanárjelöltekkel közösen végzett tehetséggondozás,
- a tehetséggondozást támogató lazító programok.

4. Iskolán kívüli formák:

- egyetemi tanszékekkel és egyetemi műhelyekkel való együttműködés,
- múzeumok, könyvtárak, művelődési intézmények ifjúsági programjai,
- internetes pályázatok.

b.) A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. (2011. évi CXCV. tv. A nemzeti köznevelésről 4. § 2.)

Minden pedagógus feladata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése:

- a pedagógusok személyes példamutatása, egységes eljárásai,
- a pozitív (megerősítő) nevelői magatartás, az egyoldalú tiltással szemben,
- az egyéni beszélgetések (a pedagógus és diák személyes kapcsolatai),
- az osztály, illetve csoportközösség nevelő hatása,
- együttműködés a szülőkkel, nevelési tanácsadóval,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (azaz differenciálás),
- a mentálhigiénés probléma felismerésének és a problémakezelés lehetséges módjainak megismertetése és gyakoroltatása főleg osztályfőnöki órákon: konfliktus-kezelés, jövőkép kialakítása,
- „pszicho-pedagógiai” szűrés (osztályfőnökök végzik: kérdőív, teszt, játékos feladatok, megfigyelés módszerével),
- az osztályban tanító tanárok együttműködése, az iskolai pszichológus és iskolai szociális segítő bevonása, szükség esetén a tanuló továbbküldése családsegítői, pedagógiai szakszolgálati ellátásra.
- a tanórán kívüli, aktív tanulói tevékenységet kívánó foglalkozások, a projekteknél végzett munka, a pályázati lehetőségek és azokon való részvétel (feszültségoldás, társkapcsolatok, más oldalról való bemutatkozás).

A tanulási nehézséggel, részképesség zavarral küzdő tanulók segítése:

- differenciált foglalkozás a tanórákon,
- a tanulás tanítása: az iskolakezdetkor külön kurzusként és minden szaktárgy esetén, visszatérő feladatként az egész tanévben,
- a középiskolát kezdő tanulónál a tanévkezdő program,

- a nívócsoportos oktatás,
- felzárkóztató órák (csoportos nehézség esetén – intézményegység-vezetői javaslatl),
- alkalmi korrepetálások,
- a pedagógusok és a diákok személyes kapcsolatai,
- a kulturális hátrányok csökkentésére: színház-, hangverseny-, könyvtár-, képtár-, múzeumlátogatás,
- a tanuló gondolkodási problémáinak feltárása és a saját tanulási stratégiák és módszerek kialakításának támogatása.
- a tanulók számára heti egy-egy órában fejlesztő foglalkozások szervezése magyar nyelv és matematika tantárgyakból (A foglalkozásokon való részvétel az arra történő szülői aláírással történő jelentkezés után kötelező.),
- a tanuló szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az intézményegység vezetőjének engedélyével, jogszabályi előírások alapján az iskolai vizsgáknál külön szabályok alkalmazása.

c.) A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXCV. tv. A nemzeti köznevelésről 4.§ 23.)

Alapító okiratunk értelmében intézményünk sajátos nevelési igényű tanulók közül az érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos tanulók nevelését-oktatását vállalja.

1.1.3.2 A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek; tanulók támogatása

Gyermek és ifjúságvédelmi feladatok

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szerint a nevelési-oktatási intézmény feladata az egészséges életmódra vonatkozó intézményi szabályok betartatása; a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében való közreműködés a pedagógia eszközeivel és az ifjúságvédelem területén működő szervezetekkel, hatóságokkal való együttműködéssel.

Minden pedagógus, különösen az osztályfőnökök feladata, hogy közreműködjenek a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében, enyhítésében. Pedagógiai munkánkat segítik az

iskola-egészségügyi szolgálat tagjai (orvos, védőnők), az iskolapszichológus, az ifjúságvédelmi felelős, illetve, ha szükséges, az ifjúságvédelmi szervezetek és a hatóságok.

Feladataink a megelőzésben:

- egészséges, biztonságos iskolai környezet fenntartása,
- a tanulók minél alaposabb megismerése,
- a tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése,
- a tanulók eredményeinek figyelemmel kísérése,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tanulási előmenetelének fokozott figyelemmel kísérése,
- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, melyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- az egészséges életvitel fontosságának tudatosítása, az egészségnevelési program megvalósítása,
- az önértékelés és önfejlesztés, konfliktuskezelés támogatása,
- a kooperáció, együttműködés fejlesztése – önálló döntés, saját vélemény, felelősségvállalás a munka elvégzéséért, az eredményért,
- a kulturális hátrányokkal és tanulási nehézségekkel küzdők esetében a szükséges egyéni vagy csoportos fejlesztés,
- szabadidős tevékenységek szervezése,
- a törvényi előírás szerint ingyenes tankönyvek biztosítása,
- a törvényi előírás szerint ingyenes étkezés, illetve étkezési támogatás biztosítása,
- a gyermekek jogainak tiszteletben tartása,
- annak biztosítása, hogy a tanulók megismerjék jogaikat, véleményt nyilváníthassanak az őket érintő kérdésekben,
- együttműködés az iskola-egészségügyi szakemberekkel, iskolapszichológussal.

Feladataink a feltárásban:

- az osztályfőnökök felmérése minden tanév elején saját osztályukra vonatkozóan,
- figyelmeztető jelek észlelésekor az érintett pedagógusok konzultációja az osztályfőnökkel,
- együttműködés az iskola-egészségügyi szakemberekkel, iskolapszichológussal,
- a pedagógusok feladattal kapcsolatos képzettségének folyamatos biztosítása.

Feladataink a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megszüntetésében, enyhítésében

- egyéni korrekció, felzárkóztató foglalkozások szervezése,

- a szociális körülmények ismeretében a törvényi előírások és a Babits Alapítvány működési szabályzata alapján (a diák az osztályfőnök és az osztály diákönkormányzata ajánlásával kérheti) kedvezményes étkezés biztosítása,
- a szülőkkel való együttműködés,
- együttműködés az iskola-egészségügyi szakemberekkel, iskolapszichológussal,
- együttműködés a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel, hatóságokkal.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal, védőnővel,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel.

A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységet támogatja az iskolai szociális segítő, valamint az intézményi szinten működő mentálhigiénés team.

A szülői választmány és a Babits Alapítvány együttműködése a tantestülettel e területen példamutató, és továbbiakban is számítunk rá.

1.1.4 A pedagógusok helyi intézményi feladatai; az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógus feladata iskolánkban, hogy:

- személyes példájával tegye hitelessé nevelő-oktató munkáját,
- pedagógiai kompetenciáit folyamatosan fejlessze,
 - Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
 - Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
 - A tanulás támogatása
 - A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység
- Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért
- a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- továbbképzési, minősítési kötelezettségeinek eleget tegyen,
- az ügyeleti, helyettesítési feladatait elvégezze,
- a beosztásával kapcsolatos adminisztrációs feladatait pontosan ellássa,
- a munka megkezdése előtt 10 perccel az iskolában, feladat-ellátási helyén megjelenjen,
- távolmaradása estén felettesét a legrövidebb időn belül értesítse, a tanítási anyagot és a taneszközöket a szakszerű helyettesítés érdekében eljuttassa a helyettesítést végző pedagógusnak, vagy a felettesének,
- részt vegyen az iskolai szülői értekezleteken, (a szaktanár szükség szerint, a belépő új tantárgyak esetében) fogadóórákon, rendezvényeken, ünnepségeken,
- a hallgatók számára hospitálási lehetőséget biztosítson,
- a vezetőtanári, mentori feladatokkal összefüggő gyakorlatokat szakszerűen vezesse.

Az osztályfőnöki munka tartalma:

Az osztályfőnöki munka a pedagógiai tevékenységben kiemelkedően fontos helyet foglal el, a nevelési folyamat minden területére kiterjed. Az osztályfőnöki órák támogatják és kiegészítik a Pedagógia Programunk 1.1., 1.2. és 1.3. részében megfogalmazott közös nevelési-oktatási céljainkat, illetve az azok elérése érdekében vállalt személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink megvalósítását.

Az osztályfőnöki tevékenység formális színtere az osztályfőnöki óra, melynek helyét, idejét az osztályfőnök az osztállyal közösen határozza meg miután az órarend elkészült. Az osztályfőnök a tervezett programok függvényében, a szülőkkel és a vezetéssel egyeztetve, az órákat tömbösített bontásban is megtarthatja.

Az osztályfőnök munkája során:

- tervezetten irányítja az osztályközösség nevelését, segíti az osztályába járó tanulókat,
 - önismeretük fejlesztésében, az önnevelés iránti igényük felkeltésében,

- testi és lelki egészségük megóvásában,
 - tanulás-módszertani ismereteik bővítésében,
 - nemzeti hagyományaink megismerésében, ápolásában,
 - társadalmi környezetünk eseményeinek megértésében,
 - szociális képességeik fejlesztésében,
 - világszemléletük, világképük formálásában,
 - felelős állampolgárrá nevelésükben,
 - életpályájukra való felkészülésükben,
 - hogy képesek legyenek harmonikus társas és párkapcsolatok kialakítására.
- ennek érdekében kapcsolatot tart az osztályába járó tanulók szüleivel, az osztályában tanító tanárokkal, a kollégista tanulók nevelőtanáraival, az iskola-egészségügyi szolgálat tagjaival, az iskolapszichológussal, az ifjúságvédelmi felelőssel; képviseli az osztályába járó diákok érdekeit,
 - ellátja adminisztrációs feladatait.

Az osztályfőnök feladatai:

- Törekszik arra, hogy osztályának tagjait minél alaposabban megismerje a tanulók tudatos megfigyelésével és különböző kutatási módszerekkel.
- Tanítványait az iskolai élet szabályainak betartására neveli, megismerteti velük az iskola házirendjét.
- Tanórán kívüli szabadidős programokat szervez a tanulók életkorának, igényeinek és lehetőségeinek megfelelően.
- Gondoskodik a szociális segítségre szoruló, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekek segítéséről, együttműködik az iskola-egészségügy szakembereivel és az iskolapszichológussal, az ifjúságvédelmi felelőssel, ha szükséges, hatósági intézkedést kezdeményez.
- A gyermekek fejlesztése érdekében együttműködik a szülőkkel, az osztályban tanító pedagógusokkal, a felmerülő gondokat közösen oldják meg.
- Támogatja, segíti a DÖK tagjait, a DÖK munkáját.
- A tanulók szorgalmának és magatartásának értékelését és minősítését az osztályban tanítók véleményének kikérésével végzi.
- A kilencedik évfolyamon segíti a középiskolába történő beilleszkedés zökkenőmentességét.
- Segíti a pályaválasztást.
- Főként a kilencedik- tizedik évfolyamon koordinálja a közösségi szolgálatot.

- Elvégzi az osztálynaplóval, anyakönyvvel, bizonyítványokkal kapcsolatos feladatokat.
- Vezeti a közösségi szolgálat, a tanulmányi versenyek nyilvántartását.

1.1.5 A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézményegység együttműködésének formái

1.1.5.1 A tanulók és a szülők tájékoztatása

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az intézményegység vezetője, a diákönkormányzat vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az intézményegység vezetője legalább évente egyszer az iskolagyűlésen, valamint az iskolai diákönkormányzat vezetőivel való év eleji találkozásokkor,
 - a diákönkormányzat vezetője legalább félévente egyszer a diákfórumon, ill. a diákönkormányzat vezetőségének ülésein (saját szervezeti szabályzatuknak megfelelően),
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
2. **A tanulót és szüleit** a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják (szóban a közös és egyéni fogadóórákon, illetve az ellenőrzőn, a digitális naplón keresztül írásban).
3. **A szülőket** az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az intézményegység-vezető és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az intézményegység-vezető legalább egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

1.1.5.2 A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak

a.) Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása:
 - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
 - az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
 - a tantervi és vizsgakövetelményeiről,
 - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
 - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
 - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,

- saját gyermeke előmeneteléről, magatartásáról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetése felé.

b.) Fogadó óra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozója, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

Fajtái: egyéni fogadóóra (idejét az ellenőrzőbe kell beírni illetve a honlapunkon hozzuk nyilvánosságra), nyílt szaktanári fogadóóra (félévente legalább egy).

c.) Nyílt tanítási nap

Feladata, hogy az iskolánkba jelentkezők betekintést nyerjenek az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba. Tájékozódhassanak az iskolai életéről, légkörről.

A szülői értekezletek, fogadóórák és nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

d.) Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról, az elégedettségi mérésekről.

f.) Ünnepek: szalagavató, jótekonysági est, (szülők, nevelők öregdiákok bálja) színpadi bemutatók, hangverseny, közös sporttevékenység, kirándulás, erdei iskola.

g.) A szülők cselekvő részvétele a tanulók különböző foglalkozásain (pl. szakkör, osztályfőnöki órák).

h.) Szülők Közössége választmányi ülése: tagjai a választott szülői osztályképviselők.

Feladata:

- az iskolavezetés és a szülők közvetlen kapcsolatának biztosítása,
- a szülői érdekek képviselete,
- az iskolai éves munkaterv végrehajtásának értékelése,
- az igazgatói pályázat, a pedagógiai program véleményezése.

1.1.5.3 Az iskolai és a kollégiumi pedagógus együttműködése

Feladata: a diákok tanulási nehézségeinek, magatartási problémáinak időben történő megismerése, a nehézségek okainak feltárása és eredményes leküzdésükhöz szükséges együttes cselekvés kialakítása.

Formái:

- személyes /telefonos/ tájékoztatás, megbeszélés,
- látogatás a kollégiumban: elsősorban azok a 9. évf. osztályfőnökei, akiknek osztályában jelentős létszámban vannak kollégista tanulók (20 %),
- a kollégiumi nevelők látogatása az iskolában, részvétel az osztályozó konferenciákon,
- írásos tájékoztató: osztályfőnök, iskolaigazgató,
- részvétel a kiemelkedő iskolai-kollégiumi rendezvényeken (meghívás esetén).

1.1.5.4 Az érdekérvényesítés formái

a.) A tanulói érdekérvényesítés

A tanuló személyesen és képviselői útján érvényesítheti érdekeit.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg, ill. képviselőik útján közölhetik a pedagógusokkal, az intézményegység vezetőjével. Véleményükre érdemi választ 30 napon belül kell kapniuk. Írásbeli megkeresés esetén a választ is meg kell erősíteni írásos formában. Sürgős kérdéseiket osztályfőnökük, súlyosabb esetben az osztályfőnök közvetítésével az intézményegység vezetője elé terjeszthetik, ezekre 3 napon belül kapnak választ.

A kollektív érdekképviseletet a diákönkormányzat látja el. Osztályszinten és iskolai szinten (kétlépcsősen) képviseli a diákság közös érdekeit, illetve rendelkezik egy diáktárs képviseletében való eljárás jogával is.

Jogosítványait a Köznevelési Törvény, a Babits diákönkormányzatának működési szabályzata és az iskola házirendje tartalmazza.

b.) Szülői érdekérvényesítés

A szülő személyesen és képviselői útján (választmányi tagok) képviselheti és érvényesítheti érdekeit. Személyesen fordulhat szóban és írásban a tantestület tagjaihoz, az iskola vezetőjéhez. Megkeresésre érdemi választ kap, minden esetben a megkeresés formájának megfelelően, szóban vagy írásban, a törvény által meghatározott időben.

A szülői képviselet formái:

1. Osztályszintű (az osztály szülői közösségének választmányi tagjai)
2. Iskolai szintű (a Babits Szülők Közösségének választmánya)

1.1.5.5 A pedagógusok együttműködésének formái

1. Nevelőtestületi értekezletek, tájékoztatók

Nevelőtestületi határozathozatal csak értekezleten születhet. A határozathozatalt széles körű döntés előkészítésnek kell megelőznie. Az egész tantestületet érintő értekezletek előkészítéséért az intézményegység-vezető felel.

A nevelőtestület a jogszabályokban rögzítetten tart értekezleteket (alakuló értekezlet, tanévnyitó értekezlet, félévi-évvégi osztályozó, értékelő megbeszélés, majd az ezt követő pedagógiai munka elemzését, értékelését, hatékonyságát vizsgáló értekezlet, nevelési értekezlet, tanévzáró értekezlet), melyeknek az időpontját az éves munkaterv rögzíti.

Rendkívüli értekezletet az iskola vezetője hívhat össze, ha azt halaszthatatlan ok teszi szükségessé. Az intézményegység vezetőjének kötelessége összehívni a nevelőtestületi értekezletet, ha a nevelőtestület tagjainak legalább egyharmada, a szülői szervezet vagy a DÖK kezdeményezi.

Az intézményegység-vezető és helyettese a nevelőtestületet érintő kérdésekben tájékoztatót tarthatnak írásban vagy szóban. Az írásbeli tájékoztatás történhet a tanári faliújságon vagy a tanári levelezőlistán és ezzel egyidejűleg a tanári faliújságon. A rendszeres szóbeli tájékoztatás időpontját az éves munkaterv rögzíti.

2. Munkaközösségek belső és egymás közti együttműködése

Az osztályfőnöki és a szakmai munkaközösségek a munkatervükben meghatározott gyakorisággal, de évente legalább két alkalommal tartanak ülést, a kollégák szakmai együttműködés keretében egymás óráit látogatják, belső továbbképzéseket tartanak, közülük kerülnek ki a gyakornokok mentorai.

Gyakornokot támogató mentori feladatok:

- a) segíteni a gyakornokot az intézményi szervezetbe történő beilleszkedésben és a pedagógiai-módszertani feladatok gyakorlati megvalósításában;
- b) legalább félévente írásban értékelni a gyakornok tevékenységét, mely értékelést át kell adnia az intézményvezetőnek és a gyakornoknak;
- c) támogatást nyújtani a gyakornoknak az általa ellátott pedagógus – munkakörrel kapcsolatos tevékenységében, melyek az alábbiak:
 - az iskola helyi tantervében és pedagógiai programjában, a munkaköri feladataira vonatkozó előírások értelmezése és szakszerű alkalmazása
 - a tanítási (foglalkozási) órák felépítésének, az alkalmazott pedagógiai módszereknek, tanításhoz alkalmazott segédleteknek, tankönyveknek, taneszközöknek (foglalkozási eszközöknek) a célszerű megválasztása
 - a tanítási (foglalkozási) órák előkészítésével, megtervezésével és eredményes megtartásával kapcsolatos írásbeli teendők ellátása, valamint

- a minősítő vizsgára való felkészülés.
- d) Szükség szerint, de negyedévenként legalább egy, legfeljebb négy alkalommal látogatni a gyakornok tanítási (foglalkozási) óráját, és ezt követően óramegbeszélést tartani, továbbá, amennyiben a gyakornok igényli, hetente konzultációs lehetőséget biztosítani számára.

Együttműködés valósul meg a hallgatói gyakoroltatás során, az egyéni összefüggő szakmai gyakorlat keretében megvalósuló tanórai hospitálások megszervezésében, osztályfőnöki feladatok gyakoroltatásában.

A munkaközösség-vezetők tanácsa évente legalább két alkalommal tart megbeszélést. Tagjai: az intézményegység-vezető, a helyettese és a munkaközösség-vezetők. A munkaközösség-vezetők a döntés-előkészítésekbe a munkaközösség tagjainak véleményét kikérik, és a döntések meghozatala után tájékoztatják a munkaközösség tagjait.

Értekezletet csak tanítási időn kívül lehet tartani, az érintetteknek a részvétel kötelező.

1.1.6 Az intézményi döntési folyamatokkal kapcsolatos tanulói részvételi jog gyakorlásának rendje

1. A Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 46. §-a alapján a tanuló joga, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdéssel, az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról, az iskola működéséről, továbbá tájékoztatást kapjon a személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, valamint e körben javaslatot tegyen, továbbá kérdést intézzen az iskola, a kollégium vezetőihez, pedagógusaihoz, a szülői szervezethez, a diákönkormányzathoz. A feltett kérdésre legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül – a szülői szervezettől a tizenötödik napot követő első ülésen – érdemi választ kapjon.

2. Az intézményi döntési folyamatokban a 20/2012. EMMI rendelet 120. §-a értelmében a tanulók több mint ötven százalékának részvételével megválasztott iskolai diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

3. A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni, be kell szerezni:

- a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt az adatkezelési szabályzat elkészítésénél, módosításánál,
- b) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- c) az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- d) a házirend elfogadása előtt,

- e) a fegyelmi eljárás során, a fegyelmi tárgyalás előtt,
- f) a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- g) a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- h) a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- i) az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- j) az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- k) a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- l) az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben,
- m) a fakultatív hit- és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához

4. Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót – ha jogszabály másképp nem rendelkezik – a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére

1.1.7 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Egészségnevelési program

A program célkijelölésénél meghatározó a tanulók egészségkultúráltsága, mely magába foglalja a diákok:

- egészségi állapotjellemzőit;
- az egészséggel, az egészséges életmóddal kapcsolatos tudását;
- a leggyakoribb, nem fertőző betegségeket eredményező rizikófaktorok ismeretét.

1.1.7.1 Az egészségnevelési program célja

1. Hogy a tanulók:

- pozitív egészségmagatartást támogató ismereteket birtokoljanak,
- olyan életvezetési készségekkel rendelkezzenek, amelyekkel képessé válnak az egészségüket meghatározó tényezők felügyeletére, egészségük javítására, egészségvédő alternatívák választására,
- az egészséges életmódot, az erkölcsös és konstruktív életvitelt értéként fogadják el.

2. Olyan fizikai és pszichoszociális környezet biztosítása, ahol a tanulók egészségtudata fejleszthető, bizonyos egészségügyi problémák kezelhetők, s ahol az emberi kapcsolatok minősége egészségmegtartó.

3. A pedagógusok egészségismeretének bővítése, korszerűsítése, kompetenciájuk erősítése az egészségnevelésben.

4. A tanulók egészségnevelésével a prevenciós tevékenység kiszélesítése szülői, rokoni, ismerősi és baráti körben.

1.1.7.2 Az egészségnevelési program ajánlott témakörei:

- egészség – betegség, időben orvoshoz fordulás;
- az egészséges táplálkozás;
- testmozgás;
- társas kapcsolatok, női és férfiszerep;
- szeretet, szerelem, szexualitás, családi életre nevelés;
- konfliktuskezelés – stressz-oldás, önismeret;
- segítséggel élők és hátrányos helyzetűek;
- napirend – szabadidő helyes felhasználása;
- testi és személyi higiéné;
- káros szenvedélyek – helyes döntések;
- egészséges környezet és védelme;
- balesetek megelőzése – elsősegélynyújtás.

1.1.7.3 Az egészségnevelési program személyi erőforrásai

Az egészségnevelési program összeállítása és működtetése megosztott felelősségű nevelési feladat.

Végrehajtásának alapja a partneri kapcsolatok feltérképezése és ismerete.

1.1.7.4 Az egészségnevelési program megvalósítását segítő belső erőforrások

<i>Humán erőforrások</i>	<i>Feladat</i>	<i>Erősségek</i>
Iskolavezetés	Támogatja az egészségfejlesztési és egészségnevelési programot. Minőségi munkaként értékeli az erre irányuló tevékenységet. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokon.	Hiteles személyek a diákok és a pedagógusok számára.
Pedagógusok	Kidolgozzák és a tananyagba beépítve tanítják az egyes egészségfejlesztéssel és neveléssel kapcsolatos tartalmakat. Szakmai, módszertani tudásukkal segítik a program megvalósulását. Továbbképzéseken való részvétel.	Minden kolléga felvállalja a témával kapcsolatos feladatokat. Személyes példamutató az egészséges életmód területén.
Egészségnevelési munkacsoport	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves egészségnevelési tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatot tart a külső erőforrásokkal.	Összehangolja a munkát: témahét, versenyek, akciók, tréningek, egészségnap, stb.
Osztályfőnöki munkaközösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez és egészségfejlesztéshez kötődő nevelési feladatokkal. Éves tervezeteiben 5 óra, kötelezően az egészséges életmódhoz kapcsolódó témát dolgoz fel.	Lehetőséget ad osztályközösségi szinten, az aktuális témák azonnali megbeszélésére.
Testnevelés munkaközösség	Sportszakmai ismeretekkel – igény szerint – differenciáltan segítik a diákok mozgásprogramjának megtervezését.	Szakmai kompetencia. Személyes hatás.
Iskolapszichológus és az iskolai szociális segítő	Az egészségnevelési munkacsoport egyik vezetője. Segíti a tervező és szervező munkát.	Napi kapcsolata van a diákokkal, az egyedi problémákat azonnal kezeli.
Iskolaorvos, védőnő	Tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, szűrővizsgálatok. Ismereteket nyújt az életmód és a betegségek összefüggéseiről, „iskolai diagnózist” készít. Felvilágosító előadást tart a serdülőkori változások problémáiról, a szenvedélybetegségekről.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Iskolaorvos mellett működő védőnői szolgálat	Tervezi és szervezi a diákok szabadidős foglalkozásait az egészséges életmód jegyében.	Napi kapcsolat a diákokkal, tanárokkal.
Technikai dolgozók	Támogatják a tanári munkát, segítik az egészséges környezet megteremtését.	Tiszta, barátságos, kulturált környezet biztosítása.

<i>Humán erőforrások</i>	<i>Feladat</i>	<i>Erősségek</i>
Diákok (9 – 12. évfolyam)	A programban sokoldalúan vesznek részt: mint hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kutatások, versenyek, stb. Kortárs kapcsolatokban rejlő pozitív lehetőségek kiaknázása.	Valamennyi diák érintett – közösségi erő. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. Szemléletformálás.

1.1.7.5 Az egészségnevelési program megvalósítását segítő külső erőforrások

<i>Humán erőforrások</i>	<i>Feladat</i>	<i>Erősségek</i>
Szülők	Programok megvalósításának segítése, támogatása, aktív részvétel.	Tevékeny részvétel, szemléletük formálódása.
Iskolaorvos mellett működő védőnői szolgálat	Éves ütemezésben, évfolyamszinten, előre meghatározott témákat feldolgozó programok lebonyolítása.	Szakmai felkészültség. Osztályfőnöki munka segítése.
Iskolaorvos mellett működő védőnői szolgálat	Aktuális témajavaslat, választható előadások.	Szakmai felkészültség. Osztályfőnöki munka segítése.
Család – és Gyermekjóléti Központ, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő Szolgálat	Segítségadás konkrét államigazgatási ügyekben, a jelzőrendszer működtetésével kapcsolatos feladatok támogatása, a szociális segítők biztosítása.	Felmérések készítése, szakmai rendezvények szervezése.
Nemzeti Népegészségügyi Központ	Segítségadás az iskolai egészségvédelmi és egészségfejlesztési munkához.	Egészségügyi programok szervezése és lebonyolítása.
Rendvédelmi szervek	Bűnmegelőzési programok közös kimunkálása. Jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti előadások tartása.	Programok szervezése, lebonyolítása.

1.1.7.6 Az egészségnevelési program módszerei és eszközei

Az eszközök és módszerek megválasztása során általános ajánlasként fogalmazódik meg, hogy az:

- életszerű, motiváló, tevékenység- és élményközpontú legyen;
- feleljen meg a tanulók életkorának;
- pozitív életszemléletet adjon;
- együttműködésre épüljön;
- sok játékos elemet tartalmazzon.

Ezeknek a kritériumoknak felel meg pl. a vita-módszere, a projekt munka, a kísérletezés, a megfigyelés, az ötletbörze, a szituációs- és szerepjátékok, a gyűjtőmunka, a vetélkedő, iskolaújság szerkesztés.

1.1.7.7 A program megvalósulásának szinterei

A tanórán belüli programok a NAT-ban meghatározott elvek alapján szerveződnek:

- biológia óra,
- osztályfőnöki óra,
- életvitel és gyakorlat,
- testnevelés óra,
- nem egészségnevelés-tartalmú tantárgyak esetén a helyi tantervben megfogalmazottak szerint.

A tanórán kívüli tevékenységek komplex foglalkozásokat ölelnek fel, melyek kiegészíthetik a tanórai programokat:

- szakkörök, előadások, filmvetítések, versenyek, pályázatok,
- projekt munka,
- kortárs oktatók programjai,
- tanórán kívüli sportfoglalkozások,
- erdei túrák,
- tanévi témanap.

1.1.7.8 A továbbhaladás szempontjából kiemelt jelentőségű egészségnevelési program hatékonyságmérése, értékelése:

A mérés négy szintet céloz meg a hozzájuk kapcsolódó technikák segítségével:

1. Tudatosság, vállalás szintjének mérése:

- kérdőív, interjú, egyéni megfigyelés,
- érdeklődés felmérése.

2. Ismeret- vagy attitűdváltozás mérése:

- kérdőív,
- beszélgetés az érintettekkel,
- megfigyelés, mely a valós élethelyzetekhez való alkalmazkodást célozza meg.

3. Magatartásváltozás mérése:

- különböző szituációkban a viselkedés megfigyelése,
- időszakos „leltár” a magatartásformákról és attitűdváltozásokról.

4. Az egészségi állapotváltozás mérése:

- egészségügyi mérések (kockázati típustól függően)
- egészségügyi statisztikák készítése
- önértékelés az elért változásokról
- SWOT-analízis

- NETFIT

Az értékelés folyamatosan, az adott programot követően, illetve meghatározott kimeneti pontokon, az adott évfolyam végén történik. A program sikerét a különböző „bemeneti” tényezők és a környezeti feltételek erősen befolyásolják, így elengedhetetlen a „hozzáadott pedagógiai érték” vizsgálata.

Miután az értékelés „fogyasztóvédelmi szemléletű”, egyaránt meghatározó a tanulók, a szülők és a pedagógusok elégedettségének mérése.

1.1.8 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási ismeretek szerves részét képezik a NAT kompetenciaterületi tudásanyagának, ahogyan ez az eddigiekben oktatott tantárgyi tartalmak közül az osztályfőnöki, egészségtan, biológia tematikához is köthető, így onnan is áttemelhetőek a konkrétumok.

Lényeges, hogy ez a témaanyag az iskolai éves munkatervvel koegzisztens módon kerüljön kidolgozásra, pontosabban a munkaterv kövesse a pedagógiai programot.

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Egy elsősegély tanfolyam nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az ott kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmeken, és sok nehéz helyzeten átsegít. Az iskolai balesetek számának utóbbi időben való növekedése, valamint a sérültek szakszerű ellátása megkívánja, hogy az iskolai oktatásban nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás. Lehetőség van egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön az ismeretek elsajátítására.

Jó alkalmat teremtenek az iskolai egészségnapok nagyszámú tanulócsoport előtti szemléltető elsősegélynyújtó ismeretanyag bemutatására.

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés során) alkalmával is tudnak használni.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;

- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
 - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
 - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
 - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:
- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
 - tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
 - támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.
4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
Testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - ízületi rándulás, - izomhúzódás - felületi hámsérülések, - szédülés,

- Az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők és segítségnyújtás balesetknél; a mentők hívásának helyes módja; az iskolai egészségügyi

szolgálat (iskolaorvos, védőnő), valamint orvostanhallgatók segítségének igénybevétele az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatos osztályfőnöki órák megtartásában.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése.
- Gimnáziumunkban elsősegélynyújtó csapat működik, tevékenységüket a pécsi kutató-mentő és tűzoltó egyesülettel együttműködve végzik, saját munkaterv alapján vesznek részt az iskolai elsősegélynyújtási feladatokban.

1.1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Az iskolai vizsgák

Az intézményben leteendő állami vizsgák (érettségi vizsga) lebonyolításának, értékelésének és ügyvitelének rendelkezéseit a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. évi EMMI rendelet és az Országos Érettségi Vizsgakövetelmények határozzák meg.

Belső vizsga lehet különbözeti, beszámoltató, osztályozó-, javító- és pótlóvizsga.

Az osztályzatok megállapításához kötelező vizsgát tennie:

- az egyéni munkarend szerint tanulóknak
- a tantervi követelményeknek egy tanévnél (az előírtnál) – engedéllyel – rövidebb idő alatt eleget tévő tanulóknak,
- jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, s emiatt érdemjeggyel nem osztályozható tanulóknak, amennyiben azt a nevelőtestület számára engedélyezi; vagy félévkor kötelező módon, ha a hiányzása a meghatározott mértéket már addigra meghaladta, és érdemjeggyel nem osztályozható,
- másik iskolából való átvétel esetén, ha azt az iskola vezetője előírja,
- előzetes kérelemre: független vizsgabizottság előtti vizsga esetén.

1.1.9.1 Az iskolánk tanulói számára szervezett belső vizsgák

A belső vizsgák időpontját az intézmény éves munkaterve tartalmazza. A 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet rendelkezésének megfelelően, valamennyi vizsgatárgy esetén a tanuló mind írásbeli, mind szóbeli vizsgát köteles tenni az alábbiak szerint:

Az írásbeli vizsga

- Az írásbeli vizsga időtartama tantárgyanként és évfolyamonként maximum 60 perc.
- Az írásbeli vizsgán tanári felügyeletet kell biztosítani.

A szóbeli vizsga

Egy-egy vizsgatantárgyból a feleltetés időtartama 15 percnél nem lehet több. A szóbeli felelet előtt 30 perc felkészülési időt kell biztosítani. Kivételt képeznek az élő idegen nyelvi feleletek. A bizottság tagjai a tétellel kapcsolatban kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt. A vizsgázót nem szabad félrevezetni, gondolkodásában, a tétel kifejtésében megzavarni. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha a rendelkezésére álló idő letelt.

Távolmaradás vagy távozás a vizsgáról

Azt a vizsgázót, aki írásbeli dolgozatát vagy szóbeli vizsgáját neki felróható okból elmulasztotta vagy abbahagyta, úgy kell tekinteni, mint akinek a vizsgája nem sikerült.

Ha indokoltan szakítja meg a vizsgát, a bizottság határoz arról, hogy mikor és milyen feltételekkel fejezheti be azt.

A) Javítóvizsgák

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64. § (7) alapján Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
 - b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról neki felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik, illetve ilyen vizsgán elégtelen osztályzatot kap.
- A javítóvizsgára utasított tanuló az intézményegység-vezető által augusztus 15. és 31. között meghatározott napon köteles megjelenni.
 - A javítóvizsga napját a honlapon hozzuk nyilvánosságra. A javítóvizsga idejéről és a javítóvizsgával kapcsolatos tudnivalókról a tanuló szülője a bizonyítványosztáskor írásban értesítést kap. Ha a tanuló a javítóvizsgát felróható okból elmulasztja, tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.
 - A javítóvizsga tananyaga az adott tanítási időszak (félév, tanév) adott osztályra elfogadott, helyi tantervben megfogalmazott követelményeire (ismeretek, készségek, képességek) alapoz.

- Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az intézményegység-vezető engedélyezheti, hogy a tanuló az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

B) Különbözeti, beszámoltató és osztályozóvizsgák

Különbözeti vizsga

- Más iskolából történő átvétel vagy osztálytípus váltás esetén az átvétel feltétele az adott osztály tantárgyi profiljának megfelelő szakirányú tárgyakból tett sikeres különbözeti vizsga és az osztály tanulmányi átlagának elérése.
- A szaktanár, ha a tanuló a szabadon választott érettségi előkészítő órák tekintetében szintet vált, különbözeti vizsga letételét kérheti.

Osztályozóvizsga letétele a Rendelet 51. és 64. §-ban foglaltak betartásával annak a tanulónak engedélyezhető, aki:

- az iskola vezetőjének engedélyével (indokolt esetben) egy vagy több tantárgyból tanulmányi kötelezettségeit az előírtnál rövidebb idő alatt kívánja teljesíteni;
- az iskola vezetőjének engedélyével az iskolában kötelezően nem tanult tantárgyból érdemjegyet kíván szerezni;
- *250 órát meghaladó hiányzást ért el vagy adott szakórát 30%-ban nem látogatott*, ha a tantestület a törvény által biztosított lehetőségek figyelembevételével erre lehetőséget ad;
- ha egyéni munkarend szerint tanuló
- előrehozott érettségi vizsgára jelentkezik.

Az osztályozóvizsgára jelentkezni írásban, az intézmény által elkészített formanyomtatványon lehet. A nyomtatvány letölthető a babits.pte.hu/dokumentumok webhelyen.

A jelentkezési lapon meg kell adni:

- a tanuló nevét, osztályát,
- azt a tantárgyat / tantárgyakat, melyből / melyekből osztályozóvizsgát kíván tenni,
- az osztályozóvizsgával érintett tantárgy / tantárgyak azon évfolyamát / évfolyamait, melyből / melyekből vizsgázni kíván,
- a jelentkezéskor a tantárgyat / tantárgyakat tanító pedagógus nevét.

A jelentkezési lapon a szaktanár(ok) és az osztályfőnök aláírásukkal jelzi(k), hogy tudomásuk van a tanuló szándékáról. A jelentkezési lapot a 18 éven aluli tanuló esetében a szülőnek is alá kell írnia.

A jelentkezést írásban le lehet mondani az osztályozóvizsga kitűzött időpontja előtt 5 munkanappal. Ezt követően a vizsgát lemondani már nem lehet, és ha a tanuló neki felróható okból nem jelenik meg, akkor javítóvizsgát kell tennie.

A vizsgára történő jelentkezést az intézményegység vezetője fogadja el és engedélyezi.

Eredményes osztályozóvizsgát követően a tanulónak lehetősége van, hogy a választott tantárgyak óráit osztályozási kötelezettség nélkül továbbra is látogassa.

Beszámoltató vizsga

A tanítási foglalkozások látogatása alól alkalomszerűen, időszakosan vagy állandóan felmentett tanulók az engedélyezéskor megállapított időben és módon a szaktanárnak beszámolási kötelezettséggel tartoznak. Témazáró dolgozat hiányában a diák a féléves vagy éves tananyagból beszámoltató vizsgára kötelezhető. A beszámoltatásnak olyan mélységűnek kell lennie, hogy a tanuló egyértelmű szummatív értékelését lehetővé tegye, az osztályzat megállapítását kellően elősegítse.

Különbözeti, beszámoltató és osztályozóvizsga időpontjai, tartalma:

Különbözeti, beszámoltató és osztályozóvizsga a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján tanévenként kétszer tehető.

- Különbözeti és beszámoltató vizsgákat az első és a második félév végén, illetve a javítóvizsgák időszakában tartunk. A vizsgák időpontjáról a tanulót a jelentkezéskor tájékoztatni kell. Az egyéni munkarend szerint tanulók osztályozóvizsgáira szintén ezekben az időszakokban kerül sor.
- A különbözeti és beszámoltató vizsgák tananyaga az adott tanítási időszakban az adott osztályra elfogadott helyi tantervnek az átvétel idejéig tanított része, illetve annak a beszámoltató vizsgára a szaktanár által kijelölt része.
- Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére az intézményegység vezetőjétől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
- Előrehozott érettségi vizsgát tenni kívánók számára osztályozóvizsgát az érettségi időszakokhoz igazodva tartunk.
 - A tavaszi vizsgára jelentkezés az előrehozott érettségi jelentkezési lapjának másolatával és (kiskorú tanuló esetén) a szülő által aláírt kérvénnyel történik. A vizsgára április első teljes munkahetének végéig lehet jelentkezni, a vizsgákat április harmadik hetére szervezzük. A tavaszi vizsgára jelentkezés az előrehozott érettségi jelentkezési lapjának másolatával és (kiskorú tanuló esetén) a szülő által aláírt kérvénnyel történik. A vizsgára április első teljes munkahetének végéig lehet jelentkezni, a vizsgákat április harmadik hetére szervezzük.

Az őszi vizsgára jelentkezés az előrehozott érettségi jelentkezési lapjának másolatával és (kiskorú tanuló esetén) a szülő által aláírt kérvénnyel történik. A vizsgára szeptember első teljes munkahetének végéig lehet jelentkezni, a vizsgákat szeptember utolsó hetére szervezzük.

- Jelentkezni a „Jelentkezési lap” kitöltésével, annak a szaktanárral (szaktanárokkal) és az osztályfőnökkel való aláíratása után az iskola titkárságán lehet. A tanulók tájékoztatása az iskolavezetés és a szaktanárok közös feladata. A nyomtatvány letölthető a babits.pte.hu/dokumentumok web helyen.
- A tanulók számára a vizsga tartalma az adott tantárgy helyi tantervben rögzített tananyaga.
- Amennyiben a tanuló több tanév anyagából kíván vizsgázni, ezt az írásbeli vizsgán, vizsgarészben különböző feladatlapokon oldhatja meg, melyekből egy napon maximálisan kettőt kaphat.
- A több évfolyam tananyagából vizsgázó tanuló szóbeli vizsgán is több feladatot old meg az előírt pihenőidő betartásával.
- A különböző érdemjegyek a tanuló különböző évfolyamokra szerzett év végi osztályzatai.

C) Pótlóvizsgák

- Pótlóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.
- Az intézményegység-vezető hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótlóvizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők.
- A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

A javító-, különbözeti, beszámoltató, osztályozó- és pótlóvizsgák értékelési rendje

A vizsgák végső osztályzatait az alábbi százalékos sávok szerint állapítjuk meg:

- 85%-tól jeles
- 70%-tól jó
- 55%-tól közepes

- 40%-tól elégséges
- 40% alatt elégtelen

A vizsga két részből áll, az értékelés az írásbeli vizsgarész eredményének 60%-os és a szóbeli vizsgarész eredményének 40%-os arányú beszámításával történik.

D) Az idegen nyelvi osztályozóvizsgákra vonatkozó külön rendelkezések

- A vizsga tartalma és hossza a különböző nyelvek esetében megegyezik. Az írásbeli hossza 60 perc, a szóbeli legfeljebb 15 perc évfolyamonként.
- Az írásbeli vizsga méri az olvasásértést, a nyelvhelyességet, a hallásértést és az íráskészséget.
- A szóbeli vizsga témákhoz kötött rövid beszélgetés (témakifejtés), képleírás és/vagy rövid szituációs feladat.
- A vizsgafeladatok kidolgozását és egy feladatbank létrehozását az idegen nyelvi munkaközösségek végzik a munkaközösség-vezetők irányításával.
- Az emelt angol óraszámú osztályokban (003) az angol mint idegen nyelv és az emelt német óraszámú osztályokban (004) a német mint idegen nyelv tantárgy esetében intézményi elvárás, hogy a tanuló a 12. évfolyam végére legalább C1 szintű nyelvtudást szerezzen, ezért szorgalmazzuk, hogy a tanuló akkor jelentkezzen a 11. évfolyamon előrehozott érettségi vizsgára, ha ezt teljesíteni tudja, azaz érvényes felsőfokú C1/C2 szintű komplex nyelvvizsgával rendelkezik. Ebben az esetben az osztályozó vizsga érdemjegye jeles, a tanuló mentesül mind az írásbeli mind a szóbeli osztályozó vizsgakötelezettség alól. Más esetben az osztálytípusának megfelelő helyi tanterv követelményeinek kell megfelelnie írásbeli és szóbeli osztályozó vizsgákon.
- A többi osztályban az angol/német mint idegen nyelv tantárgy esetében szorgalmazzuk, hogy a tanuló a 12. évfolyam végére lehetőleg B2 szintű nyelvtudást szerezzen. Amennyiben a tanuló előrehozott érettségi vizsgára jelentkezik és legalább B2 szintű érvényes komplex nyelvvizsgával rendelkezik, az osztályozó vizsgák érdemjegye jeles. A tanuló mentesül mind az írásbeli mind a szóbeli osztályozó vizsgakötelezettség alól. Más esetben az osztálytípusának megfelelő helyi tanterv követelményeinek kell megfelelnie írásbeli és szóbeli osztályozó vizsgákon.

E) A 11. évfolyam tanulói számára év végi szóbeli vizsga történelemből

A vizsga időpontját az éves munkaterv tartalmazza (május-júniusban osztályonként egy tanítás nélküli munkanap alatt történik előzetes beosztás alapján).

Az év végi osztályzatba 25%-ban számítjuk be a vizsgán elért eredményt.

A témaköröket a munkaközösség szeptember közepéig hozza nyilvánosságra.

1.1.9.2 Az iskolánk tanulói számára szervezett állami vizsgák

Érettségi vizsga:

A tanuló érettségi vizsgát az érettségi vizsgaszabályzatban foglaltak szerint tehet.

Előrehozott érettségi vizsgára a tanulói jogviszony fennállása alatt, de a középiskolai tanulmányok teljes befejezése előtt van lehetőség a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet. előírásai alapján, ha a tanuló a választott érettségi tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelményeket teljesítette.

Szintemelő érettségi vizsga:

A tanuló az érettségi bizonyítvány átadásáig a már korábban sikeresen teljesített középszintű érettségi vizsgát adott tantárgyból emelt szinten megismételheti.

Az érettségi vizsgákra történő jelentkezés helye és formája törvényileg szabályozott. Az előrehozott, illetve a szintemelő érettségi vizsgákra történő jelentkezést mindenképpen előzze meg a választott tantárgyat tanító tanárral való konzultáció.

1.1.9.3 DSD vizsga

Iskolánk a DSD (Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz zweite Stufe) német nyelvvizsga vizsgáztatási jogával rendelkező iskola.

A vizsgát 12. évfolyamos diákjaink tehetik le. A vizsga ingyenes.

A Német Szövetségi Köztársaságban történő felsőfokú tanulmányok elengedhetetlen feltétele a diploma megléte. A diploma Magyarországon az eredménytől függően B2 vagy C1 típusú magyar állami nyelvvizsgára honosítható.

A vizsga négy nyelvi készséget mér: olvasott szöveg értését, hallott szöveg értését, írásbeli kommunikációt (fogalmazás) és a szóbeli kommunikációt.

A DSD II vizsga kerettantervi ajánlásai a helyi német tanterv részét képezik. A vizsga lebonyolítása a DSD II vizsgaszabályzat szerint történik.

1.1.10 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

1.1.10.1 A felvételi szabályok

Iskolánk minden osztályába felvételi vizsga alapján lehet bekerülni. Az írásbeli vizsgák időpontját az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet, a szóbeli meghallgatások időpontját iskolánk munkaterve határozza meg.

A felvételi három részből áll, ezen együttesen maximálisan 200 felvételi pont szerezhető. Ebből:

- legfeljebb 50 felvételi pont: az általános iskolai tanulmányi eredmények (7. év vége, 8. első félév) alapján (a készségtárgyak nélkül a bizonyítványban illetve a félévi értesítőben szereplő tíz tantárgy: magyar nyelv, irodalom, történelem, matematika, biológia, fizika, kémia, földrajz, idegen nyelv, informatika. Amennyiben a tanuló komplex természettudományt tanul, az adott jegyet négyszeres szorzóval számoljuk. Ha egyéb osztályzattal (pl. informatika) nem rendelkezik, akkor a többi jegy átlagának egészre kerekített értékével egészítjük ki a szerzett jegyek összegét.)
- legfeljebb 100 felvételi pont: a központi matematika és magyar írásbeli eredmények,
- és legfeljebb 50 felvételi pont az iskolánk által szervezett, az osztálytípusnak megfelelő tantárgyak szóbeli vizsga (testnevelés esetén alkalmassági vizsga) eredménye alapján.

A szóbeli felvételi eljárás keretében kizárólag az általános iskolai tanulmányok során minden tanuló által elsajátítható kerettantervi tananyag alapján készített felvételi kérdések és feladatok szerepelnek.

Pontazonosság esetén elsőként a szóbeli (testnevelés esetén alkalmassági vizsga), másodsorban pedig az írásbeli pontszámok közötti különbségek alapján differenciálunk.

Az eredményes beiskolázás érdekében, a jelentkező 8. osztályos tanulóknak felvételi előkészítőt tartunk. Az előkészítő számát és azok időpontját az éves munkaterv tartalmazza, az iskolai honlapon hozzuk nyilvánosságra.

A foglalkozásokon történő részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött. Jelentkezni iskolánk honlapján a nyílt napot követően, illetve az első előkészítő alkalmával lehet.

A szóbeli felvételi elbeszélgetés alól mentesítjük azokat a tanulókat, akik:

- a megjelölt osztályprofilal összhangban lévő, az EMMI által támogatott városi 1-3., a megyei versenyeken 1-5. és az országos tanulmányi versenyeken az 1-10. hely valamelyikét elérték,
- az iskolánk által szervezett előkészítő foglalkozásokon, tanulmányi versenyeken kiemelkedő teljesítményt nyújtottak,
- testnevelés alkalmassági vizsga alól mentességet csak az előkészítő foglalkozásokon nyújtott teljesítmény alapján adunk.

1.1.10.2 A továbbhaladás feltételei a PTE Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda nyolcadikos tanulói számára

A PTE Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda tagintézményeibe járó és intézményegységünkben továbbtanulni szándékozó tanuló a következő módon nyerhet felvételt intézményünkbe:

- a) Nem kell megírni a központi írásbelit annak a tanulónak, akinek a gimnázium vezetője november végéig megajánlja a felvételt korábbi eredményei (versenyek, tanulmányi eredmények) elismeréseképpen és osztályfőnöke/tagintézmény-vezetője ajánlása alapján.
- b) Szóbeli felvételi mentességet kap az intézményünkben első helyen megjelölt osztályba a tanuló, ha központi írásbeli eredménye magyarból és matematikából is eléri az intézményegységünkben megírt és javított központi írásbelik átlagát, továbbá teljesíti az egyes osztálytípusokra vonatkozó egyéb követelményeket:

- átlagok:
 - az általános kerettantervre épülő helyi tantervű, sportágismereti emelt óraszámú osztályba jelentkező tanuló 7. év végi és 8. félévi osztályzatainak átlaga testnevelés tantárgyból 5;
 - az általános kerettantervre épülő helyi tantervű, angol emelt óraszámú osztályba jelentkező tanuló 7. év végi és 8. félévi osztályzatainak átlaga angol nyelvből 5;
 - az általános kerettantervre épülő helyi tantervű, német emelt óraszámú osztályba jelentkező tanuló 7. év végi és 8. félévi osztályzatainak átlaga német nyelvből legalább 4,5;
 - az általános kerettantervre épülő helyi tantervű, biológia-fizika/kémia emelt óraszámú osztályba jelentkező tanuló 7. év végi és 8. félévi osztályzatainak átlaga biológiából és fizikából/ kémiából legalább 4,5;
 - az általános kerettantervre épülő helyi tantervű, matematika-informatika emelt óraszámú osztályba jelentkező tanuló 7. év végi és 8. félévi osztályzatainak átlaga matematikából és informatikából legalább 4,5;
 - az általános kerettantervre épülő helyi tantervű, humán tantárgyak emelt óraszámú osztályba jelentkező tanuló 7. év végi és 8. félévi osztályzatának átlaga magyar nyelv és irodalom és történelem tantárgyakból legalább 4,5.
- elégséges osztályzata 7. osztályban év végén és 8. osztályban félévkor sem lehet;
- tanulmányi átlagának 7. osztályban év végén és 8. osztályban félévkor a felvételi pontszámításban figyelembe vett tárgyak esetében (10 tantárgy: magyar nyelv, irodalom,

történelem, matematika, biológia, fizika, kémia, földrajz, idegen nyelv, informatika) legalább 4,5-nek kell lennie;

- magatartás, szorgalom jegye legyen legalább jó.

c) Rendes felvételi eljárás keretében.

1.1.10.3 Az iskolánkban alkalmazott átvételi szabályok

Az átvételről történő döntés intézményegység-vezetői jogkör.

Átvétel csak akkor lehetséges, ha az adott osztály tanulóinak száma nem éri el a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 4. számú mellékletében meghatározott maximális létszámot, és a tanuló tanulmányi átlaga eléri az osztály előző időszakai tanulmányi átlagát. Az átvételről szükséges az osztályfőnök véleményét is kikérni.

Az átvételt kérő tanulók – az osztályban, a kerettantervben meghatározott minimális óraszámoknál magasabb időkeretben tanított tárgyakat tanító tanárok által meghatározottak szerint – az átvételt megelőzően különbözeti vizsgára kötelezhetők.

1.2 Az iskola helyi tanterve

1.2.1 A választott kerettanterv megnevezése

Intézményünk a helyi tantervet az alábbi kerettantervek átvételével készítette el:

- Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára

Kialakításánál figyelembe vettük:

- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet – NAT
- 100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 40/2002. (V.24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről

A tantárgyak helyi tanterve (melyek az intézményegység pedagógusai számára az iskolai honlap csak számukra elérhető j meghajtóján található) tartalmazza:

- a választott tantárgyi kerettanterv megjelölését,
- a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát,
- az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket,
- az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit,

- a tanulók tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit.

A helyi tantervek megtekintése iskolán kívüli személynek az adott szaktanárok, munkaközösség-vezetők segítségével lehetséges.

1.2.2 Az iskolában tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámjai

Az iskolánkban alkalmazható óraszámokat a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. §-a és 6. számú melléklete, a 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 8. §-a, valamint a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 3. és 6. számú melléklete határozza meg.

A 2020-2021-es tanévet megelőző években indult osztályok esetében a tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamon a tanulók kötelesek legalább annyi emelt szintű vagy választható tantárgyat tanulni, hogy óraszámuk a kötelező minimális 35 órát elérje.

Az osztályok óraszámjai a 2017-2018-as tanévtől: gimnázium, sportágismeret

Tantárgyak	9.	A	10.	A	11.	A	12.	A
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	4	3	4	3	4	3	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	4	3	3	3	3	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	3	3	3	3	3
Etika					1	1		
Biológia – egészségtan			2	2	2	2	2	2
Fizika	2	2	2	2	2	2		
Kémia	2	2	2	2				
Földrajz	2	2	2	2				
Ének-zene	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1				
Dráma és tánc /Mozgókép-kultúra és	1	1						

médiaismeret*								
Művészetek**					2		2	
Ének-zene								1
Dráma és tánc						1		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret								1
Vizuális kultúra						1		
Informatika	1	1	1	1		1		1
Életvitel							1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon választható óra	4		4		6	4	8	5
Összesen	35	33	36	34	35	35	35	35
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	36	36	35	35	35	35

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

Az osztályok óraszámai a 2017-2018-as tanévtől: gimnázium, angol

Tantárgyak	9.	B	10.	B	11.	B	12.	B
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	6	3	6	3	6	3	5
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	3	2	3	3	3	3	4
Etika					1	1		
Biológia – egészségtan			2	2	2	2	2	3
Fizika	2	2	2	2	2	3		
Kémia	2	2	2	2				
Földrajz	2	2	2	2				
Ének-zene	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1				
Dráma és tánc /Mozgókép-kultúra és médiaismeret*	1	1						
Művészetek**					2		2	
Ének-zene								1
Dráma és tánc						1		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret								1
Vizuális kultúra						1		
Informatika	1	1	1	1		1		
Életvitel							1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Filozófia								1
Szabadon választható óra	4		4		6	4	8	5
Összesen	35	35	36	36	35	38	35	38
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	36	36	35	35	35	35

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

Az osztályok óraszámai a 2017-2018-as tanévtől: gimnázium, német

Tantárgyak	9.	C	10.	C	11.	C	12.	C
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	6	3	6	3	6	3	5
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	3	2	3	3	3	3	4
Etika					1	1		
Biológia – egészségtan			2	2	2	2	2	3
Fizika	2	2	2	2	2	2		
Kémia	2	2	2	2				
Földrajz	2	2	2	2				
Ének-zene	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1				
Dráma és tánc /Mozgókép-kultúra és médiaismeret*	1	1						
Művészetek**					2		2	
Ének-zene								1
Dráma és tánc						1		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret								1
Vizuális kultúra						1		
Informatika	1	1	1	1		1		
Életvitel							1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Filozófia								1
Szabadon választható óra	4		4		6	4	8	5
Összesen	35	35	36	36	35	37	35	38
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	36	36	35	35	35	35

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

Az osztályok óraszámai a 2017-2018-as tanévtől: gimnázium, biológia-fizika vagy biológia-kémia

Tantárgyak	9.	D		10.	D		11.	D		12.	D	
		fizika	kémia		fizika	kémia		fizika	kémia		fizika	kémia
Magyar nyelv és	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4
Történelem, társadalmi és állampolgári	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Etika							1	1	1			
Biológia –		2	2	2	3	3	2	4	4	2	3	3
Fizika	2	4	2	2	4	2	2	3	2		3	
Kémia	2	2	3	2	2	4			1			2
Földrajz	2	2	2	2	2	2						
Ének-zene	1	1	1	1	1	1						
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1						
Dráma és tánc /Mozgókép- kultúra és médiaismeret*	1	1	1									
Művészetek**							2			2		
Ének-zene											1	1
Dráma és tánc								1	1			
Mozgókép-kultúra és médiaismeret											1	1
Vizuális kultúra								1	1			
Informatika	1	1	1	1	1	1		1	1		1	1
Életvitel										1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Filozófia											1	1
Szabadon választható	4			4			6	4	4	8	5	5
Összesen	31	35	34	32	36	36	35	37	37	27	39	38
Rendelkezésre álló órakeret	35	35		36	36		35	35		35	35	

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

*** 9. és 10. évfolyamon 1-1 biológia óra csoportbontásban történik

Az osztályok óraszámai a 2017-2018-as tanévtől: gimnázium, matematika-informatika

Tantárgyak	9.	E	10.	E	11.	E	12.	E
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	5	3	5	3	3	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	3	3	3	3	3
Etika					1	1		
Biológia – egészségtan			2	2	2	2	2	3
Fizika	2	2	2	2	2	3		
	2	2	2	2				
Földrajz	2	2	2	2				
Ének-zene	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1				
Dráma és tánc /Mozgókép-kultúra és médiaismeret*	1	1						
Művészetek**					2		2	
Ének-zene								1
Dráma és tánc						1		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret								1
Vizuális kultúra						1		
Informatika	1	3	1	3		1		0
Életvitel							1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Filozófia								1
Szabadon választható óra	4		4		6	4	8	5
Összesen	31	35	32	37	35	35	27	35
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	36	36	35	35	35	35

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

Az osztályok óraszámai a 2017-2018-as tanévtől: gimnázium, humán-művészetek

Tantárgyak	9.	F	10.	F	11.	F	12.	F
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	5	4	5
I. idegen nyelv	3	4	3	4	3	4	3	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	3	2	3	3	3	3	4
Etika					1	1		
Biológia – egészségtan			2	2	2	2	2	2
Fizika	2	2	2	2	2	2		
Kémia	2	2	2	2				
Földrajz	2	2	2	2				
Ének-zene	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1				
Dráma és tánc /Mozgókép-kultúra és médiaismeret*	1	1						
Művészetek**					2		2	
Ének-zene						1		1
Dráma és tánc								
Mozgókép-kultúra és médiaismeret								1
Vizuális kultúra						1		
Informatika	1	1	1	1		1		1
Életvitel							1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Művészetek az F-ben		2		2				
Filozófia								1
Szabadon választható óra	4		4		6	4	8	5
Összesen	31	35	32	36	35	36	35	38
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	36	36	35	35	35	35

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

Az osztályok óraszámai a 2018-2019-es tanévtől: gimnázium, humán

Tantárgyak	9.	F	10.	F	11.	F	12.	F
Magyar nyelv és irodalom	4	5	4	6	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	4	3	4	3	4	3	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	4	2	3	3	3	3	4
Etika					1	1		
Biológia – egészségtan			2	2	2	2	2	2
Fizika	2	2	2	2	2	2		
Kémia	2	2	2	2				
Földrajz	2	2	2	2				
Ének-zene	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1				
Dráma és tánc /Mozgókép-kultúra és médiaismeret*	1	1						
Művészetek**					2		2	
Ének-zene						1		1
Dráma és tánc								
Mozgókép-kultúra és médiaismeret								1
Vizuális kultúra						1		
Informatika	1	1	1	1		1		1
Életvitel							1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Filozófia								1
Szabodon választható óra	4		4		6	4	8	5
Összesen	31	35	32	36	35	35	35	37
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	36	36	35	35	35	35

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

Az osztályok óraszámai a 2020-2021-es tanévtől: gimnázium, sportágismeret

Tantárgyak	9.	10.	11.	12.
------------	----	-----	-----	-----

Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
I. idegen nyelv	3	3	4	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	4
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek				
Ének-zene				
Dráma és színház			1	
Média				1
Vizuális kultúra				
Informatika	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
<i>Kötött célú órakeret</i>			2	2
Kerettantervi kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	3
Kerettantervi maximális alapórakeret	34	34	34	34
Maximális órakeret	34	34	34	34

Az osztályok óraszámai a 2020-2021-es tanévtől: gimnázium, angol

Tantárgyak	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
I. idegen nyelv	5	5	6	6
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	4
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		

Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek				
Ének-zene				
Dráma és színház			1	
Média				1
Vizuális kultúra				
Informatika	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
<i>Kötött célú órakeret</i>				
Kerettantervi kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Kötelező alapóraszám	34	34	30	29
Szabadon tervezhető órakeret			4	5
Kerettantervi maximális alapórakeret	34	34	34	34
Maximális órakeret	34	34	34	34

Az osztályok óraszámai a 2020-2021-es tanévtől: gimnázium, német

Tantárgyak	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
I. idegen nyelv	5	5	6	6
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	4
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		

Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek				
Ének-zene				
Dráma és színház			1	
Média				1
Vizuális kultúra				
Informatika	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
<i>Kötött célú órakeret</i>				
Kerettantervi kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Kötelező alapóraszám	34	34	30	29
Szabadon tervezhető órakeret			4	5
Kerettantervi maximális alapórakeret	34	34	34	34
Maximális órakeret	34	34	34	34

Az osztályok óraszámai a 2020-2021-es tanévtől: gimnázium, biológia-fizika vagy biológia-kémia

Tantárgyak	9.		10.		11.		12.	
	fizika	kémia	fizika	kémia	fizika	kémia	fizika	kémia
Magyar nyelv és irodalom	3	3	4	4	4	4	4	4
I. idegen nyelv	3	3	3	3	4	4	4	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3
Történelem	2	2	2	2	3	3	3	3
Állampolgári ismeretek							1	1
Biológia	2	2	4	4	2	2	2	2
Fizika	4	2	4	3	2		2	
Kémia	2	4	1	2		2		2
Földrajz	2	2	1	1				
Ének-zene	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1				
Művészetek								
Ének-zene								

Dráma és színház					1	1		
Média							1	1
Vizuális kultúra								
Informatika	2	2	1	1	2	2		
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Kötött célú órakeret</i>								
Kerettantervi kötelező alapóraszám	32	32	32	32	30	29	30	29
Kötelező alapóraszám	34	34	34	34	30	30	29	29
Szabadon tervezhető órakeret					4	4	5	5
Kerettantervi maximális alapórakeret	34	34	34	34	34	34	34	34
Maximális órakeret	34	34	34	34	34	34	34	34

Az osztályok óraszámai a 2020-2021-es tanévtől: gimnázium, matematika-informatika

Tantárgyak	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
I. idegen nyelv	3	3	4	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	4	5	6
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek				
Ének-zene				
Dráma és színház			1	
Média				1
Vizuális kultúra				
Informatika	3	2	2	
Testnevelés	5	5	5	5

Osztályfőnöki	1	1	1	1
<i>Kötött célú órakeret</i>				
Kerettantervi kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Kötelező alapóraszám	34	34	30	29
Szabadon tervezhető órakeret			4	5
Kerettantervi maximális alapórakeret	34	34	34	34
Maximális órakeret	34	34	34	34

Az osztályok óraszámai a 2020-2021-es tanévtől: gimnázium, humán

Tantárgyak	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	5	5	6
I. idegen nyelv	3	3	4	4
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	4
Történelem	3	3	4	4
Állampolgári ismeretek				1
Biológia	2	3		
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek				
Ének-zene				
Dráma és színház			1	
Média				1
Vizuális kultúra				
Informatika	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
<i>Kötött célú órakeret</i>				
Kerettantervi kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Kötelező alapóraszám	34	34	30	29

Szabadon tervezhető órakeret			4	5
Kerettantervi maximális alapórakeret	34	34	34	34
Maximális órakeret	34	34	34	34

1.2.3 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A választható tantárgyak, foglalkozások

- A tanulók kötelezően választanak az A (sportágismereti) és F (humán) osztályokban első nyelvként angolt vagy németet. A C (emelt óraszámú német nyelvi képzés) osztályban német, a B, D és E osztályokban angol az első idegen nyelv.
- A második idegen nyelv minden osztályban a beiratkozáskor felkínált nyelvekből választható. A választható nyelvek csoportjainak létszáma korlátozott. Ha egy adott nyelvből a létszámkorlátot meghaladó jelentkező van, akkor a csoportba kerülés a felvételi eljárás során szerzett összpontszám sorrendjében történik.
- A latin nyelv 9-10. évfolyamon szakköri keretek között tanulható, 11-12. évfolyamon megfelelő csoportlétszám esetén választható tantárgy
- 9. évfolyamon tanuló diákjaink szövegértési képességeit a tanév elején felmérjük. Szövegértési kompetenciát fejlesztő foglalkozást ajánl fel az iskola azon 9. évfolyamos tanulóknak, akik a felmérésen nem érik el a szükséges kompetenciaszintet. Számukra ezen a fejlesztő foglalkozáson szülői hozzájárulással kötelező részt venni.
- A 9. évfolyamon tanuló diákjaink matematikai tudását a tanév elején felmérjük. Matematikai kompetenciát fejlesztő foglalkozást ajánl fel az iskola azon 9. évfolyamos tanulóknak, akik a felmérésen nem érik el a megfelelő kompetenciaszintet, valamint azon 9. évfolyamos tanulóknak, akiknek igényük van a fejlesztő foglalkozásokra. Számukra ezen a fejlesztő foglalkozáson szaktanári javaslat alapján, szülői hozzájárulással kötelező részt venni.
- A fejlesztő foglalkozásokon való részvételi kötelezettség megfelelő szintet/megfelelő tanulmányi eredményt elérő tanulók esetén szaktanári javaslatra megszűnik.
- A gazdasági ismeretek (középszint) tantárgy tizenegy-tizenkettedik évfolyamon választható.
- Az informatika tantárgy (középszint) tizenegyedik évfolyamon választható.
- A 11. és 12. évfolyamon az emelt szintű érettségi felkészítést biztosító tárgyak közül kettő választását biztosítjuk. A 10. évfolyam tanulóinak, illetve kiskorú tanuló esetén a szülőnek, minden tanév május 20-ig kell bejelentenie, hogy a tanuló mely – az iskola által vállalt - tantárgyból kíván emelt szintű érettségire való felkészítést igénybe venni. A jelentkezéskor már ismertnek kell lennie az emelt szintű felkészítést végző tanárok személyének.

- A 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak emelt óraszámú természettudományos tantárgyat (biológia, fizika, kémia, földrajz), előzetes igényfelmérést követően minden évben meghirdetjük, hogy az alábbi két lehetőség közül az adott évben melyik választható:
 - a fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak egyikét kell tanulniuk heti két óra időkeretben, vagy
 - integrált tantárgy keretében biztosítjuk a természettudományos szaktárgyak részletes tanulási eredményeinek teljesítését.

- 2023. június 15-ig a 12. évfolyamon heti egy óra eredményes érettségi vizsgát támogató tantárgy választását biztosítjuk. Az iskola minden tanév április 15-ig nyilvánosságra hozza az adott évben választható tantárgyak listáját. A 11. évfolyam tanulóinak, illetve kiskorú tanuló esetén a szülőnek, minden tanév május 20-ig kell bejelentenie, hogy a tanuló mely – az iskola által vállalt - tantárgyból kívánja ezt igénybe venni.

Választható tantárgyak a tizenkettedik évfolyamon: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelvek, biológia, fizika, földrajz, kémia, mozgóképkultúra és médiaismeret, etika, testnevelés.

- A szakkörök, művészeti csoportok és sportköri foglalkozások minden tanévben a szeptember 15-ig meghirdetett foglalkozások közül választhatók.
- A tantárgyak, képzési szintek, szak-, művészeti- és sportkörök választása egy tanévre szól.
- Amennyiben a tanuló a következő tanítási évben már nem kíván részt venni az adott órán, ha tantárgyat vagy szintet szeretne változtatni, az erről szóló kérvényt, szülői aláírással megerősítve, szaktanárának nyújthatja be május 20-ig, illetve rendkívüli esetekben az iskolatitkárságon legkésőbb augusztus 25-ig. Szint változtatása esetén a szaktanár a tanulótól különbözeti vizsga letételét kérheti.
- Idegen nyelvekből és matematikából a tanuló tudásszintjének változásával csoportja tanulói és szülői kérésre a szaktanár véleményének figyelembevételével vagy szaktanári javaslatra - tanév közben is - változtatható.
- Emelt szintre felkészítő csoport változtatása a továbbtanulási cél megváltozása esetén a csoportlétszám függvényében félévenként igazgatói engedéllyel lehetséges.
- 11. évfolyam esetében az emelt szintű csoport változtatása szeptember végéig lehetséges. A változtatáshoz igazgatói engedély szükséges.

A pedagógusválasztás szabályai a választható tantárgyak, foglalkozások esetében

Az órarendi lehetőségek, az arányos csoportlétszámok és a tudásszint figyelembevétele mellett a tanulók és szüleik szabadon választhatnak a párhuzamosan futó csoportok pedagógusainak csoportjai közül.

1.2.4 A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

A gazdasági ismeretek tantárgy és az emelt szintű felkészítést végző tanórák tananyagát az adott tantárgyak helyi tantervei tartalmazzák.

1.2.5 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére az iskola településén élő nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag

Pécs városának legnagyobb létszámú kisebbségei a németek, a horvátok és romák. Történelmük megismertetésére elsősorban a történelem órák szolgálnak.

1.2.6 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontások alapelvei:

- csoportbontásban tanítjuk a következő tantárgyakat: idegen nyelvek, informatika, matematika, testnevelés mind a 4 évfolyamon; magyar nyelv a 9-10. évfolyam osztályaiban (10. évfolyam csoportbontása 2020-2021-es tanévtől kezdődően induló osztályok esetén); biológia a biológia-fizika/kémia irányultságú osztályban 9. és 10. évfolyamon a laborvizsgálatokhoz kapcsolódóan,
- magyarból, történelemből és matematikából az emelt szintre készülők külön csoportot alkotnak a tantárgy teljes óraszámában,
- a csoportok arányos létszáma,
- az azonos tantárgyi csoportokat átlagosan legalább 11 tanuló alkotja,
- a nyelvi és a matematikai csoportok esetében a tanulók tudásszintje,
- a szakkörök esetében egy tantárgyból évfolyamonként legfeljebb egy szakkört szervezünk,
- a sport- és művészeti foglalkozások csoportjait több évfolyam tanulói alkotják.

1.2.7 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A kulcskompetenciák fejlesztési feladatairól az 1.1. pontban szól a pedagógiai programunk. Minden pedagógus felelős ezek fejlesztéséért, ha az egyes területeken, tantárgyaknál más-más mélységben is.

A nevelési célok beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba; tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint; meghatározzák az osztályfőnöki órák témaköreit; témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott fő nevelési célokhoz a fejlesztés legfontosabb szinterei a következők:

A fejlesztés legfontosabb szinterei

Az erkölcsi nevelés	Minden pedagógus feladata, emellett kiemelten: etika, filozófia, magyar nyelv és irodalom-, történelem-, osztályfőnöki órák.
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	Kiemelten: magyar nyelv és irodalom, történelem, osztályfőnöki órák; ünnepélyek, megemlékezések.
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	Kiemelten: magyar nyelv és irodalom-, történelem-, osztályfőnöki órák, tanórán kívüli foglalkozások, rendezvények: ehhez kapcsolódó projektnap, vita, vitanap.
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	Minden pedagógus feladata saját szaktárgyi óráin. Kiemelten: osztályfőnöki órák ilyen témájú foglalkozásai.
A családi életre nevelés	Kiemelten: osztályfőnöki, életvitel és gyakorlat
A testi és lelki egészségre nevelés	Testnevelés, osztályfőnöki, életvitel és gyakorlat órák.
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	Közösségi szolgálat, jótékonyági rendezvények.
Fenntarthatóság, környezettudatosság	Szaktárgyi órákon, kiemelten a természettudományos órákon, történelem órán, illetve osztályfőnöki órán (Világ Legnagyobb Tanórája, Fenntarthatósági Témahét) Tanórán kívüli foglalkozásokon: tanévi témanap (négy évenként legalább egy alkalommal), pályázatok; kiállítás; gyűjtési akciók (elem, hulladék, papír, szemét), szakkörök, laboratóriumi munka, „látogatások”: pl. múzeum, botanikus-kert, „gondozások”: osztály, iskola, környezet, üvegház. Együttműködés a Zöld Egyetemmel Madárbarát iskola
Pályaorientáció	Osztályfőnöki órák
Gazdasági és pénzügyi	Gazdasági ismeretek, történelemórák

nevelés

Médiatudatosságra nevelés	Kiemelten: mozgóképkultúra és médiaismeretek, történelem-, irodalomórák.
A tanulás tanítása	Minden pedagógus feladata saját szaktárgyi óráin. A versenyre felkészítés, a tanulási nehézségekkel küzdőkkel való foglalkozások; projektnapok, viták.

Az intézmény 2021-ben bekapcsolódott a Pécsi Tudományegyetem és konzorciumi partnerei által megvalósított **KÖZNEVELÉS MÓDSZERTANI MEGÚJÍTÁSA A VÉGZETTSÉG NÉLKÜLI ISKOLAE LHAGYÁS CSÖKKENTÉSE CÉLJÁBÓL – EFOP-3.1.2-16-2016-00001** c. pályázati program fejlesztő munkájába.

A projekt célja a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése a köznevelési intézményekben, a nyitottságra ösztönző intézményi nevelés-oktatás pedagógiai eszköztárának fejlesztése, valamint a kidolgozott módszertan a pedagógusok körében történő országos elterjesztése.

Az intézmény pedagógusai a projekt keretében pedagógus-továbbképzéseken vettek részt, az intézmény a képzések során megismert, a program megvalósításához illeszkedő új módszertani fejlesztéseket, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, ill. a lemorzsolódás megakadályozását támogató pedagógiai módszertani eszközöket beépíti az oktató-nevelő munkájába.

A Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés alapja a projekt megvalósítás időszakában a fenntartóval megkötött együttműködési megállapodás. A Projekt megvalósítási időszaka 2017.01.01-2021.12.31.

1.2.8 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A választás alapelvei, amennyiben a tankönyvjegyzék a megjelölt kiadványok alapján ezt lehetővé teszi:

- legyen alkalmas tanulói munkáltatásra;
- adjon lehetőséget differenciálásra;
- szerkezetileg kellően tagolt, lényegyet kiemelő, önálló tanulást segítő legyen;

- legyen NAT kompatibilis, illetve feleljen meg a kerettantervek követelményeinek;
- esztétikailag szép kivitelezésű: kép- és ábraanyaga adjon segítséget a tanuláshoz, a probléma megoldó gondolkodás fejlesztéséhez;
- segítse a kétszintű érettségire, az egyetemi, főiskolai felvételre való felkészítést;
- korszerű világfelfogást képviseljen;
- támogassa nevelési elképzeléseinket, céljainkat;
- a tankönyv ára is befolyásoló tényező, legyen megfizethető;
- az idegen nyelvek tankönyvei adjanak áttekinthető nyelvtani szerkezetet; az élő nyelv szókincsét használják, életszerű szituációkat készítsenek elő!

A tanári szabadság korlátai:

- a választás alapelvei, a tankönyvjegyzékben szereplő kiadványok közötti választás lehetőségének szűkülése; a választható tankönyvek tartalmi adottságai,
- a szakmai munkaközösségek osztálytípusonként, több osztály tanulói által alkotott csoportok esetén csoportonként egységes tankönyvhasználata.

1.2.9 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja (ha azt nem az Ntk. 27.§ (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg)

1. Testnevelés és mindennapos testnevelés

Az Nkt. 27§ 11. pontjának megfelelően minden diákunk heti öt testnevelés órán vesz részt. A tanórákat 3+2 óraelosztásban tarjuk meg. A 3 alapóra mellett 2 órát évfolyamszinten összevont csoportokkal – mindennapos testnevelés formájában - szervezünk meg. Hagyományainkhoz híven e kereteken belül *minden* 9. évfolyamos tanuló úszás *felmérésen* vesz részt. A felmérés eredménye alapján a – *rászoruló* diákok - *úszásoktatásban* részesülnek. E foglalkozás 2 tanórai elfoglaltságot jelent a diáknak, kötelező jelleggel. Amennyiben az úszásórára kötelezett diák egészségügyi problémák miatt az órán nem tud részt venni, köteles az évfolyamának szervezett szárazföldi testnevelés órán megjelenni. Az oktatás időtartamát (félév vagy egész tanév) a felelős szaktanár határozza meg. A csoportbeosztást szakmai konzultáció után a testnevelés munkaközösség-vezető hagyja jóvá, és tájékoztatja az osztályfőnököket, a tantestületet, és feletteseit. A mindennapos testnevelés órákról történő hiányzást igazolni kell.

A testnevelés órák 0-8. tanórai rendben szerveződnek, kivéve az úszás órát, melyet legkésőbb 16 órakor kell befejezni.

Az általános sportágismereti osztály tanulóinak kötelező testnevelés óraszám 5 óra, melyből egy óra sem váltható ki az Nkt.27§ (11) pontja alapján.

Az öt testnevelés órából a 9. évfolyamon 2 óra úszás óra.

Az általános sportágismereti osztály tanulói –esetenként– kötelesek részt venni tanórán kívüli ingyenes foglalkozásokon, rendezvényeken. E foglalkozásokat a helyi tanterv tartalmazza.

Hagyomány iskolánkban, hogy az évente megrendezendő „Babits napok” egyike sportnap.

2. A tanulók fizikai állapotának méréséhez alkalmazott módszerek:

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján a NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) gyakorlatait alkalmazzuk.

1.2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A szaktanárok a tananyag elsajátítása érdekében szóbeli és írásbeli – tanórán kívül elvégzendő – feladatokat adhatnak a diákoknak.

Célunk, hogy a házi feladatok:

- legyenek előkészítettek,
- gyakoroltassanak,
- segítsék az elmélyítést,
- legyenek változatosak,
- ha lehetséges, alkalmazzák a differenciálás elvét,
- hosszabb terjedelmű írásbeli feladatok esetében az elkészítésre legalább 1 hét határidőt biztosítsanak.

Hétvégére és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanóráról a másokra.

A tanulók heti átlagos otthoni tanulmányi munkája a tantárgy heti óraszámának felét nem haladhatja meg.

1.2.11 A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési, értékelési módjai, formái

1.2.11.1 A tanulói teljesítmények értékelése

Pedagógiai munkánkban tudatosan tervezzük az egyes tanulók, illetve tanulócsoportok tanulási folyamatainak, tanulási eredményeinek értékelését, különféle értékelési formák és funkciók (diagnosztikus, formatív, szummatív) adekvát alkalmazását. Visszacsatoló, értékelő tevékenységünkben kiemelt szerepet szánunk a fejlesztő értékelésnek, valamint a tanulói, illetve tanuló társi ön- és társértékelésének. Célunk, hogy értékelési gyakorlatunkkal támogassuk diákjainkban az önszabályozott tanulás kialakulását.

1.2.11.2 Az értékelés funkciója a tanulás folyamatában

Az értékelés egyik alapfunkciója az informálás, a visszacsatolás a tanár és diák számára is, mely segít a tanítási-tanulási folyamatot eredményesebbé tenni, elősegíti a fejlődést. Ezt a feladatát akkor képes ellátni, ha az értékelés:

- objektív: minden teljesítményt a mindenki által ismert követelményhez viszonyítunk és tárgyyszerűen minősítünk;
- pontos és konkrét.

Az értékelésnek motiváló hatása is van akkor, ha személyre szabott, a tanuló teljesítményét önmagához viszonyítjuk, az értékelés szempontjai, megfogalmazása is személyre szóló.

1.2.11.3 A tanulói teljesítmények értékelésével kapcsolatos alapelvek az iskola pedagógusai számára

- A szaktárgy tantervi követelményeinek következetes alkalmazása.
- A céloknak megfelelő, változatos értékelési módszerek és eszközök használata.
- A szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközök (kérdőíveket, tudásszintmérő tesztek) készítése.
- A folyamatos visszajelzésre törekvés az órákon a tanulás támogatása érdekében.
- Világos, egyértelmű, tárgyyszerű visszajelzések, értékelések a tanulók fejlődése érdekében.
- Olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekvés, melyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését.
- Lehetőség biztosítása tanulói önértékelésre és a társak értékelésére.
- A tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzési eredményeinek felhasználása az egyéni, illetve a csoportos fejlesztésre, szükség esetén a tanári gyakorlat módosítására.

1.2.11.4 Az értékelés típusai a tanulási folyamat különböző szakaszaiban

- diagnosztikus/helyzetfeltáró: az oktatási folyamat valamely új szakaszában (új témakör, bármely új egység előtt); célja annak felderítése, hogy a tanulók milyen előzetes tudással rendelkeznek, mire lehet építeni;
- formatív/fejlesztést segítő: a tanulási folyamatot segíti (visszacsatolás az informálással és motiválás); információt nyújt a diák számára saját teljesítményéről és arról, hogy hogyan javíthatja azt; követelmény az alkalmazásánál: pontos, konkrét, de személyre szabott; gyakori, nem osztályozott;
- szummatív/minősítő: az oktatási folyamat valamely egységének végén, információ a lezárt egységben megszerzett tudásról, teljesítményről; korrekt, objektív osztályzatnak kell lennie.

1.2.11.5 A szóbeli értékelés alkalmai

- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítése a tanórákon,
- feleletekhez fűzött indoklás,
- magatartás és szorgalom minősítése a diákokkal megvitatva,
- tanórán kívüli programok értékelése,
- szülői értekezletek, fogadó órák,
- az intézményegység-vezető iskolagyűlés előtti értékelése.

1.2.11.6 Az írásbeli értékelés alkalmai

- szummatív értékelése az írásbeli feladatoknak,
- a dolgozatokhoz írt rövid szöveges értékelések, megjegyzések,
- dicsérek és elmarasztalások beírása az ellenőrzőbe, naplóba.

1.2.11.7 A belső értékelésünk formái

- felelés,
- beszámolás,
- tesztek, feladatlapok megoldása,
- dolgozatok, esszék írása,
- írásbeli házi feladatok,
- belső vizsgák,
- pályázatok,
- projektek,
- portfóliók,
- poszterek,
- prezentációk,
- kiskutatások,
- az együttműködő tanulás produktumai (csoportosan készített munkák).

1.2.11.8 Az írásbeli értékelések alkalmazásának követelményei és korlátai

Az értékelés az ismeretek alkalmazására, különböző gondolkodási műveletekre készítse a tanulókat, legyen differenciált.

A témazáró dolgozatok íratásának rendje:

- témazárót csak kellő összegzés, rendszerezés és alkalmazási előkészítés után íratunk.

- a dolgozatot a téma megjelölésével a szaktanárnak legalább 7 nappal előre be kell jelentenie az adott osztálynak/csoportnak,
- témazáró dolgozatról maximum kettőt lehet egy napon íratni, a tanárok és a diákok egyeztetése alapján,
- a dolgozatokat a megírástól számított 20 munkanapon belül kijavítva ki kell osztani,
- ha a határidőre a tanár nem javítja ki a témazárót, akkor a tanulónak joga van nem kérni a jegyet, ez esetben azonban egy új időpontban ismételten meg kell írnia a dolgozatot, legkorábban 3 nap múlva,
- ha a tanuló nem vesz részt (nem tud részt venni) a témazáró dolgozat megírásán, akkor azt – a lehető legrövidebb időn belül – pótolnia kell,
- előre bejelentett témazáró dolgozatról történő igazolatlan hiányzás esetén a tanár előzetes egyeztetés nélkül, a tantárgy bármely óráján megírathatja a dolgozatot,
- a témazárók osztályzatait az elektronikus naplóban jelölni kell,
- témazáró dolgozat hiányában a diák a féléves vagy éves tananyagból beszámoltató vizsgára kötelezhető, a vizsga eredménye a félévi vagy év végi osztályzat megállapításában legfeljebb 50 %-os súllyal szerepelhet.

A házi feladat (beszámoló, fogalmazás, újságcikk...) írásakor be kell tartani a forrásmunka felhasználására vonatkozó szabályokat: idegen szöveg átvételekor jelölni kell a forrásmunka címét, szerzőjét, illetve az internetes weboldalt a felhasználás időpontjával együtt.

Az osztályzással kapcsolatban

A tanulók teljesítményeit érdemjegyekkel fejezzük ki.

- Az életvitel tantárgy esetében a tanulói munkát szövegesen értékeljük. A lehetséges értékelés: megfelelt – nem felelt meg.
- A diákot év végén csak akkor lehet osztályozni, ha témazáró kötelezettségeit teljesítette.
- Gondoskodnunk kell arról, hogy a félévi, év végi konferenciákon a tárgy heti óraszámánál legalább eggyel több jegy alapján zárjuk le a tanuló osztályzatát.
- A tanulók egyenletes felkészülését ösztönözve a szülőknek gyermekük előmeneteléről tájékoztató negyedéves értesítőt küldünk.

- A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló önmagához mért fejlődése alapján határozzuk. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyeiktől, a nevelőtestület megkéri az érdekelt tanárt, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról és indokolt esetben változtassa meg döntését.
- Ha a szaktanár nem változtatja meg döntését és a konferencia ezzel nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja a konferencia.

1.2.12 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette, minden tantárgyból a tanév végéig, azaz augusztus 31-ig (a javító vizsgára utaltak is).

Az iskola magasabb évfolyamába lépő tanulót nem kell beíratni.

A tanuló az intézményegység vezetőjének engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

Középfokú iskolai tanulmányok folytatása esetén a sikeresen teljesített kilencedik évfolyam megismétlését az iskola igazgatója a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal akkor engedélyezheti, ha arra a gimnáziumi nevelés-oktatásba vagy az iskolai rendszerű szakképzésbe történő bekapcsolódás vagy másik szakképesítés megszerzésére irányuló tanulmányok folytatása vagy másik tanulmányi terület választása miatt van szükség.

1.2.13 A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A magatartás és szorgalom osztályzat kialakítása, a tanuló személyiségének értékelése folyamatos és felelősségteljes nevelői feladat. Ezért rendszeresen, következetesen figyelemmel kell kísérnünk a tanuló megnyilvánulásait.

A tanuló magatartását és szorgalmát félévkor és a tanév végén kell minősíteni.

Az osztályfőnök az osztály-diákképviselő véleményének kikérésével, saját tapasztalatai valamint a tantestülettől kapott információk alapján javaslatot tesz a félévi és év végi konferencián a tanuló minősítésére. A konferencia az előterjesztést megbeszéli és dönt.

Az azonos súlyú dicséret és elmarasztalás semlegesítheti egymást, ezt pedagógiai mérlegeléssel a konferencia dönti el.

Vita esetén a jobb minősítést csak többségi szavazás esetén kaphat a tanuló.

Példás magatartási minősítés csak abban az esetben adható, ha azzal minden tanár egyet ért.

A magatartási osztályzat kialakítása az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezi ki a tanulónak:

- iskolai és iskolán kívüli viselkedését
- a felnőttekkel és tanulótársaival szembeni magatartását
- önállóságát és határozottságát
- aktivitását
- felelősségérzetét
- a közösséghez való viszonyát
- a közösség érdekében kifejtett tevékenységét.

A szorgalom osztályzat egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve tükrözze a tanulónak:

- a munkához és tanuláshoz való viszonyát, teljesítményét
- kötelességtudatát
- rendszerességét
- pontosságát és rendszerét
- az egyes szakórán végzett munkáját

1.2.13.1 A tanulói magatartás minősítése

Példás (5) a tanuló magatartása, ha az alábbi szempontok többségének megfelel:

- az iskolai közösségben kiemelkedő munkájával, jó ötleteivel és kezdeményezéseivel, viselkedésével, felelősséggel élve társainak példát mutat
- a Házirend előírásait betartja, és ennek betartására társait is figyelmezteti
- aktív a tanítási órákon, illetve órán kívüli munkában
- önként vagy megbízásból munkát vállal a közösségért és azt megbízhatóan teljesíti
- tisztelettudó, művelt fiatalhoz méltó hangot használ
- emberi kapcsolataiban őszinte

Nem kaphat példás magatartást az, akinek:

- igazolatlan órája van
- aki írásban dokumentált elmarasztalásban részesült
- a konferencián csak többségi szavazással lenne eldönthető a jeles minősítése

Egyedi kivétel lehetőségével élhet a konferencia, ha a diáknak kimagasló érdeme / elismerése van (méltányosság alapján).

Jó (4) a tanuló magatartása, ha:

- az iskolában és az iskolán kívül betartja a Házirendet
- a közösségi munkában nem kezdeményező, de a rábízott feladatokat elvégzi
- rendszeretete ellen súlyosabb kifogás nem merült fel
- általában tisztelettudó, csak ritkán feledkezik meg a kulturált viselkedés szabályairól
- osztályfőnöki figyelmeztetésnél súlyosabb fegyelmezésben nem részesült
- igazolatlan óráinak száma nem haladja meg a kettőt

Változó (3) a tanuló magatartása, ha:

- a közösségi megbízatásoknak vonakodva tesz eleget
- iskolai és iskolán kívüli viselkedése kifogásolható
- a Házirend előírásait ismételten megsérti
- írásbeli osztályfőnöki intésben vagy igazgatói figyelmeztetésben részesült
- igazolatlan óráinak száma hatnál nem több

Rossz (2) a tanuló magatartása, ha:

- sorozatos fegyelmezetlenségeivel; szabálysértéseivel akadályozza a közösség fejlődését, társainak rendszeresen rossz példát mutat
- nem érez felelősséget a közösség sorsáért
- tiszteletlen, goromba, trágár kifejezéseket használ
- a Házirendet gyakran és tudatosan megszegi
- igazgatói intésben vagy tantestületi büntetésben részesült
- igazolatlan mulasztása hat óránál több

1.2.13.2 A szorgalom minősítése

Példás (5) a tanuló szorgalma, ha az alábbi szempontok többségének megfelel:

- tanulmányi munkájában kötelességeit kifogástalanul teljesíti, felkészülésében állandó, rendszeres törekvést tanúsít
- óra alatt, szakkörben kezdeményező, segíti tanárai és társai munkáját
- két vagy több tárgyból javított
- tevékenyen részt vesz a diákkörök munkájában, illetve tanulmányi versenyeken
- képességeihez mértén kiemelten teljesít

Jó (4) szorgalmú, ha

- iskolai és otthoni munkáját, kötelességeit kisebb kifogásoktól eltekintve jól végzi
- képességeinek megfelelően dolgozik

- tanulmányi munkájáért dicséretet kapott, de szorgalma nem mindig egyenletes, tantárgyanként változó
- figyelmetlenség tapasztalható nála
- nem tartja az előző évek eredményeit

Változó (3) szorgalmú, ha

- felkészülése nem egyenletes, kötelességeit csak figyelmeztetés után teljesíti
- figyelme változó
- képességeihez és körülményeihez mérten gyengébb teljesítményt mutat
- osztályzatai egyenetlenek, több tárgyból rontott
- bukás esetén hármasnál jobb jegyet nem kaphat

Hanyag (2) szorgalmú, ha:

- keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében, kötelességeit elhanyagolja
- a tanulás nem érdekli
- lusta
- képességeihez mérten sokkal gyengébb teljesítményt mutat
- több tantárgyból bukott

1.2.13.3 A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Az iskola jutalomban részesíti azt a tanulót, aki az év folyamán kiemelkedő tanulmányi eredményt ér el, példamutató magatartást tanúsít, az iskola érdekében kimagasló közösségi tevékenységet végez, hozzájárul az iskola jó hírvének megőrzéséhez és öregbítéséhez.

Elismerésként a következő **dicséret**, **jutalomdíjak** adhatók:

- **szaktanári, szakoktatói dicséret:** a tanuló kiemelkedően eredményes szaktárgyi munkájáért, a tanév során elért eredményeiért,
- **osztályfőnöki dicséret:** az osztályközösséghez kapcsolódó tevékenység elismeréseként,
- **igazgatói dicséret:** az iskolai közösséghez kapcsolódó tevékenység során elért kiemelkedő teljesítmény elismeréseként; városi, megyei versenyen elért 1-3. helyezéért; regionális verseny 6 -10. helyéért; az OKTV 2. fordulójába történő behívásért,
- **nevelőtestületi dicséret:** a tanév során az iskolaközösség érdekében végzett kiemelkedő közösségi munkáért; az iskolát képviselve, iskolán kívüli rendezvényeken nyújtott kiemelkedő teljesítményért; regionális versenyen elért 1-5. helyezéért; országos versenyen döntőbe jutásért; három igazgatói **írásbeli** dicséretet követően,

- **Babits Alapítvány jutalomdíj:** kiemelkedő tanulmányi eredményért, tanulmányi versenyeken való sikeres szereplésért. A jutalomdíj odaítélésének feltételeit az Alapítvány alapító okirata rögzíti.
- **„Jó tanuló, jó sportoló” cím:** odaítélésének feltételeit „Az Ifjúság Sportjáért” Alapítvány alapító okirata rögzíti.
- **Az „iskola örökös tagja” cím elnyerése:** a nevelőtestület adományozza az iskola hírnevének öregbítéséért végzett tevékenység elismeréseként. Odaítélésének feltételeit külön szabályzat tartalmazza.

1.2.13.4 Az egyéni teljesítmény elismerésének formái:

- a) **könyvjutalom:** Babits pályázaton, vagy más iskolai versenyen való sikeres szereplésért; a gimnáziumi tanulók kitűnő
- b) **oklevél:** a közösségért végzett munkáért, tanulmányi, illetve sportversenyeken elért sikeres szereplésért, jeles, valamint kitűnő érettségi eredményért

Kiemelkedő csoportos teljesítmény elismerésének formái: jutalomkirándulás; színházlátogatás; pénzjutalom.

1.2.14 Az egészségnevelési és a környezeti nevelési elvek

Célok és feladatok

1. A környezeti nevelési program célja, hogy a tanulók:

- érzékennyé váljanak környezetük állapota iránt,
- képesek legyenek a környezet természet és ember adta értékeinek felismerésére és megvédésére (a sokféleség megőrzésére), a környezet minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére,
- a környezetkímélő magatartást, a konstruktív életvitelt értéknek fogadják el.

2. Olyan iskolai környezet biztosítása, ahol a tanulók személyes tapasztalatot szerezhettek a környezeti konfliktusok közös kezelésére és megoldására.

3. A pedagógusok kompetenciájának fejlesztése a környezeti nevelés területén.

4. A tanulók kapcsolódjanak be környezetük értékeinek megóvásába, gyarapításába, és ezt a **tevékenységet szélesítsék ki** rokonaik ismerőseik körében.

A környezeti nevelési program ajánlott témakörei

- a fenntartható fejlődés
- a kölcsönös függőség, globális összefüggések és válságjelenségek
- a helyi és globális szintek kapcsolatai

- az alapvető emberi szükségletek
- az emberi jogok; a civil szervezetek, az egyén lehetőségei
- biológiai és társadalmi sokféléség
- a társadalmi gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásai a környezeti következmények tükrében
- a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolata

A program megvalósulásának szinterei

Tanórán belüli programok:

- szaktárgyi órák (minden tantárgy esetén, kiemelten a természettudományi tantárgyaknál),
- osztályfőnöki órák.

Tanórán kívüli foglalkozások:

- tanévi témanap (négy évenként legalább egy alkalommal),
- pályázatok; kiállítás; együttműködés más szervezetekkel, gyűjtési akciók (elem, hulladék, papír, szemét),
- szakkörök, laboratóriumi munka,
- „látogatások”: pl. múzeum, botanikus-kert,
- „gondozások”: osztály, iskola, környezet, üvegház,
- nemzetközi projektekből való részvétel – diákcsere.

Módszerek és eszközök:

Előnyt élveznek az élményszerű, interaktív, tanulói tevékenységre, együttműködésre épülők:

- kooperatív tanulási technikák,
- játékok,
- modellezés,
- projektmódszer,
- terepgyakorlati módszerek,
- kreatív tevékenység,
- vita,
- tanulói portfólió.

Az egészségnevelési elvek az 1.7. részben találhatóak.

1.2.15 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A hátrányos helyzet, a szegregáció és bármilyen hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem az iskola fontos társadalmi feladata. Ennek etikai megközelítése valamennyi tanórai és egyéb foglalkozáson elvárt attitűd a pedagógustól. A tematikus megközelítés elsősorban az osztályfőnöki órák feladata.

Célok: az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosítása az iskolai Esélyegyenlőségi terv szellemében.

Tanulóink segítséget kérhetnek, védelmet kaphatnak, ha úgy érzik, hogy:

- hátrányos helyzetbe kerültek, megkülönböztetik valamiért (bánásmód, tanulás);
- személyiségüket, önazonosságukat, emberi méltóságukat nem tartják tiszteletben;
- veszélyeztetve érzik magukat: testileg, lelkileg, érzelmileg zaklatják őket;
- szociális (anyagi) gondjaik vannak;
- bármilyen konfliktusuk, problémájuk van szűkebb és tágabb környezetükben, amit nem tudnak egyedül megoldani.

Feladatok

- Tájékoztatjuk a szülőket és a tanulókat a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokról, az ifjúságvédelmi felelős és az iskolapszichológus munkájáról.
- Tanév elején felmérjük a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és a szociálisan rászoruló tanulók körét.
- Preventív tevékenységet folytatunk a tanulók veszélyeztetettségének, hátrányos helyzetének elkerülése érdekében a titoktartási kötelezettség betartásával.
- Szakszerű tanácsadással segítjük a család nevelési gondjait.
- Az iskolai életben törekszünk a gyermekeket megillető jogok érvényesítésére, különös tekintettel a hátrányos megkülönböztetésre és zaklatásra.
- Biztosítjuk az iskolaorvosi és védőnői hálózaton keresztül a tanulók egészségügyi felügyeletét (pl.: fogászati, szemészeti szűrővizsgálatok).
- Felvilágosítást adunk a szociális juttatásokról, a segélyezés lehetőségeiről. Iskolánkban segélyezési kérdésekben az intézményegység-vezető helyettes, az intézményegység-vezető és az ifjúságvédelmi felelős közösen döntenek a benyújtott pályázatok alapján.
- Az iskola hozzájárulhat a szociális hátrányok enyhítése érdekében –ha szükséges– a rászoruló tanulók étkezési költségtérítéséhez. A hozzájárulás a szülő kérelmére történhet. A hozzájárulás mértékét és a jogosultság feltételeit a hatályos jogszabályok tartalmazzák. A hozzájárulás legfeljebb egy tanévre érvényes.

- Indokolt esetben rendkívüli és rendszeres gyermekvédelmi támogatást kezdeményezünk a rászorultaknak a Polgármesteri Hivatalnál.

1.2.16 Választható érettségi vizsgatárgyak

Az iskola helyi tantervében szereplő bármely tantárgy érettségi tantárgyként választható, amennyiben a tanuló teljesíti a vizsgára bocsátás feltételeit.

A kötelező tanórákon való részvétellel vállaljuk a középszintű érettségire való felkészítést a következő tantárgyakból:

- angol nyelv
- biológia
- fizika
- francia nyelv
- gazdasági ismeretek
- német nyelv
- olasz nyelv
- orosz nyelv
- spanyol nyelv
- testnevelés
- informatika

A kötelező tanórák melletti egyéb választható foglalkozásokkal együtt a következő tantárgyakból:

- földrajz
- kémia
- latin nyelv

Emelt szinten érettségi felkészítésre választható tantárgyak

- magyar
- történelem
- matematika
- fizika
- biológia
- kémia
- földrajz
- informatika
- angol nyelv

- német nyelv
- francia nyelv
- olasz nyelv
- orosz nyelv
- spanyol nyelv
- testnevelés

1.2.17 A középszintű érettségi vizsga témakörei tantárgyanként

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló rendeletnek megfelelően a középszintű érettségi vizsga témaköreit a pedagógiai program mellékleteként elérhetővé tesszük az iskolai honlapon. A melléklet frissítéséről a jogszabályváltozásokat követve folyamatosan gondoskodunk.

1.2.18 Az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények

A fejlesztési feladatokat és követelményeket a tantárgyak helyi tantervei tartalmazzák.

1.2.19 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Iskolánkban kiemelt fontosnak tartjuk a kooperatív tanulást és különböző technikáinak alkalmazását; bátorítjuk a projektnapok és a vitanap minél szélesebb körű használatát.

2 PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Deák Ferenc Általános Iskolája

DEÁK FERENC

(1803-1876)

*„...neveljük a népet,
ébredszük és tápláljuk keblében
az emberiség szelíd méltóságának
nemesebb érzeteit,
javítsunk erkölcsöit,
fejtsük ki lelki tehetségeit
s terjesszük a közértelmességet.”*

Pedagógiai munkánkat meghatározó értékek:

- ❑ az oktatás magas színvonalának biztosítása;
- ❑ az angol/német nyelv tanítása emelt óraszámú első évfolyamtól;
- ❑ nagy arányú infokommunikációs technika-használat
- ❑ változatos tanórán kívüli tevékenységek;
- ❑ ökoiskolai szemlélet, ökológiai gondolkodás
- ❑ szakmailag felkészült, jól képzett pedagógusok;
- ❑ vonzó külső és belső környezet, jó megközelíthetőség.
- ❑ tömegközlekedéssel való jó megközelíthetőség.

Az oktatás színvonala magas, ezt bizonyítják a kedvező beiskolázási adatok, a jelentkezők nagy száma, valamint a kiemelkedő tanulmányi és sport versenyeredmények (városi, megyei és országos szinten). Iskolánk a városi közoktatási intézmények között hírnevével az élvonalban szerepel. Mindezt a magasan képzett tantestület biztosítja, amely mindig nyitott a szakmai továbbképzéseken való részvételre, az új diploma megszerzésére.

Iskolastruktúra

8 évfolyamos általános iskola hagyományos 4 + 4 szerkezettel (alsó tagozat, felső tagozat)

Osztálytípusaink az alsó tagozaton:

- hagyományos osztályszerkezetű osztály emelt óraszámú angol/német nyelvoktatással
- iskolaotthonos osztály

Felső tagozaton minden osztálytípusban emelt szintű angol/német nyelv oktatása folyik.

Arculatunk jellemzői

- ❑ magas szintű, kompetencia alapú oktatás;
- ❑ második idegen nyelv tanítása szakköri keretek között meghatározott csoportlétszám esetén (min. 10 fő);
- ❑ emelt óraszámú idegennyelv-oktatás;
- ❑ magas szintű digitális kompetenciafejlesztés
- ❑ gyermekcentrikus, barátságos légkör;
- ❑ a tanárképzés igényeinek megfelelően a tanárjelöltek bevonása az oktató-nevelő munkába;
- ❑ szakmai publikációs tevékenység, alkotó pedagógusaink művészi tevékenysége;
- ❑ az Oktatási Hivatal bázisintézményeként a köznevelési intézmények támogatása, mentorálása

- Minősített Tehetségműhelyként a tehetségazonosításban, -gondozásban résztvevő partnerintézményekkel való magas szintű szakmai együttműködés
- az Oktatási Hivatal Tudásközpontjaként a megyei matematika tehetséggondozás koordinálása, a tehetségfejlesztés szakmai-módszertani támogatása
- rendszeresen és jól működő Szülők Közössége, Diákönkormányzat;
- a PTE intézeteivel, tanszékeivel való jó kapcsolat.

Eredményeink

- tehetséges tanulók kiemelkedő szaktárgyi versenyeredményei (megyei, országos helyezések);
- kimagasló sporteredményeink (megyei, területi, országos);
- beiskolázási mutatóink alapján tanulóink többsége gimnáziumba nyer felvételt
- magas színvonalú oktató-nevelő munkánk mutatója, hogy az országos kompetenciamérés mindhárom területén tanulóink tanulóink az országos átlag fölött teljesítenek.

Tárgyi ellátottság

Iskolánk 29 tanteremmel, informatikatermekkel, fizika-kémiai laborral, tornateremmel, tornaszobával, konditeremmel, szabadtéri kondiparkkal, könyvtárral, étkezőhelyiséggel, közösségi helyiségekkel, orvosi szobával rendelkezik. Udvarunkon szabadtéri osztályterem, sportpályák, futópálya, ugrógödör, az alsós tanulók számára korszerű játszótér található. Tantermeinket rendszeresen felújítjuk. Az udvari pályák, eszközök karbantartását rendszeresen elvégezzük.

Iskolabútoraink mérete a különböző korosztályok testmagasságához illeszkedik. Az elhasználódott bútorokat lehetőség szerint felújítjuk vagy újakra cseréljük.

Valamennyi tanterem rendelkezik internet-hozzáféréssel. Az épület egészére vezeték nélküli hálózat kiépítését tervezzük. Tantermeink több mint fele interaktív táblával rendelkezik, a többi teremben projektorral oldjuk meg a digitális anyagok oktatási célú használatát. Az épület egészében kiépült a vezeték nélküli internethálózat. 2016 márciusában vettük használatba az új Samsung SmartSchool digitális tantermet 40 darab tanulói tablettel és egy LFD-vel.

Jövőképünk

Iskolánk több évtizede a város egyik legjobb általános iskolája. Ezt igazolják a középiskolai visszajelzések, valamint, hogy tanulóink zöme regionálisan kiemelkedő gimnáziumban tanul tovább.

2.1 Nevelési program

2.1.1 Pedagógiai (nevelési-oktatási) alapelveink, értékeink, céljaink, feladataink és eljárásaink

Alapelveink

- a gyermeki jogokat tiszteletben tartó gyermekközpontú (segítő, tanácsadó, koordinátor) pedagógia követése;
- az új pedagógiai értékek irányába való nyitottság, felkészülés és rugalmas reagálás a kor alapvető és lényeges kihívásaira;
- a tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek komplexitása a szolgáltató intézmény jellegének megfelelően;
- a diákok, tanárok, hallgatók és a szülők közti partneri viszony kialakítása.

Céljaink a tanulók sikeres oktatása, nevelése érdekében

- a világra nyitott, az emberi kapcsolatokra érzékeny, a környezetéért felelősséget érző, önmagával és társaival szemben igényes, az ország hagyományainak szellemében cselekvő diákok nevelése;
- az alap-, ill. az általános műveltség megszerzése az iskolafokozatnak megfelelően;
- tanítványaink tudásának, képességeinek, egész személyiségének olyan irányú fejlesztése, amelyek segítségével fizikailag és szellemileg egészséges, a természeti és társadalmi környezettel egyaránt harmóniában élő felnőtté válnak;
- egységes és differenciált pedagógiai tevékenység megvalósítása, az egységes követelmények elsajátításához az egyén képességeinek megfelelő fejlesztés biztosítása, az életkori sajátosságok figyelembevétele az érdeklődés felkeltésében és fenntartásában;
- ön- és társas ismereti foglalkozások biztosítása;
- folyamatos pedagógiai innováció;
- az egész életen át tartó tanulás megalapozása;
- olyan képességek kifejlesztése, amelyek lehetővé teszik az egész életen át tartó tanulást, valamint a szakmaváltást;
- tantestületünk törekvése arra, hogy a tanárváltások során (gyakorló tanítás) felmerülő problémákat megoldását szakmailag és emberileg segítse;
- a gyakorlati képzés során hozzájárulás a tanárjelöltek hivatásukra való felkészítéséhez;
- lehetőség teremtése a demokratikus jogok gyakorlására;
- a testi-lelki higiénia fontosságának hangsúlyozása, egészséges életmódra nevelés;

- kritikai gondolkodás, kreativitás, kezdeményező készség, problémamegoldó gondolkodás, döntéshozatal, érzelmek kezelésének fejlesztése;
- az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése;
- tanulási stratégiák alkalmazása.

Kiemelt feladataink

- az egész életen át tartó tanulást szolgáló képességek és készségek fejlesztésének érdekében:
 - felkeltjük és fenntartjuk az ismeretszerzés vágyát;
 - korszerű, az adott életkori szakaszoknak megfelelő mennyiségű és mélységű ismeretekkel biztosítjuk az alapkészségek elsajátítását, amelyek a társadalomba való beilleszkedést segítik;
 - elsajátítatjuk az önálló ismeretszerzés alapjait, amely a továbbtanulást és az önfejlesztést teszi lehetővé.
- tevékenységközpontú egyéni képesség szerinti differenciálást végzünk, mely során az egyéni utakat támogató tanulási stratégiákat, módszereket, technikákat sajátítatunk el tanulóinkkal;
- kialakítjuk tanulóinkban az egészséges életmód igényét;
- diákjainkat felkészítjük a harmonikus családi életre.

A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka célja, hogy a kiemelt feladatok megvalósítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos tanulást támogató, személyre szabott értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

- közvetlen módszerek, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra;
- közvetett módszerek, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások

Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek

Közvetlen módszerek:

- gyakoroltatás;
- segítségadás;
- ellenőrzés;
- ösztönzés.

Közvetett módszerek:

- a tanulói közösség tevékenységének megszervezése;
- közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása;
- hagyományok kialakítása;
- ellenőrzés;
- ösztönzés.

Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.

Közvetlen módszerek:

- elbeszélés;
- tények és jelenségek bemutatása;
- műalkotások bemutatása;
- nevelő személyes példamutatása.

Közvetett módszerek:

- nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében;
- követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.

Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)

Közvetlen módszerek:

- magyarázat, beszélgetés;
- a tanulók önálló elemző munkája.

Közvetett módszerek:

- felvilágosítás a betartandó magatartási normákról;
- vita.

A tanítási és tanulási folyamatokkal kapcsolatos feladataink

A tanítási és tanulási folyamat fő színterei a színvonalas tanórák, s ehhez szervesen kapcsolódnak az intézményi szervezésű tanórán kívüli foglalkozások (tehetségműhelyek, szakkörök, felvételire és versenyre felkészítő foglalkozások, fejlesztő és felzárkóztató foglalkozások, sportkör, énekkari tevékenység, könyvtári foglalkozások, ökoprogramok, egyéb szabadidős programok stb.).

A teljes folyamatra kiterjedő alapfeladatok

- A motiválás, a tudásvágy felkeltése és fenntartása;
- a tanulói aktivitás folyamatos fenntartása az együttműködés érdekében;
- a kölcsönös megértés és elfogadás légkörének megteremtése;
- minden tanulónk számára biztosítani az alapképességek és alapkészségek elsajátítását, amelyek a társadalomba való beilleszkedést és további ismeretszerzés lehetőségét szolgálják;
- megismertetni a „tanulni tanulást”, az egyéni utakat támogató tanulási stratégiák, módszerek, technikák elsajátíttatása;
- a kommunikációs képességek magas szintű elsajátítása az önálló ismeretszerzés megalapozására;
- a tantervi követelmények megismertetése a tanulókkal az eredményes tanulás,-továbbhaladás érdekében;
- a cselekvés, a manualitás, a tevőleges részvétel a tanulás különböző fázisaiban;
- a tantárgyköziség elvének érvényesítése érdekében a szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmak integrálása, több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidisziplináris) témafeldolgozás;
- a gyakorlatban, újszerű helyzetben hasznosítható tudás megszerzése; mind több tartós, ill. állandósult tudáselem birtoklása és kritikai elemzése;
- a korszerű egyéni tanulási módszerek és technikák hatékony és intenzív megtanítása;
- többszintű, tervezés és tananyag-alkalmazás: differenciált oktatás, kooperatív tanulási módszerek használata;
- fejlesztő, a tanulást támogató értékelés alkalmazása, az ön- és társértékelés képességének fejlesztése
- a lehetőségekhez mérten a multimédiás eszközök alkalmazása a tanítás-tanulás folyamatában;
- kritikus nyitottságra nevelés az emberi, tárgyi, művészeti és az erkölcsi értékek iránt;
- segítségnyújtás abban, hogy az általános iskolai tanulmányok befejezése után mindenki képességeinek megfelelően tudjon a továbbtanulási lehetőségek közül választani.

Kulcskompetenciák fejlesztése

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség és a globalizáció kihívásai is alakítják. Munkánkat a diákközpontúság, a társadalmi igények figyelembevételével, a tantervi- és vizsgakövetelmények összehangolásával végezzük. Intézményünk ezért fontosnak tartja, hogy diákjai rugalmasan alkalmazható, általános, az egyik helyzetről a másikra átvihető kompetenciákkal rendelkezzenek, a készségek, ismeretek és attitűdök változatos helyzetekben felhasználható együttesét birtokolják. A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik. Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

NAT kompetenciák:

- A tanulás kompetenciái
- Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák
- Digitális kompetenciák
- Matematikai gondolkodási kompetencia
- Személyes és társas kapcsolati kompetencia
- Kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs, vállalkozói kompetencia

Feladataink:

- A kidolgozandó tanmenetekben kapcsolódási pontokat keresünk a többi tantárgyhoz.
- A bevezető és fejlesztő szakaszban szükségesnek tartjuk a játékosság révén megkönnyíteni az átmenetet az óvoda és az iskola között,

- Alapvető követelménynek tekintjük a tanulók terhelésének differenciált, egyéni képességekhez mért megvalósítását, ezzel biztosítva az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés elvének érvényesülését.
- Tehetséges tanulóinknak már az oktatás korai szakaszában lehetőséget adunk különböző versenyeken tehetségük megmutatására.
- Angol/német nyelvű kommunikáció erősítése a készségtárgyak tanóráin alsó tagozaton 1. évfolyamtól felmenő rendszerben, felismerve, hogy a társadalmi igényeknek megfelelően a korai idegennyelv-tanulás több esélyt ad a tanulóknak a jövőjük tekintetében.
- Az idegen nyelvi alapozással egyidejűleg a motorikus és érzelmi elemek fejlesztése a készségtárgyak órarészleteinek angol/német nyelven történő vezetésével, az idegen nyelvi interakciók kezdeményezésével.
- A diagnosztikai méréseket elengedhetetlennek tartjuk az egyéni fejlesztés során, hiszen az ellenőrzés célja a segítségnyújtás.
- Fejlesztő, felzárkóztató és tehetséggondozó tevékenységeinkkel lehetővé tesszük, hogy minden tanulót eljusson saját egyéni képességeinek maximumára.
- Az életpálya-építést és a személyes és társas kompetencia fejlesztését egyrészt osztályfőnöki óra keretében végezzük, másrészt beépítjük a többi tantárgy oktatásába, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokba. Elsősorban az alábbi életpálya-építő kompetenciákat fejlesztjük: önismeret, önbemutató, álláskeresési technikák, munkaerő-piaci ismeretek, tanulásmódszertan.
- A személyes, társas kapcsolati és munkavállalói, innovációs, vállalkozói és életviteli kompetenciák közül az alábbiak szerepelnek programunkban: környezettudatos magatartás, kritikai gondolkodás, aktív felelősségtudat, szociális érzékenység, problémamegoldó képesség, együttműködés (kooperativitás), empátia, tudatosság a kapcsolatokban, barátság, családi szerepek, önállóság, önbizalom, belső harmóniára való képesség, kreativitás, nyitottság, rugalmasság, mások elfogadása.
- Fontosnak tartjuk, hogy motiváló, cselekedtető, a tapasztalati tanuláson alapuló sikereket nyújtó tevékenységekkel bevonjuk diákjainkat saját tanulásukba, fejlődésük tervezésébe.
- Célunk, olyan tevékenységek megvalósítása, módszerek, munkaformák alkalmazása, melyek az interperszonális problémák megelőzésére irányulnak.

Nevelési, oktatási tevékenységünk során alkalmazott tanulásszervezési eljárások

A tanórákba beépítjük az alábbi kompetenciafejlesztő módszereket és újszerű tanulásszervezési eljárásokat:

- ❑ kooperatív tanulásszervezés,
- ❑ tanórai differenciálás heterogén csoportokban,
- ❑ évfolyamszintű képességszerinti csoportbontás,
- ❑ projektmunkák heterogén csoportokban
- ❑ egyéni és páros munka,
- ❑ interaktív és reflektív tananyag-feldolgozás,
- ❑ élménypedagógiai módszerek,
- ❑ külső projektek,
- ❑ témanapok, témahét,
- ❑ tanórán kívüli foglalkozások, projektnapok,
- ❑ portfóliók készítése,
- ❑ prezentáció,
- ❑ dramatikus módszerek és technikák alkalmazása,
- ❑ ötletbörze,
- ❑ vita
- ❑ önellenőrzés, mások ellenőrzése.

2.1.2 A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Iskolánk nevelési tervében és helyi tantervében képviselt értékek interiorizálása és a követelmények teljesítése a tanulói személyiség minél teljesebb kibontakozását segítik elő. Pedagógiai programunkat úgy állítottuk össze, hogy az teret adjon a színes, sokoldalú iskolai élet megvalósulásának.

Így nyílik lehetőség tanulóink eredményes személyiségfejlesztő oktatására, műveltségük és világnézetük fejlesztésére.

Az iskolai munkát, tanulást, játékot úgy szervezzük, hogy fejlessze tanulóink önismeretét, az együttműködési készségét, és eddze akarataikat, miközben pedagógiai munkánk középpontjában tanulóink valamennyi személyiségkomponensének - az értelem, az érzelem, a fizikum és a jellem - harmonikus és differenciált fejlesztése áll.

A fejlesztés irányát meghatározó értékek és tartalmak:

A műveltséggel, a munkával kapcsolatos értékek

- önmagunk és környezetünk megismerésének igénye és az ezzel kapcsolatos motívumok kialakítása [tudásvágy, önfejlesztési igény, kötelességtudat, lelkiismeret, értékteremtés];
- törekvés a szorgalmas és eredményes tanulásra, a rendszerességre és az esztétikus munkára
- törekvés az intellektuális és motoros képességek, a kreativitás fejlesztésére és az önálló tanulás képességeinek kialakítására;
- a különböző történelmi korok műveltségi anyagának megismerése és adaptálása a 21. században.

A hazával, a nemzettel kapcsolatos értékek

- a szülőföld, a haza megismerése, szeretete, a nemzeti kultúra megbecsülése (iskolai kirándulás, hon- és népismeret);
- az egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet kialakítása;
- más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájának tiszteletben tartása (külföldi tanulmányutak, „jeles napok”);
- törekvés az európai kulturális örökség megismerésére, befogadására;
- hazánk és az Európai Unió kapcsolatának megismerése (versenyek, pályázatok);
- Intézményünk részt vesz a Kormány által létrehozott Lázár Ervin Programban, melynek célja az ezeréves magyar kultúra ápolása. Ennek érdekében az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diákok részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A biológiai lét értékei

- az élet tisztelete és védelme;
- a természeti környezet megóvása, az élő és élettelen környezet megismerése, a természet szépsége iránti fogékonyság, illetve az erre vonatkozó magatartás formálása;
- az egészséges és kulturált életmód iránti igény kialakítása;
- a sportban rejlő erő lehetőségének felhasználása a szervezet ellenálló képességének növelésére;
- az önellátó képességek (tisztálkodás, testápolás, öltözködés, stb.) fejlesztése;

- ❑ a kirándulás, a rendszeres, kitartó munka, a szabadban való mozgás az egészséges életmódra nevelés része;
- ❑ az egészségvédő magatartás kialakítása (pl.: a balesetek megelőzésének módjai, az egészségre káros szokások elleni védekezés megismerése).

A társas kapcsolatokra vonatkozó értékek

- ❑ a család tisztelete, a szülők és a nagyszülők megbecsülése;
- ❑ a tartalmas emberi kapcsolatok iránti igény kialakítása;
- ❑ a szociális értékrend kialakítására vonatkozó igény megteremtése;
- ❑ a szociális készségek (empátia, tolerancia, konfliktuskezelés) tanítása, fejlesztése;
- ❑ a felnőttekkel szembeni tisztelettudó magatartás elsajátítása;
- ❑ a másik ember autonómiájának tisztelete, a kapcsolatokban a megbízhatóság, igazságosság, szolidaritás igényének kialakítása;
- ❑ kulturáltság a magatartásban és a kommunikációban, udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak, tulajdonának tiszteletben tartása;
- ❑ a mindennapi kapcsolatokban fegyelem, önfegyelem kialakítása;
- ❑ a különleges bánásmódot igénylők életminőségét segítő magatartásformák kialakítása.

Közösségfejlesztés, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Iskolánk meghatározó közösségei (nevelőtestület, szakmai munkaközösségek, osztályközösségek, szülők közössége) egységes elvekre építik munkakapcsolatukat. A szakmai munkaközösségek feladatkoordináló szereppel rendelkeznek az iskola alapvető céljai érdekében. Ez a munkakapcsolat segíti az egyes tantárgyak, tantárgycsoportok egységes követelményrendszerének kialakítását. A humán-erő-fejlesztést rendszeres szakmai és módszertani továbbképzés, újdiploma-szerzés és tanfolyam segíti.

Osztályközösségek

Az osztályközösségek értékrendje eltérő, mégis valamennyi értéknek kettős funkciója van:

- ❑ egyrészt közösségfejlesztő,
- ❑ másrészt individuálisan fejlesztő.

A felelős emberi magatartás kialakítása az adott közösségben az iskola feladata. Az osztályfőnöki munkaterv alapján dolgozó közösségek olyan emberi kapcsolatokat alakítanak ki, amelyek kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapulnak. Az osztályközösségek munkáját a nevelőtestület valamennyi tagja

az éves munkaterv alapján együtt valósítja meg. Az osztályfőnöki tanmenet része az évenként egyszeri osztálykirándulás. Szervezése az osztályfőnök feladata, anyagilag a szülők járulnak hozzá.

Feladataink:

- ❑ a megújuló, változó világ ismeretanyagának korszerű tanítása;
- ❑ a természet és az ember által létrehozott értékek megbecsülése;
- ❑ az évfolyamok kapcsolatának erősítése közös iskolai, ill. osztály szintű programok szervezésével;
- ❑ a hagyományok ápolása iskolai és családi ünnepek, közös versenyek szervezésével;
- ❑ részvétel az osztályközösségeket érintő döntések meghozatalában, programszervezésben és azok lebonyolításban;
- ❑ pályaorientációs tevékenység.

2.1.3 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembevétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük

- ❑ a sajátos nevelési igényű;
- ❑ a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- ❑ a kiemelten tehetséges, kettős különlegességű;
- ❑ a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése

Intézményünk Alapító Okiratában az alaptevékenységek között a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása érzékszervi fogyatékos – hallási fogyatékos tanulóokra terjed ki.

Azoknak a gyerekeknek az oktatásáról-neveléséről, valamint fejlesztéséről kimenő rendszerben továbbra is gondoskodunk, akiknek szakértői véleményében az intézmény-összevonás előtt intézményünk volt kijelölve.

- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vehetnek részt.
- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
 - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
 - a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás.
- A sajátos nevelési igényű tanulókat segítő programban:
 - figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak esetleges módosulását;
 - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk, egyéni haladási ütemet biztosítunk, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmazunk;
 - a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítjük, folyamatosan értékelünk, a tanulói teljesítmények elemzése alapján szükség esetén megváltoztatjuk módszereinket;
 - egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresünk;
 - alkalmazkodunk az eltérő képességekhez, viselkedéshez;
 - együttműködünk különböző szakemberekkel, javaslataikat beépítjük a pedagógiai folyamatokba;
 - a részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése céljából fejlesztő foglalkozásokat tartunk, pszichológus segítségét kérjük.

Kiemelt feladataink:

- egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- kudarctűrő-képesség növelése,
- önállóságra nevelés,
- partneri együttműködés.

Teendők:

- a viselkedésszokásaikban, képességeikben tapasztalható hiányosságok okainak szakszerű feltárása;
- egyénre szabott módszerekkel az osztályfőnök, szaktanár, valamint a szülő bevonásával egyéni haladási ütem biztosítása;
- a mozgáskultúra fejlesztését szolgáló tréningek;
- drámapedagógiai foglalkozások;
- képességfejlesztő foglalkozások;
- kommunikációs tréningek.

Mentálhigiénés munkacsoport tevékenységei:

Az intézményünkben Mentálhigiénés Munkacsoport működik, melynek célja a gyermekek komplex fejlesztése és problémáik megoldásában történő segítségnyújtás a pedagógusok és szülők bevonásával.

A munkacsoport tagjai:

- iskolapszichológus
- fejlesztőpedagógus
- iskolai szociális segítő
- védőnő

A munkacsoport feladata:

- komplex cselekvési tervek kidolgozása
- esetmegbeszélés
- krízishelyzetben azonnali segítségnyújtás
- tehetségazonosító mérés
- pedagógus tréning
- hallgatóképzésben való részvétel
- prevenciós előadások és foglalkozások tartása.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal;
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;

- ❑ felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- ❑ egyéni foglalkozások;
- ❑ képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- ❑ nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- ❑ az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- ❑ középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- ❑ iskolai sportkör, szakkörök;
- ❑ tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- ❑ szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- ❑ tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- ❑ szülőkkel való együttműködés;
- ❑ szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

A segítő programban célunk:

- ❑ a tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére;
- ❑ az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében;
- ❑ a tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásának) megismerése siker, illetve kudarc esetén;
- ❑ a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése;
- ❑ együttműködés a családdal és szakértőkkel;
- ❑ a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzéssel, sikerélmény biztosítása.

Kiemelt fejlesztési feladataink:

- ❑ énkép és önismeret,
- ❑ kommunikációs kultúra,
- ❑ testi és lelki egészség.

Teendőink:

- ismerjük meg a negatív viselkedés okát;
- tegyük lehetővé a tanuló számára, hogy bekapcsolódhasson a kortársi interakciós folyamatokba;
- építsünk a tanuló kedvező tulajdonságaira.

A tehetségek fejlesztése. A képességek kibontakoztatását segítő tevékenységek

- segítjük diákjaink részvételét a különféle tanulmányi- és sportversenyeken, művészeti bemutatókon;
- a különféle műveltségi területekhez, illetve tantárgyakhoz kapcsolódó szakköröket szervezünk;
- ösztönözzük, segítjük diákjainkat a pályázati és ösztöndíj-lehetőségek kihasználásában;
- ösztönözzük diákjainkat a korszerű informatikai eszközök használatára;
- a pályaorientálást a képzésben részt vevő minden szaktanár feladatának tekintjük;
- oktatásunk tevékenység-központú legyen, mivel a képesség a tevékenykedtetés során fejlődik;
- a tehetség sokféle, ezért a tehetséggondozás az egész nevelőtestület feladata;
- a hallgatóknak is átadjuk tapasztalatainkat, és a szakvezetők bevonják őket a tehetséges tanulók foglalkoztatásába;
- az egyén szintjéhez igazodó, speciális képzést szolgálják a csoportbontásban szervezett tanórák;
- az egyéni pályázatokon, tanulmányi versenyeken részt vevő olyan osztályoknak, amelyekben egy-egy tantárgyból sok a kiválóan teljesítő tanuló, a helyi tanterv választásánál és a felkészítésnél lehetőséget adunk a rendszeres gyűjtőmunkára, megismertetjük velük a tudományos kutatás egy-egy módszerét, megmutatjuk nekik a szakirodalom önálló feldolgozását, értelmezését;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- tehetséggondozó, fejlesztő kiscsoportos (tehetségműhelyek), illetve egyéni foglalkozások dúsító és gazdagító tananyagelemek alkalmazásával (pl. Matematikai Tudásközpont elemei), tehetséggondozást támogató lazítóprogramok szervezésével (pl. múzeum-, laborlátogatás, tehetségnap);
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;

- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, tehetségbemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök, tehetségműhelyek;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);

Intézményünkben Tehetségazonosító csoport működik.

A csoport feladata a két általános iskola ötödik évfolyamának tehetségazonosító felmérése tesztek felvételével, értékelésével, a tanulók tehetségcsoportokba irányításával.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek

- a hiányosságok felmérése.
- egyénre szabott felzárkóztatás biztosítása az osztályfőnök, a szaktanár, valamint a szülők bevonásával.
- a korrekció megválasztásának szervezeti keretei (tanórán és azon kívül) a következők: képességfejlesztő, differenciált foglalkoztatás, kisebb–nagyobb csoportokban egyéni komplex személyiségformáló foglalkozások, kommunikációs tréningek, felzárkóztató és előkészítő foglalkozások, a kulturális hátrányok kompenzálása színház-, hangverseny-, könyvtár-, képtár- és múzeumlátogatással.
- a tanulási nehézségekkel küzdők segítésére egyéni fejlesztési eljárások kidolgozása (korrepetálás, helyes tanulási módszer megválasztásában segítség).

2.1.4 A pedagógusok helyi intézményi feladatai; az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének 80 százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.

- Heti teljes munkaidejének 55-65 százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a neveléssel-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

A tehetséges tanulók gondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli és kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító- vagy osztályozóvizsgára.
- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

A napközis nevelő / tanulószobai csoportvezető feladatai:

- Meghatározott rend szerint ellátja csoportjának felügyeletét;
- minden tanuló számára fegyelmezett, nyugodt munkalétkört biztosít;
- a tanulók írásbeli munkáját ellenőrzi, javítja, javíttatja;
- helyes tanulási sorrendet alakíttat ki, sajátíttat el;
- az egyéni tanulásban megteremti az önállóságot;

- Ezekon túlmenően feljegyzi a tanulásirányítás folyamán szerzett olyan tapasztalatait, (mint pl.: egy-egy csoport munkájában csoportosan jelentkező hibák, hiányosságok, fegyelmi problémák, jól észlelhető fejlődés, dicséretes tevékenységek), és ezeket jelzi az érintett tanítónak / osztályfőnöknek / szaktanárnak.

A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. farsang, kézműves délután, karácsonyi ünnepség).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diákönkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- Iskolai szintű kirándulások, táborok szervezése, illetve segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokban.

Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri köteleességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.
- Az intézményi dokumentumokban megfogalmazott szabályok betartása, melynek súlyos megsértése először szóbeli, majd írásbeli figyelmeztetést von maga után.

Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

- Részvétel az intézményi önértékelésben, a kötelező minősítéseken, tanfelügyeletekben, szaktanácsadói látogatásokon.

Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.
- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
- Lehetőség szerint publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.

Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai egyesület működésének segítése.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.
- Állagmegóvás, rendeltetésszerű eszközhasználat.

Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervének elkészítésében, az abban meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel az intézményi alapidokumentumok kidolgozásában, módosításában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének, rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényein.

Az iskola képviselete

- ❑ A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- ❑ Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- ❑ Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában.
- ❑ Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- ❑ Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviseleti szervezetek tevékenységébe.
- ❑ A város rendezvényein, eseményein való részvétel.
- ❑ Aktív részvétel, tisztségek vállalása a város társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- ❑ A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- ❑ A pedagógiai munkát támogató, elfogadó, együttműködő partneri viszony kialakítása a tanulókkal, szüleikkel és a pedagógus kollégákkal.
- ❑ Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- ❑ Kellő figyelem, érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

Az osztályfőnöki munka tartalma

Az osztályfőnök munkája során igyekszik céltudatosan összehangolni az iskolai és az iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket. Legfőbb feladata a reá bízott osztály tervszerű irányítása, vezetése. A tanulókkal közösen tervezi, elemzi és alakítja az osztály életét. Probléma felmerülése esetén az érintetteket értesíti, esetmegbeszélésre hívja össze, rendkívüli szülőértekezletet kezdeményez(het).

Az osztályfőnöki munka három fontos feladatkört ölel fel:

- ❑ közvetlen nevelőmunka;
- ❑ szervezési, koordinációs feladatok végrehajtása;
- ❑ ügyviteli (adminisztrációs) teendők ellátása.

Iskolaotthonos nevelést-oktatást nyújtó osztályainkban az osztálytanítói feladatokat a két tanító megosztva látja el.

Az osztályfőnöki órán kerül sor a tanulók nevelésében szerepet játszó nevelési tartalmak, témakörök feldolgozására.

Kiemelt feladata:

- reális énkép kialakítása, önismeret;
- egészséges életvitelre nevelés;
- pozitív beállítódások, magatartások és szokások kialakítása;
- szűkebb környezetünk, Földünk védelme;
- katasztrófavédelem;
- magyarságtudat, európai azonosságtudat kialakítása;
- a megismerési képességek fejlesztése, a médiumokban való eligazodás;
- felkészülés a felnőtt lét szerepeire;
- pályaaorientáció, a munka világa, munkaerőpiac;
- családi életre nevelés.

Nevelési témakörök:

- önismeret-emberismeret;
- viselkedéskultúra;
- tanulás-és pályaaorientáció, munkakultúra;
- egészséges életmódra nevelés (testi, lelki egészség);
- helyünk a társadalomban;
- életvitel;
- Földünk és környezetünk;
- hon-és népismeret.

Az osztályfőnökök az éves óraszám elosztásánál a következő elvet veszik alapul:

- nevelési tartalmak, értékek közvetítése 60%,
- aktuális témák megvitatása 30%,
- adminisztrációs teendők 10%.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos eljárások

Alapelv:

A gyermekvédelmi törvény előírása értelmében segíteni kell a gyerekek családban történő nevelését, hogy senki se kerülhessen állami gondozásba a család anyagi helyzete miatt.

A tanári együttműködés és a segítő szervezetekkel való kapcsolat:

Együttműködik a tanulók veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a 2018. szeptember 1-től szociális segítséget végző óvodai és iskolai szociális segítővel, akinek feladata támogatni:

- a tanuló beilleszkedését,
- tanulmányi kötelezettségének teljesítését,
- az azt akadályozó tényezők feltárását,
- a konfliktusok kezelését,
- a tanuló veszélyeztetettségének kiszűrését.

A gyermek-és ifjúságvédelmi tevékenységet a mentálhigiénés team tagintézményi csoportja látja el, munkáját támogatja az iskolapszichológus, a fejlesztő pedagógus, az iskolai szociális segítő, valamint az intézményi szinten működő mentálhigiénés team. A pedagógusok együttműködnek a szociális segítővel.

Valamennyi pedagógus kötelessége, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és annak megszüntetésében mind az általános, mind pedig a középiskolai osztályokban, és szükség esetén külső segítséget kérjen (pl. a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ, a Polgármesteri Hivatal) bevonásával a szociális segítő és a tagintézmény-vezető útján.

Célok:

Az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosítása az iskolai Esélyegyenlőségi terv szellemében történik.

Tanulóink segítséget kérhetnek, védelmet kaphatnak, ha úgy érzik, hogy

- hátrányos helyzetbe kerültek, megkülönböztetik valamiért (bánásmód, tanulás);
- személyiségüket, önazonosságukat, emberi méltóságukat nem tartják tiszteletben;
- veszélyeztetve érzik magukat: testileg, lelkileg, érzelmileg zaklatják őket;
- szociális (anyagi) gondjaik vannak;
- bármilyen konfliktusuk, problémájuk van szűkebb és tágabb környezetükben, amit nem tudnak egyedül megoldani.

Feladatok:

- Tájékoztatjuk a szülőket és a tanulókat a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokról, az ifjúságvédelmi felelős munkájáról.
- Tanév elején felmérjük a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és a szociálisan rászoruló tanulók körét.
- Preventív tevékenységet folytatunk a tanulók veszélyeztetettségének, hátrányos helyzetének elkerülése érdekében a titoktartási kötelezettség betartásával.
- Szakszerű tanácsadással segítjük a család nevelési gondjait.
- Az iskolai életben törekszünk a gyermekeket megillető jogok érvényesítésére, különös tekintettel a hátrányos megkülönböztetés és zaklatás tilalmára.
- Biztosítjuk az iskolaorvosi és védőnői hálózaton keresztül a tanulók egészségügyi felügyeletét (pl.: fogászati, szemészeti szűrővizsgálatok).
- Felvilágosítást adunk a szociális juttatásokról, a segélyezés lehetőségeiről. Iskolánkban segélyezési kérdésekben a tagintézmény-vezető helyettes, a tagintézmény-vezető és az ifjúságvédelmi felelős közösen döntenek a benyújtott pályázatok alapján.
- Indokolt esetben rendkívüli és rendszeres gyermekvédelmi támogatást kezdeményezünk a rászorultaknak a Polgármesteri Hivatalnál.

2.1.5 A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézményegység együttműködésének formái

A pedagógusok és a tagintézmény kapcsolattartása

- A vezetőség és a pedagógusok, illetve a pedagógusok közti kapcsolattartás
 - személyesen (pl. szakmai megbeszélések, az SZMSZ-ben meghatározott értekezletek),
 - faliújságon keresztül,
 - elektronikusan e-mailben (pl. napi operatív feladatok egyeztetése, teljes nevelőtestületet érintő információk azonnali megosztása, pedagógiai tárgyú dokumentumok egyeztetése) vagy
 - telefonon (pl. azonnali beavatkozást igénylő esetekben) történik.
- A kapcsolattartás zavartalansága érdekében valamennyi dolgozó a titkárságon erre rendszeresített nyomtatványon megadja élő elérhetőségeit (levelezési cím, telefonszám, e-mail cím). Az adatokat az intézmény az adatvédelmi jogszabályok betartásával kezeli.
- A problémamentes feladatellátás érdekében valamennyien munkaidőben elérhetőek a megadott módokon.

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola tagintézmény-vezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az iskola tagintézmény-vezetője legalább évente egyszer a diákközyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén;
 - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén;
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A pedagógusok és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola tagintézmény-vezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az iskola tagintézmény-vezetője legalább évente egyszer a diákközyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén;
 - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén;
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, az elektronikus naplón, illetve a tájékoztató füzetben keresztül, illetve ímélben írásban) tájékoztatják.
- A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselők, tisztségviselők útján – az iskola vezetőségéhez, az osztályfőnökükhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselők, tisztségviselők útján közölhetik az iskola vezetőségével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A pedagógusok és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola tagintézmény-vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola tagintézmény-vezetője legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten;
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

□ Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

□ Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása;
- a szülők tájékoztatása
 - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
 - az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
 - a helyi tanterv követelményeiről,
 - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
 - gyermekük tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
 - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
 - az iskola és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,

Feladata még a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetősége felé.

□ Fogadóóra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

□ Nyílt tanítási nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

□ Írásbeli tájékoztató, ímél

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival és magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

□ Intézményi honlap

Feladata tájékoztatni a szülőket, tanulókat, intézményi partnereket az iskola egészének életéről, az aktuális feladatokról, programokról, hírekről, elérhetőségeinkről, biztosítani az intézményi alapidokumentumok nyilvánosságát.

A felületen található elektronikus napló az iskola és a szülők közötti kapcsolattartás alapvető eszköze, melyen keresztül a törvényes felügyeletet gyakorló szülő és a tanuló rendszeres, naprakész tájékoztatást kap gyermeke tanulmányi előmeneteléről és magatartásáról.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaik az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola vezetőségéhez, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.

2.1.6 Az intézményi döntési folyamatokkal kapcsolatos tanulói részvételi jog gyakorlásának rendje

Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeiknek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik.

Az iskolai diákönkormányzat tevékenységét az osztályokban megválasztott képviselőkből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. Véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet az iskolánk működésével és a tanulóinkkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:

- ❑ a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
- ❑ sportélet;
- ❑ túrák, kirándulások szervezése;
- ❑ kulturális, szabadidős programok szervezése;
- ❑ a tanulók tájékoztatása (iskolarádió, iskolai honlap, iskolai facebook oldal).

Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és a tagintézmény-vezetője felé.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- ❑ az iskolai SZMSZ jogszabályokban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,-
- ❑ a tanulók közösségét érintő ügyekben,
- ❑ a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- ❑ a tanulói pályázatok versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- ❑ az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- ❑ az egyéb foglalkozások formáinak meghatározásához,
- ❑ a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- ❑ a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- ❑ az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- ❑ a Házi rend elfogadása előtt.

A diákönkormányzat tevékenységét az iskola tagintézmény-vezetője által – a diákönkormányzat javaslatára – megbízott nevelő segíti.

A diákönkormányzatot megillető javaslattételi, véleményezési jog gyakorlása előtt a diákönkormányzatot segítő nevelőnek ki kell kérnie az iskolai diákönkormányzat vezetőségének véleményét.

Az iskolai diákközgyűlés

Tanévenként legalább egy alkalommal iskolai diákközgyűlést kell összehívni.

Az iskolai diákközgyűlésen minden tanulónak joga van részt venni.

A diákközgyűlésen a diákönkormányzatot segítő nevelő, valamint a diákönkormányzat gyermekvezetője beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, valamint az iskola tagintézmény-vezetője tájékoztatást ad az iskolai élet egészéről, az iskolai munkaterről.

2.1.7 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A komplex egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok a helyi tanterv 2.14. pont alatti, „Az iskola egészségnevelési elvei” c. fejezetében olvashatók.

2.1.8 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

A bajba jutott embernek nyújtott segítség egyike a legelvárhatóbb emberi cselekedeteknek, ezért nélkülözhetetlen, hogy az alapvető ismereteket már gyermekkorban mindenki elsajátítsa.

Az iskolában az elsősegély-nyújtás módszereinek megismertetése a tanulók életkori sajátosságait, pszichés fejlettségét figyelembe véve védőnő bevonásával történik.

Alsó tagozat:

- ❑ a veszélyhelyzetek felismerése, balesetek és az egészségkárosodás megelőzése otthoni és iskolai környezetben;
- ❑ segítségkérés formáinak ismerete és gyakorlata (mentőhívás);
- ❑ segítő attitűd kialakítása;
- ❑ baleseti helyzetben az alapvető viselkedési szabályok elsajátítása;
- ❑ az elsősegélydoboz tartalmának ismerete;
- ❑ egyszerűbb sérülések tüneteinek felismerése, azok ellátása.

Felső tagozat:

- ❑ az elsősegély-nyújtás szabályainak ismerete;
- ❑ baleseti szituáció értékelése, sérülések osztályozása (enyhe, súlyos és életveszélyes sérülések);
- ❑ a különböző sérülések, rosszulletek tüneteinek felismerése, azok ellátása;
- ❑ elméleti tudásra épülő gyakorlati elsősegély-nyújtás kivitelezése.

Módszerek:

- ❑ előadás (interaktív);
- ❑ szituációs feladatok;
- ❑ gyakorlás sebimitációs készlettel, szemléltető eszközökkel.

Szinterei:

- ❑ tanítási időben tanórai keretben (osztályfőnöki óra, környezetismeret, biológia óra);
- ❑ tanítási időben tanórán kívüli keretben (partnerek bevonásával külső helyszínen);
- ❑ tanítási időn kívüli tevékenység (napközis foglalkozás, szakkör, témanap).

2.1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni. A tanulmányok alatti vizsgák szabályait és az osztályozó és javító vizsga témaköreit a helyi tanterv alapján a pedagógiai program 1. számú melléklete tartalmazza.

2.1.10 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

Az általános iskolába jelentkező tanulók felvétele.

A tanköteles korú gyermekek szülei gyermekük felvételét iskolánk első évfolyamára jelentkezési lap benyújtásával kérhetik. A felvételi eljárás rendjét az iskola tagintézmény-vezetője határozza meg. A beiratkozás időpontját a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal korábban – a helyben szokásos módon – nyilvánosságra kell hozni. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni az adott évben tanköteles korba lépő gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt.

A felvételtől az iskola tagintézmény-vezetője dönt.

A székhelyintézménybe történő továbbhaladás feltételei a nyolcadik osztályos tanulóink számára

A PTE Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda tagintézményeibe járó és a székhelyintézményben továbbtanulni szándékozó tanulónak a székhelyintézmény által meghatározott 6 feltétel teljesítése mellett a székhelyintézmény elengedi a központi írásbelit és –a mindenkori felvételi keretszám erejéig- megajánlják a felvételt. (A részletes követelmények a pedagógiai program 1.1.10 fejezetében kerülnek szabályozásra.)

Átmenet – átjárhatóság - átvétel

A gyermekek életük során több alkalommal kerülhetnek új iskolai környezetbe. Az egyik intézményből a másikba való átlépés sok tanulóban törést okoz, hiszen az oktatók-nevelők személye, a közösség, valamint az elvárások, a körülmények, esetleg a tankönyvek is változnak. A tantárgyak köre bővül, a követelmények megnövekednek. Ezt a nehézséget különféle pedagógiai eljárásokkal könnyíthetjük.

Feladataink:

- Lehetőséget biztosítunk a környező óvodák nagycsoportosainak egy-egy tanóra, foglalkozás megtekintésére.
- Iskolanyitogató foglalkozásokon-megismerkedhetnek a leendő első osztályosok és szüleik az iskolában folyó munkával.
- Szervezett keretek között pályaaorientációs tájékoztatást adunk a nyolcadik évfolyamosok számára.
- Rendszeressé tesszük a konzultációkat, a hospitálásokat a 4-5. évfolyamon tanítók között.
- Folyamatosan egyeztetjük a tagozatok között a tananyagot, illetve a követelményrendszert.
- A rendkívüli továbbhaladás lehetőségét a szülőnek (gondviselőnek) kell kérnie, a nevelőtestület döntése esetén a tehetséges tanuló osztályozóvizsgán ad számot kiemelkedő tudásáról.

A NAT és a kerettantervek a biztosíték arra, hogy az egyes iskolák fogadni tudják azokat a tanulókat, akik valamilyen ok miatt iskolát váltanak.

Átvételi szabályok:

A tanuló másik iskolából való átlépési szándékával a félév/tanév lezárása után élhet, kivéve, ha különleges körülmény indokolja azt.

A tanuló átvételének lehetőségét alapvetően meghatározza a célosztály(ok) létszáma. Átvétel csak akkor lehetséges, ha az adott osztály tanulóinak száma nem éri el a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. számú mellékletében meghatározott maximális létszámot, és a tanuló tanulmányi átlaga eléri az osztály előző időszakai tanulmányi átlagát.

Ezen túl:

- ha a tagintézmény-vezető által meghatározott tantárgyi különbözeti vizsgán a tanuló eredménye eléri az iskola tanulmányi átlagát, illetve a tudásszintmérőn az osztályban tanító tanárok közössége tudását az osztály szintjéhez képest megfelelőnek találja.
- ha magatartás, szorgalom jegye legalább jó.

Az átvételről szükséges az osztályfőnök véleményét is kikérni.

A más iskolából történő átvételről az iskola tagintézmény-vezetője dönt.

Szintfelmérő után a más iskolából, illetve külföldről érkező tanuló türelmi időt kap a felzárkózásra.

2.1.11 Hallgatóképzés

A gyakorlóiskolának kettős funkciót kell ellátnia: egyrészt a hatályos jogszabályok alapján közoktatási feladatokat kell teljesítenie, másrészt az egyetem irányításával, és az egyetemi képzés szerves részeként gondoskodnia kell az ide irányított tanárjelöltek gyakorlati képzéséről, segíteni a hallgatók pszichológiai, pedagógiai alapképzését. Bázisiskolaként az egyetem tanárképzési igényeit elégíti ki.

Az iskola ebből adódó feladatai

- Az oktatói és nevelői munka területén követésre érdemes minta nyújtása a tanári pályára készülő jelöltek számára.
- Az egyetemi tanszékekkel, a szakmódszertanos egyetemi tanárokkal együttműködve részvétel a hatékonyabb és korszerűbb oktatási és nevelési eljárások kialakításában és terjesztésében. (Kooperatív tanulás, csoportmunka, projektoktatás, differenciált kompetenciafejlesztés, multimédiás eszközökkel való oktatás stb.)
- A hallgatók számára olyan komplex gyakorlat szervezése, amely biztosítja a tanári munkakör eredményes megkezdését, és megerősíti hivatástudatukat.
- „Bázishelyként” sajátos műhely, amely azon túl, hogy a gyakorlati képzéshez gyakorlóterepet biztosít, tevékenységével, belső törekvéseivel a képzés folyamatos megújulásának és az intézményfejlesztésnek is keresi a lehetőségeit.
- A szakképzettséghez kapcsolódó gyakorlati ismeretek (pl. tanórára való felkészülés, óratervezés, óravezetés, tanári szerepkörök, pedagógiai mérések és kísérletek) megszerzése.
- A munkahely világával való ismerkedés (pl. iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkel való kommunikáció).
- Olyan szakmai tudás megszerzése, mely végzett pedagógusként is hatékonyan felhasználható a tanítási és tanulási, illetve nevelési folyamatok értékelésében, fejlesztésében és kutatásában.

A gyakorlóiskolának alapvető feladata a tanítási gyakorlatok szakszerű lebonyolításához szükséges feltételek biztosítása, elsősorban az andragógiai szempontból is felkészült vezetőtanárok, mentorok személyén keresztül. A gyakorlóiskoláknak speciális szerepük van abban, hogy a tanári mesterség szakszerű, árnyalt, mintakövetésre is képes szakvezetői karral rendelkezzen. Nagyon erős szakmai érvek szólnak arról, hogy a tanítási gyakorlatokat lehetőleg egy rendszeren belül, azonos eljárási rendben, azonos minőségi és minősítési követelmények mellett szervezzük, illetve áttételekkel kapcsoljuk össze a tanári képesítő vizsgával. Ennek feltétele, hogy a szakvezetés egységes

rendszerként funkcionáljon a gyakorlóiskolákban. Ebből következik, hogy a gyakorlóiskoláknak minden tanárképes egyetemi és főiskolai szakhoz – az aktuális hallgatói létszámokhoz alkalmazkodóan – elegendő létszámú vezetőtanárral, mentorral kellene rendelkezniük. Tehát a gyakorlati képzés egy kézben tartása, hatékonyabb koordinációja a kívánatos forma.

Módszereink a gyakorlati képzésben

- Törekszünk a vezetőtanári bemutató órák jó szakmai minőségére, az óraszervezés mesteri bemutatására, valamint az új módszerek, eszközök alkalmazására.
- Fontosnak tartjuk a hallgatókkal való személyes kapcsolat kiépítését, az esetleges hibák megfogalmazását és azoknak korrigálását.
- Törekszünk a tanítási órákon kívül az egész iskolai élet színtereinek bemutatására, a pedagógusmunka sokféle területének megismertetésére.
- A vezetőtanárokkal egységes követelményrendszert alakítunk ki, ennek érdekében egyeztetjük elvárásainkat, szervezzük meg a tanítási gyakorlatokat.
- A mentorált hallgatók számára lehetőséget biztosítunk az adott tanév munkatervében tervezett tanórán kívüli tanári feladatok megismerésére:
 - Ötödikes évfolyam-értekezlet (szeptember elején)
 - Fogadóóra
 - Szülői értekezlet
 - Őszi vagy tavaszi túra
 - Diákolimpia versenyek
 - Deák-napi ünnepség
 - Deák-napi programok
 - Tanulmányi és sportversenyek szervezésében és lebonyolításában való részvétel
 - A Deák Ferenc történelmi verseny lebonyolításában való részvétel
 - Egészségnap vagy más projektnapok
 - Más szaktárgyi órák látogatása
 - Halloween-parti
 - Október 23-i ünnepség, március 15-i ünnepség
 - Szalagavató és ballagás
 - Ifjúságvédelem és iskolapszichológia
 - Könyvtárismeret
 - Fejlesztő pedagógia

- Osztályfőnöki órák
- Osztályéneklési verseny
- Laborlátogatás
- „Kutatók éjszakája” programok
- Mozi-és színházlátogatás
- Gyakorló/felzárkóztató órák tartása
- Neves világnapok, ünnepek, megemlékezések

A szakmai gyakorlat célja

A modern tanári szakmai gyakorlat célja:

- a pedagógiai kultúra megerősítése, amelynek segítségével a tanárjelöltek nyitottak lesznek a tanult és alkalmazott módszerek folytonos felülvizsgálatára és megújítására, a nevelési folyamatok értékelésére, fejlesztésére, új kutatási irányok megfogalmazására;
- olyan szemlélet kialakítása, amelyben a pedagógiai kultúrát a hallgató egy építkezési folyamatban maga konstruálja;
- továbbá lehetőség biztosítása a szakképzettséghez kapcsolódó gyakorlati ismeretek elsajátítására, és a munkahelyi környezetben való hatékony, társas szerepvállalásra.

A képzés során az egymást követő félévek egyre komplexebb, egymásra épülő szakmai gyakorlati feladatokat tartalmaznak. Kiemelkedő jelentőségű a gyakorlóiskolai csoportos (tanítási) gyakorlat, amely az egyéves, közoktatásban vagy felnőttképző intézményben töltendő, egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat alapozásaként értelmezett.

A szakmai gyakorlat legfőbb céljai tehát:

- A szakképzettséghez kapcsolódó gyakorlati ismeretek (pl. tanórára való felkészülés, óratervezés, óravezetés, tanári szerepkörök, pedagógiai mérések és kísérletek) megszerzése.
- A munkahely világával való ismerkedés (pl. iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkel való kommunikáció).
- Olyan szakmai tudás megszerzése, mely végzett pedagógusként is hatékonyan felhasználható a tanítási és tanulási, illetve nevelési folyamatok értékelésében, fejlesztésében és kutatásában.

A szakmai gyakorlat előírt formái

Az általános (pedagógiai) gyakorlatok:

Az iskola világának és valóságának megismerésére, megfigyelésére, elemzésére és értékelésére irányulnak. A Pedagógiai pszichológia, a Nevelés és iskola, valamint a Tanulás és tanítás tantárgyakhoz kapcsolódnak. Mindhárom tantárgyhoz 15 óra iskolai gyakorlat kapcsolódik. A hallgató 10 órát tölt az iskolában; az egyetemi szemináriumok 5 órájából 2 az iskolai gyakorlatok előkészítésére, 3 a gyakorlatok tapasztalatainak értékelésére szolgál.

Az általános (pedagógiai) gyakorlatok ütemezését a vonatkozó tantervek rögzítik. Az általános (pedagógiai) gyakorlatok a gyakorlóiskolákban, szükség esetén az egyetem pécsi partneriskoláiban teljesíthetők.

A csoportos (tanítási) gyakorlat:

Gyakorlatvezető tanár irányításával, az adott szakképzettség területén végzett gyakorlat. Szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, szükség szerint a gyakorlatvezető tanár által tartott órák részfeladataiban való közreműködést (15 óra), az órák tervezését és előkészítését (15 óra), az órák/foglalkozások megtartását (legalább 15 önállóan megtartott óra), az órák megbeszélését, reflektálását, elemzését, értékelését (15 óra).

A hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5-8., a másikat pedig a 9-12. évfolyamon köteles elvégezni. A csoportos (tanítási) gyakorlat keretében végzett egyes tevékenységek megoszlását a gyakorlatvezető tanár – a legalább 15 önállóan megtartott óra kivételével – szükség szerint módosíthatja.

A csoportos (tanítási) gyakorlatok megszervezése a Tanárképző Központ kari koordinátorainak a feladata.

Az adott szakképzettség területén végzett csoportos (tanítási) gyakorlat ütemezését a vonatkozó tantervek rögzítik. A csoportos (tanítási) gyakorlat a gyakorlóiskolákban, szükség esetén az egyetem partneriskoláiban történik. A szakmai és művészeti tanárképzés kivételével külsős gyakorlatvezetőhöz a hallgató a gyakorlóiskolai helyek betöltését követően, illetve különösen indokolt esetben, egyéni kérelem alapján, az illetékes Kari Tanulmányi Bizottság döntése szerint kerülhet.

Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat:

Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben, megbízott gyakorlatvezető mentor folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő – a képzés utolsó két félévében folytatott – szakmai gyakorlat. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, a tanári kompetenciák fejlesztési terve alapján megtervezett tevékenységi háló szerint szakképzettségenként heti 2-3 óra (maximum heti 6 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.

Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat részét képezik a kísérő szemináriumok, melyeket a szakképzettségek szerinti módszertan(ok), valamint a pedagógia oktatói hirdetnek. Kétszakos képzés esetén összesen három – két szakmódszertani és egy pedagógiai – kísérő szeminárium támogatja az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat elvégzését, reflektálását, valamint a tanári szakdolgozat egyik elemét képező portfólió elkészítését.

Kérdőívezés

A Pécsi Tudományegyetem hallgatói a kutatásukhoz/szakdolgozatukhoz szükséges kérdőíves felméréseiket a következő szabályok szerint végezhetik el.

- Iskolánk tagintézmény-vezetője a részére elektronikus vagy nyomtatott formában eljuttatott kérdőív és szülői beleegyező nyilatkozat áttekintése után engedélyezi a felmérést.
- A szülői beleegyező nyilatkozat aktív nyilatkozat, vagyis kizárólag azon tanulókkal végezhető el a felmérés, akiknek szüleik (nagykorú tanuló esetén maguk a tanulók) aláírásukkal beleegyeztek a kérdőívek kitöltésébe.
- A vezetői engedélyezés után a kutatást végző hallgató az érintett tanulók osztályfőnökeivel egyeztetve végzi a felmérést. Az osztályfőnökök hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy a felmérés milyen módon végezhető el (osztályfőnöki órán, otthon, stb.).

Bármely más célból folyó kérdőíves felmérésre is ezen szabályok vonatkoznak.

2.2 Az iskola helyi tanterve

2.2.1 A választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi kerettantervekre épül:

1. osztály: https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf

5. osztály: https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet

- 1. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 2-4. évfolyamára”,
- 2. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 6-8. évfolyamára”,

2.2.2 Az iskolában tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. Mivel a kerettantervek által előírt tananyagok a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeretnek csak a 80 százalékát fedik le, a fennmaradó 20 százalékot iskolánk pedagógusai a kerettantervben szereplő tananyag, követelmények elmélyítésére, gyakorlásra, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére használják fel.

A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamonkénti bontása, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározása a szaktanárok feladata.

Az alsó tagozat órahálója

Heti óraszámok Alsó tagozat 2020/2021	NAT 2020	Tantárgy	NAT 2012		
Tantárgy	1. évfolyam		2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7,5	Magyar nyelv	2,5	2	2
		Irodalom	5	5	5
Idegen nyelv	1	Idegen nyelv	1	1,5	3
Matematika	4,5	Matematika	4,5	4	5
Etika/Hit-és erkölcsstan	1	Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1	1
Környezetismeret	0	Környezetismeret	1	1,5	1
Technika és tervezés	1	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1
Vizuális kultúra	2	Vizuális kultúra	2	2	2
Ének-zene	2	Ének-zene	2	2	2
Testnevelés	5	Testnevelés és sport	5	5	5
Összesen	24	Összesen	25	25	27

Heti óraszámok Alsó tagozat 2021/2022	NAT 2020		Tantárgy	NAT 2012	
Tantárgy	1. évfolyam	2. évfolyam		3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7,5	7,5	Magyar nyelv	2	2
			Irodalom	5	5
Idegen nyelv	1	1	Idegen nyelv	1,5	3
Matematika	4,5	4,5	Matematika	4	5
Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1	Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1
Környezetismeret	0	0	Környezetismeret	1,5	1
Technika és tervezés	1	1	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1
Vizuális kultúra	2	2	Vizuális kultúra	2	2
Ének-zene	2	2	Ének-zene	2	2
Testnevelés	5	5	Testnevelés és sport	5	5
Összesen	24	24	Összesen	25	27

Heti óraszámok Alsó tagozat 2022/2023	NAT 2020			Tantárgy	NAT 2012
Tantárgy	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam		4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7,5	7,5	6	Magyar nyelv	2
				Irodalom	5
Idegen nyelv	1	1	1	Idegen nyelv	3
Matematika	4,5	4,5	4	Matematika	5
Etika/Hit-és erkölcsan	1	1	1	Etika/Hit-és erkölcsan	1
Környezetismeret	0	0	1	Környezetismeret	1
Technika és tervezés	1	1	1	Technika, életvitel és gyakorlat	1
Vizuális kultúra	2	2	2	Vizuális kultúra	2
Ének-zene	2	2	2	Ének-zene	2
Digitális kultúra	0	0	1		
Testnevelés	5	5	5	Testnevelés és sport	5
Összesen	24	24	24	Összesen	27

Heti óraszámok Alsó tagozat 2023/2024	NAT 2020			
Tantárgy	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7,5	7,5	6	6
Idegen nyelv	1	1	1	2
Matematika	4,5	4,5	4	4
Etika/Hit-és erkölcsan	1	1	1	1
Környezetismeret	0	0	1	2
Technika és tervezés	1	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Ének-zene	2	2	2	2
Digitális kultúra	0	0	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Összesen	24	24	24	25

A felső tagozat órahálója

Heti óraszámok Felső tagozat 2020/2021	NAT 2020	Tantárgy	NAT 2012		
Tantárgy	5. évfolyam		6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv	2	Magyar nyelv	2	2	2
Irodalom	2	Irodalom	2	2	2
Idegen nyelv	5	1. idegen nyelv	5	3,5	4
Matematika	4	Matematika	4	4	4
Etika/Hit-és erkölcsstan	1	Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1	1
Történelem	2	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2
Állampolgári ismeretek					
Hon- és népismeret	1				
Természettudomány	2	Természetismeret	2		
Fizika		Fizika		2	1,5
Kémia		Kémia		1,5	2
Biológia		Biológia-egészségtan		2	1,5
Földrajz		Földrajz		1	2
Ének-zene	2	Ének-zene	1	1	1
Dráma és színház		Dráma és tánc/Hon- és népismeret			
Vizuális kultúra	1	Vizuális kultúra	1	1	1
Digitális kultúra	1	Informatika	1	1	1
Technika és tervezés	1	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	
Testnevelés	5	Testnevelés és sport	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	Osztályfőnöki	1	1	1
Összesen	30	Összesen	28	31	31
		2. idegen nyelv (szabadon választott)	2	2	2

Heti óraszámok Felső tagozat 2021/2022	NAT 2020		Tantárgy	NAT 2012	
Tantárgy	5. évfolyam	6. évfolyam		7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv	2	2,5	Magyar nyelv	2	2
Irodalom	2	2	Irodalom	2	2
Idegen nyelv	5	5	1. idegen nyelv	3,5	4
Matematika	4	4,5	Matematika	4	4
Étika/Hit-és erkölcsstan	1	1	Étika/Hit-és erkölcsstan	1	1
Történelem	2	2	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2
Állampolgári ismeretek					
Hon- és népismeret	1				
Természettudomány	2	2	Természetismeret		
Fizika			Fizika	2	1,5
Kémia			Kémia	1,5	2
Biológia			Biológia-egészségtan	2	1,5
Földrajz			Földrajz	1	2
Ének-zene	2	1	Ének-zene	1	1
Dráma és színház		1	Dráma és tánc/Hon- és népismeret		
Vizuális kultúra	1	1	Vizuális kultúra	1	1
Digitális kultúra	1	1	Informatika	1	1
Technika és tervezés	1	1	Technika, életvitel és gyakorlat	1	
Testnevelés	5	5	Testnevelés és sport	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	Osztályfőnöki	1	1
Összesen	30	30	Összesen	31	31
			2. idegen nyelv (szabadon választott)	2	2

Heti óraszámok Felső tagozat 2022/2023	NAT 2020			Tantárgy	NAT 2012
	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam		8. évfolyam
Magyar nyelv	2	2,5	2	Magyar nyelv	2
Irodalom	2	2	1,5	Irodalom	2
Idegen nyelv	5	5	5	1. idegen nyelv	4
Matematika	4	4,5	3,5	Matematika	4
Étika/Hit-és erkölcsstan	1	1	1	Étika/Hit-és erkölcsstan	1
Történelem	2	2	2	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2
Állampolgári ismeretek					
Hon- és népismeret	1				
Természettudomány	2	2		Természetismeret	
Fizika			1,5	Fizika	1,5
Kémia			1,5	Kémia	2
Biológia			2	Biológia-egészségstan	1,5
Földrajz			2	Földrajz	2
Ének-zene	2	1	1	Ének-zene	1
Dráma és színház		1		Dráma és tánc/Hon- és népismeret	
Vizuális kultúra	1	1	1	Vizuális kultúra	1
Digitális kultúra	1	1	1	Informatika	1
Technika és tervezés	1	1	1	Technika, életvitel és gyakorlat	
Testnevelés	5	5	5	Testnevelés és sport	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	Osztályfőnöki	1
Összesen	30	30	32	Összesen	31
				2. idegen nyelv (szabadon választott)	2

Heti óraszámok Felső tagozat 2023/2024	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Tantárgy				
Magyar nyelv	2	2,5	2	2
Irodalom	2	2	1,5	1,5
Idegen nyelv	5	5	5	5
Matematika	4	4,5	3,5	3,5
Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret	1			
Természettudomány	2	2		
Fizika			1,5	2
Kémia			1,5	2
Biológia			2	1,5
Földrajz			2	1,5
Ének-zene	2	1	1	1
Dráma és színház		1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
Összesen	30	30	32	32

A szabadon tervezhető órakeret felhasználása

Alsó tagozat	Tantárgy	Óraszámnövelés mértéke	
1. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	0,5	2
1. évfolyam	Idegen nyelv	1	
1. évfolyam	Matematika	0,5	
2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	0,5	2
2. évfolyam	Idegen nyelv	1	
2. évfolyam	Matematika	0,5	
3. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1	2
3. évfolyam	Idegen nyelv	1	
4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1	2
4. évfolyam	Környezetismeret	1	

A szabadon tervezhető órakeret felhasználása a felső tagozaton ^{2 3}

Felső tagozat	Tantárgy	Óraszámnövelés mértéke	
5. évfolyam	Idegen nyelv	2	2
6. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	0,5	3
6. évfolyam	Idegen nyelv	2	
6. évfolyam	Matematika	0,5	
7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	0,5	3,5
7. évfolyam	Idegen nyelv	2	
7. évfolyam	Matematika	0,5	
7. évfolyam	Fizika	0,5	
8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	0,5	3,5
8. évfolyam	Idegen nyelv	2	
8. évfolyam	Matematika	0,5	
8. évfolyam	Biológia	0,5	

² A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

³ 3. § (1) A Rendelet 8. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(3) A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege – a (4) – (7) bekezdésben foglalt eltérésekkel – egy tanítási héten legfeljebb a) az első–harmadik évfolyamon huszonnégy, b) a negyedik évfolyamon huszonöt, c) az ötödik és a hatodik évfolyamon huszonnyolc, d) a hetedik és a nyolcadik évfolyamon harminc, e) a kilencedik–tizenharmadik évfolyamon harmincnégy óra lehet.” (2) A Rendelet 8. §-a a következő (4) – (7) bekezdéssel egészül ki: „(4) A két tanítási nyelvű iskolai oktatásban, vagy ha az iskola a nemzeti köznevelésről szóló törvény 7. § (6) bekezdése szerint sportiskola feladatait látja el, továbbá, ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, a tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege a (3) bekezdésben egy tanítási hétre meghatározott időkerethez képest legfeljebb kétszeres tanítási órával emelkedhet.”

2.2.3 A választható szakkörök, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Az órarendi lehetőségek és az arányos csoportlétszámok és a tudásszint figyelembevétele mellett a tanulók és szüleik szabadon választhatnak a párhuzamosan futó csoportok pedagógusainak csoportjai közül.

2.2.4 A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

A választható tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát az adott tanév elején a foglalkozást tartó pedagógus rögzíti tanmenetében.

2.2.5 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére az iskola településén élő nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag

Az éves munkatervben rögzített időpontban az osztályfőnökök kötelező feladata a településen nagy számban élő nemzetiségek kultúrájának megismertetése.

2.2.6 A csoportbontások elvei

Matematika, magyar nyelv és irodalom

Mi hozta létre a csoportbontás rendszerét?

A csoportbontás rendszerét sok év tapasztalata hívta életre. A Deákban minden osztályban vannak olyan diákok, akik az évfolyamátlaghoz képest érdeklődésük és képességük alapján társaiknál könnyebben teljesítik az átlagos tantárgyi követelményeket. Számukra szeretnénk biztosítani e tantárgyak/tudományterületek mélyebb – az alapkövetelményeken felüli – megértését, az elsajátított ismeretek versenyhelyzetben történő alkalmazását.

Hogyan alakul ki a három osztályból a négy csoport?

A csoportbontás alapját a matematika képesség szerinti bontása jelenti. Minden osztályból meghívjuk a vegyes csoportba azokat a diákokat, akiknél azt tapasztaljuk, hogy a matematikai képességeik az évfolyamátlaghoz képest kiemelkedőek. A vegyes csoportba nem kerülő diákok továbbra is osztályszinten, az ún. osztályszintű csoportban tanulják tovább ezeket a tantárgyakat. Így évfolyamonként három osztályszintű és egy vegyes csoporttal dolgozunk.

Mi alapján és hogyan történik a csoportbontás a gyerekek között?

A csoportbontás kialakítását egy három oszlopon nyugvó kiválasztási rendszer segíti:

- a. az évfolyammérés matematikából (májusban),
- b. a MaTelent tehetségmérés (tanév végén),
- c. a személyes egyeztetés a tanítókkal arról, hogy ők a négy év tapasztalata alapján kit javasolnak meghívásra a vegyes csoportba.

Ezt követően küldjük ki a meghívókat a vegyes csoportos diákoknak és az értesítőket az osztályszintű csoportban maradó diákok szüleinek.

A meghívást követően a megadott határidőig kell visszajelezni annak elfogadásáról vagy elutasításáról.

Kötelező-e elfogadni a meghívást a vegyes csoportba?

A meghívást nem kötelező elfogadni. Fontos azonban megjegyezni, hogy a döntést a szülőknek és a gyerekeknek közösen kell meghozni. Nem szerencsés, ha a szülő a gyermeke feje fölött dönt, nem vonja be őt ebbe a folyamatba.

Vannak-e plusz elvárások a vegyes csoportba járó diákokkal szemben?

A legfontosabb elvárás, hogy a csoportot választó diák elkötelezett legyen a csoportnormával kapcsolatban. A csoportba kerülés alapvetően nem kiváltság, inkább lehetőség. Szeretnénk, ha ezzel a vegyes csoportot választó diákok tudatosan élnének.

Elvárás, hogy a vegyes csoportba kerülő diák tudatosan dolgozzon a képességeinek megfelelő szintű kibontakoztatásán, és ez az eredményeiben is tükröződjön.

Sok esetben a tantárgy iránti szeretet és fogékonyság alapján a vegyes csoportból kerül ki a matematikaversenyzők többsége is. Így alapszabályként fektettük le, hogy az évfolyam matematika szakkörét az a kolléga tartja, aki a vegyes csoportot tanítja. Természetesen a szakköri munkához az osztályszintű csoportok diákjai is csatlakozhatnak, ahogy erre jelenleg is van példa.

Célunk, hogy minél több érdeklődő diák megmutathassa tudását és tehetségét, akár több versenyen is.

Van-e lehetőség az átjárhatóságra az osztályszintű és a vegyes csoport között?

Az elmúlt évek tapasztalatai azt támasztották alá, hogy a három oszlopon nyugvó kiválasztási rendszer jól meghatározta a vegyes csoport gerincét alkotó diákok közösségét. Természetesen előfordulhat, hogy mégsem úgy alakulnak a dolgok, ahogy a szülő vagy a diák elképzelte; vagy menet közben derül ki, hogy az illető diák jobba tudna teljesíteni egy másik csoportban. Ilyenkor lehetőséget biztosítunk a csoportváltásra. Ezt a folyamatot egy, az intézményvezetőhöz benyújtott kérelem előzi meg, amelyet egy tanári konzultáció egészít ki. Amennyiben minden érintett úgy látja, hogy érdemes a diáknak csoportot váltani, a tanuló átkerülhet az általa preferált csoportba.

Mást tanul-e az osztályszintű és a vegyes csoport az órákon?

A tanítási folyamat rendszerszintű szabályozói (NAT, kerettanterv, helyi tanterv) a csoportba sorolásuktól függetlenül ugyanazokat a továbbhaladási és kimeneti követelményeket támasztják a diákokkal szemben. Ennek teljesülését szeretnénk biztosítani az egységes évfolyamdolgozatok íratásával is.

Az egyes tananyagok megtanulható mélységeit azonban már a csoportok összetétele befolyásolja. Alapvetés jelenleg a csoportbontás rendszerében, hogy a vegyes csoport diákjai nem gyorsabban haladnak az éves tananyaggal, hanem azt inkább minél nagyobb mélységben igyekeznek elsajátítani. Emiatt az órai tananyag, a megtanult tartalom között eltérés lehet, de a kimeneti követelmények mindegyik csoport számára ugyanazok.

Idegen nyelvi csoportbontás

- Az idegen nyelvi csoportok beosztása a szaktanárok kompetenciája.

Testnevelés csoportbontás

- Magasabb létszámú osztályok esetén testnevelés tantárgyból is csoportbontásra kerülhet sor.
- A csoportbontás történhet osztály-, illetve évfolyam szinten.
- Elsődlegesen fiú/lány csoportok létrehozása a cél, azonban - főleg a nemek eltérő aránya esetén - vegyes csoportok is kialakíthatók.
- A „minőségi sport-minőségi tanulás” jegyében **edzéselvű egyesületi típusú tehetséggondozó csoport** felső tagozaton a PMFC Labdarúgó Akadémiával együttműködve.

Napközis csoportok

- Tanítványainknak naprakész tudását igyekszünk bővíteni és elmélyíteni, így iskolánk alsó tagozatának minden évfolyamán felajánljuk napközis csoport indítását.
- A napközis csoportba sorolás általában osztályszinten
- A napközi működésének részletes szabályait a Házirend tartalmazza.

Tanulószoba

- Megfelelő számú jelentkező esetén tanulószobai foglalkozást szervezünk felső tagozatos tanulóink számára.
- A szaktanár(ok)/osztályfőnök javaslatára a gyengén teljesítő tanulók tanulószobai foglalkozásra kötelezhetők az eredményesebb teljesítés érdekében. Részvételük – a szülővel való egyeztetés alapján - a foglalkozáson kötelező. A foglalkozásról való eltávozás csak a szülő kérelme alapján történhet, a foglalkozást tartó pedagógus engedélyével.
- A foglalkozásokról naplót kell vezetni.
- A tanulószoba rendjét az intézmény Házirendjében szabályozza.
- Alacsony számú jelentkező esetén a tanulószoba iránt érdeklődő tanulók az iskola könyvtárában készülhetnek fel.

2.2.7 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A hazánk Alaptörvényében megfogalmazott feladatokat szem előtt tartva és A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a Nemzeti alaptanterv a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Nevelési céljaink

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

A nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele a fenti célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat, amelynek megvalósításához a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- előnyben részesítjük azokat a pedagógiai módszereket, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy szervezzük meg, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamatot úgy irányítjuk, hogy segítsék elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjanak lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, ill. egyéni nevelésében, oktatásában) alkalmazzuk az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- a tanítás egyik elvének és teendőjének tekintjük a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálást a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- alkalmazzuk a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében a feladathoz illeszkedő tanulás-szervezési technikákat;

- sajátos tanulásszervezési megoldásokat alkalmazunk a különleges bánásmódot igénylő, gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- olyan a tanítási-tanulási helyzeteket, a tanulásszervezési módokat és értékelési eljárásokat alkalmazunk, amelyek megfelelnek az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, támogatják a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat alakítunk ki mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

Az intézmény 2021-ben bekapcsolódott a Pécsi Tudományegyetem és konzorciumi partnerei által megvalósított ***KÖZNEVELÉS MÓDSZERTANI MEGÚJÍTÁSA A VÉGZETTSÉG NÉLKÜLI ISKOLAEELHAGYÁS CSÖKKENTÉSE CÉLJÁBÓL – EFOP-3.1.2-16-2016-00001*** c. pályázati program fejlesztő munkájába.

A projekt célja a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése a köznevelési intézményekben, a nyitottságra ösztönző intézményi nevelés-oktatás pedagógiai eszköztárának fejlesztése, valamint a kidolgozott módszertan a pedagógusok körében történő országos elterjesztése.

Az intézmény pedagógusai a projekt keretében pedagógus-továbbképzéseken vettek részt, az intézmény a képzések során megismert, a program megvalósításához illeszkedő új módszertani fejlesztéseket, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, ill. a lemorzsolódás megakadályozását támogató pedagógiai módszertani eszközöket beépíti az oktató-nevelő munkájába.

A Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés alapja a projekt megvalósítás időszakában a fenntartóval megkötött együttműködési megállapodás. A Projekt megvalósítási időszaka 2017.01.01-2021.12.31.

2.2.8 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

- ❑ Az iskolánkban alkalmazott tankönyvek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek;
- ❑ az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket az egyes szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján;
- ❑ tartalmazzák a tantervben előírt ismeretanyagot;
- ❑ kielégítik a didaktikai követelményeket;
- ❑ alkalmazkodnak a korosztály intellektuális fejlettségi szintjéhez;
- ❑ eredményesen szolgálják az adott osztályok sajátos céljait;
- ❑ különösen az alsóbb évfolyamoknál figyelembe vesszük a tankönyvek, és egyéb taneszközök tartósságát és súlyát;
- ❑ az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket az egyes szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján;
- ❑ újabb tankönyvet csak indokolt esetben, az oktatás minőségének jelentős javítása reményében, felmenő rendszerben vezetünk be;
- ❑ a kötelezően előírt tankönyvekről, taneszközökről a szülőket minden tanév előtt tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők, nagykorú tanuló esetén a tanuló kötelessége.

2.2.9 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja (ha azt nem az Ntk. 27.§ (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg)

Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Ennek alapján az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- ❑ iskolai sportkörben való sportolással,
- ❑ kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott tagintézmény-vezetői engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással,

- alsó tagozaton a kerettanterv elvárásait teljesítve kötelező úszás oktatás szervezésével (az előírt 4 tanéves követelmények 2-2 egymást követő évre való tömbösítésével).

2.2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni írásbeli feladatok kijelölésénél alapvető szempont az arányos terhelésre való törekvés, a szaktanárok önmérséklete és egymásra figyelése.

Az otthoni felkészülésre adott feladatok tantárgyanként átlagosan 10-15 perc alatt elkészíthetők legyenek! Az írásbeli feladatok kapcsolódjanak az órai elvégzett munkához, a gyakorlás célját szolgálják, típusfeladatok, melyekkel a tudás készség szintre fejlesztése a cél. Az otthoni feldolgozásra kiadott feladatokat érdemjeggyel is lehet értékelni a szaktanár döntésének megfelelően, ezek többszöri elmulasztása szankciókat von maga után, melyekről a szaktanár előzetesen tájékoztatja a tanulókat.

A szóbeli otthoni feladatok kijelölésénél egyrészt a tananyag megértésére, logikai feldolgozására kell helyezni a hangsúlyt, másrészt a nyelvi kommunikáció fejlesztésére az adott téma önálló előadása által. Ezen kívül bizonyos tantárgyakból úgynevezett memoritereket indokolt feladni (irodalom, nyelvek, stb.).

2.2.11 A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési, értékelési módjai, formái

Az értékelés funkciói:

Az értékelés a folyamatos munka visszajelzésének eszköze, a motiváció, a tanulás ösztönzője; az előrehaladás mérése és összevetése a tantervi követelményekkel, az önértékelés fontos fokmérője. Értékeléskor képet kapunk saját tanítási gyakorlatunk hatékonyságáról. A relatív helyzet meghatározásának eszköze; jelzi a sikert és a kudarcot, valamint az előrehaladás feltételeinek teljesülését.

Az értékelési rend követelményei:

- Értékelésünkben arra törekszünk, hogy egységes, egyszerű és áttekinthető legyen.
- Személyre szóló, differenciált, objektív, ösztönző jellegű, folyamatos, reális legyen, félelem-mentes légkörben.
- Preferálja a szorgalmat és a tehetséget, jelezze helyzetét a tanuló számára éppúgy, mint szülei és környezete számára.
- Az értékelés komplex legyen (szóbeli, írásbeli, gyakorlati aránya).

- Osztályzásunk legyen kompatibilis a köznevelés egészével.
- A tanulók ismerjék a tantárgy általános követelményrendszerét, melyet a helyi tantervek tartalmaznak.

Az iskolánk értékelési területei:

- Az értékelési rendszer kiterjed a versenyeredményekre, a beiskolázás és a bennmaradás mutatóira, a továbbtanulási arányra, valamint az elégedettségi vizsgálatokra.
- A tanítók-tanárok által leggyakrabban alkalmazott értékelési formák: a diagnosztikus (feltáró), a formatív (fejlesztő), a szummatív (minősítő) és a reflektív értékelés.

Az értékelés formái:

- írásbeli felelet (az osztály egy részére terjed ki, az adott órára való felkészülést ellenőrzi);
- szövegértés bizonyítására szolgáló feladat önálló megoldása (alsó tagozat);
- röpdolgozat (az osztály vagy csoport egészére vonatkozik, több egység elsajátítását ellenőrizzük vele);
- témazáró dolgozat (az osztály egészét érinti, egy-egy tematikus egység ismereteit és alkalmazását ellenőrizzük vele; száma a tematikus egységek számától függ; a tanár felhasználhatja hozzá a központi ellenőrző feladatlapokat, vagy egyénileg szerkeszt feladatlapot a megfelelő módszerek alkalmazásával);
- javító dolgozat (az osztály vagy csoport azon részét érinti, akik a témazáró vagy röpdolgozat írásakor a továbbhaladáshoz szükséges ismereteket nem a kellő szinten sajátították el);
- házi dolgozat (az osztály vagy csoport minden tagjára vonatkozik; elkészítéséhez több hét, ill. hónap áll rendelkezésre);
- olvasmánynapló (az osztály vagy csoport minden tagjára vonatkozik; elkészítéséhez több hét, ill. hónap áll rendelkezésre);
- fogalmazás (az osztály vagy csoport egészére vonatkozik, különböző műfajokban készíthető);
- szintfelmérő dolgozatok;
- magyar nyelv és irodalom, illetve matematika tantárgyakból 7. évfolyam végén „próbafevételi” vizsgát szervezünk, melyet az év végi osztályzat megállapításánál egynegyed súllyal veszünk figyelembe;

Az írásbeli beszámoltatás formái és rendje:

- ❑ tanév eleji szintfelmérő;
- ❑ tematikus egységek lezárásakor;
 - a témazárót egy héttel korábban be kell jelenteni
 - egy tanítási nap kettőnél több témazáró ugyanabban az osztályban nem iratható
 - a témazáró dolgozatokat egy évig meg kell őrizni
 - a témazárók a félévi és év végi érdemjegyek megállapításában nagyobb súllyal szerepelnek
 - javító dolgozat írását és annak beszámítását a szaktanár határozza meg a tanév elején a tanulókkal és a szülőkkel ismertetett szempontok szerint
 - témazáró dolgozat hiányában a diákot félévkor / év végén csak akkor lehet osztályozni, ha témazáró kötelezettségeit teljesítette
- ❑ félévkor (szummatív, alapja a helyi tanterv időarányos teljesítése);
- ❑ év végén (szummatív, alapja a helyi tanterv követelményrendszerének teljesítése);
- ❑ rendszeres lehet: írásbeli feleltetés.

A szöveges értékelés szempontjai az alsó tagozaton

Iskolánk a 2. évfolyam végén és a felsőbb évfolyamokon félévkor és tanév végén a tanulókat osztályozással minősíti. A törvény értelmében a szöveges értékelés megmarad az első évfolyamon félévkor és tanév végén, valamint 2. évfolyamon félévkor.

A szöveges értékelés egy kifejezéssel történik:

- ❑ Magatartás: példás, jó, változó, rossz.
- ❑ Szorgalom: példás, jó, változó, hanyag.

❑ A tantárgyak esetén:

A tantárgyi követelményeket

- kiválóan teljesítette,
- jól teljesítette,
- megfelelően teljesítette,
- felzárkóztatásra szorul
- nem teljesítette.

A tanulás értékelése a napközi otthonban / tanulószobán:

Az értékelés a fejlesztés érdekében történik, egymást feltételező két folyamat. Az értékelés a napközi otthon / tanulószoba egész tevékenységrendszerére terjedjen ki.

A pedagógus a tantárgyanként feladott házi feladatokat:

- részben vagy teljesen ellenőriznie kell. A rendszeres és következetes ellenőrzés megfelelő tájékoztatást ad a tanuló, a tanár és a szülő számára is.
- hiánya (kivéve pl. a házi dolgozat) nem értékelhető érdemjeggyel, az a tanuló szorgalmát minősíti.
- külön – külön értékeli,
- javíttatja, javítja a hibákat,
- mindenkor építő kritikát gyakorol,
- feljegyzi a tanulásirányítás folyamán szerzett olyan tapasztalatait, (mint pl.: egy-egy csoport munkájában csoportosan jelentkező hibák, hiányosságok, fegyelmi problémák, jól észlelhető fejlődés, dicséretes tevékenységek), és ezt jelzi az érintett osztályfőnöknek / szaktanárnak.

Az intézményben elvégzett országos szintű mérések:

- Országos kompetenciamérés (egy-egy évfolyamot érint országosan meghatározott tantárgyban és időben);
- idegen nyelvi mérés,
- Difer mérés,
- Netfit mérés,
- egyéb aktuális OH által meghirdetett mérések, beszámolók, ellenőrzések.

2.2.12 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanulmányi követelményeket a Tantárgyi Helyi Tanterv tartalmazza tantárgyakra és tanévekre lebontva.

Nevelőtestületi dicséretben az a tanuló részesül, akinek valamennyi érdemjegye jeles, és a tantárgyaknak legalább a fele kitűnő minősítésű. Kitűnő az a tanuló, aki az adott szaktárgyból dicséretben részesült.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanuló magatartását és szorgalmát félévkor és tanév végén a tantestület minősíti. Azonos súlyú dicséret és elmarasztalás semlegesítheti egymást, ezt pedagógiai mérlegeléssel a konferencia dönti el. A konferencia a kivétel lehetőségével élhet, ha a diáknak kimagasló érdeme, elismerése van.

Magatartás és szorgalom

A tanuló magatartását és szorgalmát félévkor és tanév végén a tantestület a diák önértékelését és az osztályfőnök véleményét is figyelembe véve minősíti. Azonos súlyú dicséret és elmarasztalás semlegesítheti egymást, ezt pedagógiai mérlegeléssel a konferencia dönti el. A konferencia a kivétel lehetőségével élhet, ha a diáknak kimagasló érdeme, elismerése van. Vita esetén jobb minősítést csak többségi szavazás esetén kaphat a tanuló.

A magatartás minősítésének kialakítása az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezi ki a tanulónak:

- iskolai és iskolán kívüli viselkedését,
- a felnőttekkel és tanulótársaival szembeni magatartását,
- önállóságát,
- aktivitását,
- felelősségérzetét,
- a közösséghez való viszonyát,
- a közösség érdekében kifejtett tevékenységét.

A szorgalom minősítése az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve tükrözze a tanulónak:

- a munkához és tanuláshoz való viszonyát, teljesítményét,
- kötelességtudatát,
- rendszerességét,
- pontosságát,
- az egyes szakórán végzett munkáját.

A tanulói magatartás minősítése

Ha a tanuló a **magatartás** értékelésénél az alábbi szempontok **többségének** megfelel, akkor magatartása...

példás

- tanórán és tanórán kívül is az iskola Házirendjét maradéktalanul betartja, társait is erre ösztönzi;
- tanáraival, társival udvarias, kulturált hangnemet használ;
- társaival toleráns;
- tanulmányi munkában és a közösségi életben megbízható;
- kiveszi részét az osztály, a közösség életéből (osztályfőnöki, igazgatói dicséretei vannak), ötleteivel, kezdeményezéseivel, viselkedésével a társainak példát mutat;
- nincs igazolatlan órája;
- osztályfőnöki vagy annál súlyosabb elmarasztalásban nem részesült.

jó

- nem példamutató, de még megfelelő, kulturált magatartást tanúsít;
- nem tevékenykedik önállóan a közösségben;
- nem kezdeményez, de a rábízott feladatot elvégzi;
- külön dicséretet érdemlő tevékenységet nem végez;
- igazolatlan óráinak száma egy;
- osztályfőnöki figyelmeztetésnél súlyosabb fegyelmezésben nem részesült.

változó

- magaviseletével kapcsolatban rendszeresen fegyelmezési problémák vannak, gyakran megsérti a viselkedési szabályokat;
- kisebb fegyelmi vétségei voltak;
- közömbös, néha akadályozza a közösség munkáját.
- osztályfőnöki megrovásnál súlyosabb fegyelmező intézkedésben nem részesült.

rossz

- nehezen fegyelmezhető, a Házirendet gyakran és tudatosan megszegi;
- sorozatos fegyelmeztelenségeivel szabálysértéseivel akadályozza az iskolai munkát, a közösség fejlődését, társainak rossz példát mutat;
- veszélyezteti társai testi épségét, erkölcsi fejlődését;

- ❑ igazgatói fokozata(i) van(nak) ill. fegyelmi eljárás utáni büntetése.

A tanulói **szorgalom** minősítése

Ha a tanuló a szorgalom értékelésénél az alábbi szempontok **többségének megfelel**, akkor szorgalma...

példás

- ❑ az iskolai követelményeket képességeihez mérten kiemelten teljesíti;
- ❑ több tárgyból jelentősen javított;
- ❑ felkészülése állandó, rendszeres törekvést tanúsít, önálló feladatot is végez;
- ❑ a tanórákon aktívan dolgozik, segíti tanárai és társai munkáját;
- ❑ szaktárgyi dicséret(ek)et kapott;
- ❑ eredményesen vesz részt versenyeken, az iskolát példamutatóan képviseli.

jó

- ❑ a tanórákra rendszeresen készül, képességeinek megfelelően, de nem egyenletesen teljesít;
- ❑ figyelmetlenség, motiválatlanság tapasztalható nála, nem érdekli a teljesítmény.

változó

- ❑ felkészülése nem egyenletes, változó eredményeket produkál;
- ❑ kötelességét csak figyelmeztetés után teljesíti;
- ❑ 2-3 tárgyból képességein alul teljesít, több tantárgyból rontott;
- ❑ kettő vagy több elégséges minősítést vagy egy elégtelen minősítést kapott.

hanyag

- ❑ az otthoni és iskolai tanulást is elhanyagolja, tanulmányi munkája során jóval képességei alatt teljesít;
- ❑ keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében, célja az elégséges szint elérése;
- ❑ több tantárgyból elégtelen minősítést kapott.

Jutalmazások

A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Azt a tanulót, aki:

- képességeihez mérten kiemelkedően teljesít,
- példamutató magatartást tanúsít,
- az osztálya, illetve az iskolája érdekében kimagasló közösségi tevékenységet végez,

- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport-, kulturális vagy egyéb versenyen, vetélkedőn, bemutatón vesz részt,
- bármely más módon hozzájárul iskolánk jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola dicséretben, jutalomban részesítheti.

Egyéni jutalmazások formái

Elismerésként a következő dicséretet, díjak adhatók

- **Szaktanári dicséret:**
 - szaktárgyi, szakköri kiemelkedő munkáért;
 - iskolai versenyek 4. helyezésétől szaktanári mérlegelés alapján.

- **Osztályfőnöki dicséret:**
 - osztályban végzett kiemelkedő munkáért;
 - 3 szaktanári dicséretet követően;
 - rendezvényeket segítő munkáért;
 - iskoláért végzett közösségi munkáért;
 - iskolai versenyek 1-3. helyezéséért;
 - városi versenyek 4-6. helyezéséért;
 - megyei versenyeken való eredményes részvételért szaktanári javaslat alapján.

- **Igazgatói dicséret:**
 - három osztályfőnöki dicséret után;
 - városi / megyei versenyek 1-3. helyezéséért;
 - regionális / területi versenyek 1-10. helyezéséért;
 - országos versenyeken az első húsz közé jutásért;
 - többszöri alkalommal történő, az iskoláért végzett kiemelkedő közösségi munkáért;
 - az iskolai ünnepélyeken való kiemelkedő szereplésért.

Tanév végén a következő kiemelt jutalmakban részesülhetnek:

- **Nevelőtestületi dicséret**
 - Nevelőtestületi dicséretben az a tanuló részesül, akinek valamennyi érdemjegye jeles, és a tantárgyaknak legalább a fele dicséretes minősítésű, magatartása legalább jó, szorgalma példás minősítésű.

- **Könyvjutalom**
 - Alsó tagozaton 5,00, felső tagozaton 4,7 feletti tanulmányi eredményért,
 - az iskolában, osztályközösségben végzett folyamatos munkáért vagy kiemelkedő szervezési tevékenységért,
 - kiemelkedő intézményi versenyeredményért.

- **Oklevél**
 - iskolai és egyéb pályázaton való sikeres szereplésért;
 - valamely tantárgyból kiemelkedő tanulmányi eredményért;
 - iskolai sporteredményekért.

- **Kisdeák-díj** (tanévzárón kerül kiosztásra – kitűző) a nevelőtestület javaslatára intézményvezetői döntés alapján 4 évi kitűnő tanulmányi eredményért.

- **Deák-diploma** a nevelőtestület javaslatára intézményvezetői döntés alapján (ballagáskor, ajándékutalvány mellett)
 - 8 évi kiváló tanulmányi eredményért;
 - példamutató közösségi tevékenységért;
 - kiemelkedő versenyeredményekért.

Osztályközösségek jutalmazásai

- A „legdeákabb” **osztály** címet elérő felső tagozatos osztály két jutalomnapban, a versenyen második helyezett osztály egy jutalomnapban részesül. „A „legdeákabb” cím odaítélése a következők alapján történik:
 - az osztály magatartás-szorgalom jegyeinek átlaga;
 - az osztály tanulmányi átlaga;
 - osztálydíszítési verseny eredménye;
 - DÖK események eredményei: őszi túra, tökfáragó verseny, farsang.
- Közös jutalomban (**igazgatói fogadás**) részesítjük osztályonként a tanév során a tantárgyakból megyei, regionális / területi, országos eredményeket elért tanulókat.

2.2.13 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az iskola egészségnevelési elvei

Pedagógiai célunk az érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása, ezen belül az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése (Ökoiskolai cím). Feladatunk a tanulók környezetükért való felelősségvállalásra nevelése oly módon, hogy az az elméleti ismereteken túl ez cselekvésben is megnyilvánuljon (téma nap, projekt, Fenntarthatósági témahét).

A teljes körű iskolai egészségfejlesztési terv célja, hogy tanulóink testi és lelki egészségét az eddiginél még hatékonyabban fejlesszük. Megújítjuk az egészséges táplálkozásra nevelést, a mindennapi testedzést, a lelki egészséget elősegítő személyiségfejlesztést és a tanulók által választott résztémakörökben az egészségismeretek hatékony átadását (többek közt a családi életre nevelést, az elsősegélynyújtást és baleset-megelőzést is). A teljes körű iskolai egészségfejlesztéssel a drogfogyasztás elsődleges megelőzését is megvalósítjuk

Az iskolai egészségfejlesztést akkor tartjuk hatékonynak, ha teljes körű. Ez az alábbiak teljesülését jelenti:

- az iskolánk mindennapi életében folyamatosan és rendszeresen jelen van;
- az iskola minden tanulója és a teljes tantestület részt vesz benne;
- bevonjuk a szülőket és az iskola közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket.

Feladataink:

- A mindennapok egészségügyi ismereteit sajátítsák el tanítványaink (komfortérzet, közérzet, személyi- és környezethigiéné, kisebb sérülések ellátása, betegség, egészség, fertőzés, járvány, védőoltás, természetgyógyászat stb.)
- Célkitűzéseink ismertetése a tanítási gyakorlatot teljesítő hallgatókkal is.
- Alakítsuk ki az egészséges életszemlélet igényét; a betegségek megelőzésére, valamint az egészség megőrzésére alkalmazott szabályok rendszerét.
- A szervezet működését befolyásoló, az idegrendszerre ható élvezeti és kábítószeres (kávé, alkohol, dohány, drogok) élettani hatásának megismertetése tanítványainkkal; az élvezeti és kábítószeres elutasító magatartásra nevelés. Legyenek tisztában az egészségkárosító hatások következményeivel.
- A segítő kapcsolatok továbbépítése (Vöröskereszt, Nemzeti Népegészségügyi Központ, Sulizsar, Mecsek Erdészet, DDNP, szociális segítő).
- Tájékozódás a tanulók és a szülők körében: információ gyűjtése, szükségletek felmérése, az egészségkárosító hatások körének megállapítására.
- Az osztályok között szervezett, több csapatsportágat felölelő Deák Kupa megrendezése.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges, az életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó témák:

- ❑ önmagunk és egészségi állapotunk ismerete; testi higiénia; a személyes biztonság;
- ❑ az egészséges testtartás, a mozgás fontossága;
- ❑ az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe;
- ❑ a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat;
- ❑ a barátság, a párkapcsolatok szerepe az egészség megőrzésében;
- ❑ a személyes krízishelyzetek felismerése és a kezelési stratégiák ismerete;
- ❑ a szervedélybetegségek elkerülése;
- ❑ a tanulási környezet kialakítása;
- ❑ a természethez és a környezethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége; a környezeti ártalmak és a környezettudatos magatartás.

Tevékenységeink szinterei:

Tanórák:

- ❑ A természetismeret és a biológia tantárgyba beépített egészségnevelés szervezett formában közvetíti a témával összefüggő ismereteket és alakítja a szemléletmódot.
- ❑ Az egyes tantárgyak tartalmi anyagának áttekintése, a kínálkozó kapcsolódási lehetőségek kihasználása (tantárgyi koncentráció);
- ❑ Az osztályfőnöki órák tematikájának szerves részét képezik az egészséges életmódra vonatkozó témák, interaktív gyakorlatok, iskolavédőnői foglalkozások.

Tanórán kívüli programok, foglalkozások:

- ❑ Szakkör működtetése (elsősegélynyújtó stb.).
- ❑ Az osztálykirándulások, tanulmányi kirándulások, erdei iskolai programokon részvétel.
- ❑ A napközi játékos foglalkozásai a gyakorlás jó szinterei.
- ❑ A délutáni rendszeres testnevelési és sportfoglalkozások (ISK), a versenyek rendszere.
- ❑ Filmvetítések, azt követően szakemberrel beszélgetések.
- ❑ Az egészség megőrzésével kapcsolatos világnapokról való megemlékezésekhez kapcsolódó önálló gyűjtőmunka (könyv, újság, Internet), kiselőadás készítése, cikk írása.

- „Egészség projektnap” megszervezése és lebonyolítása, melynek része az egészséges életmóddal, környezetkímélő szemlélettel, és elsősegélynyújtással kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretekből álló vetélkedő szervezése.
- Pécs környezetvédelmi szerveivel való kapcsolattartás alapján foglalkozások szervezése (LÉPJ – program).
- ÖKO-hét programjaiba való bekapcsolódás.
- A tanulók egészségi állapota, a képességek különböző zavara a tanulást is befolyásolja, ennek a problémának a leküzdésére működik az alsó tagozaton az órarendbe épített segítő-felzárkóztató program képzett pedagógus segítségével.
- Védőnői foglalkozások osztályonkénti lebonyolítása különböző életmódhoz, szokásokhoz kapcsolódó témában, építve a korosztályok pszichés jellemzőire.
- Egyéni védőnői beszélgetések az arra rászoruló tanulókkal.
- Szűrővizsgálatok lebonyolítása az iskolaorvos és a védőnő vezetésével az egészség megőrzésének, illetve a betegségek korai felismerésének érdekében.
- Intézményi szintű mentálhigiénés munkacsoport működtetése.

Módszerek:

- felvilágosító előadások (alkalmi, illetve rendszeres, témától függően);
- biológia tanárok, iskolaorvos, védőnő, iskolapszichológus, szülők, kortárs előadók bevonása a munkába;
- szűrések, tanácsadások (lelki egészségfejlesztés);
- videofilmek, szakirodalom ajánlása;
- kérdőíves és interjú módszer, beszélgetések, megfigyelések.

Az egészségfejlesztő program működtetése, folyamatos átgondolása és fejlesztése a témában képzett team által történik, melynek munkájában részt vesznek a biológia szakos pedagógusok, az ifjúságvédelmi felelős, a diákönkormányzat vezetője, az iskolavédőnő és az iskolaorvos, valamint szükség esetén külső szakemberek, de a saját szakterületén minden pedagógus igyekszik a tanulók ezen irányú szemléletének formálásában, különös tekintettel a testnevelő tanárookra.

Egészségnap

Az egész tanévben zajló egészségnevelő munkának kiemelkedő része az egészségnap.

Az Egészségnap célja - a különböző korosztályú tanulók (1-8. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével:

- minél többféle módon felkelteni a diákok érdeklődését az egészség megőrzésének lehetséges módjaira;
- gyarapítani az ismereteiket;
- rávilágítani esetleges egészségkárosító szokásaikra;
- tippet adni az aktív életszakasz meghosszabbításához és a hosszabb élethez;
- példákkal bemutatni a környezetkímélő magatartás lehetőségeit a hétköznapi élet különböző területein.

Az Egészségnap lebonyolításának módszerei:

- Hagyományos és interaktív előadások a téma új megvilágításához.
- Kiscsoportos gyakorlati foglalkozások, kooperatív technikák.
- Kóstolók.
- Egészségi állapotmérő tesztek.
- Mozgásformák és mozgásterápia.
- Filmvetítés.
- A reklámok hamis világa.
- Kiállítás.
- Kísérleti és szervbemutató.
- Tesztek megoldása.
- Díjazások (több szempont szerint)
- stb.

Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezettel és a természettel kapcsolatos értékek:

- a környezettudatos magatartás alapjainak kialakítása;
- a természet és a környezet sokszínűségének megismertetésével a velük kapcsolatos értékek védelmére, megőrzésére nevelés;
- az egyes tantárgyak tartalmában rejlő környezetvédelmi kérdéseken keresztül a környezettel való harmonikus együttélés lehetőségének megmutatása.

Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- ❑ a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- ❑ tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megővéséhez szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- ❑ a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megővésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- ❑ a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai;
- ❑ az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;

A környezeti nevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- ❑ minden félévben osztályonként egy túra a környékre a környezeti értékek felfedezésére;
- ❑ évente egy környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése a Föld napja alkalmából játékos vetélkedővel, akadályversennyel az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;
- ❑ ÖKO szakkör működtetése
- ❑ flashmob
- ❑ a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése az iskolában
- ❑ együttműködés a PTE-vel (Zöld Egyetem projekt)
- ❑ Ökoiskolai munkatervben foglaltak megvalósítása,

2.2.14 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A megkülönböztetett bánásmódot igénylő hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), sajátos nevelési igényű (SNI), beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő tanulókat pontosan nyilvántartjuk.

Fejlesztő pedagógus biztosításával gondoskodunk a képesség-kibontakoztató felkészítés lehetőségeiről.

A gyermekek érdekében meghatározó feladatunknak tekintjük a drogvédelmet, a bűnözés elleni küzdelmet, a bűnmegelőzést. Ennek érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a rendőrséggel és kompetens szakemberekkel.

Tanulóink számára a szabadidő eltöltésének olyan értelmes és hasznos formáit biztosítjuk, amelyekhez családi háttérük, hátrányos helyzetük miatt egyébként nem juthatnának hozzá.

Prioritásként kezeljük az arra rászorulóknak számára adható támogatások, segélyek, egyéb juttatások kezdeményezését, megadását, cél szerinti hasznosulását.

A rászoruló gyermekek számára biztosítjuk a kedvezményes, illetve ingyenes étkezést.

2.2.15 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Kompetenciafejlesztés

- Intézményünk helyi tanterve előírja a természettudományok súlyának növelését. Az említett műveltségi területnek különös figyelmet adunk az oktatási folyamatban, és a vonatkozó kompetenciákat a többi tantárgyhoz kapcsolódó tevékenységek során is fejlesztjük. A kidolgozandó tanmenetekben átjárókat és kapcsolódási pontokat keresünk a többi tantárgyhoz.
- Tantervünk fontos pedagógiai célnak tekinti a játékosság fokozását a bevezető és kezdő szakaszban. Szükségesnek tartjuk a játékosság révén megkönnyíteni az átmenetet az óvoda és az iskola között, figyelmet kívánunk fordítani a tanulás okozta nehézségek oldására.
- Tantervünk elengedhetetlen követelménynek tekinti a terhelésnek a képességekhez való igazítását, a differenciálás révén megvalósítható gyakorlatot.
- Az egyes közoktatási szakaszok váltásakor diagnosztizáló mérést végzünk szövegértésből, a fejlesztés megalapozásához.
- Az oktatásirányítás, illetve az iskola saját kezdeményezésére (7. évfolyam próbafelvételi, 4. évfolyam szintfelmérő diagnosztikai mérés matematika csoportbontáshoz) sorra kerülő

diagnosztikai méréseket elengedhetetlennek tartjuk az egyéni fejlesztés útján. A mérések rendszeressé tételéhez azzal is biztosítani kívánjuk a technikai feltételeket, hogy rögzítjük: a mérések napján tanulóinknak felmentést adunk a tanórán való kötelező részvétel alól.

- Szummatív értékeléskor kompetenciamérő feladatokat is adunk.
- Intézményünk fontosnak tartja, hogy fokozza a lemaradó vagy gyengébb képességű tanulók állandó és rendszeres felzárkóztatását. Ennek érdekében a tantárgyak kompetenciafejlesztő szakaszaiban, a méréseknek megfelelő egyéni teljesítményszintekhez igazodva, differenciált oktatás keretében valósítjuk meg a felzárkóztatást.
- A rászorulóknak korrepetálást tartunk a felzárkóztatáshoz.
- Alkalmassá teszünk több tantermet arra, hogy abban újszerűen szervezhessük a tanítást-tanulást folyamatát. A helyiséget felszereljük korszerű IKT-eszközökkel. Az IKT-eszközöket mindegyik tantárgy oktatásában felhasználjuk a következő tevékenységekhez:
 - házi feladatok készíttetése számítógéppel,
 - tanulók információgyűjtése,
 - tanári prezentációk projektorral,
 - tanulói prezentációk projektorral stb.

A digitális kompetencia fejlesztése érdekében az IKT eszközöket az oktatás-nevelés folyamatában 40%-ban alkalmazzuk.

- Az életpálya-építést és a szociális kompetencia fejlesztését egyrészt osztályfőnöki óra keretében végezzük, másrészt beépítjük a többi tantárgy oktatásába, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokba. Elsősorban az alábbi életpálya-építő kompetenciákat fejlesztjük: önismeret, önbemutató, álláskeresési technikák, munkaerő-piaci ismeretek, tanulásmódszertan. A szociális és életviteli kompetenciák közül az alábbiak szerepelnek programunkban: környezettudatos magatartás, kritikai gondolkodás, aktív felelősségtudat, szociális érzékenység, problémamegoldó képesség, együttműködés (kooperativitás), empátia, tudatosság a kapcsolatokban, barátság, családi szerepek, önállóság, önbizalom, belső harmóniára való képesség, kreativitás, nyitottság, rugalmasság, mások elfogadása.
- A tanulók szövegértési képességét minden tanórán fejlesztjük.
- Az egyes közoktatási szakaszok váltásakor diagnosztizáló mérést végzünk szövegértésből, a fejlesztés megalapozásához.

- A rászorulóknak korrepetálást tartunk a felzárkóztatáshoz.
- Törekszünk arra, hogy a tanórákon életszerű feladatokat adjunk a tanulóknak, a tanultakat lehetőség szerint kössük a tapasztalataikhoz.
- Szummatív értékeléskor kompetenciamérő feladatokat is adunk.

Adatvédelem szabályozása

A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, illetve az, aki közreműködik a gyermek, tanuló felügyeletének ellátásában a Nkt. 41.§-ában meghatározott nyilvántartható adatok körén túl - a titoktartási kötelezettség teljesítése mellett - csak az írásbeli szülői hozzájáruló nyilatkozatban megjelölt adatok kezelésére jogosult.

A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének - JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről - megfelelően a kötelező minimális eszköz és felszerelés biztosított.

3 PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium 1. Számú Általános Iskolája

„Egy nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában rejlik.” (Széchenyi István)

3.1 Az iskola nevelési programja

3.1.1 Pedagógiai (nevelési-oktatási) alapelveink, értékeink, céljaink, feladataink és eljárásaink

Időről időre újra kell gondolnunk küldetésünket.

Gyorsan változó világunk bizonytalanságai arra készítetnek minket, hogy keressünk egy-egy szegletkövet, egy mindannyiunk által elfogadható üzenetet történelmünkéből, amelyre biztonsággal támaszkodhatunk jövőbeli céljaink megfogalmazása és megvalósítása során. Sokszor és sokat idézett mondat a mottónk. De erre az állításra fel tudjuk fűzni pedagógiai hitvallásunkat, alapértékeinken nyugvó műveltségképünket.

Ennek a műveltségnek az összetevői egyrészt az irányadó dokumentumok - **köznevelési törvény, a nemzeti alaptanterv és a kerettanterv** - alapján kerülnek meghatározásra, másrészt a szülők és a pedagógusok által egybehangzóan vallott **általános emberi értékekből** következnek.

Akkor tekintjük sikeresnek és eredményesnek tevékenységünket, ha a diákjaink önállóan gondolkodó, felelősségérzettel rendelkező, őszinte, segítőkész, életre való fiatalokként, megalapozott tudással és kellő önbizalommal hagyják el iskolánkat és kezdik a középiskolát.

Mindent megteszünk azért, hogy mindez szeretetteljes, bizalmon és kölcsönös elfogadáson alapuló légkörben, gyermekközpontú, biztonságos és erőszakmentes környezetben, személyiségközpontú pedagógiai eljárások során valósuljon meg.

Reményeink szerint megalapozzuk azt, hogy tanulóink iskolánkhoz, Pécshez, Baranyához, **hazánkhoz erősen kötődő, folyamatos tanulásra, önnevelésre képes felnőttekké váljanak.**

Céljaink az 1-4. évfolyamon:

- a pozitív beállítódás kialakítása az iskolával, a tanulással kapcsolatosan, illetve a pedagógussal, és másokkal való együttműködés tekintetében;
- alapvető képességek és az alapkészségek egyénhez mért maximális fejlesztése;

- a játék- és mozgásigény kielégítése;
- a kulturált viselkedés és társas együttlét alapvető szabályainak ismerete és betartása.
- képessé tenni a tanulókat a digitális oktatásra;
- az iskolaotthonos oktatás lehetőségének biztosítása.

Céljaink az 5-8. évfolyamon:

- a továbbtanuláshoz, a középiskolás élethez szükséges kompetenciák fejlesztése;
- a tanult idegen nyelven történő alapszintű kommunikáció elérése;
- az életkornak megfelelő önfegyelem, önállóság és felelősség kialakítása;
- a pozitív önértékelést segítő speciális képesség fejlesztése;
- a reális helyzet- és társértékelés képességének fejlesztése.
- az idegen nyelvek emelt szintű oktatása az 5-8. évfolyam minden osztályában;
- a második idegen nyelv tanulásának biztosítása szakköri keretek között hatodik évfolyamtól.

Céljaink a tanárjelöltek gyakorlati képzésében:

- erősödjön a pedagógusi hivatás iránti elkötelezettségük;
- gazdagodjanak és mélyüljenek a pedagógiai kompetenciáik;
- alakuljon ki bennük a gyermek fejlődéséért érzett felelősség;
- ismerjék meg az intézményt, mint a munkahely világát;
- legyenek képesek alkalmazkodni az iskola belső életéhez.

Feladataink

Feladatunk általában, hogy személyes példamutatással, ismereteink folyamatos bővítésével, a minőség iránti elkötelezettséggel, az iskolahasználók jogos igényeinek figyelembevételével és a közös alapelvek szerinti tevékenységünkkel törekedjünk céljaink megvalósítására.

A nevelés területén:

- nevelési módszerünkben a példamutatás, a következetesség, a valódi élethelyzetek, illetve az ezeken alapuló játékos szimulációk és a tevékeny részvétel dominál;
- a szabadidős tevékenységek iskolai szervezésével és a diákönkormányzat működésével biztosítjuk, hogy a diákok színes életet élhessenek az iskola falai között;

- változatos alkalmakat biztosítunk az iskolán kívüli tapasztalatszerzésre, azok felhasználására a nevelési folyamatban;
- a döntéseket a kompetenciákhoz rendeljük; az életkornak és érettségnek megfelelő döntéseket a tanulóktól és a hallgatóktól is elvárjuk felelősségtudatuk fejlesztése érdekében; az egyének és közösségek értékelésében a pozitív változásokat tartjuk szem előtt, és figyelembe vesszük a tanuló és a tanárjelöltek önértékelését;
- nevelőmunkánk kiterjed az egészséges életmódra, a testi és lelki épség megőrzésére, erőszakmentességre, a környezettudatosságra, a tudatos fogyasztói magatartás kialakításra és a felelős médiahasználatra;
- a virtuális közösségekben való intelligens és etikus részvételre.

A tanulás-tanítás folyamatát jellemezze:

- különféle tanulási technikák és tanulási módszerek megismertetése, gyakoroltatása és folyamatos fejlesztése;
- a tanulók gondolkodásának folyamatos fejlesztése a feladatok többféle megoldásának és az összefüggéseknek a keresésével,
- hatékony és eredményes interakció a tanár és a diákok között;
- a tantermi munkát jellemezze a módszerek változatossága és a differenciált óravezetés.

A gyakorlati képzésben résztvevő hallgató:

- ismerje pedagógiai programunkat;
- csoportos tanítási gyakorlatán a tanórákon, foglalkozásokon változatos módszereket gyakoroljon, gazdag módszertani eszköztárral távozzon a gyakorlat végén;
- vegyen részt tanórán kívüli foglalkozásokon, kapcsolódjon be az iskolai programokba, ismerje meg az intézmény életének minden területét.

Nevelő-oktató munkánk eszközei, eljárásai

Eszközrendszerünk sajátos elemei:

- az osztálytermen és iskolán kívüli (szervezett) formában bonyolított tanítási alkalmak (projektnapok, témanapok, tanulmányi kirándulások, erdei iskolai táborok) az élményszerű tanulási tapasztalaton túl az ismeretek szintetizálására, a közös tevékenység és a helyes viselkedés gyakoroltatására szolgálnak;

- olyan tanórán kívüli foglalkozásokat szervezünk, amelyek biztosítják a napközi iránti igények kielégítését, a speciális segítséget igénylők felzárkóztatását, a tehetséges tanulók fejlesztését;
- a diákönkormányzat működési feltételeinek biztosításával a tanulóink öntevékenységet, a saját tevékenységük iránti felelősség kialakítását tesszük lehetővé;
a nemzeti, helyi és iskolai hagyományok ápolása, az iskolai ünnepélyeink, rendezvényeink tanulóinkban az érzelmi kötődés erősödését és azonosságtudatuk gazdagodását segítik;
- a pályázatokon, tanulmányi és sportversenyeken való részvétel az iskolai tanulmányok bővítését, a szabadidő értelmes eltöltését és az önbizalom, önértékelés fejlesztését szolgálja.

3.1.2 A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Nagyon fontosnak tartjuk a tanulók megismerését, az egyének közti különbségek figyelembevételét.

Szükségesnek tartjuk megismerni:

- a család értékrendjét, az iskolához való viszonyát, a szülők elvárásait az iskolával és a gyermekkel szemben;
- a gyermekeknek a tanuláshoz, a környezetéhez való viszonyát, önmagával szembeni elvárásait;
- a tanuló egyéni képességeit, érdeklődését és ismeret- és képességstruktúráját.

A megismerést szolgáló tevékenységek:

- megfigyelések tanórai és azon kívüli helyzetekben;
- tervszerű információgyűjtés a tanulókkal, szülőkkel, diákközösségekkel folytatott beszélgetések, kérdőívezés révén;
- mérések a képességek, a tudásszint, az értékrend, a közösségben elfoglalt helyzet objektív megismerése érdekében.
- szükség és igény esetén meghíváson alapuló családlátogatás.

A megértést szolgáló tevékenységek:

- a megfigyelések, információk, mérések elemzése és értékelése;
- a tapasztalatok megbeszélése a gyermekkel, a szülőkkel és a gyermek nevelésében érintett pedagógusokkal; az iskolapszichológussal;

Az egyéni különbségeknél figyelembe kell venni a teljesítmények

- kognitív (az intelligenciából, tanulási képességből adódó),

- affektív (a motivációból, attitűdből, tanulói énképből fakadó),
- családi helyzete alapján adottnak tekintendő feltételeit.

A személyiségfejlesztés legfontosabb feladatai a fentiek alapján, hogy

- a követelményeket minden tanulónál fokozatosan, lépésről-lépésre emeljük; adottságukhoz, képességükhöz, lehetőségeikhez mért feladatokkal segítsük öntevékenységüket;
- a feladatok teljesítését rendszeresen értékeljük;
- gyakoroltassuk a hibák keresésének módját, és biztosítsuk az önálló javítás lehetőségét;
- a társakkal is fogadtassuk el a másságot és a különbözőségből adódó eltéréseket;
- tudatosítsuk mindenkiben, hogy az önérvényesítés természetes határa a közérdek; azaz nem tolerálható a másokra nézve káros, zavaró viselkedés.
- a személyiség helyes irányban való fejlődésének alapfeltétele a reális énkép, önismeret, önértékelés, önbizalom, önkontroll. Feladatunk mindezek kialakulásának elősegítése.
- A BAVEP Virtuális Erőmű Program keretén belül elnyertük az Energiatudatos Iskola címet, és jó gyakorlataink megosztásával elősegítjük más intézmények energiatudatos iskolává válását.
- Megszervezzük tanulóink részvételét a **Lázár Ervin Programban** (LEP) Kormány 1042/2019.

(II. 18.) Korm. határozata a nemzeti identitás erősítését célzó programokról

„A Kormány egyetért azzal, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítése az állam kiemelt felelőssége. E kultúrstratégiai célhoz kapcsolódóan létrehozta a Lázár Ervin Programot (LEP), amely szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A kiíró EMMI Kultúráért Felelős Államtitkársága meghatározta az egyes évfolyamok esetében a lehetséges programelemek körét:

1. évfolyam: Bábelőadás bemutatása oktatási intézményekben
2. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
3. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyén (a Pécsi Tankerületi Központ esetében a Pécsi Nemzeti Színházban)

4. évfolyam: Komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása oktatási intézményekben vagy koncerttermekben
5. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyén (a Pécsi Tankerületi Központ esetében a Pécsi Nemzeti Színházban)
6. évfolyam: Cirkuszművészeti előadás bemutatása saját játszóhelyén (minden esetben a Fővárosi Nagycirkuszban)
7. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
8. évfolyam: Színházi előadás bemutatása Budapesten”

3.1.3 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

- a tehetség fejlesztésének alapja a szellemi és a speciális (művészeti, pszichomotoros, szociális) képességek megismerése mellett a kreativitás, a divergens gondolkodás és a feladatok iránti elkötelezettség kialakítása. Ezt a teljesítmény iránti motivációval, az érdeklődés felkeltésével, az eredeti megoldások, a szorgalom és a kitartás elismerésével kívánjuk elérni;
- a képességek fejlesztése dominánsan a tanórákon alkalmazott differenciálással valósul meg, ahol a pedagógus az egyéni/csoportos jellemzők alapján választ adekvát szervezeti formát, módszert, taneszköz-használatot és feladatot; s ezt veszi figyelembe a házi és a kiegészítő feladatok kijelölésénél is;
- a tehetség fejlesztésének színtere a különböző területeken folyó tanórán kívüli foglalkoztatási rendszer, amelyben a tehetséggondozó szakkörök az intellektuális képességek, a művészeti körök, a sportfoglalkozások és a diákönkormányzati tevékenység a speciális képességek fejlesztését biztosítják;
- a tehetségek fejlesztését szolgálja az iskolán kívüli tehetséggondozó foglalkozásokon való részvételre irányítás (pl. zeneiskola, sportegyesület, tehetséggondozó szakkörök, képzőművészeti és táncsoportok stb.), az ottani eredmények figyelemmel kísérése és elismerése.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Prevenциót szolgáló tevékenységek:

- az olvasásértés fejlesztését segítő műveletek begyakorlását valamennyi évfolyamon kiemelten kezeljük,
- tanórákon és kiemelten a napközis foglalkozásokon gyakoroltatjuk az önálló feladatmegoldási módokat, segítjük a gyermek számára leginkább megfelelőek kiválasztását;
- valamennyi tantárgy belépésekor megismertetjük a tanulókkal az adott tantárgy eredményes tanulását segítő módszereket;
- olyan választási lehetőséget biztosítunk a helyi tantervünkben, ahol – a létszám-korlátok határain belül – mindenki találhat számára megfelelő formát az idegen nyelvek elsajátítására.

A tanulási kudarcok csökkentését segítő tevékenységek:

- a kudarc okainak kiderítése, szükség esetén az iskolapszichológus bevonásával, a nevelési tanácsadó segítségével igénybevételeivel;
- részképességihiány esetén, enyhébb esetben egyéni fejlesztő foglalkozás iskolán belül, súlyosabb esetekben szakszolgálat igénybevétele érdekében a szülővel való együttműködés alapján, esetleg egyes tantárgy tanulása alóli felmentéssel;
- ismerethiány esetén javító, pótló foglalkozások lehetőségének biztosítása;
- pszichés eredetű tanulási kudarcok elkerülését egyénre szabott feladatokkal, csoportmunkába bevonással, versenyhelyzetek kiszűrésével segítjük;
- pozitív motivációt igyekszünk biztosítani önbizalmat növelő eljárásokkal, pl. individuális viszonyítással értékeléskor olyan sikerekre utalunk, amelyek nem kötődnek lemaradáshoz.

A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

- A magatartási nehézségekkel küzdő gyermekekkel kapcsolatos eljárást az osztály-értekezleteken folyamatosan megbeszéljük, és az ott elhangzottakat egységesen képviseljük.
- Folyamatos kapcsolattartás alapján el szeretnénk érni, hogy a szülők vegyék igénybe a nevelési tanácsadó szakszerű segítségét.
- A fejlesztő pedagógus rendszeresen érdeklődik a szakszolgálatnál a gyermek fejlődéséről, a javasolt iskolai tennivalókról, s azokat megbeszéli a gyermek nevelésében érintett pedagógusokkal.
- Az osztályfőnök a magatartási problémák közül időről időre meghatározza a leginkább kezelendőt, s annak leküzdését jelöli meg célként a gyermeknek, illetve ahhoz kér támogatást a kollégáktól, az iskolai szociális segítőktől és szülőktől. iskolapszichológussal

- A tanuló érdeklődésének, képességének megfelelő közösségi feladatokkal igyekszünk elérni, hogy különböző tanulói csoportok fogadják el és segítsék a beilleszkedési nehézségekkel küzdő társaikat.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása

A gyermekvédelem az iskolai nevelő-oktató munka, kiemelten pedig az osztályfőnöki tevékenység része. A gyermekvédelmi felelős koordináló, a különböző veszélyeknek fokozottan kitett tanulók esetében végrehajtó feladatot lát el.

Minden diákra kiterjedő feladataink:

- a gyermeki jogok teljes körű biztosítása és betartása;
- biztonságos és védelmet nyújtó iskolai környezet kialakítása;
- az iskolában tartózkodás ideje alatti felügyelet megszervezése;
- az egészségnevelési programunk alapján a szenvedélybetegségek ártalmainak megismertetése és az ezektől való megóvás;
- balesetvédelmi oktatás és az alapvető közlekedési szabályok elsajátítása, gyakoroltatása;
- a fentiek megvalósulását segítő szervezetekkel (iskola-egészségügy, rendőrség, diákjogi iroda stb.), iskolapszichológussal és szakemberekkel való folyamatos kapcsolattartás.

A különböző veszélyeknek fokozottan kitett tanulóakra vonatkozó feladataink:

- a veszélyeztetettség konkrét formájának és okainak felderítése;
- az érintett tanulók közösségi beilleszkedésének segítése osztálykeretben, napközis csoportban, egyéb tanórán kívüli foglalkozási formákban;
- a gyermekvédelmi felelős egyénekre tervezett és végrehajtandó segítő tevékenysége, illetve annak tantestületi támogatása;
- az iskolai szociális segítővel, a gyermekjóléti szolgálattal folyamatos kapcsolat tartása;
- a szülőknek nyújtott tanácsadás révén folyamatos együttműködés kialakítása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- Olyan értékrend kialakítására törekszünk, amely az emberi értékeket, illetve a teremtő cselekedetet, nem pedig pusztán az anyagi jólétet tekinti példának.
- A szociális hátrányok felderítése elsősorban az osztályfőnök feladata, de jelentős segítséget nyújt ehhez a diákönkormányzat (egymás körülményeinek ismeretével), a gyermekvédelmi

felelős, az iskolapszichológus (a családok szociális helyzetére is rálátó szakemberek) és a szülők közössége (véleménnyel, konkrét segítséggel).

Iskolánk az alábbi támogatásokat tudja biztosítani:

- a jogszabályi előírások alapján a jogosultaknak az ingyenes tankönyvhöz jutás lehetőségét;
- a gyermekélelmezést biztosító partnerekkel történő megegyezés alapján az általuk biztosított számban ingyenes étkezést;
- a Makár Egylet pályázati rendszerén keresztül tanulmányi kiránduláshoz, taneszköz-vásárláshoz, térítési díj csökkentéséhez és táborozáshoz kérhetnek és kaphatnak támogatást diákjaink: ezt az Egylet vezetősége, a nevelőtestület és a diák-önkormányzat javaslatának figyelembevételével ítéljük meg;
- a szülők tájékoztatása a különböző segélyekről, segítségnyújtás a kérelmezésben.

3.1.4 A pedagógusok helyi intézményi feladatai; az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok helyi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,

- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- az iskola közös tereinek és az osztálytermeknek rendben tartása, a tanuló kiállított munkáinak és a terem dekorációjának gondozása.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév júniusában.

- Az osztályfőnöki órákra felkészül, az órák témáit a helyi tantervünkben részletezzük.
- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákönkormányzatával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Rendszeresen minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát. Az osztályfőnök helyettessel/napközis tanítóval, az osztályban tanító tanárokkal történő megbeszélés után félévkor és év végén értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: elektronikus napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, szöveges értékelések és bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével és pszichológusával.

- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Segíti a közös feladatok megoldását.
- A hatékony tanuló- és közösség-megismerés érdekében órát látogat az osztályban.
- Az iskolaotthonos osztályokban az osztályfőnöki feladatokat a két tanító közösen látja el.

3.1.5 A szülők, a tanulók, a pedagógusok és az intézményegység együttműködésének formái

Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az iskolán belüli és az iskolán kívüli partnerekkel való kommunikációt a Szervezeti és Működési Szabályzat, a Házirend és a Diákönkormányzati Szabályzat tartalmazza.

A közvetlen partnerekkel történő kommunikáció érdekében – különös tekintettel az oktatási-nevelési folyamatban közvetlenül részt vevő tanulókra, szülőkre, pedagógus és nem pedagógus munkatársakra – az intézmény meghatározta:

- a hatékony napi működéshez szükséges információk belső áramlásának, frissítésének folyamatát,
- az információt és az informálandók körét,
- a lehetséges kommunikációs csatornákat, valamint
- az érintettek bevonásának módját az információk terjesztésébe és felhasználásába.

Fentieket a következő táblázat részletezi:

Információ	Informálandók köre	Közzététel módja	Az érintettek értesítéséért, illetve az információ frissítéséért felelős
Helyettesítés	minden pedagógus	Az elektronikus naplóban és a tanárban kifüggesztve, (további szabályok az SZMSZ-BEN)	a hiányzó pedagógus munkaközösség- vezető tagintézmény- vezető tagintézmény- vezető helyettes ügyeletes vezető
Pedagógus hiányzása	tagintézmény- vezető, ügyeletes vezető,	személyes megbeszélés, telefon	a hiányzó pedagógus munkaközösség- vezető

dolgozó hiányzása	elérhetetlenségük esetén az iskolatitkár		tagintézmény- vezető tagintézmény- vezető helyettes ügyeletes vezető
Írásbeli dokumentumok leadása (munkaterv, tantárgyi program, beszámoló, egyéb)	minden pedagógus	ütemterv, információs értekezlet, szóbeli közlés, ímél	iskolavezetés munkaközösség-vezetők
Gyakorlati képzés	vezetőtanárok, érintett pedagógus	faliújság, ímél, információs értekezlet	munkaközösség-vezető
Továbbképzések	minden pedagógus	továbbtanulási terv, beiskolázási terv, faliújság, információs értekezlet, ímél	tagintézmény- vezető helyettes
Konferenciák, szakmai fórumok	minden pedagógus	szórólapok, faliújság, szóbeli közlés, ímél	tagintézmény- vezető helyettes
Iskolai rendezvények, ünnepek	minden pedagógus, szülők, dolgozók	iskolai honlap, ütemterv osztályfőnöki óra, szülői értekezlet	a rendezvényért felelős személy osztályfőnök iskolavezetés gazdasági vezető nem pedagógus dolgozók webmester hírlevél
Pályázatok	minden pedagógus	szóbeli közlés, ímél, hírlevél, információs értekezlet	iskolavezetés
Bármilyen előre tisztázott (tanév elején) időpont megváltozása (pl. értekezlet, röpgyűlés, rendezvény)	minden pedagógus	iskolai honlap, ímél, hírlevél	tagintézmény- vezető webmester

Az iskolában zajló különböző események	minden pedagógus és dolgozó, illetve az	iskolai honlap, személyes megbeszélés, hírlevél	megbízott felelős webmester
(tanulmányi verseny, vendégek stb.)	érintettek	információs értekezlet	
Iskolán kívül tartott tanórák, foglalkozások	ügyeletes vezető, portás	iskolai honlap személyes megbeszélés,	érintett pedagógus webmester
Tanulók távolmaradása az órától iskolai ügyben (pl. verseny)	érintett osztályfőnök, szaktanárok	faliújság	a rendezvényért felelős értesíti az osztályfőnököt, aki értesíti az érintett szaktanárokat
Az iskola eredményei (pl. tanulmányi- és sportversenyek, kollégák eredményei stb.)	minden pedagógus diákok szülők partnerek DÖK, iskolavezetés	iskolai honlap, sajtó, értekezletek, röpgyűlések, Iskolagyűlés, DÖK-gyűlés, Iskolarádió, szülői értekezletek, füzet a testnevelő tanáriban	felkészítő tanár tagintézmény- vezető tagintézmény- vezető helyettes osztályfőnök testnevelők
Kirándulási és táborozási lehetőségek	minden pedagógus	faliújság, iskolai honlap DÖK-gyűlés	bárki, aki értesül ilyen lehetőségekről webmester DÖK vezető tanár
Szülői választmány ülésén elhangzó vélemények, kritikák	érintett pedagógusok és dolgozók	személyes megbeszélés információs értekezlet	tagintézmény- vezető helyettes
Szülői értekezleten, családlátogatáson, fogadóórán elhangzó fontos információ	érintettek	személyes megbeszélés	osztályfőnök, szaktanár

Iskolatanács döntési jogkörébe tartozó döntés előkészítés és döntések	minden pedagógus	személyes megbeszélés	az Iskolatanácson résztvevő munkaközösség-vezetők
Rendkívüli esemény	minden pedagógus és dolgozó, diákok	iskolarádió információs értekezlet	tagintézmény- vezető vagy tagintézmény- vezető helyettes
Pedagógusokra vonatkozó jogszabályok, előírások vagy belső szabályok megváltozása	minden pedagógus	röpgyűlés	iskolavezetés
Nyílt nap a középiskolákban	8. o. osztályfőnökök, 8. osztályos diákok	pályaválasztási faliújság, iskolai honlap	pályaválasztási felelős képűjság
8. osztályosok nyílt napon, illetve felvételin való részvétele, időpontjai	érintett pedagógusok	faliújságon	osztályfőnök pályaválasztási felelős
Fenntartói kérés, utasítás	minden pedagógus érintett pedagógus érintett dolgozó	értekezlet, röpgyűlés, személyes megbeszélés	tagintézmény- vezető
Házirend megszegése	osztályfőnök, iskolavezetés	személyes megbeszélés tevékenységi napló	érintett pedagógus
Házirend súlyos megsértése	osztályfőnök, iskolavezetés	személyes megbeszélése	érintett pedagógus
DÖK üléseken elhangzott információk	tanulók érintett pedagógusok osztályfőnökök	osztálytitkár, osztályfőnöki óra, megbeszélés röpgyűlés, személyes megbeszélés	DÖK ülésen résztvevő tanuló DÖK vezető tanár

Az együttműködés sajátos szervezeti formája iskolánk Makár Egylete, amely a diákok, szülők és pedagógusok saját alapszabály szerint működő, közérdekű kötelezettség-vállalásra jogosult társadalmi egyesület.

Az Egylet keretén belül működik:

- a Szülői Tanács, amely ellátja a hagyományos értelemben vett szülői munkaközösségi feladatokat;
- a diákönkormányzat, amely külön szabályzat szerint végzi munkáját osztály- és iskolai szinten, sok tanulónak értelmes feladatot és felelősségvállalási lehetőséget biztosítva;
- pedagóguscsoport vesz részt a diákok öntevékenységeinek indirekt irányításában, segítségében;
- az iskolai sportkör keretében zajlanak a tanórán kívüli sportfoglalkozások, házibajnokságok és a különböző sportági versenyekre való felkészítések.

A folyamatos kapcsolatot a pedagógusok, a szülők és/vagy a diákok együttlétének hagyományos formái biztosítják:

- személyes megbeszélés;
- a szülői értekezletek;
- a nevelőtestületi és egyéni fogadóórák;
- az iskolagyűlések;
- a sportköri közgyűlés
- egyéb rendezvények,
- a családlátogatások szükség/igény esetén.

Biztosítjuk a szülő, tanár, diák kapcsolat széleskörű lehetőségeit. Igyekszünk megtartani és bővíteni a szülők által vezetett délutáni foglalkozásokat, illetve a bevonásukkal szervezett tanórák számát (egészség-nevelési, közlekedési, pályaválasztási stb.).

3.1.6 Az intézményi döntési folyamatokkal kapcsolatos tanulói részvételi jog gyakorlásának rendje

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,

- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

3.1.7 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Iskolai étkeztetés

A helytelen táplálkozásból eredő betegségek megelőzése érdekében az iskolai étkezés minősége és mennyisége elsőrangú kérdés.

Az iskola megfelelően felszerelt ebédlővel és melegítő konyhával rendelkezik. Az étkeztetés szervezésével igyekszünk biztosítani a kellő időt az ebéd elfogyasztására. Az ebédet szállító vállalkozót saját eljárása keretében választja ki a fenntartónk. A kiválasztás szempontjai között – az ár mellett – kiemelt szempont az egészséges táplálkozásra való törekvés (az alapanyagoknak és az adalékanyagoknak az egészséges táplálkozás követelményeit szem előtt tartó megválasztása).

Alsó tagozatos gyerek nem mehet át a közeli önkiszolgáló étterembe ebédelni.

A tanulószobás felső tagozatos gyerek csak akkor mehet át egyedül, ha a szülők írásban kérik ezt, s vállalják a felelősséget gyermekükért egészen addig, amíg ő az étteremből visszatérve jelentkezik a tanulószobás kollégánál.

Az iskolai büfét szerződéses jogviszonyban vállalkozó működteti. A büfé kínálata megfelel az egészséges táplálkozás követelményeinek. A szerződés rögzíti a választékba való bebeszólásunk jogát.

Mindennapos testmozgás

A nemzeti köznevelési törvény előírja a mindennapos testnevelési óra beépítését a tantárgyi rendszerbe. Iskolánkban e törvényi előírást megelőzően is kiemelt feladatnak tartottuk, hogy minél több gyerek minden nap szervezett mozgásos foglalkozásban vegyen részt.

Az alábbi délutáni mozgáslehetőségeket tudjuk biztosítani:

- Tömegsport foglalkozások
- Úszás

- Atlétika
- Kosárlabda
- Kézilabda
- Asztalitenisz
- Játékos, ügyességi sportfoglalkozások
- Séta, játék

A nemzeti köznevelési törvény előírása alapján a gyerekek órarendjébe építettük a mindennapi testnevelésórát. A felsorolt lehetőségek biztosítása lefedi a teljes tornaterem-, folyosó- és udvarkapacitásunkat. A gyerekek mozgási lehetőségeinek bővítése (uszoda, speciális tornák) csak a szülők egyéni anyagi áldozatvállalása útján valósítható meg. Ezt az iskola nem kezdeményezi, de a szülői közösségektől érkező kezdeményezés (illetve önként vállalt finanszírozás) esetén segít a körülmények megteremtésében.

Az iskola feladatai a függést okozó szenvedélyekkel kapcsolatban

Legfőbb célunk tanulóinkat olyan ismeretekkel, pszichésen megalapozott belső értékévé vált normakultúrával felruházni, amelynek segítségével egyértelműen elhárítják a személyiségük integritását veszélyeztető szerek (alkohol, cigaretta, drog) használatát és eszközök (számítógép, virtuális közösségek, média) túlzott alkalmazását. Gondot fordítunk tanulóink biztonságos internethasználatának kialakítására.

Arra törekszünk, hogy a társadalmi normáknak és a gyerekek életkorának, érdeklődésének megfelelő szabadidős elfoglaltságokat kínáljunk.

Legnagyobb veszélynek a droghasználatot tartjuk. A drogprevenció összetett személyiségfejlesztő munka, ezért abban a tantestület minden tagjának részt kell vennie, és kiemelten fontos az osztályfőnökök szerepe. Pedagógusainknak tisztában kell lenniük a legális-illesztő drogok fogyasztása mögött meghúzódó okokkal.

A drogprevenció lehetséges színterei:

- Tanórai foglalkozások
- Szaktárgyi órák témafeldolgozása. Minden tantárgynak van konkrét csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez és így a drogprevencióhoz.

- Osztályfőnöki órák (konkrét témakörök feldolgozása, ismeretátadás és interaktív gyakorlatok, esetelemzések).
- Tanórán kívüli foglalkozások.
- Napközis foglalkozások. (A személyiségfejlesztő játékoknak, gyakorlatoknak kiváló színtere a napközi.)
- Délutáni szabadidős foglalkozások.
- Szülői értekezletek (osztály-, évfolyam- vagy iskolaszintű, esetleg külső előadó, pld. orvos, pszichológus, rendőr, volt függő személy).
- Értekezletek, esetmegbeszélések, tréningek.

Iskolán kívüli rendezvények:

- Drogprevenciós rendezvények
- Továbbképzések
- Kortárs segítők
- Kirándulások, túrák, sportprogramok, erdei iskola, tábor

Végezetül a testi és lelki egészségfejlesztéssel kapcsolatosan általánosságban az alábbi feladatokat és követelményeket tartjuk fontosnak és teljesítendőnek:

- a tanulók az egészségük védelme érdekében rendelkezzenek korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel, jártasságokkal. Ismerjék fel azt, hogy milyen összefüggés van az életmód, a viselkedés és az egészségi állapot között;
- ösztönözzük a diákokat arra, hogy kialakuljon bennük az önmagukkal szembeni felelősségérzet. Ismerjék fel, hogy miért szükséges a jövő tervezése, az életút tudatos építése; s lássák be, hogy ebben meghatározó szerepet játszanak az egyéni döntések, helyzetmegoldási, megküzdési technikák. Nyújtsunk segítséget abban, hogy a tanulók helyesen értelmezzék azt a tényt, hogy az egészség megőrzése egyéni tetteken, választásokon, személyes kapcsolataik minőségén múlik;
- ismertessük meg a tanulókkal az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedésmódok, szokások kialakulását, feltételeit, valamint az ezeket befolyásoló tényezőket. Adjunk támpontokat, értelmezési kereteket az életmódbeli döntések meghozatalához, ezzel is segítve, hogy az egészséget támogató magatartásformák, megoldási módok alternatívaként jelenjenek meg mindennapi életükben;

- nyújtunk segítséget a tanulóknak abban, hogy készség szintjén alkalmazzák azokat a megküzdési stratégiákat, amelyek alkalmazásával megőrizhetik lelki egyensúlyukat;
- szerezenek elegendő tudást és ismeretet, hogy képesek legyenek ne csak saját, hanem mások egészségének és életének védelmére is;
- ismerjék meg a tanulók önmagukat, saját fejlődésüket, s így megérthetik másokkal kapcsolatos tapasztalataikat is;
- kiemelkedő szerepet tulajdonítunk a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársaink iránti elfogadó, segítőkész magatartás kialakításának;
- fontos, kiemelt feladatnak tekintjük a káros függőségekhez vezető szokások és életmód kialakulásának megelőzését.

Az ismeretek feldolgozása során az ún. részvételen alapuló oktatási technikák minél szélesebb körű alkalmazását tartjuk szerencsésnek, hiszen ezek révén alakulhat ki a saját élmény, fejlődhetnek az életvezetés, a testi-lelki jóllét szempontjából valóban fontos készségek és jártasságok (kommunikációs készségek, kooperációs technikák, projektmunka, csoportmunka stb.).

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos eredmények (attitűdvizsgálat, szokásvizsgálat, időmérleg stb.) mérése intézményi és osztályszinten valósul meg időszakos nevelési eredményvizsgálat során.

Az egészségfejlesztés színterei iskolánkban:

- Az egyes tantárgyak tanórai és tanórán kívüli foglalkozásai;
- tantárgyközi projektnapok;
- tanórán kívüli tevékenységek (napközis foglalkozások, vetélkedők, versenyek, rendezvények);
- külső helyszíneken partnerekkel közösen szervezett foglalkozások;
- hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).

3.1.8 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg. Az iskolai elsősegélynyújtás oktatása évfolyamonként, a tanulók életkori sajátosságait, pszichés fejlettségét figyelembe véve folyik.

Alsó tagozatban a cél:

- veszélyhelyzetek megelőzése, felismerése (iskolában, otthon, egyéb helyszíneken)
- segítségkérés formáinak, megismerése és gyakorlása
- segítő attitűd kialakítása,
- elsősegélyláda tartalmának megismerése,
az elsősegélynyújtás alapjainak megismerése (fogalma, ki nyújthat elsősegélyt),
- egyszerűbb sérülések tüneteinek felismerése, ellátása.

Felső tagozatban cél:

- segítségnyújtás szabályainak, megismerése
- baleseti szituáció értékelése, sérülések osztályozása,
- mentőhívás módja,
- elméleti tudásra épülő gyakorlati elsősegélynyújtás.

Módszerek:

- 1-2. osztályban játékos gyakorlás: Teddy maci kórház,
- előadás,
- bemutató,
- szituációs gyakorlatok,
- gyakorlás sebimitációs készlettel, szemléltető eszközökkel.

3.1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira,

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Osztályozó vizsgát tehet, akit

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát,
- egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
- A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A vizsga reggel 7.45 előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Online vizsga is szervezhető.

3.1.10 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezhet, erről az iskola igazgatója dönt. Iskolánk nem rendelkezik beiskolázási körzettel, ezért a felvétel kérelemre történik. A jelentkező, az iskolába lépéshez szükséges fejlettségnek megfelelő óvodás szülője, gondviselője állandó lakcímétől függetlenül felvételi kérelmet nyújthat be az éves munkatervünkben meghatározott határidőig.

Felvétel az elsős évfolyamra:

- Felvételi vizsga nem szervezhető.

- A beiratkozás időpontját – ha más rendelet nem szabályozza – az iskola igazgatója határozza meg.

Túljelentkezés esetén a kedvezményezettek köre az alábbiak szerint vonható meg:

első helyen: testvére iskolánkba jár,

- második helyen: volt diákunk gyermeke,
 - harmadik helyen: a fenntartó teljes munkaidőben foglalkoztatott dolgozójának gyermeke.
- Amennyiben a megadott sorrend szerint az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudjuk teljesíteni, a második és harmadik kategóriába tartozó jelentkezők között sorsolás útján döntünk, ügyelve a nemek arányára. A sorsolás a felvételi kérelmet benyújtók jelenlétében történhet.

Az iskolába felvett tanulók osztályba/csoportba való beosztásáról – a tagintézmény-vezető helyettes véleményének kikérésével – a tagintézmény-vezető dönt.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben tanköteles korú legyen, és az óvoda az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget igazolja. A felvétel elbírálásakor döntő, hogy az adott évben hány első osztály indítását engedélyezi a fenntartó.

A szülők és a gyerekek játékos előkészítő foglalkozások, nyílt tanítási napok keretében ismerkednek meg az iskolában folyó tevékenységekkel és a leendő elsős tanítókkal. Ezeket a foglalkozásokat kollégáink szervezik és tartják.

Az első évfolyamra történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek személyi azonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt,

Átvétel egyéb évfolyamokra

Azokat a diákokat, akik más intézményből kérik átvételünket iskolánkba, csak abban az esetben tudjuk fogadni, ha

- az adott tanulócsoportban a létszám nem lépi túl a törvény által előírt maximális létszámot,
- az idegen nyelvi csoportbontás ezt lehetővé teszi,
- az iskola által szövegértésből, matematikából, idegen nyelvből összeállított szintfelmérőt legalább 75%-os eredményességgel teljesíti.

A PTE Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium 1. Számú Általános Iskolája tanulóinak számára a székhelyintézménybe történő továbbhaladás feltételeit lásd a Pedagógiai Program székhelyintézményi részében.

3.2 Az iskola helyi tanterve

3.2.1 A választott kerettanterv megnevezése

Az intézményünkben alkalmazott kerettanterveket A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet alapján, a rendelet mellékleteként megjelölt kerettanterveket használjuk:

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5-8. évfolyam

3.2.2 Az iskolában tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai

A választott kerettanterv alapján a helyi tantervünk tantárgyait és óraszámait a melléklet tartalmazza. A kerettantervi ajánlásokban megjelenő tantárgyak óraszámain felül rendelkezésre álló időkeretet elsősorban a magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, környezet- és természetismeret, informatika tantárgyak óraszámainak emelésére fordítjuk.

- A testnevelés és sport műveltségterület kötelező tartalmait a táncoktatással egészítettük ki az 1-2. évfolyamon. A táncoktatásra külön tantervet készítettünk.

Külön tantárgyként tanítjuk és értékeljük a magyar nyelvet és a magyar irodalmat.

- A tananyag egy részét úgy dolgozzuk fel, hogy annak középpontjában a mindennapi élet tanulók által megtervezhető és kivitelezhető feladata álljon. A projektoktatás során is törekszünk kialakítani és fejleszteni a következő kompetenciákat: együttműködés, döntés, önállóság, kreativitás. Projektnapjaink számát, aktuális tartalmát az éves munkatervben rögzítjük.

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma – ha rendelet másképp nem írja elő – egy tanítási napon nem lehet több

- az első-harmadik évfolyamon hat tanítási óránál,
- a negyedik-nyolcadik évfolyamon hét tanítási óránál.

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten nem lehet több

- az első-harmadik évfolyamon 24 óránál,
- a negyedik évfolyamon 25 óránál,
- az ötödik-hatodik évfolyamon 30 óránál,
- a hetedik-nyolcadik évfolyamon 32 óránál.

Iskolánk a felső tagozat minden osztályában emelt szintű nyelvoktatást folytat.

3.2.3 A választható tantárgyak, foglalkozások továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Tanulóink minden év május 20-ig megjelölhetik, hogy a szabadon választható foglalkozások közül (a napi, illetve heti terhelés korlátait figyelembe véve) mit vesznek igénybe.

A jelentkezés egész tanévre szól.

Szintén május 20-ig jelentkezhetnek az egyéb tanórán kívüli foglalkozásokra (napközi, tanulószoba, szakkör, kórus, érdeklődési kör stb.).

A felsorolt lehetőségek felkínálásakor – ha már ismert - megnevezzük az egyes foglalkozásokat tartó pedagógusokat.

3.2.4 A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

A választható tanórai foglalkozások tananyagát a foglalkozást tartó pedagógus által összeállított éves terv tartalmazza.

3.2.5 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére, az iskola településén élő, nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag

A többségi társadalomhoz tartozók bevezetése a helyi kisebbségek kultúrájába a történelem és társadalomismeret tantárgy helyi tantervében megfogalmazottak szerint történik.

3.2.6 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A tanulók az iskolai foglalkozásokon osztály – vagy csoportkeretben vesznek részt saját tantermükben, illetve a tantárgy speciális igényei miatt szaktantermekben, vagy csoportokban az ilyen célra kialakított tantermekben, helyiségekben (táncterem, nyelvi terem, számítástechnika terem, technika terem, tornaterem, folyosó). Az erőforrásokkal való hatékony és takarékos

gazdálkodás mellett (testnevelés, napközi) célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a készségek, képességek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

Amennyiben a tanulólétszám, a tanulók képességei, valamint motiváltsága indokolja, lehetőség van csoportok létrehozására.

A tanulók csoportba sorolása írásbeli és/vagy szóbeli mérés alapján történik a kiválasztott évfolyamon. A létrejött csoportok közötti átjárhatóság biztosított. A tanulók csoportváltásáról szintfelmérés és egész éves munkájuk, teljesítményük figyelembevételével az adott munkaközösség műveltségterületért felelős pedagógusai döntenek.

A választható tantárgyak esetében diákjainknak, amennyiben megtehetjük, lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. A választásukat a tanulók és a szülők megerősítik jelentkezésükkel és tudomásul veszik, hogy úgy kell tekinteni a választható foglalkozásokat is, mintha kötelező tanórai foglalkozások lennének.

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát, a technikát, testnevelést. Ezen kívül napközis foglalkozásokat szervezünk osztálykereten kívüli csoportban.

3.2.7 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek megismerése, differenciált, egyéni kezelését tartjuk legfontosabb feladatunknak. Ezen kívül feladatainkat a következő célok megvalósításának rendeljük alá:

- A kisgyermek természetes érdeklődésének és nyitottságának megőrzése, orientálása és továbbfejlesztése.
- A személyes képességekbe vetett hit és önbizalom megteremtése, a kisgyermek fokozott játék- és mozgásigényének kielégítése.
- A mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése.
- A társakkal végzett közös tevékenységek élményének és örömeinek megerősítése, a társas kapcsolatok kialakításához és gazdagításához szükséges beállítódások és képességek kialakítása és gyakoroltatása.

- A tanulás, az elsajátítás élményének és örömeinek megismertetése, a tanulók ösztönzése saját környezetük megismerésére és megértésére.
- Az egészséges élet értékének felismertetése és tudatosítása a tanulóknál.
- A tanuláshoz, a közös játékokban és feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarati tulajdonságok tudatosítása és fejlesztése.
- Egyszerű minták és sokoldalú lehetőségek adása az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerülnek motiválási és a tanulásszervezés folyamatok. Ennek megfelelően a következők a feladataink:

- Az önismeret fejlesztése az önmagára vonatkozó ismeretek és tapasztalatok gyarapításával és megbeszélésével.
 - A társas kapcsolatok kialakításához és gazdagításához szükséges beállítódások és képességek gyakoroltatása.
 - A megismerés, a megértés, a tanulás iránti érdeklődés nyitottság megőrzése és továbbfejlesztése.
 - A tanulók érdeklődésének felkeltése tágabb környezetük megismerése és megértése iránt.

Az önálló tanuláshoz szükséges motívumok kialakítása és megerősítése.

- Az idegen nyelvek tanulása iránti igény felkeltése.
- A szóbeli és az írásbeli nyelvhasználathoz szükséges alapkészségek fejlesztése, gyakoroltatása.
- A narratív, a lényegkiemelő és a szabálykövető képességek kialakítása és folyamatos fejlesztése.
- A mindennapi életvitellel összefüggő gyakorlatias ismeretek nyújtása. Elemi ismeretek közvetítése a természetről, a társadalomról, a művészetekről, az emberiség és a haza történelméről.
- Az egészséges életmód mindennapi feltételeinek és összetevőinek megismertetése. A mozgás, a rendszeres testedzés, a sportjátékok iránti kedv felkeltése és megerősítése.

- A tanuláshoz, a közös játékokban és feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarat tulajdonságok fejlesztése.
- Egyszerű minták és sokoldalú lehetőségek adása az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása:

- Az önértékelés képességének kialakítása és fejlesztése.
- A tanulóknak meglévő szolidaritásérzés, együttműködő- és segítőkészség értékének tudatosítása és fejlesztése.
- Az egészséges életmóddal összefüggő pozitív beállítódások, magatartások és szokások megerősítése.
- A rendszeres testmozgás és a sport iránti igény megerősítése és kielégítése.
- A környezettel való harmonikus és konstruktív kapcsolathoz szükséges ismeretek, képességek és készségek kialakítása és fejlesztése.
- A megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékének tudatosítása.
- Az értelmes tanulás feltételének megteremtése az érzékelés útján szerzett tapasztalatok gyűjtésével, rendszerezésével és sokoldalú értelmezésével.
- A képi prezentációk szerepének tudatosítása a tanulásban és a mindennapi életben.
- Aktív tevékenységre lehetőséget adó feladatok adása a tanulóknak: kísérletek, megfigyelések, projektek stb.
- A kritikai és kreatív olvasás képességének fejlesztése.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása.
- A problémamegoldó gondolkodás és a döntésképesség megalapozása.
- Az önálló tanulás és az önműveléshez szükséges ismeretek és képességek megalapozása.
- A tudományos ismeretek megértéséhez és elsajátításához szükséges szemléleti keretek és alapfogalmak megismertetése.
- Az idegennyelv-tudás mindennapi életben történő felhasználási lehetőségeinek megismertetése.
- A közösségek demokratikus működésének megértését elősegítő alapelvek megismertetése.

- Az európai és a nemzeti azonosságtudat erősítése, ápolása. Más népek és kultúrák megismerése iránti igény és beállítódás kialakítása.
- A tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarati tulajdonságok fejlesztése.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata:

- A változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy hangsúlyt kapjon a pályaválasztás, pályaorientáció.
- Az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése, a szociális képességek fejlesztése, az érzelmi intelligencia mélyítése és gazdagítása.
- Az emberi cselekedetek és konfliktusok értelmezése okaik, következményeik és az emberi értékekkel való összevetésük szempontjából.
- Az egyéni és a közérdek, a többség és a kisebbség fogalmának tisztázása a környezeti, társadalmi és kulturális konfliktusok megbeszélése kapcsán.
- A megismerési képességek fejlesztése, különös tekintettel a megfigyelési, kódolási, értelmezési, indoklási, bizonyítási képességekre.
- A képi reprezentációk értelmezéséhez és tanulásban való felhasználásukhoz szükséges vizuális képességek fejlesztése.
- A kulcsfogalmak tartalmának folyamatos gazdagítása és mélyítése, a problémaszituációkban is könnyen alkalmazható és működőképes fogalomrendszer kiépítése.
A véleményformálás és a vélemények, érvek kifejtéséhez, értelmezéséhez, megvédéséhez szükséges képességek kialakítása.
- Az elvont fogalmi és elemző gondolkodás megalapozása, a kritikai gondolkodás megalapozása és fejlesztése.
- A komplex és különböző forrásokból származó információk kezeléséhez szükséges képességek kialakítása és fejlesztése.
- Az önálló, felnőtt élettel kapcsolatos helyes döntések megalapozása.
- A tanulók felkészítése a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra. Az általános műveltség megalapozásához szükséges ismeretek átadása.

- Az egyetemes emberi kultúra legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeinek megismerése. A szűkebb és tágabb környezet természeti értékeinek, történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, megóvására történő ösztönzés és nevelés.
- A tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakítása, az emberiség előtt álló globális problémák megismertetése.
- Az idegen nyelvű kommunikáció fejlesztése, más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismertetése.
- Az információs technológia adta lehetőségek felhasználása a tanítás-tanulás folyamatában.
- Az önálló és kritikus attitűd kialakításának megkezdése a médiával kapcsolatban.
- A lakóhely tanulási terepként történő felhasználása az ismeretek alkalmazásának gyakorlásához.
- Életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtése az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Mindezeket a pedagógiai feladatokat, amelyek az alábbi nagy nevelési területeket fedik le – médiatudatosság, gazdasági nevelés, családi nevelés, pályaorientáció, nemzeti öntudat, önismeret –, a helyi tanterv megvalósítása során tanítási órákon, iskolai rendezvényeinken, ünnepélyeken, projektnapokon, iskolán kívüli szervezett tevékenységek során illetve alkalmanként a tanulókkal való kötetlen beszélgetés, kirándulás, szabad program során valósítjuk meg.

Projektoktatás

Több évtizedes hagyományunk a tanítási projektek szervezése. Minden tantárgy esetében szorgalmazzuk a tantervi tartalmak egy részének gyakorlat- illetve tevékenység-orientált, együttműködésen alapuló szervezését és önálló tanulást is igénylő elsajátítását. A projektmunkák során célunk, hogy fejlesszük a gyerekek problémamegoldó képességét, kritikai gondolkodását, a különféle ismeretforrások alkotó felhasználására való képességüket, alakítsuk együttműködési készségüket, gazdagítsuk kommunikációs képességüket, és azt, hogy saját szerepüket, lehetőségeiket és határaikat világosan felismerjék a problémák megoldása során. Évente több olyan projektnapunk van, amelyen az iskola vagy valamely tagozat minden tanulója részt vesz, és csatlakozunk az országosan meghirdetett projekthez. Ezekon kívül évfolyam- és osztályprojektek megvalósítását tervezzük éves munkatervünkben.

Az intézmény 2021-ben bekapcsolódott a Pécsi Tudományegyetem és konzorciumi partnerei által megvalósított **KÖZNEVELÉS MÓDSZERTANI MEGÚJÍTÁSA A VÉGZETTSÉG NÉLKÜLI**

ISKOLAEELHAGYÁS CSÖKKENTÉSE CÉLJÁBÓL – EFOP-3.1.2-16-2016-00001 c. pályázati program fejlesztő munkájába.

A projekt célja a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése a köznevelési intézményekben, a nyitottságra ösztönző intézményi nevelés-oktatás pedagógiai eszköztárának fejlesztése, valamint a kidolgozott módszertan a pedagógusok körében történő országos elterjesztése.

Az intézmény pedagógusai a projekt keretében pedagógus-továbbképzéseken vettek részt, az intézmény a képzések során megismert, a program megvalósításához illeszkedő új módszertani fejlesztéseket, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, ill. a lemorzsolódás megakadályozását támogató pedagógiai módszertani eszközöket beépíti az oktató-nevelő munkájába.

A Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés alapja a projekt megvalósítás időszakában a fenntartóval megkötött együttműködési megállapodás. A Projekt megvalósítási időszaka 2017.01.01-2021.12.31.

3.2.8 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Tankönyvek, munkafüzetek csak a hivatalos tankönyvjegyzékből választhatók.

Amennyiben lehetőségünk nyílik ettől eltérni, abban az esetben a munkaközösség tagjainak véleménye alapján az iskolatanács dönt.

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- a taneszköz legyen szakmailag és módszertani szempontból is magas színvonalú;
- a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra több tanéven keresztül;
- a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására.

A választott tankönyv tartalmazza a tantervben előírt ismeretanyagot, elégítse ki a didaktikai követelményeket, alkalmazkodjon a korosztály intellektuális fejlettségi szintjéhez.

A választásnál figyelembe vesszük, hogy a tankönyv minél jobban feleljen meg tanítványaink igényeinek és adottságainak, a következő szempontok szerint: szövegezés, tartalmi gazdagság, differenciáltság, szemléletesség, kivitel, ár, tartósság.

A tanulók számára szükséges taneszközökről és más felszerelésekről minden évben lista készül, melyet az iskola honlapján teszünk közzé.

3.2.9 Mindennapos testnevelés

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontokat tartjuk szem előtt:

- a keringési rendszer és a légzőszervek megfelelő terhelése,
- a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatok végzése,
- a testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása,
- öröm és sikerélmény legyen a mozgás még az eltérő adottságú tanulónak is,
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásainak érvényesülése a teljes testmozgásprogramban,
- a testmozgásprogram életmódsportokat, életminőség-sportokat is megtanít, a testmozgásprogram játékokat és táncot is tartalmaz.

A fenti szempontok együtt, egyformán fontosak és jelentősek.

Iskolánkban a mindennapos testmozgás lehetőségét tanórákon és tanórán kívüli (ISK) foglalkozásokon az alábbiak szerint biztosítjuk:

Az első évfolyamon:

Tanórai keretben: 3 óra testnevelés és tánc

Tanórán kívül: 2 óra tömegsport (játékos testmozgás, labdajáték, atlétika, küzdősport)

Szülői igény és szabad kapacitás esetén tanfolyamok indulhatnak.

A második évfolyamon:

Tanórai keretben: 4 óra: testnevelés, tánc és úszás, amennyiben a fenntartó lehetővé teszi.

Tanórán kívül: 1 óra tömegsport (játékos testmozgás, labdajáték, atlétika)

Szülői igény és szabad kapacitás esetén tanfolyamok indulhatnak.

A harmadik évfolyamon:

Tanórai keretben: 4 óra: testnevelés és úszás

Tanórán kívül: 1 óra tömegsport (játékos testmozgás, labdajáték, atlétika)

Szülői igény és szabad kapacitás esetén tanfolyamok indulhatnak.

A negyedik évfolyamon:

Tanórai keretben: 3 óra: testnevelés

Tanórán kívül: 2 óra tömegsport (játékos testmozgás, labdajáték, atlétika)

Szülői igény és szabad kapacitás esetén tanfolyamok indulhatnak.

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon:

Tanórai keretben: 3 óra testnevelés

Tanórán kívül: 2 óra tömegsport (játékos testmozgás, labdajáték, atlétika)

Szülői igény és szabad kapacitás esetén tanfolyamok indulhatnak.

A felső tagozatban a tanórai 3 testnevelés óra mellett, tanórán kívül 2 óra tömegsport kötelező azok számára, akik nem igazolt versenyzők, illetve nem sportolnak amatőr sportolói sportszerződés alapján.

3.2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Célja:

- a tananyag elsajátításának elősegítése,
- a tanórán tanultak rögzítése,
- készségfejlesztés,
- a tanultak gyakorlati alkalmazása,
- az új anyag előkészítése,
- motiváció, a tantárgyhoz való érzelmi viszony kialakítása
- önálló kutatómunkát végezni valamely témában;
- alkotómunkát végezni valamely témában.

Típusai:

Írásbeli feladatok:

- egységes minden tanuló számára (alapkészségek fejlesztése),
- differenciált fejlesztést szolgáló feladatok,

- házi dolgozat vagy projekt: az adott tantárgyi ismereteken kívül egyéb készségek fejlesztését szolgálja.

Projekt, portfólió:

- a témát előre egyeztetni kell,
- elkészítéséhez több időt kell adni,
- értékelési kritériumait előre közölni kell,
- max. két héten belül értékelni kell,
- érdemjegyének súlya azonos a témazáró jeggyel,

Szóbeli feladatok: a tantárgy jellegéből adódó feladatok.

Minden feladattípus esetén a füzetbe leíratjuk a gyerekekkel a feladatokkal kapcsolatos tudnivalókat. A rendszeres és következetes ellenőrzés megfelelő tájékoztatást ad a tanuló, a tanár és a szülő számára is. A házi feladatot részben vagy teljesen minden esetben ellenőrizni kell.

A házi feladat kiadásának korlátai

A házi feladat mennyiségének meghatározásánál mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulónak naponta 5-7 órája van, és majdnem minden órán tűznek ki a számára kötelező házi feladatot. Csak olyan feladat adható kötelező jelleggel, amelynek megoldására valamennyi tanuló képes. A házi feladat kijelölésekor mennyiségi és minőségi differenciálásra törekszünk.

A tanév rendjében rögzített iskolai szünetek idejére csak annyi, mindenki számára kötelező házi feladatot adunk föl, amennyi egyik óráról a másikkra is elvégezhető.

3.2.11 A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési, értékelési módjai és formái

Az ellenőrzés és az értékelés legyen folyamatos, rendszeres és az előzetesen a tanulókkal ismertetett értékelési szempontok alapján történjen. Értékelni csak olyan tudáselemeket szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló részben önállóan, részben tanára irányításával hozzájutott. A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése. Lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák javítására. Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy szóveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze. A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése az elsődleges.

Az értékelés fajtái

Mindhárom értékelési fajtát használjuk.

Diagnosztikus értékelés célja: helyzetfeltárás, az egyénre, csoportra szabott nevelési-oktatási stratégia kialakítása.

Formatív értékelés célja: a folyamat közbeni irányítás, segítség, korrekció – szöveges formában, mindig a gyermek konkrét tennivalóját jelöljük ki.

Szummatív értékelés célja: összegzés, adott téma, tantárgy, időszak vagy tanév eredményességének megállapítása.

A tanulók értékelése az alábbiak szerint történik:

Az első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor szövegesen értékeljük a tanulók teljesítményét. A minősítésnek a tanuló teljesítményére, szorgalmára, magatartására vonatkozó megállapításokat kell tartalmaznia.

A „felzárkóztatásra szorul” minősítés estén a szülő bevonásával lépéseket teszünk a gyenge teljesítmény okainak feltárására és a felzárkóztatás módjának kidolgozására.

A tanév folyamán a gyerekek érdemjegyeket kapnak: 5 /jeles/, 4 /jó/, 3 /közepes/, 2 /elégséges/, 1 /elégtelen/. Félévkor és tanév végén a tanulók tantárgyi teljesítményének minősítését 5 /jeles/, 4 /jó/, 3 /közepes/, 2 /elégséges/, 1 /elégtelen/ osztályzatokkal fejezzük ki.

A tanulók értékelésének és minősítésének alapelvei:

- a szülők és a diákok igényeinek megfelelően, valamint a tanárjelöltek e feladatra felkészítése érdekében a folyamatos ellenőrzést és a fejlesztő értékelést helyezzük előtérbe;
 - a motiváció erősítése és az aktivitás növelése érdekében pedagógus szakmai döntése alapján tanított tárgyában innovatív – például a gamifikáció alapelvein nyugvó – értékelési formát alkalmazhat.
- a hibák önálló megkeresésével és kijavításával a tanulók önellenőrzési képességének kialakítását segítjük;
- a társaik és a saját feleletüket előzetesen megbeszélte és megértett szempontok szerinti értékelését segítjük;
- a reális önértékelés és a pontos mérés miatt meghatározónak tartjuk a tantárgyi programokban megjelenített követelményeket magába foglaló témazáró dolgozatok érdemjegyeit. Ezek osztályzatot meghatározó szerepét és indokát a diákokkal, a tanárjelöltekkel és a szülőkkel is

megismertetjük. Hosszabb igazolt mulasztás esetén még egy lehetőséget biztosítunk javító témazáró dolgozat megírására;

- központi feladatlap csak a tantárgyi programunk követelményeinek megfelelés esetén használható;
- a témazáró dolgozatok tartalmának 40 %-a a továbbhaladáshoz szükséges tudás mérésére szolgál, azon túli érdemjegyek megállapítása az alábbiak szerint történik:

90 % - tól jeles;

76-89 % - ig jó,

60-75 % - ig közepes,

41-59 % - ig elégséges,

- A testnevelés értékelése, legyen az formatív vagy szummatív, a következő szempontok figyelembevételével történik: mozgásteljesítmény 60%- ismeretrendszer 30%- részvétel 10% százalék. A három terület össz. százaléka határozza meg az osztályzatot.

- a hanyagságból eredő mulasztásokat, amelyek megakadályozzák a gyermek képességének folyamatos fejlesztését (pl. rendszeresen nem hoz felszerelést órára, nem vesz részt a közös tanórai munkában, stb.) a szorgalom jegy kialakítása során vesszük figyelembe.

A témazáró dolgozatok íratásának rendje:

- témazárót csak kellő összegzés, rendszerezés és alkalmazási előkészítés után íratunk.
- a dolgozatot a téma megjelölésével a szaktanárnak legalább hét nappal előre be kell jelentenie az adott osztálynak/csoportnak, és ezt a bejelentést rögzíti az elektronikus naplóban is,
- témazáró dolgozatról maximum kettőt lehet egy napon íratni,
- a dolgozatokat a megírástól számított 20 munkanapon belül kijavítva ki kell osztani,
- ha a tanuló nem vesz részt (nem tud részt venni) a témazáró dolgozat megírásán, akkor azt – a lehető legrövidebb időn belül – pótolnia kell,
- előre bejelentett témazáró dolgozatról történő igazolatlan hiányzás esetén a tanár előzetes egyeztetés nélkül, a tantárgy bármely óráján megírathatja a dolgozatot,

A tanulók értékelése az alábbiak szerint történik:

Az első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor szövegesen értékeljük a tanulók teljesítményét.

A „felzárkóztatásra szorul” minősítés esetén a szülők bevonásával értékeljük a tanuló teljesítményét, illetve a felzárkóztatás módjáról írásban és szóban tájékoztatást adunk. Ha a tanuló teljesítette a tanulmányi követelményeket, magasabb évfolyamba léphet. Ha mulasztás miatt a követelményeket nem tudta teljesíteni, évfolyamismétlésre utasítható. Első évfolyamon negyedévi rendszerességgel rövid szöveges értékelést alkalmazunk, amely elsősorban diagnosztizáló, ill. segítő, formáló célt szolgál. A tanulókat, szülőket erről a tájékoztató füzetben értesítjük; szóbeli tájékoztatást fogadóórán és szülői értekezleten kaphatnak az érintettek. Második évfolyam félévétől év közben a tanulók tudását érdemjegyekkel értékeljük minden tantárgyból. Az alsó tagozatos munkaközösség által alkalmazott értékelő lapot a fenti évfolyamokon a félévi értesítőhöz mellékeljük. Az év végi szöveges értékelést a bizonyítványhoz mellékelt pótlapon kapják meg a tanulók. A szöveges értékelés az érintett diákok tanító pedagógusok véleménye alapján az osztályfőnök által megfogalmazott, a tanuló teljesítményét értékelő, személyiségfejlődését segítő, hiteles, megalapozott tájékoztatást adó dokumentum.

Második évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyam év végéig minden tantárgyból év közben érdemjegyet, második évfolyam év végétől félévkor és év végén osztályzatot adunk.

3.2.12 A magasabb évfolyamba lépés feltételei

- Magasabb évfolyamba az a tanuló léphet, aki valamennyi tantárgyból teljesítette a helyi tantervben megfogalmazott követelményeket.
- A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- A szülő kérésére történő évfolyamismétlést az igazgató engedélyezi a köznevelési törvényben szabályozott módon.
- Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.
- A javítóvizsgáról elfogadható indok nélküli távolmaradás osztályismétlést von maga után, egyéb esetben egy másik időpont jelölhető meg.
- Sikertelen javítóvizsga esetén a tanuló osztályt ismételni köteles.
- Sikeres osztályozóvizsga alapján léphet magasabb évfolyamba a tanuló, ha
 - mulasztása egy tanévben a 250 órát, illetve egy tantárgyból a kötelező óraszám 30 %át meghaladja;

- egy tanév alatt két tanév elvégzését a szülő írásban kéri;
 - egyéni munkarendben folytatja tanulmányait, vagy a külföldön végzett tanulmányait itthon folytatja (utóbbinál csak a külföldön nem tanult tantárgyakból);
 - iskolaváltás esetén az emelt óraszámú idegen nyelvből, amennyiben ott kívánja tanulmányait folytatni.
- Osztályozó vizsgára kötelezett tanuló a készségtárgyakból felmenthető a vizsga alól, kivéve, ha mulasztása abból a tárgyból haladja meg a tanévi óraszám 30 %-át.

3.2.13 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékeléséhez kapcsolódó elvek

A jutalmazó intézkedések formái és alkalmazásának elvei

Azt a tanulót, aki

- képességeihez mérték kiemelkedően teljesít,
 - példás magatartást tanúsít,
 - az osztálya, illetve az iskolája érdekében közösségi munkát végez,
 - iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport-, kulturális és egyéb versenyen, vetélkedőn, bemutatón vesz részt, bármely más módon hozzájárul iskolánk jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola dicséretben, jutalomban részesítheti az alábbiak szerint.
- a) Az elektronikus napló pozitív bejegyzése: példamutató közösségi munka végzésekor, vagy a hetesi, ügyeletesi teendők folyamatos, példamutató teljesítése esetén.
- b) Szaktanári, napközis nevelői dicséret:
szaktárgyban, napköziben az elvártnál nagyobb teljesítés, kimagasló eredmény esetén.
- c) Osztályfőnöki dicséret: az osztály és/vagy az iskola érdekében elismerésre méltó tevékenységért.
- d) Igazgatói dicséret: folyamatos, kimagaslóan végzett tevékenységért (tanulmányi, sport, művészeti), amely az iskola hírnevét öregbíti, például a megyei, területi 1-6., regionális 1-10. és országos versenyeken 1-20. hely.
- e) Nevelőtestületi dicséret: egész tanévi példamutató tanulmányi, közösségi munka és magatartás esetén.
- f) Az "Iskoláért Emlékplakett": több éven át tartó kimagasló teljesítmény esetén adományozható a tantestület jóváhagyásával.

g) „Jó tanuló, jó sportoló” kitüntetés: négyesnél gyengébb osztályzat nincs, és országos szintű sporteredmény elérésekor. (Nem azonos az országos felterjesztéssel!)

h) „DÖK-jó, hogy vagy nekünk”, a Diákönkormányzat díja

Tanév végi jutalmak lehetnek még:

- a) oklevél
- b) könyvjutalom
- c) Iskoláért Emlékplakett
- d) „DÖK jó, hogy vagy nekünk”- a Diákönkormányzat díja

A fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei

Elmarasztalás jár az alábbiakért:

- házirend megszegése,
- tulajdon elleni vétség,
- vállalt feladatok hanyag végzése,
- igazolatlan mulasztás.

A fegyelmező intézkedések alkalmazásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára tekintettel – el lehet térni.

Súlyosabb fegyelmi vétség esetén fegyelmi eljárás kezdeményezhető (a fegyelmi eljárás szabályait a házirend tartalmazza). A figyelmeztetéseket a naplóban is rögzíteni kell.

Magatartás, szorgalom értékelése

A tanuló magatartását és szorgalmát félévkor és tanév végén a tantestület minősíti. Azonos súlyú dicséret és elmarasztalás semlegesítheti egymást, ezt pedagógiai mérlegeléssel a konferencia dönti el. A konferencia a kivétel lehetőségével élhet.

Ha a tanuló magatartás és szorgalom értékelésnél az alábbi szempontok többségének megfelel, akkor...

Magatartás	
Példás (5)	a magatartása annak a tanulónak, aki: <ul style="list-style-type: none">- tanórán és azon kívül is megtartja az írott és íratlan szabályokat,- a Házirend szabályait betartja, társait is erre ösztönzi- viselkedése megfelel az általánosan elfogadott normáknak,- tanulmányi, közösségi, művészeti, sport tevékenységért dicséretben

	részesült.
Jó (4)	<p>minősítést kap az a tanuló, aki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szabálytartó, de külön dicséretet érdemlő tevékenységet nem végzett, - apró viselkedési hiányok mellett kapott dicsérete(ke)t. - osztályfőnöki figyelmeztetésnél súlyosabb fegyelmezésben nem részesült, - általában tisztelettudó, csak ritkán feledkezik meg a kulturált viselkedés szabályairól
Változó (3)	<p>magatartású az a tanuló, aki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gyakran megsérti a viselkedési szabályokat, - osztályfőnöki figyelmeztetésben/intésben részesült - iskolai és iskolán kívüli viselkedése kifogásolható - igazgatói figyelmeztetésnél nincs súlyosabb elmarasztalása, - a Házirend előírásait ismételten megsérti.
Rossz (2)	<p>a magatartása annak a tanulónak, aki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rendszeresen megsérti az írott és íratlan szabályokat, - viselkedése nem felel meg az általánosan elfogadott normáknak, (tiszteletlen, goromba, trágár kifejezéseket használ stb.), - ötnél több alkalommal igazolatlanul hiányzik, - igazgatói figyelmeztetésnél súlyosabb elmarasztalásban részesült. - sorozatos fegyelmeztelenségeivel, szabálysértéseivel akadályozza a közösség fejlődését, - társainak rendszeresen rossz példát mutat, - a Házirendet gyakran megszegi.
Szorgalom	
Példás (5)	<p>az a tanuló, aki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aki a tanórákra hiánytalanul felkészült, - képességei szerint aktívan részt vesz a munkában, és önálló feladatot is végez, - egyenletesen kiemelkedő teljesítményt nyújt - tanulmányi, művészeti vagy sportversenyeken az iskolát példamutatóan képviseli, - több tárgyból jelentősen javított, - képességeihez mértén kiemelten teljesít. - kötelességtudó;
Jó (4)	<p>aki</p> <ul style="list-style-type: none"> - tanórákra rendszeresen készül, - nem tartja a korábbi eredményeit, - képességeinek megfelelően dolgozik, de szorgalma tantárgyanként eltérő, nem mindig egyenletes, - olykor figyelmetlenség tapasztalható nála
Változó (3)	<p>akinek</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tanórákra felkészülése többször hiányos, - a tőle elvárhatónál gyengébben teljesít, - nem állandó intenzitással tanul, - változó eredményeket produkál, - felkészülése nem egyenletes,

	- kötelességeit csak figyelmeztetés után teljesíti.
Hanyag (2)	szorgalmú az a tanuló, aki - az iskolai és otthoni tanulást is elhanyagolja, és mélyen képességei alatt teljesít, - keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében, - kötelességeit rendszeresen elmulasztja

3.2.14 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

- az iskola segítse elő a tanulók beállítódásainak, magatartásának, életvitelének egészség központú kialakulását annak érdekében, hogy képesek legyenek arra, hogy nyomon kövessék saját egészségi állapotukat, érzékeljék a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotukat érintő hatásokat;
- váljanak képessé az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére;
- a teljes fizikai, szellemi és szociális „jóllét” állapotának elérése érdekében a tanulók tudják megfogalmazni céljaikat, feladataikat és tudjanak erőfeszítéseket tenni, hogy megvalósíthassák vágyaikat;
- legyenek eszközeik a nehézségek legyőzésére, a kudarcok feldolgozására.

Az iskola környezeti nevelési elvei

- a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése,
- a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- környezeti vonatkozásban is aktív állampolgárrá nevelés, szemléletformálás,
- a természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében.

3.2.15 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Biztosítjuk intézményünkben a köznevelési és kapcsolódó szolgáltatások körében a szegregációmentességet, az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Törekszünk az oktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítására, melynek egyik eszköze az együttműködésen alapuló csoportmunka. Célunk továbbá az esélyteremtést támogató lépések megvalósítása (könyvtár, IKT - használat minden tanuló számára), a hátrányos helyzetű gyermekek tanulásának támogatása (többlETFoglalkozás, fejlesztő foglalkozáson történő részvétel), az esélyegyenlőség megteremtése, az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok, eljárások

veszélyének kiszűrése. Tájékoztatjuk a szülőket és a tanulókat a gyermekvédelmi felelős és az iskolapszichológus munkájáról. Célunk, hogy továbbra is maradéktalanul valósuljon meg iskolánkban a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, az oktatási és ezáltal a társadalmi integráció támogatása. A fizikai akadálymentesítést lehetőségeinkhez képest megvalósítottuk, az épület adottságai ennek továbbfejlesztését a szűkös erőforrásaink mellett nem teszik lehetővé.

1.sz melléklet

2020-21-es tanévtől

	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Idegen nyelvek (5.-től emelt szintű)	1	1*	1*	3	5	5	5	5
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6	4	4	3,5	3,5
Matematika	5	5	4	4	4	4	3,5	3,5
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1				
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális k.	2	2	2	1	1	2	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	0
Történelem					2	2	2	2
Hon- és népismeret						1		
Állampolgári ismeretek								1
Természetismeret					2	2		
Biológia							2	1,5
Fizika							1,5	2
Kémia							1,5	2
Földrajz							2	1,5
Dráma					1			
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Közösségi nevelés					1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Σ óraszám	24	24	24	25	30	30	32	32
Szabadon tervezhető órakeret 2020.02.03. az új NAT szerint	2	2	2	2	1	2	2	2

*A +1 órát csatlakozó órában, szakkörként tartjuk.

4 PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Óvodája

4.1 Bevezető

Intézményünk a Pécsi Tudományegyetem fenntartása alatt működik. Az óvodát azért alapították, hogy az egyetem dolgozói munkahelyükhöz közel, munkaidejükhöz alkalmazkodó időben nyitva tartó óvodában biztonságba tudhassák gyermeküket.

Hivatalos elnevezésünk: PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Óvodája

Az óvoda az Egyetem parkjában, zárt közegben, zöldövezetben helyezkedik el. A biztonságos óvodai életet szolgálja két játszótér teljesen zárt nagy udvaron. A bennünket körülvevő park növényzete teljes lehetőséget biztosít a növények, fák, bokrok, stb. változásának megfigyelésére minden évszakban.

Az épület egyemeletes fent is és lent is két-két csoportszoba van, teljesen egyforma elrendezésben. Minden csoportnak saját öltözője, mosdója van.

A tetőn lévő nagy üveglakok lévén napfényes, világos az óvoda.

A ház 1978-ban készült, óvodának. A csoportszobák tágasak, világosak.

Az a tény, hogy óvodánkba az egyetem dolgozóinak gyermekei járnak jellegzetes vonást ad intézményünknek. Működési területünk nem behatárolható. A város bármely pontjáról járnak hozzánk, a gyerekek, hiszen a szülők munkahelye a meghatározó.

Az óvoda nevelőtestülete saját nevelési programot készít, amely megfelel az alapprogramban megfogalmazottaknak.

Az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesítjük azokat az általános igényeket, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermekek érdekeinek figyelembe vételével megfogalmaz.

4.2 Gyermekkép

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszünk. Biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmi féle előítélet kibontakozásának.

Úgy kívánjuk a gyerekeket nevelni, hogy:

- szívesen járjanak óvodába, biztonságba, jól érezzék magukat
- testileg, lelkileg egészségesek maradjanak
- érzelmekben gazdagodjanak, váljanak érzelmeik adekvát kifejezésére, mások érzelmeinek felismerésére
- legyenek toleránsak, együttérzők, segítők

- a hagyományok iránt legyenek fogékonyak,
- óvják a természetet

4.3 Óvodakép

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének, és nevelésének feltételeit. Közvetlen segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és a tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának alakulását.

4.3.1 Az óvodai nevelés célja

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése. Az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

4.3.2 Az óvodai nevelés alapelvei:

- Övezzé a gyermeki személyiséget: elfogadás, tisztelet, szeretet, és bizalom.
- A nevelés tegye lehetővé a gyermek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az óvodai nevelésben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.

Az alapelvek megvalósításának érdekében gondoskodunk:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről. Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. Az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra. Az életkor és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről.
- A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermek óvodai nevelésében biztosítjuk az önállóság megőrzését, nyelvi nevelését.
- A nem magyar anyanyelvű gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

4.3.3 Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4.3.3.1 Az egészséges életmód alakítása

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése.
- A gyermek testi képességeinek, fejlődésének segítése.
- Egészséges táplálkozás biztosítása (igények a központi konyha felé).
- Egészséges pihenés feltételei (fogmosás, pizsama, terem szellőztetés). Napi mese elalvás előtt.
- Környezeti higiénia, személyi higiénia nevelés.
- A gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása.
- Szükség esetén szakemberek bevonásával speciális gondozás.
- Egészséges életmód alakításában az óvoda és a család szokásainak összehangolása.
- Az egészséget védő környezet formálása a családok bevonásával.
- Az ökológiai szemléletmód alakítása kiterjed a környezettel való együttélésre neveléssel, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes és mesterséges környezetet is. Olyan szokásokat és viselkedésformákat alapozunk, illetve azon képességek tudatos fejlesztésén munkálkodunk, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus együttélés, a helyes értékrendszer és a környezettudatos kialakításához. Nevelésünk célja a környezetünket érintő egyéni felelősség megalapozása, tudatosítása.

Általános gyakorlatnak vezetjük be, hogy a gyermek óvodába érkezésével a szülőktől kérünk egy füzetet, megkérjük, írja le mindazt, amit úgy véli, gyermekéről tudnunk kell.

(pl.: születés, fejlődés, étkezési, alvási szokások, érzékenység, mentalitás). Nagyon fontos adatokat tudunk így meg a gyermekekről. A füzet az óvodában marad, s további írásokat az óvónők készítenek bele.

(pl.: szokatlan viselkedés, megtorpanás, ugrásszerű változás, stb.)

A szoktatás időszakában ez a füzet komoly segítséget nyújt az óvónőknek. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges.

A gyermek gondozásának alapja az óvónő és a gyermek közötti meghitt viszony, a természetes testközelség megléte.

Az óvónő a fokozatosság betartása mellett törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

Fontos, hogy az egy csoportban dolgozó felnőttek a szokások kialakításának pontos menetét azonosan végezzék.

A testápolás a gyerekek tisztasági igényének kialakítását szolgálja. (bőrápolás, kézmosás, WC használat, ügyelés a mosdó tisztaságára, fogmosás, zsebkendő használat, stb.)

Járvány esetén ügyelünk a gyakoribb kézmosásra, a folyamatos fertőtlenítésére és a járványügyi szabályok betartására.

Étkezési szokások kialakítása, esztétikus terítés, kulturált étkezés.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás. A gyermek a napi tápanyagszükségletének 3/4 részét az óvodában kapja. Nagyon fontos tehát, hogy mit eszik. Mivel nincs saját konyhánk, csak részben tudjuk befolyásolni a táplálék minőségét.

Intézményünk külső vállalkozótól kapja az ételt. Étrendünket magasan képzett szakemberek állítják össze, egy-egy változtatásnál meghallgatják véleményünket. Ha szükséges változtatás, jelezzük a konyha felé.

Az időjárásnak megfelelő öltözködésben, el kell érünk, hogy minden gyermeknek a réteges öltözködés érdekében legyen megfelelő mennyiségű ruhája. A pótruha az apróbb "balesetek" miatt is szükséges.

A mindennapi mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek.

Az időjárásról függően ugyan, de igyekszünk minél több időt a szabadban tölteni.

Természetes környezetünk ebben fontos segítséget nyújt. (sok zöld, hatalmas park).

A nagymozgások gyakorlásához sokféle eszköz szolgál. Kint az udvaron fa mászóakák, rugós hinták, létra, csúszda, egyensúlyozó gerenda.

Bent a teremben nagylabdák, ugráló, ugrószekrény. Naponta ügyelünk a rövid ideig tartó szervezett mikro, és makró csoportos mozgásra, lábstatikai feladatok végzésére is.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében.

Fontos és sok éves állandó gyakorlatunk, a nagycsoportosok heti egyszeri úszása.

Tudatosan törekszünk rá, hogy gyerekek tartózkodjanak a lehető legtöbb időt a szabadban, délután is menjenek ki, kivéve a téli hónapokat a korai sötétedés miatt. Az udvar elrendezése, és felszereltsége lehetővé teszi a minél tartalmasabb gazdagabb kinti életet.

Tavasszal és ősszel lehetőleg a testnevelés foglalkozások nagy részét is az udvaron tartjuk. Gondoskodunk arról, hogy gyerekek az udvaron is tudjanak vizet inni, műanyag poharak helyett minden gyereknek saját kulacsa van, amit víz szigetből a dajkák minden gyereknek feltöltenek.

A csoportszobák barátságossá, esztétikussá tétele nem csak izlésközvetítés, hanem a gyerekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. Többféle játéktevékenységhez biztosítunk helyet. Fontos a kuckók szerepe, ahová el lehet vonulni.

A mosdókban minden gyermeknek jellel ellátott fogkeféje, pohara van. Nem hiányzik a körömkefe, mosdószivacs sem. A kéztörlők cseréje szükség esetén hetente többször is megtörténik.

Az öltözőben minden gyereknek jellel ellátott öltözőszekrénye van. A fésűknek is itt található a jellel ellátott külön helye. Az itt elhelyezett hirdetőtáblán tájékoztatjuk a szülőket a csoportban folyó tevékenységről, nevelési - fejlesztési elképzelésükről, eredményeinkről, és más egyéb fontos tudnivalókról.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A zsebkendőhasználatot köhögéskor, tüsszentéskor is önállóan végzik.
- Önállóan eldöntik, miből mennyit esznek, merítenek, és vizet öntenek. Felszólítás nélkül használják a szalvétát.
- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek.
- Teljesen önállóan öltöznek. Önállóan kötik be cipőjüket.
- Ruháikat önállóan hajtogatják, rakják el.

Ügyelnek környezetük rendjére, saját külső megjelenésükre.

4.3.3.2 Érzelmi nevelés, és szocializáció biztosítása

Célja: Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, kiegyensúlyozott családi légkör megteremtése. A gyermek – gyermek, gyermek – óvodapedagógus, a dajka - gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.

A gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül.

Egyszerre érvényesítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakítását, s teret engedünk önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.

Teret engedünk a természetes társas szükségletek kielégítésének, s neveljük őket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

Közös élményekre épülő tevékenységeket szervezünk, amelyek segítik a gyermek akaratának, önfegyelmének feladattudatának fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.

A gyermek nyitottságára építünk, arra törekszünk, hogy az óvodai nevelés segítse elő, hogy a gyermek ismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz kötődés alapja.

A gyermek magatartásának alakulása szempontjából modell értékűnek tekintjük az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációját, és bánásmódját, viselkedését.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. A beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel segítse az óvodapedagógus a gyermek anyanyelvének fejlődését.

Feladataink

- érzelmi biztonság, otthonosság, derűs szeretetteljes légkör megteremtése
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, óvodapedagógus-óvodapedagógusok és nevelő oktató munkát közvetlenül segítők (NOKS) kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemezze
- az énkép pozitív irányú erősítése
- az identitástudat megerősítése (családhoz tartozás, hazához tartozás, nemzetünk nyelve, kultúrája, szimbólumai és ünnepei)
- közösélményekre épülő tevékenységek gyakorlásával a társas kapcsolatok erősítése
- önfegyelem, konfliktus megoldó képességek fejlesztése
- a természetben és az emberi környezetbe mutatkozó jó és szép felfedezésre, rácsodálkozásra való képességek fejlesztése

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ismerjék az óvoda szokás és szabály rendszerét és ez tükröződjön a viselkedésükben
- legyenek képesek alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni
- nyújtsanak segítséget az arra rászorulóknak
- legyenek képesek konfliktus helyzeteket önállóan is megoldani
- életkorukhoz képest óvják a természetet, ápolják a növényeket, gondozzák az állatokat

4.3.3.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Célja:

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, ismereteinek bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Feladatai:

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.

- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kitartás örömöt.
- A gyermek egyéni fejlődésének megfelelő tevékenység biztosítása. A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok átéléséhez nyújtanak segítséget, amelyben a gyermek saját teljesítőképeségét is megismerheti.
- Az óvodapedagógus, dajka tevékenységével ösztönözze a kommunikáció lehetőségeit.
- A gyerekek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése és kibővítése.
- Más országból érkezett gyerekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén (kultúrájuk tiszteletben tartása és megismerése).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Interakciójuk gazdag, kulturált, és érthető
- Emlékezetük pontos, képzeletük gazdag
- Nyitottak, kíváncsiak, érdeklődők
- Szívesen teljesítenek kisebb megbízásokat
- Figyelmük, feladatmegoldásuk kitartó
- Alakul fogalmi gondolkodásuk
- A kereszt csatornák működése, figyelemtartósága korának megfelelő
- Kérdésekre képesek adekvát választ adni
- bátran kérdeznek, verbális emlékezetük koruknak megfelelő
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani

4.3.3.4 Tehetséggondozás

Óvodánk sajátos arculatát adja, hogy a gyermekeink szüleinek 70%-a értelmiségi. Ez a tény egyrészt nagy valószínűséggel öröklött képességeikben is megmutatkozik. Másrészt a családban szerzett ismeretek, inger gazdag környezet is előrehozhatja, felgyorsíthatja fejlődésüket. Ezek a gyerekek fejlődési előnnyel rendelkeznek, ami korai intellektuális érdeklődésben mutatkozik meg. Ezért programunkban indokolt a tehetséggondozásnak fokozott figyelmet szentelni.

Az óvodában megvalósuló tehetségfejlesztés

Az óvodánkban a tehetségfejlesztés sajátos körülmények között zajlik. A tehetségigéret, a tehetségcsírák felfedezése és fejlesztése a feladata az óvodapedagógusoknak.

Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéreték megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjával folytatódik.

Az óvodánkban a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet az óvodai csoportban, illetve a kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon. Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyermekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Ezek a helyzetek nyitottak, bármikor bárki bekapcsolódhat vagy kiléphet a tevékenységből. Természetesen ezek a tevékenységek is játékosak. Ez hozzájárul az óvodás gyermek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is segít.

A tehetséges kisgyermek korai jellemzői:

- A speciális képességek közül korán feltűnnek bizonyos művészeti és pszicho motoros képességek.
- A zenei tehetség igen korán megmutatkozó tehetségfajta. Öröklődik, egészen kicsi korban megállapítható.
- Meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú-és rövidtávú memória.
- Az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra koncentrálni, figyelni.
- Gyorsan kialakuló, és változatos, gazdag szókincs jellemzi őket, gyakran olvasni is megtanulnak.
- Fejlett képzelőerő jellemzi őket, amely megnyilvánulhat pl. korai szerepjátékokban.
- Korai figuratív rajzolás, alkotó, konstruáló tevékenység.
- A valóság és a fikció korai megkülönböztetése.
- Korán kialakul a humorérzékük.
- Idősebb társaival játszik, vagy fiatalabbakkal, akiknek „dirigálhat”, irányíthatja őket.
- Jellemző rájuk az absztrakt gondolkodás. (nyelvi kifejezőkészség, időviszonyok kifejezése)
- Megjelennek a matematikai készségek.
- Megjelenik az önreflexió, a saját személyéről való tudatosság.
- Szenvedélyesen érdeklődnek a közvetlen környezetükről, és a tágabb külvilágról is. (emberek, tárgyak, természeti jelenségek, zene, gépek működése, világűr, stb.)
- Fejlett a koordinációs és finommotorikus képességük is.
- Kiemelkedő a szociális, esetleg vezetői képességeik.

- Magas szintű empátiás készséggel, szervezői, döntéshozói képességgel rendelkeznek.
- Fokozottan energizáltak, kicsi az alvásigényük.

Az eddig értelmezett tulajdonságok mellett azonban nem elhanyagolható, hogy szenvedélyes kíváncsiság velejárója bizonyos öntörvényűség.

A leggyakoribb tulajdonságok, melyek nehézséget okoznak:

- Erős kritikai érzék.
- Fokozott energizáltság.
- Makacsság - véghez akarja vinni amit, szeretne.
- Nem foglalkozik azzal, ami nem érdekli.
- Ha valami érdekli, nehéz elterelni.
- Néha nehezen találja meg a hangot társaival.
- Egyenlőtlen fejlődés.

Az egyenlőtlen fejlődés okozta problémák:

Sok kiváló képességű gyermek harmonikusan fejlődik, de gyakori, hogy bizonyos területeken elmaradás tapasztalható.

A kontraszt akkor is erős lehet, ha "lemaradó" területén a gyermek korának megfelelő.

Automatikusan hajlamosak vagyunk a gyermek fejlettebb területének megfelelő szintet elvárni más területeken is.

Két jelentős területen gyakori a relatív vagy valóságos lemaradás. Pszicho motoros vagy érzelmi - szociális fejlődés területén.

Bonyolult, sok türelmet-rugalmasságot igénylő probléma, amely csak lassú eredményt mutathat. Az érzelmi biztonság szabadság légkörében a gyermek erős oldalára támaszkodva fejleszthetjük belátó képességüket.

Az Óvodai tehetséggondozás célja:

- Fejlesszük a gyermek erős oldalát, rendszerezzük és gazdagítsuk ismereteit, fejlesszük tovább készségeiket.
- Erősítjük a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket, amelyek kiegészítik a direkt fejlesztést.
- Olyan légkört alakítunk ki a gyermek körül, amely őt elfogadja.
- Megteremtjük a relaxáció és pihenés feltételeit.

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermekek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mértén tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermekek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kooperációs készségének, és kommunikációjának fejlesztése.
- A tehetségdiagnosztika rendszerének kialakítása (tehetségcsírák beazonosítása, beválogatás, mérés, eredmények értékelése, reflexió, kollégák, szülők tájékoztatása). Évenkénti felülvizsgálata, újratervezése.
- A munkálatokhoz a szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

4.4 Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.4.1 Személyi feltételek

Óvodánkban 19 állandó alkalmazott dolgozik:

- 1 független vezető
- 1 óvodatitkár
- 1 részmunkaidős óvoda pszichológus
- 8 óvónő
- 4 dajka
- 1 pedagógiai asszisztens
- 1 konyhai kisegítő
- 1 részmunkaidős udvaros
- 1 takarító

4.4.1.1 Az Óvodapedagógusok iskolai végzettsége:

Az intézmény 8 óvodapedagógusából 7 óvónő Ped.II. besorolással rendelkezik, 1 óvónő (életkora miatt) Ped.I. besorolással rendelkezik.

Az óvodapedagógusok munkája elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt és mintát ad a gyerekek számára.

Az együtt dolgozó párok jól kiegészítik egymást, ezen évek óta nem változtattunk, gyerek életében fontos az állandóság.

Az óvónők érdeklődése, személyiségi jegyeik különbözőek, van akinek zenei műveltsége magasabb, van akinek esztétikai érzéke, manualitása fejlett, van mozgás-testi nevelés terén nyújt többet az átlagnál.

Van felsőfokú nyelvtudással rendelkező óvónőnk is. Gyakran kérnek egymástól tanácsot, kölcsönösen elfogadják a segítséget.

Az intézmény egészére vonatkozó döntéseket mindig közösen hozza meg a nevelő testület,

módosítások változtatások nem feltétlenül csak a vezetőtől indulhatnak.

Pedagógusok közül 4 rendelkezik szakvizsgával.

Az összes dajka elvégezte a dajka képző tanfolyamot, munkájukkal színvonalasan és jelentősen hozzájárulnak a nevelő munkához.

4.4.2 Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az eszközök, a környezetünk lehetővé teszi mozgás és játék tevékenységünk kielégítését.

A tárgyak, amelyeket a gyerekek használnak, számukra hozzáférhető módon a gyermekek biztonságára figyelve vannak elhelyezve.

4.4.3 Az óvodai élet megszervezése

- A gyerek egészséges fejlődését, fejlesztését a napi rend és a heti rend keretében biztosítjuk. Párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységet tervezünk.
- A napi rend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyerekek egyéni szükségleteihez valamint tekintettel van a helyi szokásokra igényekre.
- A tevékenységekben a harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét.
- Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepet biztosítunk. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást segítő egyéb munkatárssal.
- Óvodánk a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési programmal működik. A gyerek nevelését a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg.

4.5 Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógusok feladatai

- Játék
- Vers, mese, irodalmi nevelés
- Ének, zene, énekes játék, zenei nevelés
- Rajzolás, mintázás, kézimunka, vizuális nevelés
- Mozgás, testi nevelés
- Külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek

4.5.1 Játék

Az óvodában a szabad játék a leghatékonyabb eszköz a gyermek nevelésére. Kiemelt tevékenység, mely biztosítja a gyermekek önmegvalósítását.

Céljaink:

- A szabad játék, mint örömforrás erősítse a gyermek pszichikumát, kreativitását, adjon hosszantartó, zavartalan élményt, járuljon hozzá a kiegyensúlyozott, boldog óvodáskor megéléséhez.
- Gyermekeink számára legyen a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.
- A szabad játék biztosítása legyen a szocializáció elsődleges színtere.

Feladataink:

- A szabad elmélyült önkéntes, spontán játék lehetőség biztosítása.
- A játék feltételrendszerének megteremtése, hely, idő, eszköz, megfelelő csoportlégkör, élményszerző lehetőségek a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő eszközök, anyagok biztosítása.
- A társas kapcsolatok fejlesztése: szeretet, barátság, empátia, tolerancia, szerepvállalás.
- A gyermek számára az érzelmi biztonság megteremtése, a kérdezés, a beszélgetés, mozgásszabadság biztosítása.
- A szabad játékban biztosítani kell az óvodapedagógus utánozható mintáját, mely lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolat kialakulását.
- Az óvodapedagógus a játék folyamatába bevonható társ, segítő, kezdeményező mintát kell, hogy mutasson.
- Az óvónői kreativitásra, tapasztalatára építve a játékeszközök folyamatos fejlesztése.
- Játéktevékenység megszervezését biztosítjuk mozgásos játéklehetőségekkel.
- Fejlesztjük a gyermekek személyiségének differenciált fejlesztését játéktevékenységen keresztül, fejlettségtől függő, fokozódó komplexitású játékok, megtanításával, megszerettetésével.

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése, a fejlesztés várható eredménye

- A jó napirend kialakításával biztosítjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, hosszantartó zavartalan játékidőt és a gyermekek számára a fejlettségüknek megfelelő játékeszközöket a megfelelő csoportlégkört.
- A gyermeki fantáziát segítő anyagok, eszköz élményszerző lehetőségek álljanak a gyermekek rendelkezésére. A játékeszközök folyamatos bővítésére és fejlesztésére törekszünk.
- A szabad játékhoz megfelelő helyet, egyszerű alakítható, gyermeki fantáziát kibontakoztató anyagokat, eszközöket, játékszereket biztosítunk, melyek lehetőséget adnak a különböző játékformákhoz: gyakorló játék, szimbolikus szerepjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás, szabályjáték, konstruáló építőjáték, udvari játék.
- Az óvónő tudatos irányító, segítő jelenléte mindig a játszóik igényeihez igazodik, utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- Az óvónő szituáció érzékenysége segítse elő a különböző fejlettségű és képességű gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

- Mindegyik tevékenységi forma alkalmas környezeti attitűdök alakítására, a zöld tartalmak megjelenítésére, közvetítésére, tudatosítására, azaz a fenntarthatóság szempontjából fontos kompetenciák fejlesztésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A tartalmas játék megvalósulása érdekében óvodáskor végére a gyermekek képesek a társakkal való együtt játszásra.
- Játékukban dominál a szimbolikus szerepjáték.
- Képesek a szabályok normák elfogadására, betartására, önálló szabályozására.
- Tiszteletben tartják egymás játékát.
- Ismerik és alkalmazzák az udvarias magatartás formáit a játék során.
- Az óvónő egész személyisége, kommunikációja modell értékű az együtt játszás során.

A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei a 3-4, 4-5 és 5-6-7 éves korban:

- gyakorló játék
- szimbolikus szerepjáték
- építő játék, konstrukciós játék
- szabály játék
- dramatizálás, bábozás

Gyakorló játék

Ezt a játékot a funkciórövid vezérli. Célja maga a tevékenység, pl.: tologatja az autót, egymás tetejére rakja a kockákat, a homokot egyik edényből a másikba önti.

Az éppen kialakult tevékenységformákat gyakorolja fáradhatatlanul. Ugyanakkor megtanulja a tárgyak fizikai jellemzőit, pl.: formáját, részét, stb. Néha pillanatok alatt szétszerelik az autót, s közben olyan tapasztalatokat szereznek, hogy a csavar kicsavarható vagy a kerék leszerelhető, de kerék nélkül nem gurul az autó stb.

A gyakorló játék fajtái:

- a hang és beszéd gyakorlása
- mozgást gyakorló játékok
- játékszerek és eszközök rakosgatása

A gyakorló játék már megjelenik csecsemőkorban, de megmaradhat óvodáskorban is. De 4 éves kor után a gyakorló játék tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, ismeretei, élményei szegényesek, vagy amikor egy új játékszer

használatát még nem ismeri és a sikeres játékhoz a játékszerrel való előzetes manipulációra van szüksége.

A gyakorlójáték jelentősége az a derű, amely a gyakorlójáték kísérőjeleként a gyermekben szétárad, segíti a gyermek egyéniségének kialakulását. A gyakorlójáték közben szerzett sikerélmény növeli önbizalmát. A manipuláció közben fejlődik a gyermek kez ügyessége.

Szerepjáték

Ebben a játékformában már nem a tevékenység gyakorlása, hanem a képzelet játssza a főszerepet. Az emberi tevékenységeket, kapcsolatokat kutatja, a felnőttek világát akarja megismerni. Ez a játékforma társas akkor is, ha egyedül játsza a gyermek, mert a játékban társas helyzeteket idéz fel. Ha nincs partnere, képzeletben teremti meg a társat. Egyszóval szerepet alakít, felcseréli magát másvalaki személyével (pl.: a rendőr, a fodrász, a bolti eladó, az apa, az anya) szerepét vállalja. A gyerekek többsége játékaikban eljátsszák minden őket érő örömet, élményt, haragot, bánatot, vágyat. Így újra, meg újra átélnek kellemes vagy kellemetlen tapasztalataikat. Tehát a szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta.

Mert:

" A gyermekek belső világában (lelkében) egyre nő a nyugtalanság és a bizonytalanság, mert a megélt ellentmondások által szétdarabolt külső és belső valóságot nem képesek önmaguk számára "belülről" rendezni. Egyre erősödik bennük a biztonság iránti igény, a belső képek, tapasztalatok kivetítése, tisztázása, azaz megértése iránti vágy. A gyermekek csak ezután lesznek képesek ismét nyugodtan befogadni és feldolgozni a szüntelenül feléjük áramló ismeretlen hatásokat és benyomásokat. "

3-4 éves korban a gyermekek már képesek olyan szerepjáték eljátszására, amely egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak, amelyekben a résztvevők különböző jellegzetes műveleteket végeznek, különböző szerepeket töltenek be.

4-5 éves korban tartósan kialakul kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye. A gyakori szerepcserét és az eszközökhöz ragaszkodást föl váltja a szerephez való kötődés. A játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek. Már képesek egyszerűbb közös játékokat megszervezni.

5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét, és különböző

kapcsolatait. Önálló ötletekkel tervezik meg a közös játékukat. Önállóak a szerepek kiválasztásában, a játékeszközök megválasztásában, betartják a játékszabályokat. A játszócsoportok között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Szabályjáték

Ezt a játékot kiforrott szabályok szerint játsszák.

Vannak:

- Mozgásos, és értelemfejlesztő szabály játékok.
- Mozgásos szabály játékok:
 - Dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok,
 - Labdajátékok, mozgásos verseny játékok
- Értelmi képességeket fejlesztő játékok:
- Az érzékelést, megfigyelést, figyelmet, emlékezetet, problémamegoldást, ismereteket gyarapító játékok.

A szabály játékok nevelőértéke

A mondókás és dalos játékok fejlesztik szépérzéküket, formálják zenei ízlésüket. Dalos játék közben a gyermekek biztonságérzete erősödik és fejlődik alkalmazkodó képességük. A játékos helyzetek, a szerepvállalás, a "nem létező" elképzelése fejleszti képzeletüket. A mozgásos játékok többsége a mozgásfejlesztésen kívül hozzájárul az érzékelésük, tapintásuk, hallásuk fejlesztéséhez. De fejlődik a gyermekek akaratereje, kitartása, önuralma, felelősségérzete, kudarcűrése is a szabály játékok játszása közben.

A 3-4 évesek csak azt a szabályjátékot játsszák szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség. (pl.: körjáték).

4-5 éves korban már olyan szabályjátékot is tudnak játszani, amelyben egyéni kívánságaikat egyeztetniük kell, és már kell szabályt is betartaniuk.

5-6-7 éves korban már szeretik a nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igénylő szabályjátékokat is. Már képesek betartani a bonyolultabb szabályokat is a játékban. Egymást is figyelmeztetik a szabályok betartására.

Barkácsolás

Mi felnőttek mindig szem előtt tartjuk, hogy a játék szerepjáték elsősorban, és nem barkácsolás. Azért készítünk ezt-azt, hogy legyen mivel játszani és nem önmagáért barkácsolunk. Nem mondjuk meg,

hogy mit csináljanak, hanem abban segítünk, hogy hogyan és miből, mivel lehet valamit elkészíteni. Viszont az egyes technikákat, az anyagokkal és eszközökkel való bánásmódot megmutatjuk nekik.

3-4 éves korban a barkácsolás előkészítéseként a gyermekek bevonásával készítünk kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket. Az elrontott játékok javítását a gyerekek között végezzük. Így természetes lesz a gyermekek számára, hogy a hibás eszközöket megjavítják.

A 4-5 éves gyermekek már segítenek nekünk a játékok megjavításában. A gyerekekkel együtt megbeszéljük, hogy milyen kiegészítő játékra van szükség. A szükséges kiegészítő játékok elkészítésében segítünk nekik.

5-6-7 éves korban már a gyermekek maguk kezdeményezik a szerepjátékukhoz, a bábszínházukhoz, vagy a dramatizálásukhoz szükséges kellékek elkészítését. A maguk által választott módon és eszközökkel barkácsolnak.

A technikákat koruknak, képességüknek megfelelően választjuk ki, és fokozatosan ismertetjük meg őket a bonyolultabb eljárásokkal.

Segítjük a gyermekeket az önálló alkotásban, munkájukat folyamatosan pozitív szemlélettel értékeljük, és buzdítjuk őket az újabb és kreatív alkotásokra. Ezzel fejlesztjük problémamegoldó képességüket, gondolkodásukat, sík-, és térlátásukat, matematikai relációkra hívjuk fel a figyelmüket és közben bővítjük szókincsüket is.

Konstruáló, építő játék

E játék jellemző mozzanata, hogy a gyerekek kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, egyéb tárgyakat hoznak létre. A konstrukciós játék legnagyobb pedagógiai értéke: a gyermekek kreativitásának, problémamegoldó készségének, ügyességének, önbizalmának, esztétikai érzékének, társakkal való együttműködő készségének fejlesztése.

Hagyományos konstrukciós eszköz a régebben építőköckének nevezett építőelem. (kisebb és nagyobb méretben). A nagyobb elemekkel a szőnyegen játszanak, a kisebb méretűekkel inkább az asztalon konstruálnak. Még igen kedvelt konstrukciós játék a LEGO, a Babilon, a Gabi építő. stb.

Már a 4-5 éves gyermekek is gyakran alkotnak bonyolult építményeket, de ezeket a produktumokat még nem képesek megismételni.

Az 5-6-7 éves gyermekek már önállóan, saját ötleteik alapján hozzák létre alkotásaikat. Természetesen minta után is konstruálnak, s ezek az alkotások a választott modellt egyre pontosabbak közelítik meg. A nagyok konstrukciós tevékenysége sokoldalú kapcsolatban van társaik szerepjátékával is.

Dramatizálás, bábozás

Dramatizálás

A szerep játékot gazdagítja, ha a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. A meseélmény nyomán a gyermekek játékában gyakran felbukkannak meseelemek. (Főleg olyanok, amelyek feszültséget, majd a feszültség oldását hordozzák pl.: félelemmenekülés). Ez félreérthetetlen jele annak, hogy a gyermek a mesére rá van hangolva, mert a benne működő vágyak, szorongások, feszültségek, egyeznek a meseivel. Ilyenkor, ha kezdeményezik a mese eljátszását, tapintatosan segítjük őket. Nem várunk tőlük kerek egészet. A játék hosszú időn át csiszolódik, mert hol megfélelkeznek róla, hol újra feléled.

Irodalmi élményüket gyakran saját ötleteikkel, fantáziájukkal gazdagítva akarják újra átélni. Különböző kellékekkel segítjük a választott szerepbe való beleélésüket (pl.: a nyuszit megszemélyesítő gyermek két nagy papírfület, a kakast játszó nagy piros tarajt kap stb.)

Már a kiscsoportos gyerekeknek is lehetővé tesszük, hogy megismerkedjenek a különböző kellékekkel.

A dramatizálás értéke: a dramatizálás fejleszti egyre finomabb nagymozgásukat, saját testükről alkotott képüket. Megismerik testrészeiket, és az azokkal végezhető mozgásokat. Fejlődik és finomodik látásuk, hallásuk, gazdagodik verbális kifejező készségük.

A dramatizáláshoz szükséges kellékek készítése közben fejlődik finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk és gazdagodik szókincsük.

Bábjáték

A bábművészet nem kizárólagosan "gyermekműfaj". Az óvodás korú gyermek bábélménye azonban gyökeresen különbözik minden más korosztályétól. Ugyanis a 3-6 esztendős gyermek számára a bábu élőlény, s a jelenet, amelyet a bábok játszanak el, maga a valóság. Az óvodás korú gyermekek a bábót élőlénynek vélik, aki saját hangján beszél, saját erejéből mozog.

A bábjáték pedagógiai jelentősége:

- A bábjáték feloldja a gyermek gátlásait, és megnöveli önbizalmát.

Ugyanis a gyermek a kezére húzott kis tehetetlen bábbal szemben bizonyos fokú fölényt érez. Hozzá viszonyítva önmagát hatalmasnak, mindenre képesnek tartja. A gyermek bábbal a kezén bátran beszél és mozog, mert szerinte nem ő, hanem bábuja az, aki a színpadon szerepet mond.

- A bábjáték a szerepelni szerető gyermek számára biztosítja a társadalmi szempontból megfelelő formát. Ugyanis a gyermek helyett a báb az érdekes, "akivel" azonosul ugyan, de burkolt formában mégis ő hat a környezetére.

- A bábjáték igazi kifejezőeszköze maga a mozgás, mely vizuális élményt is jelent a gyerek számára. A bábok célszerű, kifejező mozgását játékosan gyakoroltatjuk a gyermekekkel. A bábjáték szövegét viszont nem tanítjuk be szó szerint. Kézméretüknek megfelelő tenyérbábót adunk a gyermek kezébe. Megismertetjük őket a síkbábokkal, azok használatával, amit később maguk is elkészíthetnek. Újjbábokkal, kézbábokkal, síkbábokkal tetszés és ötlet szerint bábozhatnak a gyerekek. Az óvodás korú gyermek képekben, és nem fogalmakban gondolkodik. Ezért számára a "jó" és a "rossz" túlságosan elvont, nehezen megközelíthető kategóriák, amelyeket automatikusan a kárpileg jól rögzíthető "széppel" és "csúnyával" helyettesít. Ezért ügyelünk arra, hogy pozitív szereplőt helyettesítő bábok szépek, a negatív szereplőt helyettesítő bábok pedig mindig rútak legyenek.

Arra törekszünk, a bábozás mindvégig játékot jelentsen számukra, ezért oldott légkört igyekszünk biztosítani a bábozáshoz is.

A bábok mozgatása közben fejlődik a gyermek szem-kéz koordinációja, finommotorikája. Fejlődik észlelése (látási, hallási, mozgásos), valamint térpercepciója. Ezen tevékenységek közben használja az általa ismert verbális kifejezéseket is.

A bábkészítő tevékenység is fejleszti a gyermekek finommotorikáját, a szem-kéz koordinációját, szókincsét.

Udvari lehetőségek

Igyekszünk kedvező feltételeket biztosítani az udvari játékhoz annak érdekében, hogy szabad levegőn történő játék minél több örömet nyújtson gyermekeinknek.

Ezért fontos feladatunknak tartjuk az udvari játékok fejlesztését. Az udvaron lévő játékok már korszerű fa mászóak, különböző nehézségi fokúak, hogy minden korcsoport használni tudja. Babaházunkat (mivel zártfalú) az udvari játékeszközök tárolására használjuk.

A gyermekek különböző igényeit figyelembe véve úgy alakítottuk ki a játszóterületet, hogy egyszerre legyen lehetőség mozgalmassabb és nyugodtabb elfoglaltságra.

Az udvar aszfalttal borított részén (ez felújításra szorul) rollerezhetnek, talicskát tolhatnak a gyerekek. A lebetonozott út egy szakaszán, a "zsákutcában" krétával rajzolhatnak.

Az udvar közepén van a focipálya. Ha nem fociznak a gyerekek, akkor az udvar közepén jó lehetőség van a különböző labdajátékokra. A labdajáték fejleszti a gyerekek ügyességét, mozgáskészségét, fogáskészségét, szemmértékét. Ezért nagyon ügyelünk arra, hogy ne kedvetlenítsük el őket a labdázástól.

A homokozó a gyerekek egyik legkedveltebb játékhelye az udvaron. Így a gyerekek többsége jó idő esetén a homokozóban játszik. Már a kiscsoportos gyerekeinknek megtanítjuk, hogy úgy játszanak a homokkal, hogy társuk, vagy maguk fejére, szemébe ne kerüljön homok. A homokozóban egyaránt kialakulhat gyakorlójáték (homok-öntözgetés egyik edényből a másikba), szerepjáték (sütés-főzés, vendégvárás, családjáték, vendéglős játék stb.), konstrukciós játék, valamint barkácsolás.

A homokozóban is igyekszünk a játék örömét fokozni, közben a gyermekek személyiségét formálni, társas kapcsolatuk alakítását segíteni. Figyeljük a gyermekek játékának minden mozzanatát és felhasználjuk az abban rejlő lehetőségeket. A homokozóban szitalás, homokszórás, homoköntözgetés közben sok ismeretet szereznek a homok fizikai és kémiai tulajdonságaival kapcsolatban.

Tapasztalatot szereznek a mennyiségről, a különböző méretű vödrök, poharak űrtartalmáról, tapadásról, formálhatóságról stb. A homokozóban töltött idő igen hasznos, ezért ügyelünk arra, hogy kellemes érzelmek kapcsolódjanak a homokozóban történő játékhoz. Ezért nem érezzük ki, hanem elsimítjuk az apró nézeteltéréseket a homokozóban.

Az óvónő játéka a gyermekkel

Az alapprogram szerint "a kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus". Utánzó mintát ad játéktevékenységre, majd amikor már a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. Ezeket a gyermekek által kezdeményezett "szabad játékokat" mi óvónők külső szemlélőként, értő megfigyeléssel követjük. Néha mi is kezdeményezünk játékokat a gyerekekkel. Ezek a játékok nevelési célzatú, vagy tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységek (pl.: értelemfejlesztő szabály játékok, dominók, logikai játékok, barkochba játékok, nyelvi játékok). Ezekben a játékokban is a gyermekek önkéntes alapon vesznek részt. Mivel mi kezdeményezzük a játékot, itt nagyobb a mi óvónői szerepünk, felelősségünk, de ötleteinket, javaslatainkat a gyermekek előző megnyilvánulásaihoz igazítjuk.

Akkor is mi kezdeményezzük a játékot, ha ezzel segíthetünk olyan gyermekeket, akiknek alig van önbizalmuk. akik úgy érzik, hogy nekik semmi sem sikerül.

Általunk kezdeményezett ölbeli játékkal igyekszünk kielégíteni szeretetszükségletüket, mert ebben sok gyerek frusztrálódik. Így még nagycsoportos korukban is játszunk velük ölbeli játékot, hiszen a testi kontaktus a biztonságérzetüket alakítja, fejleszti.

Az óvodában fontos a szabad játék hangsúlyának érvényesülése.

A játékirányítás ajánlott módszerei

A játék a gyermek alapvető tevékenysége és a nevelés fő eszköze, amely csak tervszerű, tudatos, de indirekt irányítás mellett nevelő hatású. Ezért feladatunknak tekintjük, hogy megteremtjük a tartalmas játékfeltételeket: Ennek érdekében a különböző játékfajtákhoz (gyakorló játék, szerep játék, építő játék, konstruáló játék, szabály játék, mozgásos játék, dramatizálás és bábozás) nyugodt légkört és megfelelő számú és minőségű eszközt valamint élményt biztosítunk.

A gyermekek játékfejlettségéhez igazodva gondoljuk át a játszóhelyek kialakítását, amit a változó játékigényekhez, játék-témához, a játék tartalmi változásaihoz lehet igazítani.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek folyamatosan érezzék, tapasztalják jelenlétünket anélkül, hogy játékuk spontaneitását megzavarnánk. Külső szemlélőként, értő megfigyeléssel követjük a gyermek játékát. Így figyelemmel kísérjük a csoport hangulatának, egymáshoz való viszonyulásának, játékbeli magatartásának alakulását és ennek megfelelően választjuk meg irányító módszereinket. Így a játékban a gyermekek szabadságának határai mindaddig terjednek, amíg a másik gyermek érdekei nem sérülnek.

Ezért az agresszivitást és a rongálást nem engedjük meg. Ha külső szemlélőként azt tapasztaljuk, hogy a gyermekek igénylik segítségünket, mert a kialakult konfliktust nem sikerült megoldaniuk vagy ha a kialakult szabályokat valamelyik gyermek rendszeresen megsérti, vagy ha egyszerűen segítő javaslatra van szükségük, akkor segítséget adunk a gyermekeknek. Így a kisebb gyermekek rendezetlen és sokszor a társai játékát zavaró tevékenységét és mozgásait a gyakorló játék segítségével beillesztjük az óvoda közösségi rendjébe.

Így a maga választotta tevékenységet (pl.: homokszitalás egyik vödörből a másikba, torony felépítése, lebontása = "a magadét építsd, s azt bontsd le", kocsis húzogatás stb.) gyakorolhatja pozitív érzelmek kíséretében. Így büntudat nélkül játszhat, hiszen nem zavarja társai tevékenységét.

Segítséget adhatunk a gyermekek szerepjátékához is. Pl.: segítjük őket a játékhelyzetek kiválasztásában, szerepek kiosztásában. Így felhívjuk a gyermekek figyelmét a jelentéktelennek látszó szerepek érdekes tartalmára is. A félénk gyermekeket igyekszünk bevonni a játékba, s ügyelünk arra is, hogy ne kényszerítsenek rájuk nemkívánatos szerepet.

A szabadjáték irányítása közben gyakran tapasztaljuk, hogy némelyik gyermek - mivel olyan nagy feszültséget vált ki bennük a játék - nehezen tudja tiszteletben tartani a játékszabályokat. Ugyan nem marasztaljuk el ezeket a gyerekeket, de figyelmeztetjük őket ismételtelen a szabályok betartására. Kialakítjuk az együttjátszás szokásait is. Ezt a szoktatást játékosan csináljuk, pl.: szőnyeg az úttest, itt mehetnek az autók. A parketta pedig a járda, itt közlekednek a gyalogosok.....

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére.

Már önállóak a játék előzetes közös megtervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és egyéb eszközök megválasztásában. Már képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és a különböző kapcsolatokat. Képesek elfogadni egymás javaslatát a közös játékban. Saját ötleteiket olyam módon igyekeznek elfogadtatni társaikkal, hogy azok azt is el tudják fogadni. Képesek saját akaratukat alárendelni a játszóközösség akaratának. Vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is. Tudják vezetni a közös játékot, de tudnak engedelmessé válni is a játszótársaknak. Azt is megértik, hogy nem szoríthatják háttérbe a félénk, visszahúzódó gyerekeket, és nem kényszeríthetnek rájuk pszichés alkatukkal ellentétes szerepeket.

Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani 1-1 kedves játékszerről, és tudnak várni akár 10-15 percet is a kívánt játékszerre. A játékcsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki. A barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze. Így a gyerekek maguk kezdeményezik a szükséges kiegészítő elkészítését a maguk által választott módon. A nagyoknál az építés, a konstruálás gyakran szerepjátékhoz kapcsolódik. Így az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy az általuk létrehozott építmény, konstrukció hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe. A konstrukciós elemekből a valóságos tárgyakhoz, játékszerekhez, vagy egyszerű modellekhez hasonlót tudnak már készíteni. Bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is képesek. A szabályokhoz ragaszkodnak, s egymást figyelmeztetik a szabályok betartására. Felelősséget éreznek csapatuk játékeredménye iránt. Tudják, hogy az ő viselkedésüktől és ügyességüktől függ a csapatuk győzelme. De tudják azt is, csalni semmikor sem szabad. „Legrövidebb út az egyenes út.”

Tudják azt is, hogy ha nyernek, lehet örülniük, de nem csúfolhatják vesztes társaikat. Azt is tudják, ha veszítenek, akkor sem szabad elkeseredni. ("veszíteni tudni kell"), és nem szabad feladni azt a reményt, hogy majd egyszer nyerni is fognak.

Funkcionális eszközök

Mozgásfejlesztés eszközei:

Nagymozgások fejlesztése: táblakréta (ugróiskola), dramatizáláshoz különböző kellékek

Egyensúlygyakorlatok eszközei: rollerek, biciklik, fa mászóka kötélletrával, rézsútos létrával

Finommotorika fejlesztése: gyurma, építőjáték, szövőjáték, puzzle, gyöngyfűző, gyöngyök, papír, olló, tüsi játék, ritmus és gyöngyök

Testséma fejlesztés eszközei:

Kellékek daljátékokhoz, babafürdetéshez, öltöztetéshez babakád, babaruhák, tükör a Ki vagyok én játékhoz, lepke ujjbáb a Melyik testrészünkre szállt a lepke játékhoz, labda

Percepciófejlesztés eszközei:

Kréta, képes lottó, dominó, építőjáték, Differix, Pötyi játék, labdajátékok, gyurma, gyöngyök, apró figurák zacskóban,

Szem-kéz koordináció fejlesztése:

Ritmus és gyöngyök, babzsák, kugli, gyurma, szövőjáték, gyöngyök, barkácsolási eszközök, Nagy pecektábla

Szem-láb koordináció fejlesztése:

Kréta, karikák, csengő, focilabda,

Rész-egész relációk felismerése:

Játékkockák, képes kirakó kockák, puzzle játék, egymásba rakható játékszerek (hordó építő), egymásra helyezhető játékszerek (toronyépítő, tengelyre fűzhető játékszerek (piramis), összerakható figurák.

Játékeszközök

"Fontosak a játékszerek, a játékeszközök, kellenek a korszerű berendezési tárgyak, de az alapvető, a meghatározó mégis az óvónő és az együtt játszó gyermektársak" Stöckert Károlyné (Játékpszichológia 2381)

Így igen fontos a vidám légkör, a gyermekekkel való lelkiismeretes törődés, képességeik kitartó türelmes fejlesztése, önbizalmuk fejlesztése és óvodásaink tudatos felkészítése a küzdelmekre.

Gyakorlójáték

Autók, babakocsik, babák, építőkockák, toronyépítő, hordóépítők, gyöngyök, fonalak, baba edények, húzogató állatfigurák, játékvasalók, mozaikjáték,

Szerepjáték

Konyhaszekrény, babatűzhely, asztal, szék, babakád, babaágy, terítők, edények, evőeszközök

Játéksütemények, játéktészták, vasalók

Boltos játék: mérleg, pénztárgép, bevásárló kocsis, játékgyümölcsök, konzervek, játéksajt, bevásárlótáska, erszények, játékpenzsek

Orvos játék: fehér köpeny, játék hordágy, játékinjekciók, lázmérők, ceruza, papír,

Fodrászos játék: tükör, fodrászbúra, fodrászköpeny, fésülködő kendő, fésűk, hajcsavarók

Közlekedési játék: autók, repülőgépek, helikopterek, rendőrsapkák, tárcsa, házak, vonat, mozdony, alagút, sorompó.

Barkácsolás: barkács felszerelés, kincsesláda, kellékes láda,

Építő játék: építőelemek, házak, kerítések, kartondobozok

Konstruktív játékok: Legó, Babilon, Jáva, Gabi építő játékok, Korong, Tüsi, Fémépítő, Pötyi játék

4.5.2 Verselés, mesélés

A tevékenység célja:

A gyermek érzelmi-, értelmi és esztétikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása a meseélmények és a versek, rímek zenei csengésével.

Feladatok:

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.

Az irodalmi anyagok igényes válogatása, összeállítása az óvónők feladata. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élményt, ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

A 3-4 évesek vers és meseanyagát népi és népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákból, rgtmusokból, és a legismertebb költőink ritmikus, klasszikus és kortárs költőink műveiből, rigmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze.

A szemléletesebb előadásmóddhoz alkalmazzuk a technikai eszközöket: pl. hangok, hangeffektusok, zenei részletek beillesztésével, meghallgatásával.

4-5 éves korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népművészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei is szerepelnek válogatásunkban. A mesék már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus-realisztikus mesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók meséi is.

Az 5-6-7 éves gyermekek versanyagát gazdagítjuk a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismertetjük őket olyan közmondásokkal, amelyeket környezetük gyakran hangoztat. Bátrabban tervezünk lírai verseket. Ez a kor a mesehallgatás igazi ideje. Állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus, realisztikus meséken át épülnek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. Meseregényeket is szívesen hallgatnak a gyerekek, amit folytatásokban, napokon keresztül izgatottan várnak.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).

A 3-4 éves gyermekek első versélménye a mondókához, ölbeli játékokhoz az óvodába kerülésükkor fűződnek. A gyermekeknek nagy élvezetet jelentenek a népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, mert a felnőtt ölében, teljes biztonságban hallgatják. A gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában sokat jelent ez a többször átélt fizikai kontaktus. Minél több lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. Fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. A gyermekek szívesen vesznek részt a többször meghallgatott mese dramatikus feldolgozásában. Először a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerűbb meséket. Gyakran mutatunk be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket. A bábok számát fokozatosan növeljük.

A dramatikus játékokhoz, vershez, csak kellékeket használunk, ez elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

A nagycsoportos korú gyermekek az óvónővel együtt báboznak, dramatizálnak minél több alkalommal, a kisebbeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismernek meg.

A 4-5 éves gyermekek igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit, kialakul bennük a mese, vers szeretete. Ilyenkor megjelenik arcukon a megfélemlítő áhítat, figyelő ámulat. Játékaikban mind gyakrabban előfordul az ismert mondókák, halandzszerű kiolvasók ismételtetése, valamint mesélés, bábozás. Az új verseknek kapcsolódniuk kell a gyermekek élményeihez, tapasztalataikhoz, hangulatához. 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset, és 10-14 új mesét ismernek meg.

5-6-7 éves korban 4-5 kiolvasóval gazdagítjuk a nagycsoportosok mondókarepertoárját. Minden alkalmat megragadunk kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. A gyerekek játszanak a rímes találós kérdésekkel, együtt alkotnak rím játékokat.

A 15-20 új vers bemutatása a gyermekek élményeikhez kapcsolódik. Az előző években tanult verseket ismételtetik. Ügyelnünk kell a szavak pontos tiszta ejtésére, az értelem szerinti hangsúlyozásra. Kerüljük az éneklő hanglejtést. Az ismert, egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Folytatásos meséket inkább a délutáni pihenés előtt olvasunk. A gyerekek próbálkoznak a mese önálló befejezésével, új mesék kitalálásával.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkal, dramatikus játékokkal.

A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A gyerekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket a bábjátékokban, dramatikus játékokban. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A mese, vers, bábozás, dramatikus játékok a nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei. Ezen keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, légzéstechnikát, a tiszta beszédhallást, és a nyelvtanilag helyes beszédet.

A népi mondókák segítségével tisztítható a magán és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja.

Lehetőséget ad a gyermekek számára a nyelvi humor alkotására, megértésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset, és 15-20 mesét.
- Szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk szórakoztatására is.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Egyenként vállalkoznak a mesék, versek és a mondókák elmondására.

Funkcionális eszközök felsorolása

- bábok
- jelmezek
- fejdíszek

4.5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Mottó:

***„Van a gégetekben egy olyan hangszer,
Mely szebben szól a világ minden hegedűjénél,
Csak legyen, aki megszólaltassa”.***

(Kodály Zoltán)

Ének-zene, énekes játék: a környezet hangjainak megfigyelése, éneklés során felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-

zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható.

Területei:

- éneklési készség fejlesztése
- zenei hallás fejlesztése
- belső hallás fejlesztése
- ritmusérzék fejlesztése
- tempóérzékelés - mozgásfejlesztés

Óvónő feladata:

- adott életkornak megfelelő énekes
- zenés anyagok megismertetése, zene élvezete
- mindennapos mondókázás, énekelgetés lehetőségének megteremtése
- különböző helyeken a lehetőség biztosítása (udvaron, kiránduláson, játék közben)

Célunk:

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése,
- zenei ízlésformálás,
- a gyermekek zenei élményhez juttatása, zenei anyanyelvük megalapozása,
- zenei képességek, készségek alakítása, mozgáskultúra fejlesztése.

Feladat:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a feltételek megteremtése,
- zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése,
- zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással,
- éneklési készség fejlesztése
- esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel
- komplex képességek fejlesztése
- szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a feltételek megteremtése

Már a kisgyermek is szívesen hallgatja édesanyja énekét, részt vesz az ölbéli játékokban. Az óvodás felszabadultan halandzsázik, énekel az udvaron, játék közben, elfelejtve búját-baját. Az ének örömforrás, a természetből, a néphagyományból táplálkozik. Derűt, jókedvet s a pozitív emberi kapcsolatokat sugározza. A testi-lelki, szociális betegség megelőzésében szerepe lehet, hiszen önismeretet és személyiségfejlesztést nyújt. Alkalmas azonban sérült funkciók korrekációjában. A zene felszabadít a gátlásoktól, koncentráció képességet javít, figyelemre szoktat, fejleszti a közösségi

érzést. A zenei nevelés feltételeit az óvónő teremti meg a nyugodt légkör, az elegendő idő és hely biztosításával.

A zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése:

A gyermekek zenei anyagát elsősorban az énekes-mondókás, és népi játékok foglalják el. Nincs kötelezően előírt dalanyag, ezért nagy az óvónő felelőssége. A kisgyermekek egyszerű utánozó mozgásos játékokra képesek. Ezért óvodába lépéskor egy, majd kétszemélyes ölbeli játékkal ismertetjük meg őket. A táncmozdulatok általában guggolásból, billegésből, térdrugózásból állnak. Az egyenletes lüktetést változatos formában gyakoroltatjuk. Ismerkednek a magas-mély viszonytalattal távolságban. Megkülönböztetik a fa, fém, üveg, porcelán, valamint a ritmushangszerek hangját. A halk-hangos különbségét beszéden, zörejen keresztül gyakoroljuk. Megismerkedünk 5-7 mondókával, 10-12 népi játékkal. Az énekes anyag hangterjedelme terc és kvart hangköz. A megtanítandó dalok hangkészlete a pentaton hangrendszer részei, életkor szerint más és más hangkészlettel. A nagyobb gyermekekkel több mondókát, (4-6) játékdalt, (16-20) műdalt (5-6) is megtanulunk. A ritmusjátékok bővülnek a mondóka dalritmussal, a szünet érzékeltetésével. Dobot, háromszöget, cintányérért, ritmus botot, csörgődobot, furulyát és különböző hanghatású zajkeltő eszközöket használunk. Gyakoroljuk a gyors, lassú, majd halk-hangos kombinációit. Visszhangjátékot játszunk. A dalokat, mondókákat először dúdolásról, hangszeres előadásról, majd ritmusról is felismerik. Megismerik egymás hangját. A motívumhangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal, majd tapssal, járással, tánccal is gyakoroljuk. A dalokat, mondókákat először dúdolásról ismertetjük fel. Majd egymás hangját különböztetjük meg. Különböző hallásfejlesztési gyakorlattal (dallambújtatás, tonális érzék, hangszín érzék) fejlesszük hallásukat. Külön gondot fordítunk a hangápolás és hangképzés helyes alakítására. A ritmus hangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal, majd tapssal, járással, tánccal is megismertetjük. Gyakoroltatjuk a gyors-lassú különböző kombinációit. Az egyenletes lüktetés folyamatosságát éneklés közben a játékos mozgásokkal erősítjük meg. A kicsiknek elsősorban olyan dalokat, mondókákat válogatunk, amelyekhez olyan játékos mozdulatokat kapcsolunk, párosítunk, amelyen keresztül megérezhetik az egyenletes lüktetést. (nyugalmi testhelyzetben állva vagy ülve, mozdulatok vétagokkal végezve). A nagyobbak már biztosabban mozognak, képesek a körbejárásra, egymáshoz alkalmazkodásra. Fejlettebb mozgáskészséggel rendelkeznek, számukra már hangulatosabb ritmusú dalokat, mondókákat választunk. A dalok ritmusát csak akkor kezdjük megéreztetni a gyermekkel, amikor már az egyenletes lüktetést teljes biztonsággal érzik. A ritmus kifejezéséhez számos játékos mozdulatot használunk. (taps, kopogás, ujjmozgás, karlendítés stb.).

A nyári hónapokban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek az udvaron énekeljenek, körjátékokat játszanak, gyakorolják az ismert mondókákat. Számptalan lehetőség nyílik a környező világ hangjainak felismerésére.

A zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással

A zenehallgatás ideje max. 5 perc. Befogadás idején altatódal, helyzetekhez illő dal a jellemző. A foglalkozások során a hangulathoz, évszakhoz, ünnephez, az aktuális témánkhoz illőt választunk. Megismertetjük a gyerekeket népdalok éneklésével is. A cselekményt kisebb gyermekek esetében megjelenítjük, szemléltetjük. Hangszert is színesíti a zenehallgatást. Olyan dalt dolgozunk fel, melyet már ismernek a gyermekek. A műzene esetén először a szöveggel ismertetjük meg a

gyermeket. Zenehallgatást gyakran iktatunk be egyéb tevékenység során is. (pl. alvás, várakozási idő), gyakran alkalmazunk zenei adathordozókról gépi zenék megszólaltatását dal tanulás céljából, illetve tánclépések elsajátításakor.

Éneklési készség fejlesztés

Az éneklési készség a gyermekekben a legkésőbb alakul ki a zenei képességtípusok közül, ennek érdekében az óvodába bekerülő gyereket első lépésként mondókáztatjuk. A mondókák változatosak, hangutánzó, névcsőfolók, népi jellegűek, kiszámoló, és a mindennapi élet történéseivel foglalkozók is lehetnek. A mondókák lüktetésének érzékeltetésén túl nagy gondot fordítunk, hogy a mondókákat énekbeszéd formájában mondjuk.

Esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel

A tánclépések elsősorban a népi dalos játékok anyagaira épülnek. Viszonylag egyszerű lépéseket, térformákat alkalmazunk. A tánc során célunk a szép mozgás, a jó testtartás elősegítése, a változatos térformák létrehozásával a téri irányok fejlesztése. A tánc a szabálytudat, az együttműködés " jó iskolája. " Ezeket az alaplépéseket a csoportok óvodapedagógusai is alkalmazzák, de óvodánk kiemelten kezeli a néptánc elsajátítását, mint intenzív mozgásformát, így minden csoportunkban jelen van.

Komplex képességek fejlesztése:

A hallás és ritmusfejlesztést bonyolultabb, összetettebb feladatok adásával színesítjük, amelyekben formaérzéküket, improvizációs készségüket, emlékezőképességüket, zenei alkotókedvüket alakítjuk, formáljuk. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, vagy séták, kirándulások. A kötelezően szervezett mozgástevékenységek is előkészítői segítői az óvodai zenei nevelésnek. Az ott alkalmazott változatos térformák, különféle járások, futások, ugrások, kartartások, a zörejek és egyéb hanghatások általában mozgással együtt jelennek meg.

A művészeti kompetenciák kibontásában jó lehetőséget nyújt az óvodai néptánc, népi gyermekjátékok, játékfűzés és a mondókafűzés, ritmushangszerek, furulya.

Célunk:

Nemzeti kultúránk és szűkebb környezetünk hagyományainak továbbvívése, népi játékokon keresztül. Elsődleges feladatunk, hogy megszeressék a néptáncot, népzene, kedvüket leljék a talpuk alá szóló muzikaszóban. Magatartásukat, viselkedés kultúrájukat formálja a színpadi megjelenés. A népviselet szépségének elfogadása, megkedveltetése hazafias érzelmeket alapoz meg. Az óvodában a játékok tulajdonképpen azáltal válnak „táncossá”, hogy olyan apró momentumokra is odafigyelünk, ami a felnőtt tánc hagyományból vihető át anélkül, hogy a gyermekeknek idegen, erőltetett lenne. A népi hangszerek megismerésének gazdag tárházát kínáljuk fel, amelynek keretében lehetőséget biztosítunk dallamjátszó hangszerrel való ismerkedésre egyszerű gyermekdalok megszólaltatásán keresztül. Az egyéni ütemben történő fejlődés lehetőségének biztosítása és a fokozatosság elvének betartása fontos szempont számunkra. Az óvodapedagógus célja, hogy mindezek a tevékenységeken keresztül ébresszen fel a gyerekekben magasabb rendű igényeket. Ezáltal a hallás és

ritmusérzék fejlesztést komplex módon tudjuk megoldani. A komplex foglalkozások, összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- a zenei élmény közvetítésével a gyerekek szeressék meg a tiszta szép éneklést,
- szeressék az énekes játékokat, mondókákat,
- alakuljon zenei ízlésük, harmonikus mozgásuk,
- szeressék a zenét,
- jelentsen örömet számukra a zenehallgatás,
- énekeljenek szívesen társaikkal,
- türelemmel, érdeklődéssel hallgassák egymás énekét,
- biztonsággal kezeljenek egy-két zenei eszköz.

4.5.4 Rajzolás, mintázás, kézimunka, vizuális nevelés

A tevékenység célja

Az alkotó játékos ábrázoló tevékenység, öröme által, a gyermek önfejlődéséhez igazodva, s a feltételeket megteremtve a gyermek képi, plasztikai kifejezőképességének alakítása, fejlesztése. Vizuális esztétikai élménynyújtás, változatos technikák megismertetése.

Feladatok

Helye a nevelési folyamatban

Összetett, sokszínű személyiség fejlesztő tevékenység, melynek fontos eszközei a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés.

A tevékenység feltételeinek megteremtése

Az ábrázoló tevékenységekhez az egész nap folyamán megfelelő helyet, a mozgó gyerekektől védett teret biztosítunk.

Az alkotótevékenységekhez megfelelő méretű és minőségű eszközök szükségesek. Kiválasztásukban meghatározó a célszerűség, praktikusság és az esztétikum.

Az alkotáshoz elegendő időt biztosítunk, hogy a gyerekek addig alkothassanak, ameddig a kedvük tartja.

Az anyagok elhelyezéséhez tárolóeszközökre van szükség.

Megtanítjuk a gyerekeknek a biztonságos eszközkezelést, az alkotó tevékenységhez szükséges eszközöket, anyagokat és feltételeket a mindennapi szabad játékban is megteremtjük. Védőruhát is használhatnak a gyerekek.

Az alkotó alakító tevékenység tartalmának, minőségének fejlesztése

Lehetővé tesszük, hogy a 3-4 évesek játszva ismerkedjenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ez az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakításával kezdődik.

A tevékenység tartalma kibővül a népművészeti elemekkel és az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedéssel.

Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők. A képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit az óvónők tervezik meg. A téma nem tervezhető ebben az időszakban. A gyermekek tetszés szerint vesznek részt a plasztikai alakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát. Az óvónő feladata, hogy a mindennapi agyagozás lehetőségét biztosítsa.

A 3-4 éves gyerekeket megismertetjük a tárgyak formáival, alakzataival. A 4-5 éves gyerekek alkotó alakító tevékenységét bővítjük. A gyereknél megjelenő szándékos képkalkító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal.

A gyerekek gyönyörködnek a gazdagabb megjelenítési formákban. A használt eszközök és anyagok körét bővítjük. Saját maguk által készített tárgyak és kellékek használatára buzdítjuk őket.

Az 5-6-7 éves gyermek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük az aktív tárgykészítés bővülését. Képalakítás során a gyerekek mind többször alkotnak közös kompozíciót.

Feladatunk gazdagítani az eszköz lehetőségeket és a technikai megoldásokat.

Az élményeken alapuló témákban megjelennek az eseményábrázolások is. A gyerekek minél eredetibb megoldásokat használnak, egyéni kifejezési módon. A plasztikai munkában is megjelennek a közös térbeli többalakos kompozíció.

Az 5-6-7 éves gyerekeknek kialakítjuk az ajándékkészítés iránti igényüket. Segítjük a gyerekeket a kellékek elkészítésében.

A szülők segítségével, az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat gyűjtenek.

Részt vesznek az óvoda szépítésében szüleiket bevonva. A környezetalakító, díszítő munkának a gyerekek is tervezői lesznek. Segítjük a gyerekeket, hogy nagyobb méretű elemekből térben építhessenek.

A gyerekek mind önállóbban készítenek elő anyagokat, eszközöket az alkotó tevékenységhez. Több napon át tartó tevékenység lehetőségét is biztosítjuk.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó - alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Hetente egyszer, tudatosan irányított mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezünk. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyerek vesz részt a tevékenységben.

Megteremtjük annak lehetőségét, hogy ilyen formában minden gyermek megalkothassa az ajánlott eszközökkel képi plasztikai elképzelését.

A gyerekek munkáiban megmutatkoznak érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia és élményviláguk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket a képalkotásban.
- Alkotásukra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása
- Örül alkotásának és a közösen készített kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak benne gyönyörködni.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.
- Kialakul a szenzomotoros koordináció.
- Mini galériájukban az alkotásokat ízlésesen helyezik el.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

Funkcionális eszközök

Plasztilin, sógyurma, zsírkréta, tempera, vízfesték, ecset, színes ceruza, (vastag, vékony alakú), színes tus, diópác, nádpálca, színes papírok, krepp papír, ragasztó stift, famentes rajzlap, félfamentes rajzlap

4.5.5 Mozgás, mozgásos játékok

A mozgás terén célunk olyan testileg és lelkileg egészséges gyermekek nevelése, akik:

- képesek a mindennapokban rájuk háruló feladatok, nehézségek leküzdésére,

- képesek alkalmazkodni, tájékozódni, társukra figyelni, miközben a szabad mozgáskedvük is megmarad,
- elsajátítják a rendszeres mozgást és az iránta való igényt,
- rendelkeznek az egészséges életmód alapvető ismereteivel,
- sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben végezhetik az adott feladatokat,

Feladatok

- tudatos tervező, szervező munkával megteremteni a mozgáshoz szükséges feltételeket,
- törekedni a fejlesztés folyamatosságára és a fokozatosságra egyéni fejlettségi szintjük figyelembe vételével,
- a mozgás megszerettetése, a gyermek természetes mozgásigényének kielégítése,
- az egészség biztosítása és megőrzése,
- a gyermek természetes mozgásigényének kielégítésére szolgáló lehetőségek biztosítása,
- a gyermek szervezetének edzése, testi képességeinek sokoldalú és arányos fejlesztése,
- a szabad játékban ágyazott mozgástevékenységek és az irányított mozgástevékenységek szervezése,
- rendgyakorlatok (állások, alakzatok), előkészítő- és gimnasztikai gyakorlatok (szabadgyakorlatok, kéziszer-gyakorlatok, társas gyakorlatok), a fő gyakorlatok közül a természetes támaszok (kúszás, csúszás, mászás), egyensúlyozó járásgyakorlatok, gurulások, gurulóátfordulások, forgások, fordulások, függések, szökdelések, ugrások, fel- és lelépések, futások, dobások elsajátíttatása és gyakorlása,
- a motoros képességek (koordinációs-és kondicionális képességek) fejlesztése,
- a mozgástapasztalatok megszervezésére irányuló lehetőségek biztosítása,
- megismertetni a gyerekeket a mozgásos játékok mindkét formájával (a testnevelési játékokkal, és a sportjátékokkal),
- közösségi érzés fejlesztése,
- az egészséges versenyszellem kialakítása a gyermekekben.

A mozgásfejlesztés hatékonyságának tényezői

- Különböző eszközök használata.
- Játékosság mindenkori szem előtt tartása.
- Az óvónő személyisége, mozgáskultúrája.
- A gyakorlóléhség változatossága.
- Túlzott korlátozó intézkedések elhagyása.
- Különböző mozgáskombinációk alkalmazása.

Különböző mozgásos tevékenységek megszervezésének a lehetőségei

A heti 1-2 irányított mozgás és a mindennapos mozgás, melyet az óvónő irányít korántsem elegendő a 3 -7 éves gyerekek megfelelő intenzitású mozgásfejlődéséhez .A gyermekek lényegesen többet igényelnek mozgásból, főleg saját elképzeléseik szerint. Az irányított mozgások arra adnak

lehetőséget, hogy különböző mozgásformákat ismerjenek meg a gyerekek, és ezzel felkeltsük érdeklődésüket a kipróbálásra. Zavartalan gyakorlási lehetőség a szabadidős tevékenység alatt nyílik. Ezért különös tekintettel kell berendeznünk az erre a célra szánt területet.

Lábstatikai gyakorlatokat a nap bármely szakaszába iktassunk be.

A mozgásfejlődés szakaszai megmutatkoznak a mozgásvégrehajtás minőségében, pontosságában, a mozgáskombinációkban, teljesítményekben. A mozgásos tevékenységek során érvényt kell szerezni az egyéni képességek kibontakoztatására. A mozgásos tevékenység akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi. Biztosítanunk kell a gyerekek komfortérzetét.

A mozgássorok összekapcsolását a gyerekek önállóan végezzék.

Feladatunk a gyakorlás lehetőségének biztosítása.

Olyan foglalkozásokat biztosítsunk, ahol a gyerekek kérései teljesülnek, építsünk kreatív megnyilvánulásukra, lehetőséget adunk arra, hogy ők is kitalálhassanak gyakorlatokat, mozdulatokat, játékokat.

A tornának, játékos mozgásnak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Tudnak ütemesen járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak, a szabályok pontos betartásával.
- Tudnak helyben labdát vezetni.
- Szeretnek futni.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Mozgásos játékban kitartóak.
- A gyerekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.

Funkcionális eszközök

- Szalagbot: speciális fejlesztés egyik hatékony eszköze, segít a testséma, testzónák kialakításában. Írás előkészítéshez nélkülözhetetlen. Edzi a szemizmokat.
- Heveder készlet: futó és fogójátékokhoz, ügyességi húzó és függő feladatokhoz, átlépések ugrás és bújás feladatokhoz.
- Karikák
- Léglabdák

- Trambulinok
- Tornapad
- Zsámoly
- Babzsákok
- Svéd tornaszer
- Tornabotok
- Ugrószekrények
- Húzókötel
- Körkötel
- Udvari fajtékok

4.5.6 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során, az óvónő irányításával szerezzenek tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, és tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A környező világ felfedezése során alakuljon ki egy pozitív érzelmi viszony a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

Miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, mely segíti a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban. Megismeri szülőföldjét, az ott élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és a néphagyományokat, a közösséghez tartozás élményét, a családi, a tárgyi és a nemzeti kultúra értékeit. Megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermekek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut és azokat a tevékenységekben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér- sík-, és mennyiségszemlélete.

Feladata

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermekek számára a szűkebb és tágabb környezetük tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Építse be a kisgyermekek nevelésébe mindazokat az értékeket, amelyek a néphagyományok, szokások és családi kultúra ápolására, megőrzésére érdemesek. Így a mai világgal ötvözve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és követendőket.

A civilizáció és a technika által felborult környezeti egyensúly visszaállítása jövő generációjának feladata. Így az óvónő helyezzen hangsúlyt a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos

magatartásformálás alapozására, alakítására. Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességük fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Természeti-, társadalmi környezet, környezetvédelem témái havi bontásban:

Ősz

Szeptember - Szent Mihály hava, Őszelő

- Szeptember 1. (Egyed napja)

Ettől a naptól kezdve figyelik az emberek a szőlő érését. Csőszöket választanak, akik vigyáznak a szőlőre és védik a madarak és a tolvajok ellen.

- Szeptember 8. (Kisasszony napja)

Ősi pogány kori őskezdő nap. Ezen a napon tilos volt dolgozni "dologtiltó nap". E naptól kezdve indulnak útra a fecskék és a vándormadarak. Dióverés napja.

- Szeptember 29. (Szent Mihály napja)

Európa-szerte ismert pásztorünnep. E napon számolnak le az állatokkal, számot adnak egész évi munkájukról. Ezután már a méhek sem gyűjtenek több mézet. Ezen a napon ma is szokás vásárokat és búcsút tartani.

- Szeptemberi találkozások:
- Ismerkedés egymás nevével, jelével és az óvodával (kiscsoport)
- Nyári emlékeink (kis-, középső-, nagycsoport)
- Változások észrevétele (középső-, nagycsoport)
- Őszi gyümölcsök - szilva, szőlő, alma, körte – jellemző tulajdonságaik megfigyelése tapasztalás útján – ízlelés, tapintás.
- Szüretelés – látogatás a „szőlőhegyen” – ismeretszerzés tapasztalat után, szőlő tulajdonságai. Szőlőfeldolgozás. (Mustkészítés)
- Érik a dió – diószüret – ismeretszerzés tapasztalás útján (Ízlelés, tapintás)
- Betakarítás – burgonya, hagyma, sárgarépa, petrezselyem, cékla – jellemző tulajdonságaik megfigyelése tapasztalatszerzéssel.
- Vásárlás a piacon.
- Gyümölcssaláta készítés, savanyúság, kompót eltevése télire. Gyümölcs, zöldség aszalás. Munkafolyamatok során tapasztalatszerzés.
- Vásári forgatag – népi kézműves termékekkel ismerkedés – pl. látogatás egy mézes

süteményárushoz, fazekashoz, stb.)

- költöző madaraink – gólya, fecske, daru, fülemüle, sárgarigó, stb. Ismeretszerzés beszélgetés, megfigyelés útján.
- Szeptember 22. Autómentes világnap
- Környezettudatos, egészséges életmódra nevelés.

Időjóslások szeptemberben

Szeptember 1 (Egyed napja)

„Ha Egyed napján esik az eső, esős ősz várható.”

Szeptember 5 (Lőrinc napja)

„Ezen a napon, ha leszáll az ökörnyál, hosszú lesz az ősz.”

Szeptember 29 (Szent-Mihály nap)

„Ha ezen a napon még itt vannak a fecskék, újévig nem lesz hideg”

„Ha dörög az ég, szép és hosszú ősz, de hideg tél várható”

Október – Mindszent hava, Őszhó

Október 15. (Teréz napja) – sok vidéken a szüret első napjának tekintik. Az időjárás következtében azonban korábban, már szeptemberben megkezdődik sok helyen a szüret.

Október 16. (Gál napja) – Baranyában a makk érésének kezdete. Halászó vidékeken az utolsó halászat ideje, hiszen utána már a halak a víz medrébe ássák el magukat.

Október 20. (Vendel napja) – a jószágartók, juhászok védőszentje, pásztorünnep (elsősorban a Dunántúlon).

Október 26. (Dömötör napja) – Juhászújévnek is nevezték, mert sok helyen ezen a napon számoltak el a juhászokkal. Nagy állatvásárokat tartottak ezen a napon.

- Természet változásainak megfigyelése: kirándulás az őszi erdőben
- (színes levelek gyűjtése játék az avarral).
- Őszi termények (gesztenye, dió, bogyók stb.)
- Az állatok viselkedésének megfigyelése (télre készülődés)
- Állatvásár – házi állataink (tyúk, liba, kacsa, kecske, juh, sertés, ló stb.)

- Ház körül élő állataink – kutya, macska
- Készítsünk évszaknaptárt, amibe feljegyezhetik a népi jóslásokat és megfigyelhetik, hogy igazak-e.
- Időjárás megfigyelése – (hidegebb az idő, több eső, kevesebb napsütés), őszi jelenségek (szél, köd, eső)

Október 4. – Az állatok világnapja

- Kirándulás az állatkertbe
- Állattalálkozó
- Vadállatok földjén
- Kirándulás egy tanyára

Október utolsó hete: TV kikapcsolási hét

- kevesebb áramfogyasztás – kisebb természeti kár, kevesebb használat – hosszabb élettartam, helyette több mozgás, családi együttlét – egészségesebb életmód.

Időjóslások októberben

Október 21. (Orsolya napja)

„Ha ezen a napon szép az idő, akkor karácsonyig meg is marad.”

Október 26. (Dömötör napja)

„Ha ezen a napon hideg szél fúj, igen hideg lesz a tél is.”

Október 28. (Simon napja)

„Amennyiben szép idő van e napon, akkor jó termésre van kilátás a következő évben.”

November – Szent András hava – Őszutó

November 1. (Mindenszentek napja)

November 2. (Hallottak napja) – ezen a két napon a társadalom a hallottairól emlékezik meg. Nem tartjuk meg az óvodában, de a családok hagyományait tiszteletben tartva, ha a gyermekek igénylik, beszélgetünk róla.

November 11. (Márton napja) – Szent Márton egy római katonatiszt volt, aki köpönyegét megosztotta egy koldussal. Nevéhez a jószágok védelmezése is kapcsolódik. Nevéhez gazdasági év zárása, elszámolási időszak is kapcsolódik.

November 25. (Katalin napja) – Szent Katalin a kórházak, betegek, elesettek védőszentje.

November 30. (András napja) – András naphoz kapcsolódik advent első vasárnapja, amely mindig a naphoz legközelebbi vasárnapra esik, azaz november 27.- december 3. közé.

- Természet változásainak megfigyelése, az ősz jegyeinek összegyűjtése
- Kinn hideg, benn meleg – ok, okozati különbségek megfigyelése
- Öltözködés
- Márton napi népszokások, libás játékok,
- Közlekedés - út, úttest, járda, az úton haladó járművek, a közlekedés irányításának megfigyelése (rendőrlámpa), a helyes gyalogos közlekedés, megkülönböztetett jelzésű járművek a közlekedésben, szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközök összehasonlítása
- Látogatás a pogányi repülőtéren vagy a pécsi vasútállomáson.
- Vonatozás, ismerkedés a vasutasok munkájával
- Egészség – betegség – Orvos munkája
- Testünk – testrészeink, érzékszerveink funkciói, feladatai, ezek gondozása.

November 11. (Márton nap)

Őszbúcsúztató az óvodánkban – hagyományosan Márton naphoz kötődik. Versekkel és dalokkal búcsúztatjuk el az őszt, lampionos felvonulás, tökfáragó verseny tartozik hozzá illetve a végén a zsíros-kenyér evés és tea-ívás.

Időjóslások novemberben:

November 1. (Mindenszentek napja)

A népi időjóslás szerint, ha Mindenszentek nedves, akkor lágy, ha száraz, akkor kemény tél következik.

November 11. (Márton napja)

„Ha Márton fehér lovon jön, enyhe tél, ha barna lovon kemény tél várható”

„Márton napján, ha lúd jégen jár, karácsonykor vízben poroszkál”

November 19 (Erzsébet napja)

„ Ha Erzsike megrázza dunyháját”, az havazást jelent, ebben az esetben karácsony is fehér lesz.

November 25 (Katalin napja)

”Ha Katalin locsog, karácsony kopog”

„Ha Katalin kopog, karácsony locsog”

November 30 (András napja)

„András napi hó, a vetésnek nem jó”

Tél

December – Karácsony hava – Télelő

Advent: - A karácsonyi előkészületek négyhetes időszaka. Advent a várakozás, valamint az öröm, és az örömszerzés időszaka. Változó időpontban kezdődik. Mindig november 27. és december 3. közötti vasárnap a kezdőidőpontja.

December 4. (Borbála napja) - A Borbála napon vízbe tett cseresznyeág karácsonyra kivirágzik.

December 6. (Mikulás napja)- Szent Miklós püspök emléknapja. A Mikulásnapi szokások a püspök jó cselekedeteire vezethető vissza, az óvodába e napon érkezik a Mikulás

December 13. (Luca napja)- Ehhez a naphoz sok hiedelem és varázscselekmény kapcsolódik (Lucaszék, Luca búza, Luca kalendárium)

December 24. (Ádám, Éva napja) – az advent vége egyben a karácsony kezdete.

December 25-26. Karácsony napjai

December 31. (Szilveszter napja) – óévbúcsúztató vidám nap/éjszaka. Ezen a napon fontos szerepet kapnak az ételek.

- Adventi koszorú, adventi naptár készítése - hangolódás Mikulásra, karácsonyra
- Mikulás legendája – Hol él a Mikulás? Mikulásnapi szokások (pl. cipőtisztítás)
- Búzaültetés
- Mézeskalácssütés
- Család - ki tartozik a szűkebb és tágabb családhoz, a családnév, a keresztnév, munka és feladatok a családban, a család lakása – lakcím.
- Karácsonyi szokások, készülődés, ajándékkészítés a gyerekekkel.
- Karácsonyfadíszek készítése

Mikulás ünnep (december 6.)

Hagyományosan ezen a napon (ha nem hétvégére esik) érkezik óvodánkba az ajándékot hozó

Mikulás, akit a csoportok kis műsorral fogadnak.

Karácsony ünnepe: (általában december 16 – 22. között)

Karácsonyfa fogadja ezen a napon reggel a gyermekeket, ahol a csoportok délelőtt folyamán kis ünnepséget tartanak. Minden csoport ajándékokkal lepi meg a gyermekeket. A közös hatalmas fenyőfára a gyermekek által készített díszeket teszi fel az „angyalka”.

Időjóslások decemberben:

December 6. (Miklós napja)

Ha ezen a napon esik a hó, vége az enyhességnek.

December 13. (Luca napja)

Ha Luca napján enyhe idő van, akkor hideg, zord karácsony ígérkezik.

Ha Luca napján fagy, akkor enyhe lesz a karácsony.

A következő tizenkét nappal is a jövő év időjárását mutatja, havonként (pl. amelyik napon esik, az azzal páros hónapban is esős lesz az idő a jövő esztendőben).

December 24.

Ha csillagos az idő az éjféli mise idején, jövőre sok kukorica várható.

December. 25. (karácsony napja)

Ha tiszta, napos az idő, akkor száraz nyár, jó gyümölcsstermés, sok bor várható.

December 31. (Szilveszter napja)

Éjszaka, ha szépen ragyognak a csillagok, akkor bőséges aratás és szüret várható. Ellenben, ha szilveszteréjjel esik, újév reggelén már süt a nap, akkor rossz lesz a termés. Az esztendő utolsó estéje, s a következő év első napja időjárása, ha egyforma, akkor együttesen jó termés, gazdag esztendő várható.

Január –Boldogasszony hava – Télhó

Január 1. (Újév napja) – szerencsevarázsló és gonoszűző nap. E napra vidámság, evés-ivás jellemző, és elmaradhatatlanok az újévi jókívánságok.

Január 6. (Vízkereszt napja) – A karácsonyi ünnepkör záró napja. Ezen a napon szedik le a karácsonyfát.

Farsang is ezzel a nappal kezdődik és hamvazószerdáig tart. Ezt az időszakot vidám bálok, lakomák és multságok jellemzik. (Óvodánkban inkább február hónapban jelenik meg a farsang.)

Január 20. (Fábián és Sebestén napja) – A néphagyomány szerint ezen a napon kezdenek a fák ismét

nedved szívni, ez az első tavaszébredtő nap.

- Újévi fogadalmak, jókívánságok
- Év – évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok
- Természet változásainak megfigyelése – téli táj, (hull a hó, fehér hótakaró)
- A hó, a jég tulajdonságai, jellemzői (olvadás, fagyás)
- Játék a hóban (hógolyózás, hóemberépítés, hóangyal stb.)
- Téli madaraink – madáretetés
- Állataink télen – vadon élő állatok
- Téli öltözködés
- Színek világa
 - o kiscsoportban: fekete, fehér, piros, sárga, kék, zöld, barna
 - o középsőben: ismerkedés a többi színnel
 - o nagy csoportban: árnyalatok (világos, sötét)

Időjóslások januárban

Ha nincs fagy januárban, meghozza azt március, április.

Január 18. (Piroska napja)

Ennek a napnak az időjárása megegyezik a következő egy vagy két hold-hó időjárásával

Január 20. (Fábián és Sebestyén napja)

„Tavaszébredtő” nap Azt tartja a néphit, hogy ettől a naptól kezdik a fák szívni a földből a nedveket.

Január 21. (Ágnes napja)

Ha ezen a napon derült az idő, akkor jó termés várható az évben.

Január 22. (Vince napja)

„Ha megcsordul Vince, tele lesz a pince”

Január 25. (Pál napja)

Megfordul a tél, enyhébb időszak következik.

Február –Böjtelő hava – Télutó

Farsang

Óvodánkban február hónap a farsangi időszak. A farsang Vízkereszt napjával kezdődik (január 6.), azonban a farsangi időszak vége mindig változó, mindig 40 nappal húsvét előtt van vége. (Legkorábban február 4-én, legkésőbb március 10-én lehet a farsangi időszak zárónapja.) A tél vége, a tavasz kezdete, a termékenység és a bőség időszakának kezdete, amelyet már az ókorban megünnepeltek.

A szokások és hiedelmek zömének szempontjából többnyire farsangvasárnap, farsanghétfő és húshagyókedd alkotja az igazi farsangot. A záró három napot " farsang farkának " is nevezik. Ezek a felszabadult mókázás igazi napjai.

Óvodánkban egy- két hetes ráhangolódás után a hagyományos jelmezes mulatsággal záródik a farsangi időszak.

Február 2. (Gyertyaszentelő Boldogasszony napja)

Tavaszkedő nap, jelképesen a megújulás és az újrakezdés napja. Óvodánkban e naphoz köthető népi megfigyeléshez – medve – kapcsolódunk.

Február 3. (Balázs napja)

Szent Balázs püspök a legenda szerint egy özvegyasszony egyetlen fiát mentette meg, aki halszállkától fuldoklott. Szent Balázs egyike a tizennégy segítő szentnek, és a torokfájás mellett sok testi nyavalya gyógyítója is. Balázs napja gonoszűzésre is alkalmas volt. E nap az egészség- és termésvarázslás napja is. Ma már inkább illeszkedik a farsangi vigasságok sorába Balázs napja, mint csínytevő nap.

Február 5. (Ágota napja)

Szent Ágota napján, február 5-én már a lassan csak-csak közelgő tavaszi munka előkészületeire összpontosult a gazdaember figyelme. Ennek első lépéseként igyekeztek rendet teremteni a portán, körülsöpörték a házat, az ólakat, hogy elűzzék a házi férgeket.

- ismerkedés a medvével (más téli álmot alvó állattal, pl. sündisznó)
- farsangolás – népi hiedelmek, szokások felelevenítése (kiszebáb készítése, busójárás, stb.)
- álarckészítés, jelmezbe öltözés, farsangi játékok, dalok, versek, mondókák, tréfás mesék, sütés, (fánk), tánc, mulatozás
- Utófarsang az óvodában (cirkusz, lakodalmas)
- Élet az örök hó birodalmában (Sarkvidék állatai)
- Irány a természet – a tél örömei
- Veszélyeztetett állatok (védett vagy kihalt állatok)
- Ismerkedés a naprendszerrel (csillagok, bolygók)

Időjósítások februárban

- Február 2. (Gyertyaszentelő Boldogasszony napja)

A néphit szerint e napon kijön a medve a barlangjából körülnézni. Ha napos az idő, meglátja saját árnyékát, és visszabújik. Rossz idő következik, hosszan tartó tél lesz. Ha viszont nem látja meg az árnyékát, akkor hamarosan vége a télnek.

- Február 3. (Balázs napja)

Baranyai megfigyelés – ha ezen a napon eső támad, akkor nyár elején elveri a jég a termést.

- Február 6. (Dorottya napja)

„Dorottya szorítja, Julianna tágítja” – azaz, ha ezen a napon hideg van, akkor majd Julianna napjától (február 16.) melegszik az idő. Azonban, ha Dorottya napon jó idő van, akkor még Julianna nap meghozza a hideget.

- Február 19. (Zsuzsanna napja)

A néphit szerint, ha ekkor magasan száll a pacsirta, hamarosan megjön a jó idő, és ha reptében még énekel is, akkor már biztosra vehető, hogy itt a szép kikelet.

Február 24. („Jégtörő Mátyás)- szökőévben ez a nap február 25-re esik.

Amit meghagyott Zsuzsanna a télből, azt Mátyás elviszi. Azt is mondják, ha nem talál jeget, akkor csinál.

Tavaszi

Március (Böjtölés hava) – Tavaszelő

- Március 6. Energiatakarékossági világnap

2000 óta Magyarországon is megtartjuk a Nemzetközi energiatakarékossági világnapot. Azóta hívják fel idehaza is a figyelmet a környezettudatosság és a fenntartható fejlődés fontosságára. A Föld természeti készletei folyamatosan apadnak, ezért fokozottan oda kell odafigyelnünk a rendelkezésre álló energiaforrások minél hatékonyabb felhasználására és a felesleges pazarlás megszüntetésére.

- Március 8. Nemzetközi nőnap

A nemzetközi nőnap a nők iránti tisztelet és megbecsülés kifejezésének napja, amelyet 1917 óta (Magyarországon 1948 óta) minden év március 8-án tartanak. A nemzetközi nőnapot az ENSZ is a világnapok közt tartja számon. Munkásmozgalmi eredetű, a nők egyenjogúságával és a szabad munkavállalásával kapcsolatos.

- Március 12. (Gergely napja)

Az iskola téli időszakának befejező napja, amikor a tanulók adományokat gyűjtöttek a tanítónak és az iskolának. Ez a „Gergelyjárás” E naphoz Európa-szerte felvonulások, diákpüspök-választás és vetélkedők kapcsolódtak. A nap ünneplését IV. Gergely pápa rendelte el 830-ban, aki elődjét, I. (Nagy) Gergely pápát, iskolák alapítóját, a gregorián-éneklés megteremtőjét az iskolák patrónusává tette.

- Március 15. Nemzeti ünnep

Az 1848-49-es forradalom megünneplése a gyermekek érdeklődésére építve, életkorunknak megfelelő formában.

- Március 22. Víz világnapja

Célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a mindenki számára elérhető, tiszta víz fontosságára és az édesvízkészletek veszélyeztetettségére.

- Éled a természet (hóvirág, ibolya, aranyvessző), rügyező fák, bokrok.
- Olvad a hó, esik az eső (sár, latyak, pocsolya).
- Megindulnak a tavaszi munkák a földeken - metszés, veteményezés, óvodai kiskertekben is elindulhatnak a munkálatok (hagyma, retek ültetés vetés, virágok ültetése, vetése).
- Energiaforrások – mi is az energia, honnan jön az energia – energia az óvodában (ismerjék fel az óvodai energiaforrásokat. Megújuló (szél, víz, nap) és nem megújuló (szén, kőolaj, földgáz) energiáink, energiatakarékosság – energiapazarlás.
- Nagycsoportosok iskolalátogatása.
- Víz fontossága, szerepe az életünkben, tiszta víz fontossága – környezetvédelem.
- Vízben élő állatok, tengerek óceánok állat és növényvilága.
- Ismerkedés a húszárokkal, katonákkal, ismerkedés a magyar várakkal, a nemzeti lobogónkkal. A magyarságtudat kialakítása, az ünnep jelképei, ismerkedjenek meg az ünnephez kapcsolódó nevekkal, eseményekkel.

Időjóslások márciusban

- Március 1. A meteorológiai tavasz kezdőnapja
- Március 9. Franciska napja

Amilyen az idő Franciska napon, olyan lesz az idő az egész hónapban.

- Március 10. Ildikó napja

Időjárás mutató nap. Azt állítják az időjárást figyelő földművesek és pásztorok, hogy e nap időjárása 40 napig tart. Különösen az e napi hideg, fagy okoz gondot, mert ha fagy 40 vértanú napján, még 40 napig várhatjuk a zord időt.

- Március 12. Gergely napja

Ez a középkorban sokfelé tavaszkezdő, meleg váró nap.

- Március 18,19,21.(Sándor, József, Benedek)

Meleghezó napok. A néphit úgy tartja, hogy ezek a napok vetnek véget a hosszú, hideg télnek és ekkor veszi kezdetét a termékeny tavasz: “Sándor, József, Benedek zsákban hozza a meleget.”

Általában a méheket is ezen a napokon engedik ki a szabadba.

- Március 28 (Gyümölcsoltó Boldogasszony napja)

Ha ezen a napon rossz az idő, akkor rossz tavasz várható.

Visszatérnek a fecskék.

Húsvét

A kereszténység egyik legnagyobb ünnepe, emellett a tavasz köszöntésével, az élet megújulásával, a termékenységgel is szorosan összefonódik. Mozgó ünnep, időpontja március 22. és április 25. közti vasárnapra esik. Legismertebb jelképe a tojás. A negyvennapos böjt után sonkát, tojást, kalácsot esznek az emberek. A csibe, a bárány, a kacska az újjászületést jelképezik, a nyúl valószínűleg a termékenység jelképe.

Húsvét hétfő a locsolkodás napja. Régen a kút vizével, vödörből locsolták a legények a lányokat (vagy a patakban mosdatták meg őket), akik kézzel festett hímes tojásokat adtak ajándékba, majd tánc és mulatság vette kezdetét.

A lányok, asszonyok komatálat készítettek, elküldték egymásnak. A kosárba, tálra húsvéti tojás, kalács, ital került. Ezzel örök barátságot kötöttek, s ettől kezdve komának szólították egymást.

- Tojásfestési technikák, eszközök, anyagok megismertetése – tojásfestés
- Tojás múzeum (Zengővárkony) megtekintése
- Komatál készítése a szomszéd csoportnak (friss zöldségekből, tojásból)
- Húsvéthoz köthető állatokkal való ismerkedés (nyúl, bárány, csibe, kacska, stb.)
- Locsolkodási szokások megismertetése
- Nyuszi-fészek készítése, díszítése

Nyuszi ünnep:

Hagyományos ünnepünket húsvét előtti héten tartjuk óvodánkban. Bízva a jó időben a nyuszi az udvarra érkezik. Élő nyuszik mellett új udvari játékok várják ezen a napon a gyerekeket.

Április – Szent György hava – Tavasz hó

- Április 1. bolondjártás napja. Régen több babonás hiedelem kapcsolódott ehhez a naphoz, ma már inkább csak a „bolondozásé” a főszerep. E napon az a szokás, hogy az emberek tréfásan bolondot csinálnak a másiktól.

Megérkeznek a fecskék. Ezen a napon nem volt tanácsos tyúkot ültetni, esküvőt tartani, útnak indulni, építkezést kezdeni, sőt eret vágatni sem.

- Április 11. – Magyar Költészet Napja

József Attila a huszadik századi magyar költő, a magyar költészet egyik legkiemelkedőbb alakja. Április 11. József Attila születésnapja, egyben a Magyar Költészet Napja, 1964 óta ünnepeljük meg.

- Április 12. – Gyula napja

Az év 100. napja. A tisztaság, a takarítás napja. Ilyenkor kitakarítják a lakást, az ólakat és az állatokat is lemossák.

- Április 22. – Föld napja

"Földünk békéje és túlélése, ahogy mindannyian tudjuk, éppen azon emberi tevékenységek miatt került fenyegetett helyzetbe, melyek nélkülözik az elkötelezettséget a humánus értékek mellett. A természet és forrásainak pusztítása a tudatlanság, mohóság és a Föld élővilága iránti tiszteletlenségnek a következménye. Ez a tiszteletlenség még a saját utódainkra is kiterjed, a következő generációra, amely egy nagymértékben lepusztult Földet kap örökségül, ha a teljes körű béke nem valósul meg, és a környezeti rombolás a jelenlegi mértékben folytatódik... Egyértelmű, hogy kulcsnemzedék vagyunk. A globális kommunikáció lehetősége megnyílt a számunkra, mégis gyakrabban használjuk ezt összeütközésekre, mint értékes dialógusokra a béke érdekében... Az univerzum külső bolygóinak feltárásába kezdtünk, miközben Földünk saját óceánjai, tengerei, forrásai egyre szennyezettebbekké válnak, és különböző életmegnyilvánulásai még mindig nagymértékben ismeretlenek. Földünk ritka élőlényei, állatai, növényei, rovarjai és még a mikroorganizmusok közül is jó néhányat egyáltalán nem fog ismerni a jövő nemzedék. Megvan a képességünk és a felelősségünk. Lépnünk kell, mielőtt késő lesz." Dalai Láma

- Április 24. – György napja

Ezen a napon hajtják ki a pásztoremberek a jószágokat a legelőre, melyhez régen különböző boszorkányűző, rontáselhárító, illetve szaporodást, tejhozamot növelő praktikák öveztek. A házat, az ólat, az istállót körülfüstöléssel, zöld ág kitűzésével, felfordított seprűvel igyekeztek megvédeni a gonosz szellemek rontása ellen.

- Április 25. – Márk, Pál napja

Kukoricaültetés, búzaszentelés napja.

- Április utolsó hete – Nagyszülők napja az óvodánkban

Immár hagyománnyá vált az óvodánkba, hogy április utolsó hetének egy napján meghívjuk a nagyszülőket. Ezen a napon mindent együtt csinálunk. Ők mesélnek arról, hogy milyen volt, amikor ők voltak gyerekek, mi megmutatjuk miért is jó most ovisnak lenni. Együtt játszunk, együtt tevékenykedünk ezen a napon.

- A növények élete tavasszal. Kiskert gondozása,

- Tavaszi virágaink: tulipán, nárcisz, jácint, krókusz, gyöngyvirág, nefelejcs, stb. Megfigyelés, virághajtás.
- Virágzó fák, méhek haszna.
- Hazatérő madaraink: gólya, fecske – ismerkedés életükkel.
- „Bolondos április” – időjárás megfigyelés.
- Tavaszi zöldségeink: hagyma, retek, borsó, bab, stb. Látogatás a piacon. Zöldséges tál készítése.
- Tisztaság, rend fontossága. Takarítsuk ki közösen a csoportszobát.
- Bolygónk a Föld:
- Ismerkedés - a földgömbbel. A domborzat színei (kék a víz, zöld- síkság – barna – hegység) Keressük meg Európát, Magyarországot, Pécsert: Milyen hatalmas a Földünk!
- Földünk az egyetlen bolygónk, amelyen élet van. Mi kell az élethez? Élőlények, élővilág a Földön – növények, állatok, emberek.
- Környezetünk védelme

Mit tehetünk környezetünk védelmében?

Szelektív hulladékgyűjtés, növények, állatok védelme, víz és levegő tisztasága.

Időjóslás áprilisban:

- április 1. Ha eső támadt abból rossz, a derült időből pedig jó és bőséges termést jósoltak.
- április 6. – Vilmos napja.

Ha ezen a napon eső esik, akkor szűk esztendő várható.

- április 14. – Tibor napja

"Ha Tibor napján virágos a cseresznyefa, virágos lesz a szőlő is". Hagyomány szerint ezen a napon szólal meg a kakukk.

- április 24. – György napja

„Ha a rozsvetésben a varjú elbújhat, akkor telt csúrt hoz az aratás.”

„Szent György után kalapáccsal sem lehet visszaverni a fűvet.”

- április 25. – Márk, Pál napja

"Ha megszólal a pacsirta, a béka, jó termést várhatsz, ellenben, ha hallgat a fülemüle, akkor változékony lesz a tavasz"

Május – Pünkösöd hava - Tavaszutó

- Május 1. Munka ünnepe – 1882 óta ünnepeljük. A munka ünnepe a nemzetközi munkásmozgalmak által kiharcolt ünnepség, hivatalos állami szabadnap, amely a munkások által elért gazdasági és szociális vívmányokat hivatott megünnepelni.

Május 1-én májusfát állítottak a természet újjászületésének szimbólumaként. A májusfához való fát a legények éjszaka vágják ki az erdőn, feldíszítették szalagokkal, virágokkal, tojással, borral, és a lányos házak elé állították. Ezzel adták a falu tudtára, hogy melyik lány tetszik nekik, így egyúttal a szerelem napja is.

- Május első vasárnapja – anyák napja

Az amerikai eredetű hagyományt Magyarországon a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt honosította meg. Az első megemlékezést 1925-ben szervezték. Az anyák napját Magyarországon minden évben május első vasárnapján ünnepeljük. Ezen a napon mindenki az édesanyákra, nagymamákra figyel. Az óvodánkban is köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat versekkel, dalokkal, apró meglepetéssel.

- Május 4. – Flórián napja

A tűzoltók napja.

- Május 10. Madarak és Fák Napja

A zöld jeles nap célja, hogy felhívja az emberek figyelmét a fák fontosságára, a madarak védelmének feladatára. 1902. május 19-én, Párizsban egyezményt kötöttek az európai államok a mezőgazdaságban hasznos madarak védelme érdekében. 1996 óta minden évben megválasztják az év fáját és madarát. (2019-ben az év Fája a pécsi havi-hegyi mandulafa lett!)

- Május utolsó vasárnapja – Nemzetközi Gyermeknap

A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség 1949. novemberi határozata alapján. 1950 óta május utolsó vasárnapján ünnepeljük a Nemzetközi Gyermeknapot. A nap célja, hogy felhívja a figyelmet a gyermekek jogaira, sajátos világukra.

Óvodánkban vidám játékos délutánnal köszöntjük a gyermekeket.

- Kirándulás az erdőbe - az erdő madarai, vadjai, virágai, gyógynövényei, az erdő védelme
- A tűz lehet az ellenségünk, de a barátunk is. Mit kell tudnunk róla? – ismerkedés a tűzoltók munkájával, látogatás a Tűzoltóságon.
- Édesanyák, nagymamák köszöntése
- Környezetünkben élő madarak - cinke, veréb, harkály, varjú, stb
- Az erdő fái és termései, a fák szerepe és felhasználása.

- Az első gyümölcsseink – eper, cseresznye, meggy, stb.
- Bogaraink – hangya, katica, szúnyog, légy

Időjóslás májusban

- május 1. – Fülöp napja

Ha ezen a napon hűvös és esős az idő, akkor közepszerű lesz a termés, ha pedig meleg és száraz, akkor bőséges.

- május 12.13.14. - Szervác, Pongrác, Bonifác napja

Május 12-14. - Pongrác, Szervác, Bonifác napja: ők a méltán híres fagyosságok. Jóslatuk rímbe foglalva: „Sok bort hoz a három ác, ha felhőt egyiken se látsz”. A néphit szerint ezek a napok erős, fagypont alatti lehűlést hoznak.

- Május 25. – Orbán napja

A fagyosságok utolsó napja. Ezen a napon "kívánatos az eső, mert az ígér jó termést". Erre a napra szintén fagypont közeli lehűlést jósl a néphit.

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései (matematika)

„Minden nagyság: kicsiség is, mert van még nagyobb vagy ha nincs lehet

De most elképzelek egy fehér elefántot –

Elképzelem belső térben és nézegetem – mekkora?

Most az asztalra vetítem

Mint porcelán szobrocska figyel,

Most ablakomon át egy hegyre vetítem: a világot beborítja”

Weöres Sándor

Cél:

A gyermek a környezetének megismerése során jusson matematikai tartalmú tapasztalatokhoz, ismeretekhez, azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Feladat:

- a gyermek érdeklődését felkelteni és kielégíteni
- a környezettudatos magatartás formálása, a környezethez való pozitív viszony kialakítása
- kihasználni a váratlan helyzetekből, eseményekből adódó tapasztalatszerzési lehetőségeket
- biztosítani az elmélyült megfigyeléshez, tevékenységhez szükséges feltételeket az élményt és az ismeretet a tartalom játékban történő elsajátítására
- a differenciált fejlesztés alkalmazása, a gyermekek egyéni fejlettségének függvényében
- kialakítani a szükséges képességeket, készségeket az iskolai élet megkezdéséhez
- önállóan alkossanak véleményt
- tehetséggondozás

Mit rejt a külső világ tevékeny megismerése?

A gyermekek aktiválása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen, és tágabb természeti –emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyokról.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek.

Felismeri mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri viszonyokat, alakul ítéliképessége, fejlődik tér, sík, és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

A megvalósítás tartalma

Avagy: a legjellemzőbb matematikai tevékenységformák:

- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása (szétválogatások, sorba rendezések, ítéletalkotások szavakban.)
- Számfogalom alapozása (mennyiségek összehasonlítása, halmazok összemérése, párosítása, számlálása)
- Kis számok felismerése összkép alapján
- Tapasztalatok a darabszám változásairól
- Tapasztalatok a geometria körében
- Építések, alkotások másolással és szabadon
- Tevékenységek tükörrel
- Tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban
- A tevékenységek részletes elemzése
- Szétválogatások
- Sorba rendezések
- Ítéletalkotások szavakban

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakáscímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket különbséget tudnak tenni évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzemeket, esztétikai alkotásokat
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket
- Matematikai jellegű helyzetekről, problémákról, saját gondolataikat szabadon mondják el.
- Képesek a jól ismert tulajdonságok különféle szétválogatására. Összehasonlításukat szóban is kifejezik.
- Értik, és helyesen használják a hosszabb, rövidebb, több, kevesebb szavakat.
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is tudnak összemérni
- Biztosan számolnak 10-es számkörben
- Tudnak azonosítani különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Különféle geometriai tulajdonságok térbeli és síkbeli alakzatok szétválogatására képesek, valamint ezek megnevezésére is.
- Értik és követik az irányokat, és névutókat.
- Megkülönbözteti a jobbra, balra irányokat, értik a helyzetet kifejező névutókat.

Funkcionális eszközök felsorolása

Minimat eszközkészlet

Műanyag figurák (állatok)

Vaslemezből készült formák (zöldségek, gyümölcsök)

Tétmértani formák

Vaslemezből készült mértani formák

Mérőhenger

Színes rúdkészlet

Logikai készlet

Mágneses formák

Geometriai kártyasorozat

Virágtálcák

Korongok

Számítási formák frontális gyakorlásához

Méréshez (kartoncsíkok, négyzetek, téglalapok)

Műanyag pálcikák

Házsorozat

Vonatsorozat

3 színű virágkészlet

Négyzetek, háromszögek

Megfelelő mennyiségű feladatlap.

4.5.7 Munka jellegű tevékenység

Cél:

Az óvodában az aktív munka saját személyükkel kapcsolatos, és a közösségért végzett tevékenység.

Önként vállalt, játékos tevékenység.

A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. Az óvodai játék és munka közti különbség a kétféle tevékenység indíttatásában van.

A munka célra irányuló tevékenység, amely külső irányítással folyik.

A munka jellegű tevékenység: A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és készségek, képességek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége.

A munkavégzéshez ismeretekre, készségekre van szükség. Gyakorlás hatására kialakul a céltudat, a felelősségérzet. A munkavégzés során a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek. A munka hozzájárul értelmi képességeik fejlődéséhez. A munka közben formálódnak, és fejlődnek a munkához szükséges készségek is.

Megtanulják a gyerekek az alapvető eszközök, szerszámok célszerű használatát. Kialakulnak a munkaszervezés képességei, alakulnak a közösségi kapcsolatok is.

Az óvodai munka magában foglalja a naposságot, önkiszolgálást, a csoport mindennapi életével összefüggő alkalmi munkákat, valamint a növények gondozását.

Feladataink:

- Fontos, hogy a munkavégzéshez szükséges szokás- és szabályrendszer kialakítása, és ehhez szükséges alapvető készségek kialakítása, és a szükséges feltételek megteremtése, eszközök biztosítása, tárolása.
- Megtanítjuk a gyerekeket a feladatok elvégzésére, ismertetjük a feladatot, megmutatjuk az eszközöket, és azok használatát, a munkafolyamatok sorrendjét. Lehetőséget adunk az

önálló munkavégzésre. A feladatokat fokozatosan mutatjuk be, és fokozatosan növeljük a munka mennyiségét is.

- Biztosítjuk a munka folyamatosságát.
- Figyelembe vesszük a gyerekek egyéni képességeit, fejlettségi szintjét, és ennek megfelelően bízunk rá a feladatokat. A munka jellegű tevékenység a saját, és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- Az értékelés is a csoport és az egyes gyermek fejlettségének megfelelően történik. Ösztönözzük őket, hogy igény szintjük növekedjen.

A gyermek soha ne érezze büntetésnek a munkát.

Szem előtt tartjuk a konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést.

A feltételek megteremtése

Minél több, életkoruknak megfelelő munkalehetőséget biztosítunk. Tartalmilag gazdag, változatos feladatokat végeztetünk a gyerekekkel.

Munkájukhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket, azok helyes rendben tartására szoktatjuk őket.

Nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermekek érzik, hogy munkájukat számon tartjuk.

Munkájukat nem végezzük el helyettük. A segítség a gyerekek önállóságának, ismereteinek, készségeinek fejlesztésében valósul meg óvodánkban. Lehetővé tesszük, hogy a gátlásos gyerekeket is vonják be társaik a munkába. Az együttesen végzett munka a közösségi érzelmeket, tulajdonságokat fejleszti.

A szülők figyelmét is felhívjuk arra, hogy gyermekük munkáját segítsék, tartsák tiszteletben, legyenek segítségükre azok elvégzésében. Arra törekszünk, hogy minden szülő szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők ellátására, önállóságra. Igyekszünk elérni, hogy a szülők vonják be gyermeküket a család egészét érintő feladatokba, erejükhez mérten vegyenek részt a tennivalókban.

A munkajellegű tevékenységek: a naposság, önkiszolgálás (önellátás), alkalmoszerű munkák, segítség a felnőtteknek, és a környező növény és állatvilág gondozása, ápolása.

Munkafajták és tartalmuk

Az önkiszolgálás

Kiscsoportban az önkiszolgálással, önmaguk önálló ellátásával kezdődik.

Fontos az óvodában kialakult szokás, és szabály-rendszerek megismertetése a gyerekekkel. Fokozatosan alakul ki az én tudatuk: ez az én jelem, én polcom, stb. Ezt segítjük elő, erősítjük ezeket a megnyilvánulásokat. Bízgatjuk az önálló öltözködésre, megmutatjuk számukra a még nem ismert fortélyokat. (ruha kifordítása, összehajtogatása, gombolás, csatolás stb.) Amit már önállóan el tudnak végezni, azt nem végezzük el helyettük.

Az alapvető tisztálkodási szokásokat is megtanítjuk a gyerekeknek, vegyes csoportban a nagyok segítségét is kérjük - példamutatás. Megmutatjuk a gyerekeknek a csoportszoba berendezéseit, használati tárgyait, játékait, és ezek helyes használatát, helyét a csoportban. Ismerjék az étkezéshez szükséges eszközöket, azok helyét és használatát. Terítsenek önállóan maguknak!

A naposság

A naposság közösségi megbízatás. Feladattudatot feltételez, figyelem összpontosítást igényel. Megismertetjük a gyerekeket a naposok kiválasztásának módjával (asztalonként, 1 asztal forgó rendszer) stb., így a gyerekek minden nap követni tudják a rendjét.

A naposok feladatai 1 napra szólnak. Feladataik lehetnek: saját asztalának megterítése, étkezés után az asztal lebontása, étkezés után felsöprés, esetleg feltörlés. Játékelrakásban - ellenőrizték minden a helyére került-e.

A naposi munka nem kötelező. A bátortalanabb gyerekeknek differenciáltan osztjuk ki a feladatokat.

Az értékelésünk konkrét, a csoport jelenlétében történik. Bízató jellegű, növeli a gyerekek önbizalmát, serkenti munkakedvüket.

Osztatlan és részben osztott csoportban nehezen valósítható meg a naposi munka. Ilyenkor különböző felelősöket választhatunk, akik a reá bízott dolgokért felelősek. (öltöző, mosdó, virágfelelős stb.) A felelősöket is naponta választjuk, önkéntesség alapján, figyelve arra, hogy a bátortalanabbak is részt vehessenek a feladatokban. Az értékelés ugyanúgy történik, mint a naposságnál.

Alkalomszerű munkák, megbízatások

Az óvodai csoport életében vannak olyan feladatok, amelyeket a gyerekek alkalomszerűen végeznek el. Egy részük ismétlődik, egy részük eseti. Alkalomszerű munkák lehetnek, a teremátrendezésben való tevékenykedés, segítség az óvónőknek, a dajkáknak, kisebb társaiknak, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Feladataink: A gyerekek cselekvési vágyának felkeltése, eleinte kisebb feladatokkal bízunk meg a gyerekeket.

A gyerekekkel megérttetjük a rábízott feladatot, megismertetjük a munka céljával, megismertetjük a hozzá szükséges munkafolyamatokkal, eszközökkel.

Növények gondozása

Az élőlények gondozása, életfeltételeinek megteremtéséből, és folyamatos biztosításából áll. A növénygondozás a csoportban és a kertben is megvalósítható feladatokat biztosít. A csoportban

végezhető feladatok a meglévő növények ápolása, gondozása, átültetése, új növények hajtatása, csíráztatása, ültetése.

A növénygondozást gazdagíthatjuk az élősarok folyamatos évszakonként változó zöldségeinek, gyümölcsöknek, terméseinek, terményeinek biztosításával, folyamatos cseréjével, megfigyelésével, elfogyasztásával. A lehetőségekhez igazodva a gyümölcsöt, zöldséget a gyerekekkel együtt dolgozzuk fel, főzzük, tisztítjuk, és fogyasztjuk el.

Bíztatjuk a szülőket arra, hogy otthon is minél több lehetőséget biztosítsanak saját maguk, környezetük ápolására, rendben tartására. Otthon is kapjanak a gyerekek egyszerűbb feladatokat, és a szülők pozitívan értékeljék gyermekük munkáját.

A munka jellegű tevékenységek terén a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A naposok önállóan terítenek, osztják ki az étkezéshez szükséges eszközöket (ismerik helyüket az asztalon). Segítenek az ételek kiosztásában, merítésében, töltésében. Önállóan szedik le az asztalt, és söpörnek étkezés után. Játékelrakás után, esztétikusan igazítják el a játékokat.
- A foglalkozásokhoz szükséges eszközöket önállóan osztják ki, és szedik össze.
- A felelősök vigyáznak a különböző helyiségek rendjére. A gyerekek segítenek a csoport átrendezésében, díszítésében. Vigyáznak a terem rendjére, tisztaságára. Megjavítják a játékok kisebb hibáit.
- Részt vesznek a játékok tisztításában, babák fürdetésében, babaruhák mosásában.
- Részt vesznek a gyerekek az udvar összesöprésében, füves rész gereblyezésében, termések begyűjtésében. Télen a hó eltakarításában, nyáron a locsolásban.
- A terméseket folyamatosan gyűjtik, és megfigyelik. A virágos és zöldséges kertben ismerik a növényeket - mikor melyik nyílik, érik, melyik növény milyen gondozást igényel.

4.5.8 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az iskolaérettség

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére 6-7-éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális, és kognitív érettség, melyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az iskolába lépés mindenképp nagy változás a gyermekeknek.

Egy teljesen új környezetet kell megismernie, és megtanulnia tájékozódni benne. Ebben a környezetben sokkal nagyobb önállóságra lesz szükség.

Még több feladat, kötelesség várja, ami a korábinál stabilabb önkontroll képességet, és a gondolkodási folyamatok megfelelő szintjét teszi szükségessé.

Az, hogy a gyermek iskolaéretten kerüljön iskolába, a szülők és az óvodai nevelők közös felelőssége.

Figyelembe kell vennünk az iskolaérettséghez a következő szempontokat:

A gyermek testi megjelenése, testsúlya testmagassága feleljen meg az életkori elvárásnak. Fontos a vázizmok, és az idegrendszer érettsége, megfelelő működése. Ezek együttes érettsége adja a stabil mozgáskoordinációt, a pontos észlelést, ami nélkülözhetetlen az írás és olvasás elsajátításához.

A következő a szociális és érzelmi fejlettség. 5-6 éves kor után az érzelmi és akaratilag életben kiegyensúlyozódás következik be, ami lehetőséget teremt a szabályokhoz való fokozott alkalmazkodásra, és a teljesítmény igényének megjelenésére. Szociális érettségre, érzelmi érettségre utal, ha idegen felnőttek jelenlétét elfogadja, társaságukban idővel feloldódik, korban hozzá illő társakat elfogad, velük együttműködik, és a közösség szabályaihoz képes alkalmazkodni.

A szociálisérettség kialakulása nem csak az iskolakezdés, hanem a későbbi felnőtt életvezetés szempontjából is fontos.

Szorosan összefügg a szociális érettségek a munkaérettség. A munkaérettséghez tartoznak mindazok a képességek, melyek lehetővé teszik az iskolai feladatvégzést: kooperációs készség, feladattudat, feladattartás, önkontroll, késleltetés képessége.

A következő fontos szempont a kognitív érettség, és a beszéd-készség megfelelő szintje. Az emlékezet, és a figyelmi kontroll működése, a megfigyelési képesség és a mennyiségfogalom stabilitása kiemelten fontos. Fontos továbbá a gondolkodási folyamatok megfelelő szintje. Az iskolaérettség azonban nem azonos a gyermek intellektuális fejlettségével!

A beszéd fontos szerepét sem szabad elhanyagolni, mert ez teszi lehetővé az ismeretszerzést, és a meglévő ismeretek új helyzetben való alkalmazását.

A beszéd-készség fejlettsége, a pontos érthető hangképzés, a hangok megkülönböztetésének képessége, a beszéd-bátorság, a beszédfigyelem, a kifejező nyelvi készségmegléte fontos az iskolaérettséghez.

Ha a felsorolt képességek, készségek kialakulatlansága mellett kerül a gyermek iskolába, akkor az a későbbiekben számos probléma forrásává válhat.

Iskolaérettlenséget jelezhet, ha bármilyen szempontból lassabb ütemű a fejlődése (gondolkodás, beszéd, mozgás, érzékszervi, testi állapot). Előfordul azonban, hogy a fenti képességekben, készségekben hiányosságok, eltérések mutatkoznak. Ilyenkor a Nevelési Tanácsadó iskolaérettségi vizsgálatát a szülő és az óvoda egyaránt kezdeményezheti.

Az eltérés lehet enyhébb, de lehet súlyosabb is. Itt szakember segítsége szükséges.

Sajátos nevelési igényű gyermek az a gyermek, aki szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alakján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd-fogyatékos, autista, több fogyatékoság

együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos. Illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

4.6 Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek –különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében –miniszter által jóváhagyott egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el” (Gyvt. 6. § (5a)

4.6.1 Cél

1. Az általános és korai prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
2. Kompenzáló pedagógiai tevékenységünk hatására csökkenjenek a hátrányos helyzet adta lehetőségek.
3. Prevenciós munkánk eredményeként csökkenjen a veszélyeztetettség.
4. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet, ill. veszélyeztetettség megszüntetésében segítség-nyújtás gyermeknek, szülőnek. (A mi óvodánkban nincs ilyen gyermek).
5. Jelzőrendszer működtetése, együttműködés a különböző szakemberekkel.

4.6.2 Feladataink

- A gyermekek érdekeinek képviselése minden esetben!!!
- A pedagógusok, szülők jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján a hátrányos helyzet és a veszélyeztettség időben történő felismerése, felderítése az okok feltárásával, családlátogatáson a gyermek családi környezetének megismerése.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során, valamint a nevelési év kezdetén felmért adatok alapján a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek
- Pl.: kedvezőtlen szociális, anyagi háttérnél a gyermek fejlődését, testi gondozottságát még fokozottabban figyelemmel kell követni. Nyilvántartás, statisztika készítése
- A megfelelő segítő módok kiválasztása, alkalmazása.
- Szociális ellátások számbavétele (étkezés, segélyek stb.)
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős személyéről –év elején a csoportok faliújságján, ill. új csoportnál személyesen azévnnyitó szülői értekezleten.
- Szülőkkel való kapcsolattartás, tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségeiről, milyen problémával hol, mikor fordulhatnak a gyermekvédelmi felelőshöz, hogy óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel (jól látható helyen plakát

kihelyezése az intézmények nevének, címének, telefonszámának, feladatának megjelölésével).

- •A segítő külső szervekkel, szakemberekkel az együttműködés kialakítása, folyamatos kapcsolattartás: Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Szociális Iroda, Egyesített Szolgáltató Központ, Gyámhivatal, Pedagógiai Szakszolgáltató Központ, Jegyző, óvoda orvos, védőnők.
- •Gyermekbántalmazás véelme esetén vagy, ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel megszüntetni nem tudjuk, a vezető értesíti (a kerületben használatos nyomtatványon) a Gyermekjóléti Szolgálatot. Kérésükre részvétel az esetmegbeszélésen, pedagógiai vélemény készítése, stb.
- •A gyermekek anyagi veszélyeztetettsége esetén a gyermekvédelmi felelős kezdeményezésére, a vezető eljárást indít a polgármesteri hivatalnál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása –szükség esetén ennek természetbeni ellátás formájában történő segítségnyújtás –érdekében.
- •Elősegíteni a hátrányos helyzetű vagy különleges bánásmódot igénylő gyerekek óvodába kerülését, beilleszkedését, biztosítani a gyermeket megillető jogokat. Gyerekek megismerés, lemaradási terület mértékének megállapítása szakember bevonásával –egyéni fejlesztési terv, felzárkóztatás, fejlesztési feladatok differenciálás egyénre szabott segítségadással. Fontos az együtt nevelés, az otthon legyen pozitív támasz.
- •Differenciált technikák: tehetséggondozás, felzárkóztatás, fejlesztést segítő eljárások.
- •Speciális szakember bevonása, szoros kapcsolattartás. Felülvizsgálatok időpontjának rögzítése, nyomon követése.

4.6.3 Óvodánk gyermekvédelmi feladatai

Óvodásaink változó szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Ezt figyelembe véve fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.

Célunk:

- A törvény betartása, a segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése.
- Minden esetben a gyermekek érdekeit kell képviselnie.

Feladatunk:

- A gyermekek jogairól szóló törvény betartása.
- Minden megkülönböztetés nélkül a gyermeki jogok biztosítása.
- A gyermekre nézve előnyösebb jogok biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet kialakítása.

- A napirend során annyi segítség biztosítása, hogy gyermek önállóan tudjon cselekedni.
- A sajátos nevelési igényű gyerekeknél általános célkitűzések megvalósítására törekvés és a nevelés hatására az alkalmazkodó készség, akaraterő, az önállóságra törekvés kialakítása.
- Kompenzációs lehetőségek bővítése.
- A csoportvezető óvónők fő feladata a felderítés, a prevenció, az adatszolgáltatás, a környezettanulmány.

4.6.4 Nyilvántartásba vétel szempontjai

- Sajátos nevelési igényű gyerekek felvétele.
- Elhanyagoló nevelés.
- Testi-lelki bántalmazás.
- Anyagi nehézség.
- Rossz szociokulturális háttér, egészségügyi okok.
- A gyermekvédelmi felelős feladata:
- A felderítés segítése.
- Egyes esetekben környezettanulmány.
- Pedagógiai munka segítése.
- Kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal, a Szociális és Gyermekvédelmi Osztállyal, a Gyermekjóléti Szakszolgálattal és a Szakértői Bizottsággal.
- Kapcsolatot tart fenn az önkormányzattal és a kisebbségi szervezetekkel.
- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.
- A nevelés év végén beszámolót készít, az éves munkáról.
- Rendszeresen tájékozódik a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosításokról, és ezekről kollégáit folyamatosan informálja.

4.6.5 Az óvodavezető feladata

- Az óvodavezető irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát. Érvényesíti a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit, és ennek betartását ellenőrzi.
- Az óvodavezető felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekjóléti és gyermekvédelmi szervezetekkel, szakemberekkel.

4.7 A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

4.7.1 Óvoda - család

A gyermek elsősorban a családban nevelődik, az óvoda csak kiegészíti ezt a folyamatot. A szülő tud többet gyermekéről, ismeri igényeit, szükségleteit. Az óvónő szaktudása, tapasztalatai a korosztályról viszont nagy segítséget nyújthat a gyermek fejlesztésében.

A mellérendelt viszonyt hangsúlyozzuk. Minden szülőről feltételezzük, hogy a lehető legjobban próbálja nevelni gyermekét. Tanácsot nem csak adunk, de el is fogadunk.

A gyermekeket óvodába kerülésük előtt levéllel keressük fel, melyben megírjuk, ki lesz az óvó néni, mit kell hozni az óvodába, mi lesz a jelük, stb. A levélben hívjuk meg a családot a gyermeknapra.

A gyermekek beszoktatásánál a szülőkre bízunk, mennyi ideig maradnak gyermekükkel.

Nem tervezünk nyílt napokat, viszont minden szülő tudja, bármikor bemehet a csoportba, csak a cipőváltáshoz ragaszkodunk.

A napi kapcsolat, beszélgetés időtartama a szülő igényeihez, és az óvoda lehetőségeihez alkalmazkodik. Néha délután is van rá mód, ilyenkor inkább a pontos, rövidebb közlésre.

A hosszabb, beszélgetésekre családlátogatásokon, előre megbeszélte találkozásokon, szülői teadélutánokon van mód.

A szülőket szeretettel várjuk az ünnepélyekre, és egyéb rendezvényekre.

Az óvoda hagyományos ünnepei, és egyéb rendezvényei:

Őszbúcsúztató, Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15., Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Születésnap.

Minden ünnepünk nyitottan zajlik, szeretettel várjuk a szülőket is.

Az anyák napja, az évváró, a nagyok búcsúztatója változó szervezésben zajlik. Ez függ a szülők igényeitől, az óvónők elképzeléseitől, a gyermekcsoport korától.

A gyermeknap szombat délután zajlik. Leendő óvodásainkat is szeretettel várjuk, szüleikkel együtt.

Új helyi szokásként vezettük be, hogy minden tavasszal tartunk egy nagyszülői napot, amikor a nagyszülők részt vehetnek az óvoda életében, segíthetnek a gyermekek gondozásában, elfogadjuk ötleteiket.

Fontos, hogy a nagyszülők is betekintést nyerjenek az óvoda életében, vagy akár elősegítve azt a tényt, hogy a távollakó nagyszülők is találkozhatnak unokáikkal. A programnak nagy sikere van, örömmel vesznek részt rajta a nagyszülők és az óvoda dolgozói is. (boldogan vonatra szállnak a nagyszülők)

4.7.2 Bölcsőde-óvoda kapcsolat

Szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen fenntartónk óvoda-bölcsődét üzemeltet. A két egység egymás mellett van. Kapcsolatunk rendszeres és folyamatos. Új gyermekeink 75%-a az egyetemi bölcsődéből érkezik. A leendő kiscsoportot fogadó óvónők már előző évben többször átmennek, hogy megismerkedjenek a gyerekekkel és szüleikkel. Az ovis gyermeknapra őket is meghívjuk. A bölcsőde gondozónői gyakran meglátogatják volt gyermekeiket. Fogadásuk előtt vendégségbe hívjuk őket. Ha lehet, megtartjuk a bölcsődei jelüket.

Folyamatosan megbeszéljük ünnepeinket.

Gyakran előfordul, hogy a szülők már gyermekük utolsó bölcsődei éve alatt felkeresnek, kéréssel, vagy csak tájékoztató jelleggel.

Nagy előnyt jelent a gyermekek óvoda-kezdésében az is, hogy a bölcsődébe együtt járó gyerekeket egy csoportban hagyjuk. Óvodai szoktatásuk szinte zökkenőmentes, így lényegesen több idő, figyelem jut az otthonról érkezőkre.

4.7.3 Óvoda – iskola kapcsolat

Intézményünk 2015-ig önálló intézményként működött. A 2015/2016-os nevelési évtől tagintézményként működik a következő tagintézményekkel:

Babits Mihály Gimnázium,

Deák Ferenc Általános Iskola valamint az

1.Számú Általános Iskola.

Ezekkel az iskolákkal az integráció előtt is kapcsolatot tartottunk.

A kapcsolattartás formái: gyermekeink látogatása az iskolában, iskolások műsora alkalmanként az óvodában. Tanítónők meghívása értekezleteinkre, programjainkra.

4.7.4 Az óvoda egyéb kapcsolatai

Folyamatos kapcsolatot tartunk: a fenntartókkal, pedagógiai, szakmai szolgáltató intézményekkel, nevelési tanácsadóval, egészségügyi szakszolgálattal, közművelődési intézményekkel.

Pályázati program keretében az Óvoda és a Koch Valéria Iskolaközpont közötti együttműködés alapját a környezettudatos nevelés elősegítését képezte. Az együttműködés tartalmazza:

1. A környezettudatos nevelés feltételeinek javítása közös szakmai munkával. Közös programok és akciók szervezése.
2. A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása, a nagymozgások fejlesztése.
3. Az óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítése.
4. Szakmai támogatás a partnerek között.

A környezettudatos nevelés feltételeinek javítása közös szakmai munkával.

4.7.4.1 Nevelési célkitűzések

Környezettudatosan élő, a környezeti problémákra felfigyelő, a természeti környezetet óvó gyerekek nevelése.

Megismertetni a kicsiket az őket körülvevő világgal.

Cselekedni képes polgárokká alakítani a fiatalokat.

Környezetük állapota és saját egészségük állapotával tisztában lévő fiatalok nevelése.

Felébreszteni a gyerekekben a közösség környezeti gondjai iránti érzékenységet.

Közös programok és akciók szervezése

- A környezetről való tanulás legnagyobb hatékonysággal csakis a környezetben valósulhat meg. Ahhoz, hogy valóban alapos legyen a környezetről való ismeretszerzés, szükség van a hagyományos óvodai, tanórai tevékenységeken kívül tanórán kívüli iskolai programok megszervezésére. Ezzel az óvodai, iskolai tanulási szintér kitágul, gazdagodik, az óvoda, iskola betagoódik az őt körülvevő társadalomba és a partnerségek, együttműködések képviselik a felelősség megosztását.

4.7.4.2 A nem hagyományos óvodai, tanórai foglalkozások

A környezetvédelmi programok, projektek segítségével megszervezzük annak kiderítését, hogy mennyire „zöld” az intézmény. Ennek keretein belül megszervezzük a szelektív hulladékgyűjtést. Versenyt hirdetünk a „Legzöldebb csoport, osztály” cím elnyerésére. A programok a következő jeles napokhoz kapcsolódnak:

- Takarítási Világnap Szeptember 23.
- Föld Napja Április 22.
- Madarak és Fák Napja Május 10.
- Környezetvédelmi Világnap Június 5.

A Takarítási világnap alkalmából mindenki rendbe rakhatja a szűkebb-tágabb környezetét. Óvodai csoport, iskolai osztály rendbe tétele. Az óvoda, iskola udvarának kitakarítása. A nagyobbak (iskolások meghívása) és a segítségükkel rendrakás.

Rajzpályázatot írunk ki. Címe: Ezt tettem a környezetért!

Föld napja alkalmából környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos vetélkedőt szervezünk, amelyben környezeti problémákra is felhívjuk a figyelmet.

Spóroljunk a vízzel! címmel pályázatot hirdetünk. Ki tud a legjobban spórolni a vízzel? Pl. fogmosáskor ne használj folyó vizet! Szólj szüleidnek, hogy ne fürödjete, hanem zuhanyozzatok! Beszámoló minden hónapban, füzetben az eredmények vezetése.

Őshonos fák telepítése a Madarak és fák napja alkalmából. Az óvoda, ill. az iskola udvarában kialakítható kert megtervezése, fák beszerzése, ültetése.

Madarak és fák napja alkalmából rövid kirándulás szervezhető a környékre pl. Botanikus kert. A természet megfigyelése a cél. Esetleg kerékpárral közlekedés- a kerékpározás előnyeinek ismertetése-környezetvédelmi előnyök ismertetése.

Környezetvédelmi Világnap alkalmából plakátot tervezünk, bevásárlószatyrot festünk. Kiállítást szervezünk, ahol kiállítunk minden képet, fényképet, plakátot, amely az év során készült és a frissen festett szatyrok is megtekinthetők.

A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása, a nagymozgások fejlesztése. A gyermek mozgása és játéka fejlődésének alapja. A mozgás nagyon a sajátja, játéka viszont megteremti a kapcsolatot környezetével. Az együttes öröm együttgondolkodássá, párbeszéddé alakul. Kultúránk elemei saját aktív tevékenysége által válnak a gyermeki világkép részévé.

4.7.4.3 Nagymozgások fejlesztése

Célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik.

A mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását.

A mozgásfejlesztés fő feladatai:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése. (kondicionális, koordinációs)
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban, a környezeti és esztétikai nevelés, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugránozni, futkározni, csúszni-mászni, vagyis mozogni.

Az őket körülvevő felnőttek szemléletétől és a megfelelő feltételek megteremtésétől függ, hogy megmarad-e természetes mozgáskedvük. Fontos feladatunk, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása. A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy

egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodjunk.

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra. Kivisszük az udvarra is a testnevelési foglalkozáson használt eszközöket (pl. labdák, ugrókötelek füles labdák, stb.) A pályázatból vásárolt és az óvodák, iskola udvarában elhelyezett játékok is a nagymozgás fejlesztését szolgálják.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása. A megfelelő, nem túl sok szabályozásra a gyermekeknek is szükségük van. Ezek alapján, ehhez igazodva mérjük be kompetencia határait. Túl sok szabály betartására azonban még nem képesek. Ha túl vannak szabályozva, nem tudnak szelektálni és a legfontosabbakat sem tartják be.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeként egészségesebb lesz.

4.7.4.4 Az óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítése

A kooperáció lényegesen többet jelent a csupán technikai, adminisztratív szintű, véletlenszerű munkakapcsolatnál. Az intézmények viszonyát alapjaiban változtatja meg.

Az együttműködés során elérendő:

- Az óvodások számára zökkenőmentes átmenet biztosítása az általános iskolába.
- Közös pedagógiai alapelvek megfogalmazása az óvónők és a tanítók szakmai tevékenységéhez.
- A szülők számára az együttműködés előnyeinek hangsúlyozása.

Az utolsó óvodai év első szülői értekezletét felhasználjuk arra, hogy informáljuk a szülőket az együttműködésről. Az iskola alkalmat kap a bemutatkozásra és programjának ismertetésére. A második szülői értekezleten a beiratkozás előkészítése zajlik, ill. az iskolára, az iskolaérettség kritériumaira hívják fel a figyelmet az óvónők, ill. tanítók. Májusban az iskolába felvett gyerekek szülei részére szülői értekezletet tart az iskola, ahol lehetőség nyílik a jövőző osztálytanítók megismerésére is.

Az intézményi munkaterv tartalmazza a nyílt napot is, amelyben a szülők láthatnak órarészleteket, ill. az intézmény igazgatójától a pedagógiai programról hallhatnak.

A gyerekek számára is tartalmaz nyílt napot a munkaterv. Az ovisok tavasszal ellátogatnak az iskolába, ahol az iskolásokkal közös foglalkozáson vesznek részt.

Az óvónők hospitálása, a tanítók óvodai látogatása is a munkaterv része.

Az együttműködés keretében egy iskolai kiegészítő német nyelvtanulási lehetőséget is felajánlunk az ovisoknak, ezzel is segítve az átmenetet a két intézmény között.

4.7.4.5 Szakmai támogatás a partnerek között:

- Rendszeres konzultációi és egyeztetések a résztvevő intézmények vezetői között.
- Az oktatási terv, a munkaterv, a programok és intézkedések ismertetése és egymással történő rendszeres megosztása, a tapasztalatok és ismeretek cseréje a módszerek és anyagok egyeztetése céljából.
- Kölcsönös hospitálások a kollégák között.
- Az együttműködési tevékenységek közös előkészítése, figyelembe véve, hogy ezek még a gyerekek számára otthonos óvodai keretek között kezdődnek és csak idővel helyeződik át a hangsúly az iskolára. A közös tevékenységek nemcsak az óvodáskorúaknak szervezett eseményeket jelentik, hanem azokat a programokat is, amelyeket az óvodán és iskolán kívül szerveznek a gyerekek számára.
- Az együttműködési tevékenységeket az éves munkaterv rögzíti
- A munka rendszeres, közös értékelése.

4.8 A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A 11/1994 V.(MKM) rendeletnek megfelelően kötelező minimális eszköz és felszerelés biztosított.

5 A Bölcsőde Szakmai programja

Bevezetés

A Pécsi Tudományegyetem az egyetem dolgozóinak a családjában nevelkedő 1-3 éves korú kisgyermek számára, a családi nevelést segítve, gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, szakszerű gondozást–nevelést, játékos kezdeményezéseket és étkezéseket biztosít a bölcsődében. A Szakmai Program a bölcsőde első számú szakmai dokumentuma, mely összhangban áll a bölcsődei nevelés-gondozás országos Alapprogramjával, a fenntartó PTE által meghatározott Alapító Okirattal, valamint a PTE Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda Pedagógiai Programjával, ennek részét képezi.

5.1 Az ellátandó terület és az ellátandó célcsoport jellemzői

5.1.1 A bölcsődei ellátás alapadatai

Az intézmény neve: Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium Óvodája,
Bölcsődéje

Bölcsőde vezetője: Galambos Laura

Székhelye: 7624 Pécs Szigeti út 12.

Telefon: +36 72/ 536-000/ 31318

E-mail: bolcsode@pte.hu

Férőhelyek száma: 40 fő

Fenntartó: Pécsi Tudományegyetem

Székhelye: 7622 Pécs, Vasvári Pál u. 4.

Képviselője: Prof. Dr. Miseta Attila

A szakmai program készítője: Galambos Laura

5.1.2 Bölcsőde bemutatása

Bölcsődénk a Pécsi Tudományegyetem területén, a Szigeti út 12. szám alatt zöldövezetben található, a Janus Pannonius Klinikai Tömb parkjában, fákkal-bokrokkal körülvéve a főúttól távol, közlekedési szempontból jól megközelíthető helyen.

1953-ban hozták létre a bölcsődét azzal a céllal, hogy az egészségügyi dolgozók számára biztosítani tudják gyermekeik elhelyezését a speciális munkarendhez igazodóan. Jelenlegi épületünket 1980-ban foglaltuk el. Intézményünk elsősorban a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ, illetve az Általános Orvostudományi Kar dolgozóinak 1-3 éves korú gyermekei számára biztosít napközbeni ellátást.

Jelenleg három bölcsődei csoportot működtetünk, melyek mindegyikében 2 szakképzett kisgyermeknevelő gondozza, neveli a gyermekeket, munkájukat bölcsődei dajkák segítik. Ezen kívül 1 kisgyermeknevelő köztes munkarendben dolgozik, abban a csoportban segít, ahol szükség van rá. Gyermekeink napi étkeztetését a kisgyermekkorú étkezés sajátosságait figyelembe véve alakítjuk ki. Szükség szerint gyermekeink számára lehetőséget biztosítunk diétás étrend rendelésére.

5.1.3 Tárgyi feltételei

A Szakmai Program megvalósításának alapfeltétele a biztonságos, barátságos, esztétikus, gyermekközpontú és családcentrikus bölcsődei környezet és tárgyi eszközrendszer, ami a szakmai előírásoknak megfelelően lett kialakítva.

Csoportszobák:

A szobák világosak, ízlésesen díszítettek, a falak alsó részét lambéria fedi. A berendezés gyermekközpontú, a játékkészlet az adott korosztálynak megfelelő, tervszerűen és a pedagógiai elveknek megfelelően kialakított, a szabad játéktevékenység biztosítását figyelembe véve van elrendezve, minden gyermek megtalálja a számára kedves játékot, amely megfelel a fejlettségi szintjének és érdeklődési körének. A játékkészlet bővítésére évente sor kerül.

Gyermeköltözők:

Az öltözőben minden kisgyermek számára saját jellel ellátott polc biztosított a ruhák, illetve egyéb személyes holmik tárolása céljából. A bölcsődében a gyermek a saját ruháját viseli, illetve a szülő biztosítja számára az ágyneműt, törölközőt, pelenkát, törlőkendőt és a kenőcsöt. Az öltözők kialakításakor figyelembe vettük a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit, lehetőséget biztosítottunk az önálló vetkőzés-öltözés gyakorlására. Mivel korábban családi bölcsőde is működött intézményünkben, ezért az egyik szobához külön öltöző kapcsolódik.

Fürdőszoba:

A fürdőszoba közvetlenül kapcsolódik a csoportszobákhoz és a gyermeköltözőhöz. A fürdőszoba minden használati eszköze a gyermekek önállóságát segíti és kielégíti gondozási-és nevelési igényeket. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő. Mindkét csoportszobához zárt ajtóval kapcsolódik. Mivel korábban családi bölcsőde is működött intézményünkben, ezért a harmadik szobához külön fürdőszoba kapcsolódik.

Babakocsi tároló:

Biztosítja a szülők számára a babakocsik zárt helyen történő elhelyezését.

Vezetői iroda:

Az esetmegbeszéléseknek, valamint a szülőkkel folytatott privát beszélgetésnek is megfelelő helyszíntül szolgál.

Terasz:

Modern árnyékolóval felszerelt terasz alkalmas a gyermekek egész évben szabad levegőn való játékára, étkezésére és alvásra. A terasz két csoportszobából közelíthető meg.

Játszóudvar:

A bölcsődés korú gyermekek apró termetükhöz illő felszerelést és a nagymozgásos játékokhoz sok szabad teret találnak. A beépített játékeszközök biztonsággal használhatók, az előírásoknak megfelelő. Udvarunk gyönyörűen felújított, modern játékokkal felszerelt. A gyerekek nagy kedvence egy hatalmas tűzoltó autó. Az udvaron található 2 játéktároló és egy mosdó is. Az udvaron sok fa található illetve ahol nincs, oda árnyékolót lehet felszerelni.

Dolgozók szociális helyiségei az öltöző, a mosdó-zuhanyzó és WC. A bölcsődénk balesetmentes, biztonságos és barátságos munkakörnyezetet nyújt az itt dolgozó munkatársaknak.

5.1.4 Személyi feltételei

Bölcsődénkben összesen három csoportszobában fogadjuk a gyermekeket. Csoportszobánként két kisgyermeknevelő végzi a szakmai munkát, illetve egy kisgyermeknevelő köztes munkarendben dolgozik, abban a csoportban segít, ahol szükség van rá. Saját kisgyermeknevelő rendszer

kialakításával személyi állandóságot biztosítunk. A kisgyermeknevelők munkáját bölcsődei dajkák segítik. A bölcsődei dajka fenntartja a rendet és a tisztaságot, közreműködik a kisgyermeknevelés-gondozás feltételeinek biztosításában. Ellátja a bölcsőde takarítási munkálatait. 1 fő bölcsődei dajka állandó jelleggel a konyhai teendőket végzi. A gyermekek étkezéséről az EUREST KFT gondoskodik. Udvarosunk az óvodával közösen végzi az intézmények teraszának, környezetének, játszó udvarának rendben és tisztán tartását. Heti 2 alkalommal gyógypedagógus látja el a korai fejlesztésre szoruló kisgyermeket.

Feladatkör	Munkakör	Fő
Szakdolgozók	bölcsődevezető	1
	kisgyermeknevelő	7
Egyéb foglalkoztatottak	bölcsődei dajka- konyhalány	1
	bölcsődei dajka	2
	kisegítő alkalmazott- udvaros	1
Részmunkaidőben foglalkoztatottak	adminisztrátor	1
	gyógypedagógus	1

5.1.5 A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, ENSZ egyezmény
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)

- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja [10. számú melléklet a 15/1998. (IV. 30.)] NM rendelet.
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek (pl. A bölcsődei nevelésgondozás szakmai szabályai)
- A bölcsőde alapidokumentumai:
 - Alapító Okirat
 - Szervezeti és Működési Szabályzat
 - Házirend

5.2 A bölcsődei szolgáltatás célja, alapfeladata

5.2.1 A szolgáltatás célja

A bölcsődei szolgáltatást igénybevevők számára a szakszerű, minőségi ellátás biztosítása. Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag bölcsődei élet megszervezése, ahol a szakszerű gondozás-nevelés családias, derűs, nyugodt légkörben zajlik, biztosítva a gyerek fejlődéséhez szükséges változatos feltételeket.

A bölcsődei nevelés célja:

- A kisgyermekek készségeinek, képességeinek fejlesztése

- A családi nevelés segítése
- A családok életminőségének javításának segítése, hozzájárulva a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

5.2.2 A szolgáltatás alapfeladata

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében alapfeladatunk, a személyes gondoskodás keretein belül, a gyermekjóléti alapellátás rendszerében biztosítani - helyi adottságainknak megfelelően- 1 éves kortól 3, illetve 4 éves korig a kisgyermek napközbeni ellátását – nevelését, gondozását, felügyeletét, étkeztetését, korai fejlesztését -, bölcsődei alapellátás formájában.

5.2.3 Pedagógiai hitvallásunk

Biztonságérzetet nyújtó, érzelem-gazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfelelt aktív játék örömét. Ez képessé teszi őt a fejlődésre, élményekkel gazdagodhat. A bölcsődei nevelésben nagyon fontos a személyre szabott egyéni bánásmód, mely a gyermekek egyéni sajátosságához és igényeihez igazodó gondozást és nevelést jelent. Arra törekszünk, hogy a ránk bízott gyermekek a világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önálló kisgyermekké váljanak. Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátíthatják el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, amelyek segítik a társadalomba való beilleszkedésüket. Az élet első éveiben ezt csak az egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztéssel lehet elérni. Nagyon fontos még emellett, hogy a bölcsődei nevelés illeszkedjen a családi neveléshez, ezért a családokkal bizalmi kapcsolatot alakítunk ki.

5.2.4 A szolgáltatás igénybevételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája

A bölcsődei szolgáltatás igénybevétele egész évben folyamatos, illetve a soron következő gondozási-nevelési évre azt megelőzően március 10-ig lehet jelentkezni. A jelentkezési határidőt követően a felvételtől bizottság dönt, az eredményről írásban értesítjük a szülőket. Bölcsődénket azon családok gyermekei vehetik igénybe, ahol a szülők dolgoznak, vagy munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben vesznek részt. A felvételt megelőzően tájékoztatjuk a szülőket, hogy a csoportbeosztás az aktuális férőhelyek, és a felvételt nyert gyermekek életkorának függvényében zajlik. Mindemellett a lehetőségekhez mérten igyekszünk az egyéni igényeknek, kéréseknek is eleget tenni. A szolgáltatások igénybevételét megelőzően az intézmény és a szolgáltatást igénybevevő

megállapodást köt, melyet a szakmai program melléklete tartalmaz. A beiratkozást követő felvételi eljárás során a szolgáltatásról a szülők tájékoztatást kapnak. A tájékoztatás tartalmazza az ellátás tartalmát és feltételeit, az intézmény által vezetett és az adott gyermekre vonatkozó nyilvántartásokat, valamint az azokba történő betekintés módját, a család és a bölcsőde kapcsolattartásának formáit, a házirendet- és napirendet, a panaszjog gyakorlásának módját, jogokat és az érdekképviselő működését, a fizetendő személyi térítési díjat.

5.2.5 A szolgáltatást igénybe vevők célcsoportja, összetétele és az ellátandó terület

Intézményünk az Alapító Okiratban foglaltak szerint elsősorban a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ, illetve az ÁOK dolgozóinak gyermekei napközbeni ellátását biztosítja. Mivel a felvételnél a szülő munkahelye a meghatározó, így bölcsődénkbe nem csak pécsi, de a Pécsi járás területéről, vidéki városokból is fogadunk gyermekeket. Kivételes esetekben fennmaradt szabad férőhely esetén korlátozott számban lehetőség nyílhat a PTE hallgatóinak gyermekei elhelyezésére is.

5.2.6 A szolgáltatást igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

- Az ellátást igénybe vevőnek joga van a szolgáltatásokat teljes körűen igénybe venni, egyéni bánásmódban részesülni.
- Joga van minden fontos kérdésben a tájékoztatáshoz, adatai védelméhez, a nyilvántartásba, személyes dokumentációjába való betekintéshez.
- Az ellátást igénybe vevőt megilleti a személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem.
- A szolgáltatás vezetője köteles biztosítani, hogy az ellátott adataihoz a vezetett nyilvántartásokhoz illetéktelen személy ne jusson hozzá.
- Az ellátást igénybe vevők, az ellátást nyújtó kötelezettségzegése és a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos problémák esetén panasszal élhetnek, melyet a szolgáltatás vezetőjéhez lehet szóban vagy írásban benyújtani – - joga van az ellátott jogi (gyermekjogi) képviselő segítségét jogainak gyakorlásában, panaszai megfogalmazásában és kivizsgálásában igénybe venni
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy:
 - segítséget kapjon a családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához
 - állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban, gondozásban, részesüljön

- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, ellátásával foglalkozik. A szolgáltatást igénybevevő szülő (törvényes képviselő) köteles a gyermeke ellátásában közreműködő szervekkel, intézményekkel, személyekkel együttműködni.

- A Bölcsődében foglalkoztatottak személyek jogvédelme érdekében biztosítani kell, hogy:
 - a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülésben részesüljenek
 - tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogukat
 - munkájukat elismerjék
 - megfelelő munkakörülmények között végezhessek munkájukat

5.2.7 A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének biztosítása

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek számára a kötelező szakmai továbbképzését a 9/2000. (VIII. 04.) SZCSM rendelet szabályozza. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 3.) NM rendelet alapján főállásban, munkaviszonyban vagy közalkalmazotti jogviszonyban végzik tevékenységüket, és a képesítési előírásoknak megfelelő szakképesítéssel rendelkeznek, továbbképzésre kötelezettek.

5.2.8 A bölcsőde kapcsolatai

- PTE Szervezeti Egységei
- PTE GYÁIG Óvodával
- Szakmai kapcsolatban vagyunk a KSZI intézményeivel
- Tartjuk a kapcsolatot a Magyar Bölcsődék Egyesületének területi koordinátorával
- A Gyermekjóléti alap- és szakellátást nyújtó intézmények munkatársaival
- A Házi Gyermekorvosi Szolgálat

5.2.8.1 Bölcsőde és Óvoda kapcsolata

Az óvodával tartalmas kapcsolat kerül kialakításra. Ennek előfeltétele egymás munkájának, céljainak megismerése, megértése. Törekszünk a szakmai kompetencia elismerésén alapuló együttműködésre.

Cél:

- A gyermekek számára az átmenet zökkenőmentessé tétele
- Egymás kölcsönös segítése, javaslatok, ötletek, problémák megbeszélése
- Hospitálások szervezése

Együttműködés formái:

- tájékoztatás a leendő óvodások szüleinek, óvodalátogatás a PTE GYÁIG Óvodájában
- a kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok tapasztalatcseréje
- közös nevelési értekezletek, továbbképzések
- közös ünneplések

5.3 *A feladatellátás szakmai tartalma, módja*

5.3.1 *A bölcsődei gondozás-nevelés célja*

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/ etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

5.3.2 *A bölcsődei nevelés feladatai*

5.3.2.1 *A családok támogatása, a szülői kompetencia fejlesztése*

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles, személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó.

A kapcsolattartás és tájékoztatás formái:

- beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor,
- szülői értekezlet: összevont értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések, szülői munkaközösség választott képviselőivel történő megbeszélések,
- hirdetőtábla,
- családi füzet,
- nyílt napok,
- időpont-egyeztetés utáni egyéni beszélgetés,
- a bölcsőde saját zárt Facebook-csoportja,
- kérdőívek kitöltése, vélemények gyűjtése.

5.3.2.2 Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- A fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása.
- Primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése (napirend, egészséges táplálkozás, játék, mozgás, szabad levegőn való aktív tevékenység, pihenés, alvás).
- Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése.
- Szükség esetén speciális szakember (gyógypedagógus) bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

5.3.2.3 Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

- Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, csökkentése, a gyermekek segítése az átélt nehézségek feldolgozásában.
- A kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése (egyéni bánásmód, felmenőrendszer).
- Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, a szocializáció, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése.
- A társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályainak elfogadására, a másik ember (gyermek) iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése.

- Megteremteni a lehetőségét a kisgyermeknevelővel és a társakkal való közös élmények szerzésére.
- A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása).

5.3.2.4 A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.
- A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.
- Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

5.3.3 A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

5.3.3.1 A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család szerepe. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint azt erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

5.3.3.2 A gyermeki személyiség tiszteletben tartásának elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye miatt különleges védelem illeti meg. Bölcsődénkben a nevelés - gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával. Kisgyermeknevelőink a tevékenység közben sokat dicsérik a rájuk bízott kisgyermekeket.

5.3.3.3 A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre. Célunk, hogy kiegyensúlyozott, érdeklődő, tevékeny, önálló, szociálisan érett gyermekké váljanak. A gondozás bensőséges kapcsolat a gyermek és a kisgyermeknevelő között, melynek célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. Fontos, hogy a műveletek közben a gyermek aktívan részt vegyen és érezze a kisgyermeknevelő szeretetét és segítőkészségét. A gondozási műveletek során a gyermek mindig újabb ismeretet sajátít el, megerősödik és bővül ismerete az őt körülvevő világról.

5.3.3.4 Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori-és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. Mivel minden gyermek különbözőképpen fejlődik, fejlődési ütemük különböző, rendszeresen konzultálunk bölcsődénk gyógypedagógusával, az Ő útmutatásai alapján segítjük a lassabban fejlődő kisgyermek felzárkóztatását, illetve, ha komolyabb fejlesztésre szorul, támogatjuk a szülőt a helyzet megoldásában.

5.3.3.5 A biztonság és stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” kisgyermeknevelő rendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes tevékenységek egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A gyermek új

helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

5.3.3.6 Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat. A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata. A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésmóddal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást. A gyermek számára nyugodt, derűs légkört igyekszünk biztosítani.

5.3.3.7 Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbözőségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértsenek, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék. Igyekszünk kisgyermeknevelőink nevelési elveit minél közelebb hozni egymáshoz.

5.3.4 Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

5.3.4.1 Nevelő, gondozó munkánk feladatai

Bölcsődénk nevelési-gondozási feladata a családban nevelkedő 1- 3 éves korú kisgyermek napközbeni ellátása, testi- és pszichés szükségleteiknek kielégítése esetlegesen kiegészítő szolgáltatások biztosításával az optimális fejlődés elősegítése érdekében.

5.3.4.2 Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetleges átélt nehézségeik feldolgozásában.
- A kisgyermeknevelő- gyermek közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése.
- Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én tudat egészséges fejlődésének segítése.
- A bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése.
- A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása).

5.3.4.3 A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése.
- A kommunikatív képességek és a kommunikációs kedv fejlődésének segítése.
- A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása.
- A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.
- Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása.
- Az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése.
- Ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése.
- A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

5.3.4.4 Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődében a nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti bizalmi kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben

segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében. A szülők és a bölcsőde szakemberei folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló napközbeni nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartási formák: beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenő füzet; csoportos kapcsolattartási formák: szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok, stb. Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni közülük.

5.3.4.5 Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A beiratkozás során a szülők felkeresik a bölcsődét és a vezetővel történő személyes beszélgetés során - első interjú - megbeszélik, egyeztetik a bölcsődei élet megkezdésének pontos időpontját, megismerkedhetnek a kisgyermeknevelőkkel. Ekkor tájékoztatást kapnak a fokozatos beszoktatás módszeréről, a bölcsődei napi életről és a szakmai munkáról. Ez a család és a bölcsőde együttműködésének első színtere. Bölcsődénkben a szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A szülő vagy a beszoktatást végző más, a gyermek számára ismerős személy jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan alakul ki az érzelmi kapcsolat, kötődés, mely segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók súlyosságát, időbeni elhúzódását. Az első héten a személyi és tárgyi környezet megismerésére, a gyermek szükségleteinek a bölcsődében történő kielégítésére helyezzük a hangsúlyt, melyet az anya végez. Így a gyermek az anyával együtt ismerkedik meg kisgyermeknevelőjével, az új tárgyakkal és szokásokkal. A kisgyermeknevelő megfigyelő, érdeklődő, kiváró a kapcsolat alakulása szempontjából, majd a gyermek reakcióit figyelembe véve kb. 4-5 napon belül fokozatosan átveszi az anyától a gondozási tevékenységeket, de az anya még

jelen van. A második héttől a gyermek fokozatosan egyre több időt tölt az anya nélkül a bölcsődében, míg a második hét végére már az egész napja a bölcsődei élet szerint zajlik.

5.3.4.6 Családlátogatás

A szülőkkel való kapcsolat kialakításának és fenntartásának egy másik formája a családlátogatás. Mivel bölcsődénkbe nem csak körzetes kisgyermekes járnak, sok a vidéki, messzebről érkező kisgyermek, így nem minden esetben tudjuk a családokat otthonukban felkeresni. Ilyen esetekben a beszoktatás során mesélnek a szülők bővebben a családi életükről, az otthoni szokásaikról, illetve segítségünkre van a „Kedves Édesanya” című kérdőívünk, melyben szintén a gyermek szokásairól nyilatkoznak a szülők írásban. A családlátogatás során, a gyermek a megszokott, biztonságot nyújtó környezetében találkozhat a számára még ismeretlen személlyel, a kisgyermeknevelővel, mely által a barátkozás, kapcsolatfelvétel könnyebbé válik. A szülők az otthoni környezetükben egy kellemesebb, oldottabb légkörben kaphatnak további, személyre szóló információkat a bölcsődei életről, mélyebben megismerhetik a gondozónő személyét és lehetőségük nyílik szorongásaik feltárására, oldására ebben a nem hivatalos környezetben. A kisgyermeknevelő megismerheti a gyermeket a maga természetes közegében, megfigyelheti viselkedését, reakcióit és információkat gyűjthet az egyéni bánásmód kialakításához.

5.3.4.7 Napi találkozások

Bölcsődénkben a személyes kapcsolattartás fontos részét képezik a napi találkozások. A reggeli átvételnél a kisgyermeknevelők érdeklődnek a gyermekekkel történt előző napi eseményekről, délután pedig az átadáskor tájékoztatják a szülőket az aznapi történésekről.

5.3.4.8 „Róla óra”

A kisgyermeknevelők igény szerint a vezető és más szakember (gyógypedagógus) által biztosított fogadó órákon, személyesen alkalmat biztosítanak a gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatok megbeszélésére, melynek nem a probléma centrikusság a lényege, hanem a gyermek minél mélyebb megismerése és az együttműködés biztosítása. Ily módon alkalmat adunk az aktuálisan felmerülő kérdések megbeszélésére.

5.3.4.9 Családi délutánok

Családi délutánok	
November	Márton napi felvonulás
December	Mikulás
Február	Farsang
Tavasszal	Húsvét váró
Május	Gyereknapi Ballagó

5.3.4.10 A „saját kisgyermeknevelő” rendszer

A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). A csoport gyermekeinek egy része (6-7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, fejlődési naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. Az úgynevezett ölelkezési időben – az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van – idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja. A „saját kisgyermeknevelő” - rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

5.3.4.11 Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabály határozza meg [15/1998. (IV. 30) NM rendelet 40. §. (2)-(4) bekezdés]. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra. Gyermekeink a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járnak. Életkor szerint homogén csoportok kialakítására törekszünk. A kisgyermekek számára nagyon fontos a személyi és a tárgyi környezet állandósága, ez az életkor szerinti homogén csoportban kevésbé sérül.

5.3.4.12 Napirend megszervezése

Nevelő- gondozó munkánk megfelelő ellátásához elengedhetetlen a napirend megszervezése. Napirendünket a gyermekek életkori sajátosságaihoz, szükségleteikhez igazítjuk. A szabad játéktevékenység, étkezések, alvás, az ehhez kapcsolódó gondozási feladatok minden nap azonos időben zajlanak, illetve követik egymást. A fizikális szükségletek kielégítésénél természetesen figyelembe vesszük az egyéni igényeket, és egyes gondozási feladatokat szükség szerint soron kívül is elvégzünk. A napirendünk állandósága és kiszámíthatósága biztonságot ad a gyermekeknek. A tevékenységek közti átmenetet igyekszünk várakozási idő nélkül, zavartalanul biztosítani. A napirendet befolyásolja a gyerekek életkori összetétele, az időjárás változása, az évszakok, a csoport

létszáma. Igen fontos a jó munkaszervezés, a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők összhangja. Ily módon napirendünk folyamatos, állandó, ugyanakkor rugalmas.

5.3.5 A bölcsődei élet tevékenységi formái, főbb nevelési helyzetei

A bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás igényének és kompetencia érzésének erősítése.

5.3.5.1 A gondozás

A kisgyermek nevelésének legfontosabb területe a gondozás. Bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. A személyes és szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek a kezdetektől aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, szabadon próbálkozhasson, érezve a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. A gondozás jelentősen befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodást. A gondozási műveletek (öltözködés, pelenkacsere, WC-használat, kézmosás, étkezés) alatt a gyermekek fizikális szükségleteit elégítjük ki elsősorban. Ezekben a helyzetekben a gyermeknek kellő időt és lehetőséget biztosítunk a próbálkozásra, támogató megerősítő magatartással, dicsérettel támogatjuk próbálkozásait, célunk, hogy a gyermek aktív közreműködője legyen a műveleteknek. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

Gondozási műveletek - a gondozás szervezése

Pelenkázás, bili, WC-használat

A szobatisztaság komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. Az ehhez szükséges elhatározásra kb. 2 éves kora körül érik meg, és mindenféle előzetes szoktatás nélkül, 2 – 3 éves kora között – vagy egyik napról a másikra, esetleg néhány heti próbálkozás után – szobatiszta lesz. Fontos, hogy ebben is kezdettől fogva támogassuk, együttműködünk vele. A napi pelenkázások üteme rendszeresen történik, (illetve szükség szerint) a napirend része. A 2 éves gyermeknek is felkínáljuk a bilit, a kisgyermek eldöntheti, hogy rá akar-e ülni, vagy sem. A nagyobb gyermekek választhatnak a WC vagy a bili között. A pelenkázáshoz szükséges dolgokat (popsitörő, kenőcs) a bölcsőde biztosítja a gyermekek számára. A szobatisztaságra szoktatásnál nagy felelőssége van a kisgyermeknevelőnek azzal, hogy ne sűrgesse a gyermeket sem a próbálkozásban, sem az

eredményben. Tapintatos mozdulataival és magatartásával, dicsérő, elismerő szavaival ösztönözheti a gyermeket a siker elérésében.

Tisztálkodás

Minden gondozási művelet kapcsán arra törekszünk, hogy az a gyermeknek kellemes élmény legyen. Segítségére vagyunk abban, hogy a tisztálkodással és fürdetéssel kapcsolatban elsajátítsa azokat a készségeket, melyeket hároméves korra meg tudnak tanulni. Abban is segítenünk kell, hogy a tisztálkodással kapcsolatban egyre több szót, kifejezést sajátítson el, használjon fel helyesen. A kéz-arcmosás minden étkezés előtt és után, illetve szükség szerint történik. A WC- használat, illetve pelenkázás is a gyermek igényei szerint valósul meg. Ezekben a helyzetekben a közösség nagy segítséget nyújt, hiszen a kisebbek látják, a nagyobbak – akikhez hasonlítani szeretnének - hogyan mosnak kezet, hogyan ülnek a WC-re és ez ösztönzi a tevékenységüket.

Étkeztetés

Az étkezési sorrend fontos szerepet játszik abban, hogy a gondozás, az étkezés időpontjai minden nap közel azonos időpontban kerülnek egy- egy gyermeknél sorra.

Pihenés és alvás biztosítása

Az alvás ideje is hamar kialakul. Az egyéni alvásritmust figyelembe vesszük. A gyermek, ha egyéni alvásszükségleteinek megfelelő ideig alszik, a megfelelő ritmusban könnyen alszik el, nyugodtan, magától, vidáman ébred. A feladatunk a nyugodt alvás körülményeinek megteremtése.

5.3.5.2 *A játék*

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A játék a tanulás fő színtere. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését

5.3.5.3 Tanulás

A bölcsődében a kisgyermek tevékenységei során, tevékenységbe ágyazottan szerzi ismereteit, tapasztalatait az őt körülvevő világról. A tanulás alapja a személyes kíváncsiság, érdeklődés. Az azonos időben zajló tanulási folyamatok intenzitása különböző. A fejlődés, a tanulás folyamatos, időkorlátok nélküli, egyéni ütemnek megfelelő. A gyermekek közötti érdeklődés, tanulási stratégia, tanulási típus tekintetében megmutatkozó különbségek léte természetes. A tanulási folyamatban vannak megtorpanások, stagnálások, sőt visszaesések is. A teljesítmény elváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye, ugyanis nem a fejlettebb szint gyors elérése a cél, hanem az, hogy minden gyermek örömteli tevékenységének során jusson előbbre. Az önálló gondolkodás, a véleményalkotás és a döntésképeség kibontakozásának segítése a tanulás fontos célja. A sikert dicsérettel jutalmazzuk. A tanulás az érzékszerveken át szerzett információkból kiindulva a feltételes reflexláncok sokaságán keresztül valósul meg. A tanulásban sok-sok gyakorláson keresztül érhetnek el a gyerekek sikereket.

A kisgyermekkor tanulás szinterei:

- a természetes élethelyzetek
- a gondozás és a játék
- a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció

A tanulás formái:

- utánzás
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- a kisgyermeknevelő–gyermek interakcióiból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás

Feladat: Változatos tevékenységek biztosítása, szokások kialakítása.

5.3.5.4 Mozgás

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása. Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen,

a veszélyforrásokat kiküszöböljük. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermekeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok. A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint a szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik. A szobában is szükségesek nagymozgásos játékok. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget. A szabad mozgástevékenység lehetőségének biztosításával célunk a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. A feltételek biztosításának szempontjai, hogy a csoportszobákban is legyenek - a lehetőségekhez képest - mozgásra inspiráló eszközök. Változatos eszközökkel és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tesszük lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára. Az udvaron lévő homokozóban, csúszdán, mászókán próbálkozhatnak a gyerekek. A talaj is változatos; van füves, homokos, szilárd felület, ahol a különféle mozgáslehetőségek spontán gyakorlása történhet.

5.3.5.5 A vers és a mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, alakulását a gyermek pillanatnyi állapota, igényei befolyásolják. Az irodalmi alkotások kiválasztásában fontos feladatunk, hogy az anyagot a gyermekek életkori sajátosságaihoz, nyelvi fejlettségéhez, érdeklődéséhez állítsuk össze. A napi tevékenység során többször is mondhatunk - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset. 2-3 éves korban nagy jelentőségű - a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl - a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege, mert megnyugtatóan hat a kisgyermekre. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény.

5.3.5.6 Mondóka és ének

A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, hangulati állapotához igazodó ének, mondóka felkeltik érdeklődését, formálják esztétikai ízlését, pozitív érzelmeket kelt, érzelmi biztonságot nyújt. A dal, zene kifejezi örömünket, bánatunkat. A zene, az ének színesebbé teszi a bölcsődében töltött időt. Keltsük fel a gyermek zene iránti érdeklődését, a zenei anyagokat

igyekezzünk az életkoruknak megfelelően válogatni. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömmélményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. A zene belső lüktetése, az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Hangszerekkel igyekszünk érdekesebbé az zenélést.

5.3.6 A bölcsőde hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Novemberben egy családi délután keretében Márton-napi lámpás felvonulást tartunk bölcsődénkben December 6-án meglátogatja a gyermekeket az „igazi” Mikulás, édességcsomagot hoz a gyerekeknek.

Karácsonykor díszítéssel, halk zenével karácsonyi hangulatot igyekszünk teremteni gyermekeink és szüleik, nagyszüleik, valamint a bölcsődei dolgozók számára. A gyerekek új játékokat, saját készítésű meglepetéseket kapnak.

Farsangkor délelőtti zenés mulatságot tartunk.

Húsvétkor élő nyuszik hozzák az új játékokat, a csoki tojásokat és csoki nyuszikat, valamint a kinti játékokat.

Anyák napján virággal, énekkel kedveskedünk az édesanyáknak. Gyermekeink kisgyermeknevelőink segítségével készülő kisebb ajándékot adnak át anyukájuknak, nagymamájuknak.

Május végén ünnepeljük a gyermeknapot szintén családi délután keretein belül, ahová a leendő bölcsődéseinket is meghívjuk. Illetve búcsúzunk az óvodába menő gyermekektől.

5.3.7 A gyermek fejlődésének várható jellemzői a bölcsődés kor végére

- Szobatiszták, segítséggel kezet mos
- Nagyon sok területen önálló, egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel
- Önállóan étkeznek
- Már nem csak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, szívesen játszik együtt társaival is

- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára
- Érdeklí minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben
- Gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőtellel, gyermekkel

5.4 Az ellátások igénybevételének módja

A 15/1998 évi NM rendelet értelmében bölcsődébe a gyermek 1 éves korától 3 éves korának betöltéséig, illetve annak az évnek december 31, napjáig vehető fel, amelyben a gyermek a 3. életévét betölti.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét kérheti a

- szülő.
- szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos vagy házi orvos, a család- és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság.

Beiratkozás

A PTE GYÁI Óvodája, Bölcsődéje azon kisgyermek számára nyújt ellátást, akiknek szülei egyetemi dolgozók, szabad férőhely esetén hallgatók.

A bölcsődei ellátásra való kérelmet a szolgáltatás igénybevételét megelőző nevelési év március 10-ig a bölcsőde vezetőjének írásban kell benyújtani. A felvételi kérelmek benyújtására folyamatosan van lehetőség az év folyamán. A felvételtől bizottság dönt. A szülőket a felvétel eredményéről írásban tájékoztatjuk, értesítjük a szülőt a beiratkozás időpontjáról, az ellátás megkezdésének napjáról és a fizetendő személyi térítési díj összegéről.

5.5 A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége módja, formái

Képzés, továbbképzés

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek számára a kötelező szakmai továbbképzését a 9/2000. (VIII. 04.) SZCSM rendelet szabályozza. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 3.) NM rendelet alapján főállásban, munkaviszonyban

vagy közalkalmazotti jogviszonyban végzik tevékenységüket, és a képesítési előírásoknak megfelelő szakképesítéssel rendelkeznek, továbbképzésre kötelezettek.

5.6 Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme

Különös gondot fordítunk a gyermekek jogainak sérthetetlenségére, valamint a szülők, törvényes képviselők, és a bölcsődei dolgozók állampolgári, alkotmányos jogaira. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermek joga, hogy

- segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez,
- sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését, személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartásák,

A szülő (törvényes képviselő) joga, hogy

- tájékozódjon a bölcsődei ellátásról,
- megismerje a nevelés–gondozás elveit, módszereit,
- megismerje a gyermekcsoportok életét, napirendjét,
- megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos tárgyi, személyi feltételeket,
- megismerje a saját gyermekéről vezetett dokumentumokat,
- tájékoztatást, tanácsot kérjen a bölcsődei szakemberektől,
- véleményt mondjon, észrevételt, javaslatot tegyen az ellátással kapcsolatban,
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartásák.

A kisgyermeknevelő kötelessége, hogy:

- munkahelyén munkaköri feladatának ellátására képes állapotban, öltözékben jelenjen meg,
- a munkaköri leírásnak és a vezetői utasításnak megfelelően, önállóan végezze feladatait,
- a gyermekek, szülők, munkatársak személyiségi jogait tiszteletben tartsa, a birtokába jutott információt ennek megfelelően kezelje,
- példamutató magatartással és szakmai tudásával védje hivatása, munkahelye jó hírnevét,

- szakmai kompetenciája határait betartva lássa el feladatait,
- rendszeresen megújítsa szakmai ismereteit,
- munkáját a szakmai és etikai elvek figyelembevételével, mindenkori legjobb tudása szerint végezze.

Érdekképviselői Fórum

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében Érdekképviselői Fórumot működtetünk. Az Érdekképviselői Fórum tagjai: a nevelési egységeket képviselő egy-egy szülő, a bölcsődét képviselő három kisgyermeknevelő, a fenntartó egy delegáltja.

Az Érdekképviselői Fórum feladata

- Az intézménnyel jogviszonyban állók és az ellátásra jogosultak érdekeinek védelme.
- A hozzá benyújtott panaszok és a hatáskörébe tartozó ügyek vizsgálata, döntése.
- Intézkedések kezdeményezése a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél lehetséges.

5.7 Zárzó

Bízunk abban, hogy a szakmai program a gyermekek életkori sajátosságait és a szakmai értékeket követve szolgálja a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését. Hisszük, hogy a szakmai program megvalósításával boldog gyermekkort, egészséges testi, lelki, szociális fejlődést biztosítunk a gyermekeknek, és a bölcsődés kor végére alkalmassá válnak az óvodai élet megkezdésére.

Záradék

Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda Pedagógiai Programját a szakalkalmazotti értekezlet 2021. augusztus 31-én elfogadta. A Pedagógiai Program hatályba lépésének ideje: 2021. szeptember 1.

Pécs, 2021. augusztus 31.

.....

Turi Katalin
igazgató

Az Alapító Okirat módosításából eredő jogszabályi előírások átvezetése megtörtént.

2022. augusztus 31.

.....

Turi Katalin
igazgató

A Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda Pedagógiai Programját jóváhagyom.

.....

Lengvárszky Attila
Rektori megbízott
a fenntartói jogkör gyakorlója